

วารสาร SPU ศรีปทุม ปริทัศน์

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2563
Vol. 20 No. 2 July - December 2020

ISSN 1513 - 7287

SRIPATUM REVIEW

SRIPATUM REVIEW
OF HUMANITIES
AND SOCIAL SCIENCES

วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ SRIPATUM REVIEW OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นวารสารทางวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่บุคคลทั่วไป ทั้งแวดวงวิชาการและสังคม ส่งเสริม และกระตุ้นให้เกิดการวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย (1) บริหารธุรกิจ (2) ศิลปศาสตร์ (3) นิเทศศาสตร์ (4) นิติศาสตร์ (5) รัฐศาสตร์ และ (6) ศึกษาศาสตร์ โดยจัดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ในเดือนมกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม โดยจัดส่งให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) หน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่างๆ

กองบรรณาธิการวารสารศรีปทุมปริทัศน์ มีความยินดีรับบทความวิจัย (Research article) บทความทางวิชาการ (Academic article) บทความปริทัศน์ (Review article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book review) ที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในวารสารฉบับอื่นมาก่อน ผู้สนใจสามารถดูรายละเอียดได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/spurhs>

กองบรรณาธิการ วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม

2410/2 ถนนพหลโยธิน แขวงเสนานิคม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ : 0-2579-1111 ต่อ 1331, 1252, 1155

โทรสาร : 0-2579-1111 ต่อ 2187

Email : research@spu.ac.th

- กองบรรณาธิการสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตัดสินใจตีพิมพ์บทความในวารสาร
- บทความทุกเรื่องจะได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ข้อความและเนื้อหาในบทความที่ตีพิมพ์เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว มิใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม
- การคัดลอกอ้างอิงต้องดำเนินการตามการปฏิบัติในหมู่นักวิชาการโดยทั่วไป และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

บทบรรณาธิการ

วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Sripatum Review of Humanities and Social Sciences) เป็นวารสารระดับชาติที่ออกปีละ 2 ฉบับ สำหรับฉบับนี้เป็นปีที่ 20 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2563 ซึ่งปัจจุบันอยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre: TCI) กลุ่มที่ 1 โดยวารสารศรีปทุมปริทัศน์เกิดมาจากปณิธานของมหาวิทยาลัยศรีปทุม คือ “ปัญญา เชี่ยวชาญ เบิกบาน คุณธรรม” และปรัชญาที่ว่า “การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” โดยมุ่งหวังว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลทางการวิจัยและทางวิชาการระดับชาติทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำหรับคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ ตลอดจนนิสิตและนักศึกษาในระดับปริญญาเอก

วารสารศรีปทุมปริทัศน์ฉบับนี้ ยังคงเข้มข้นไปด้วยเนื้อหาสาระทางวิชาการ กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญในการพิจารณาและคัดเลือกบทความที่มีคุณภาพมาลงตีพิมพ์ โดยทุกบทความได้ผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ตรงสาขาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทความก่อนลงตีพิมพ์ โดยผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ประเมินบทความ (Double-blind peer review) สำหรับวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วย บทความวิจัยจำนวน 14 เรื่อง เช่น “การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารในงานวิชาการต่างประเทศ” “แนวทางการกำหนดตารางการทำงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ” “การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมสู่ความเป็นเลิศของธุรกิจที่ได้การรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย” “Guidelines for Professional Competency Development of Thai Accountants in the Digital Economy Era” เป็นต้น

กองบรรณาธิการวารสารศรีปทุมปริทัศน์ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพสูงขึ้นจนถึงระดับนานาชาติในอนาคต ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกทุกท่านที่กรุณาเป็นผู้ประเมินบทความอย่างมีคุณภาพให้กับกองบรรณาธิการ และขอเชิญชวนคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นิสิตและนักศึกษาในระดับปริญญาเอกเสนอบทความเข้ารับการพิจารณากลั่นกรองตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะและนำไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อไป โดยท่านสามารถส่งบทความต้นฉบับได้ที่กองบรรณาธิการวารสารศรีปทุมปริทัศน์ (ดังรายละเอียดท้ายเล่ม) และหากท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะประการใดที่จะนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการยินดีรับข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะนั้นด้วยความขอบคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยुरัชช)

บรรณาธิการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์แก่อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ทั้งแวดวงวิชาการและสังคมทั่วไป
2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย (1) บริหารธุรกิจ (2) ศิลปศาสตร์ (3) นิเทศศาสตร์ (4) นิติศาสตร์ (5) รัฐศาสตร์ และ (6) ศึกษาศาสตร์

เจ้าของ

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ เจียรกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วรรณนิจนริยา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ ชัยกิจอุราใจ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ รุ่งฤดี แผลงศรี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตติ อินทมาโน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ฝ่ายจัดการ และเลขานุการกองบรรณาธิการ

นางสาวอรกัญญา สุขแก้ว

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ จัดจำหน่าย และสมาชิก

นางสาวอรกัญญา สุขแก้ว

ฝ่ายศิลปกรรมและจัดทำรูปเล่ม

นางฉวีวรรณ สภาพ

นายสุรตนต์ชัย ชื่นตา

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

รองศาสตราจารย์สมทรง สิตาลัย

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม-ธันวาคม

สถานที่จัดพิมพ์

บริษัท สยามพริ้นท์ จำกัด โทร. 0 2509 0068-9

CONTENTS

SRIPATUM REVIEW OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

บทความวิจัย

- 07 การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารในงานวิชาการต่างประเทศ
: ศิริวรรณ อนันต์โท
- 21 แนวทางการกำหนดตารางการทำงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ
ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ
: อนันตญา เหลืองอมรสิริ, อภิรดา นามแสง, วราภรณ์ เต็มแก้ว
- 33 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย
: ไขยา หงษ์ณี, วานิช ประเสริฐพร
- 44 การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมสู่ความเป็นเลิศของธุรกิจที่ได้
การรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย
: มงคล เอกพันธ์, อภิรดี คำไล่
- 60 Guidelines for Professional Competency Development of
Thai Accountants in the Digital Economy Era
: Porntip Shoommuangpak
- 74 Empirical Evidence of Demographic Characteristics Toward Destination
Brand Equity of Hua Hin, Thailand
: Revita Saisud, Chawalee Na Thalang
- 91 แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเมืองรองของไทย:
กรณีศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี
: กวินธิดา ลอยมา, กนกกานต์ แก้วนุช
- 105 The Evaluation of the Outcome and Impact of the Study on
the Effectiveness of Traffic Law Enforcement
: Srisombat Chokprajakchat, Wanaporn Techagaisiyavanit,
Nittaya Sumretphol, Tongyai Iyavalakul
- 118 ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทย
ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: กรณีศึกษาพื้นที่การเรียนรู้
ด้วยการบริการสังคมของบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
: กนกวรรณ พวงประยงค์
- 133 กลยุทธ์ทางการทหารในการเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก
: ชัยพล สุวัฒนฤกษ์, บุญไทย แก้วขันตี, จงดี พุกษารักษ์, อีรพงศ์ พงษ์เพ็ง
- 146 การพัฒนาแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
: ธนศักดิ์ จันทศิลป์, มนัสนันท์ หัตถศักดิ์, ปวีณา อ่อนใจเอื้อ
- 160 กลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชน
จังหวัดเชียงใหม่
: จตุพร เสถียรคง
- 174 การจัดการศึกษาในระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกจากกลางคัน
: นิรมล สิริภักดิ์, จุฬารัตน์ วัฒนนะ, ณัฐวิจิตร เลิศพงศ์รุจิกร
- 187 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางการอบความคิดเติบโตสำหรับ
นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียน
: นิรนาท จุลเนียม

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

Reviewers

ศาสตราจารย์ ดร.จันทน์ อติวัฒน์สิทธิ์
ศาสตราจารย์ ดร.ดิน ปรัชญพฤทธิ์
ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาษ
ศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี
ศาสตราจารย์ พล.ต.ทันตแพทย์ รังษิต บุญแต้ม
ศาสตราจารย์ นพ.วันชัย วัฒนศัพท์
ศาสตราจารย์ นวลจันทร์ ทศนชัยกุล
ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.จำเนียร จวงตระกูล
ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารังลักษณ์
ศาสตราจารย์พิเศษ จันทน์ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.กมลรัฐ อินทรทัศน์
รองศาสตราจารย์ ดร.กมลวรรณ ตังชนกานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญภัทรี นิธิโรจน์นันท
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณทน อินทวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต ทะกอง
รองศาสตราจารย์ ดร.จรัสดาว อินทรทัศน์
รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.หญิง ดร.ทิพย์ฉมพร เกษโกมล
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์
รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ชันทอง
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิดา จิตตฤทธะ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พวงสมจิตร
รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พิพัฒน์ดีลี
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพบูลย์ศิริธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ ไรจนแสง
รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติวดี ชัยวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคพลภรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ทองฟู ศิริวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.เทียน ทองแก้ว
รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญญา วสุศรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ธาริณี พงษ์สุพัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ วิภาวิน
รองศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บรรณรุจิ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร
รองศาสตราจารย์ ดร.ประจิต หาว์ตร
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ เจริญกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ ประจันปัจฉนิก
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียานุช อภิภูณโยภาส
รองศาสตราจารย์ ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง
รองศาสตราจารย์ ดร.ยุยงษ์ แฉล้มวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงดี
รองศาสตราจารย์ ดร.รัชนิภา ภิญโญภาณุวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรศมี บุญดาว
รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดา กิติวิภาต
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลย์ดา วิวัฒน์พนชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วรรณจรรย์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Far East University, South Korea
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ราชบัณฑิตสถาน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยนเรศวร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมชนก ภาสกรจรัส
รองศาสตราจารย์ ดร.สังวรณ จัตุระไท
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภมาส อังศุโชติ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ อัญชลินกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพจน์ บุญวิเศษ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิน เกษาคุปต์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ นิเมะสังคนันท์
รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ มุ่งวัฒนา
รองศาสตราจารย์ ดร.อรอนพ จินะวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา ตีระวิวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.อัศม์เดช วานิชชินชัย
รองศาสตราจารย์ จรินทร์ เทศวานิช
รองศาสตราจารย์ จำเริญลักษณ์ ธนะวังน้อย
รองศาสตราจารย์ ไฉไล ศักดิ์วิระพงศ์
รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี
รองศาสตราจารย์ ชื่นจิตต์ แจ้งเจนกิจ
รองศาสตราจารย์ ชีรศักดิ์ หมากผิน
รองศาสตราจารย์ นิตยา เงินประเสริฐศรี
รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีโพธิ์โรจน์
รองศาสตราจารย์ ประทุมวรรณ อุดมสุวรรณกุล
รองศาสตราจารย์ ปราชญา กล้าผจญ
รองศาสตราจารย์ รุ่งฤดี ผลงศร
รองศาสตราจารย์ วิรัช ธนศวร
รองศาสตราจารย์ ศิริชัย พงษ์ชัย
รองศาสตราจารย์ สุธรรม พงษ์สำราญ
รองศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์
รองศาสตราจารย์ สุรางค์รัตน์ วศินารมณ
รองศาสตราจารย์ อภิญญา เวชชัย
รองศาสตราจารย์ อลิตา จันผิงเพ็ชร

รองศาสตราจารย์ เอกธิดา เสริมทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ต.ดร.ธวัช สุดสาคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล จิราพงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎานันท์ โคโนะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชพงศ์ ตั้งมณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณคุณ ธณินิติญาณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภูมิ เปரியนต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภูมิ อัครโกวิทวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ ขำวิจิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพรัตน์ พงศ์ธนาพานิช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวรรณ แสงสุวรรณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธินี มณีศรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธารทัศน์ โมกขมรรคกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิภา แก้วศรีงาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษอริ ยี่หะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยอีสต์สมิธ
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประณต บุญไชยอภิสิทธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ เย็นจะบก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรวรรณ นันทแพทย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งกัสสรณ์ ศรีธาธนพัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา นิพัทธ์สุขกิจ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ไทยมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วสันต์ สุตินุญามณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันทนี บงเสน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีไล ลิ้มถาวรานันต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ พวงแสงสุข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร บัวทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สาระพัด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพักตรา สุทธสุภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์ เข้มทอง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ เจริญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรา ตีระวัฒน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุพงศ์ อวิรุทธา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิภา ปรัชญพฤทธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครเดช ไชยเพิ่ม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เชียง เกาซิด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉาณัญญ์ธัญ วงศ์บ้านดู่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนภณ สมหวัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธรรมศักดิ์ เอื้อรักสกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิชัย บุญวาต
ดร.กฤษ เอี่ยมฐานนท์
ดร.เกวลิน ศิลป์พัฒน์
ดร.คนพล จันทร์หอม
ดร.คมศร วงษ์รักษา

ดร.จันทนา สุทธิจารี
ดร.จิตติมา กตัญญู
ดร.โฉมยง โต๊ะทอง
ดร.ณัฐชานนท์ โกมุตพุดพิงศ์
ดร.ทวี จันทชัยชนะ
ดร.ธงชัย จิระดิษฐ์
ดร.นาวัน มินะกรรม
ดร.นิธุมณ รัตนะรัต
ดร.นันทนา นันทวโรภาส
ดร.นันทวุฒิ ลือมรสิริ
ดร.มณฑิชา เครือสุวรรณ
ดร.มรกต ไมยเออร์
ดร.วรพงษ์ ลีวัฒนกิจ
ดร.วิจิตรบุษบา มารมย์
ดร.วิชชุกร ทองหล่อ
ดร.วิโรจน์ วาทีนพงศ์พันธ์
ดร.ศุภกร ปุณณฤทธิ
ดร.สุทิน ลีปิยะชาติ

ดร.สุรีย์ฉาย พลวัน
ดร.อมรวิชัย นาครทรรพ
ดร.อรนันท์ กลั่นทปุระ
พลเอกเอกชัย ศรีวิลาศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยรังสิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสยาม
บริษัท การบินไทย จำกัด
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกริก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
สถาบันพระปกเกล้า

การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารในงานวิชาการต่างประเทศ

ศิริวรรณ อนันต์โท*

สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Received: 24 January 2020

Revised: 4 August 2020

Accepted: 4 August 2020

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษางานวิจัยของต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 เพื่อสังเคราะห์ (1) ประเด็นปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสาร (2) แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยและ (3) วิธีดำเนินการวิจัย ผลงานที่ใช้ศึกษาคัดเลือกจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์นานาชาติ จำนวน 241 เรื่อง และบทความวิชาการจำนวน 328 เรื่องจากวารสารจำนวน 3 ฉบับ ซึ่งคัดเลือกจากฐานข้อมูล SCImago Journal Rank (SJR) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการสรุปประเด็นสำคัญและจัดหมวดหมู่ข้อมูลเพื่อสรุปและตีความ ผลการวิจัยพบว่างานวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 ส่วนใหญ่เป็นผลงานในระดับปริญญาเอก และส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนการสังเคราะห์บทความวิจัยจากวารสารสามฉบับพบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยจากแหล่งข้อมูลทั้งสองกลุ่มพบว่า สื่อ/ธุรกิจสื่อที่มีการศึกษามากที่สุด คือ เรื่องสื่อใหม่ โทรศัพท์ และหนังสือพิมพ์ ส่วนประเด็นปัญหาการวิจัยที่ปรากฏมากที่สุดคือเรื่องข่าว โดยรวมแล้วงานวิจัยในการศึกษานี้มีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นทฤษฎีการสื่อสาร การบริหารจัดการ และเศรษฐศาสตร์

คำสำคัญ : การบริหารกิจการสื่อสาร งานวิชาการต่างประเทศ การสังเคราะห์งานวิจัย

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: drsiriwana@gmail.com

A Study of Media Management in International Academic Work

Siriwan Anantho*

School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University

Received: 24 January 2020

Revised: 4 August 2020

Accepted: 4 August 2020

ABSTRACT

The objectives of this research article were to study international research from 2008- 2017 in order to synthesize (1) significant research problems concerning media management; (2) concepts and theories underlying media management research; and (3) research methods employed. The 241 theses/dissertations were selected from ProQuest Dissertations and Theses Global database, and 328 academic articles in three journals were obtained from SCImago Journal Rank (SJR) . The quantitative data were analyzed by descriptive statistics, and qualitative data were analyzed by thematic content analysis. The research results showed that most of media management research between 2008 and 2017 were doctoral dissertations, and most of which adopted qualitative approach. Meanwhile, most research articles published in the three selected journals used quantitative method. The data synthesis showed that the most popular media/media industry being studied were new media, television, and newspapers, while news was the most prominent research topic. In general, various theories were suggested in this study, however the prominent ones were media/communication, management, and economic theories.

Keywords: media management, international academic work, research synthesis

* Corresponding Author; E-mail: drsiriwana@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารกิจการสื่อสารเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรสื่อภาคธุรกิจ สื่อสาธารณะ และสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งรวมถึงการบริหารงานบุคคล การบริหารการผลิตสื่อและการตลาด กลยุทธ์ที่ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ในการบริหารกิจการสื่อสาร รวมทั้งปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อการบริหารกิจการสื่อสาร อันที่จริงแล้วนิยามที่เป็นหนึ่งเดียวของการบริหารกิจการสื่อสาร (media management) ยังไม่มีกำหนดไว้อย่างแน่นอน ดังเช่นที่ Kung (2017) กล่าวว่าการบริหารกิจการสื่อสารยังไม่มีนิยามที่ชัดเจนหรือเป็นที่เห็นพ้องต้องกัน อย่างไรก็ตาม โดยธรรมชาติของสาขานี้ การบริหารกิจการสื่อสารเป็นการศึกษาเชิงสหวิทยาการ (interdisciplinary research) เกี่ยวกับวิธีการที่องค์กรสื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์ตามความจำเป็นของสังคม หรืออีกด้านหนึ่งการบริหารกิจการสื่อสารก็คือการบริหารช่องทางสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารกิจการสื่อสารจึงเป็นจุดตัดทางวิชาการระหว่างศาสตร์สองด้าน อันได้แก่ การสื่อสารและการบริหารธุรกิจ (Muñoz, 2016) Albarran (2008) กล่าวว่า การนิยามความหมายของการบริหารกิจการสื่อสารนั้นมิใช่เรื่องง่าย เพราะธุรกิจสื่อในแต่ละยุคไม่เหมือนกัน ซึ่งหมายความว่าการศึกษาด้านการบริหารกิจการสื่อสารย่อมมีวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบันนี้ การพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้การสื่อสารที่เคยเกิดขึ้นในวงจำกัดได้มีการขยายตัวออกไปในวงกว้างอย่างแพร่หลาย พร้อมทั้งกับที่ความสามารถในการครอบครองและเข้าถึงสื่อของประชาชนมีมากขึ้น บริบทของการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารจึงมีการเปลี่ยนแปลงและมีความซับซ้อนมากขึ้นทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกๆระดับ นับตั้งแต่ผู้ประกอบการไปถึงผู้บริโภคสื่ออันหมายถึงประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง Kung (2017) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นตามระยะเวลา ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำสม่ำเสมอในวงการธุรกิจสื่อซึ่งใครก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เทคโนโลยีรูปแบบใหม่ไม่ได้เกิดขึ้นมาเพื่อทำลายล้างเทคโนโลยีดั้งเดิม แต่เป็นแรงผลักดันให้เทคโนโลยีดั้งเดิมมีการปรับตัว

จะเห็นได้ว่าบนเส้นทางการประกอบกิจการสื่อสารนั้น ผู้บริหารหรือผู้ประกอบการต้องตั้งรับสถานการณ์และมีการปรับตัวตลอดเวลา สถานการณ์เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (disruptive technology) ที่กำลังเกิดขึ้นอาจส่งผลถึงการทำลายล้างเทคโนโลยีดั้งเดิมได้ทีเดียว ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยเคยมีโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกจำนวน 6 ช่อง ต่อมาในปี พ.ศ. 2557 มีการเปลี่ยนไปเป็นระบบดิจิทัลเป็นจำนวนกว่า 20 ช่อง ซึ่งส่งผลถึงการปรับตัวของสื่อเคเบิลทีวีและโทรทัศน์ดาวเทียม รวมทั้งการเกิดขึ้นของสื่อใหม่ที่ให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นจำนวนมาก เช่น บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีใช้โครงข่ายกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (Over The Top: OTT) ซึ่งสามารถส่งตรงเนื้อหาถึงผู้บริโภคสื่อแบบไร้พรมแดนและไม่มีขอบเขตจำกัด ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ด้านการบริหารกิจการสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยนำพาผู้ประกอบการธุรกิจด้านการสื่อสารให้ดำเนินกิจการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพในภูมิทัศน์สื่อยุคปัจจุบัน

จากความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงบริบททางการสื่อสารในทุกๆระดับ และจากผลกระทบของการสื่อสารที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวมาข้างต้น รวมทั้งเป้าหมายและนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (digital economy) ที่เป็นวาระเร่งด่วนในการพัฒนาประเทศ ความรู้ด้านการบริหารกิจการสื่อสารจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับสถานการณ์เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกในปัจจุบัน แต่ในสถานการณ์จริงกลับพบว่างานวิจัยด้านนี้ในประเทศไทยยังไม่ได้มีการศึกษาให้หลากหลายมากนัก ผู้วิจัยจึงทำการสังเคราะห์งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสาร

ในช่วง พ.ศ. 2551-2560 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เทคโนโลยีดิจิทัลกำลังก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอุตสาหกรรมสื่ออย่างมาก ส่งผลถึงพฤติกรรมผู้บริโภคและการประกอบกิจการไปทั่วโลก การวิจัยนี้จึงมุ่งหวังเพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารที่ปรากฏในงานวิชาการระดับนานาชาติ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนาด้านวิชาการและการประกอบกิจการสื่อสารของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์ประเด็นปัญหาการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารของต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560
2. เพื่อสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารของต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560
3. เพื่อสังเคราะห์วิธีดำเนินการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารของต่างประเทศ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของประเทศไทยในอนาคต
2. ได้แนวทางในการพัฒนาด้านการบริหารกิจการสื่อสารทั้งเชิงวิชาการและปฏิบัติการ
3. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรด้านการบริหารกิจการสื่อสาร เพื่อรองรับความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและตลาดเป้าหมายภายใต้ภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมต่อไป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารกิจการสื่อสาร (media management) นับว่าเป็นสาขาวิชาใหม่ที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ Ferguson (1997) กล่าวว่า เมื่อก่อนเป็นการยากที่จะแยกสาขาวิชาการบริหารกิจการสื่อสารออกจากสาขาวิชาสื่อสารมวลชนหรือการบริหารองค์กร จนกระทั่งนักวิชาการในสาขาวิชาการบริหารกิจการสื่อสารได้พัฒนาทฤษฎีเฉพาะที่ก้าวข้ามเศรษฐศาสตร์และการบริหารจัดการเชิงประยุกต์ จนสามารถทำให้สาขาวิชาการบริหารกิจการสื่อสารมีความโดดเด่นขึ้นมา Kung (2007) กล่าวถึงเป้าหมายของการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารว่าต้องเป็นสะพานเชื่อมระหว่างสาขาวิชาทั่วไปเกี่ยวกับการบริหาร และมีการเน้นเฉพาะไปที่ธุรกิจสื่อและองค์กรสื่อ โดยเน้นความสำคัญของทฤษฎีด้านการบริหารจัดการมากกว่า ซึ่ง Lowe and Brown (2016) คิดว่าแนวคิดของ Kung อาจเป็นจริงในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา แต่ในปัจจุบันแนวคิดนี้ยังไม่ถูกต้องนัก Lowe and Brown (2016) ยืนยันว่า การศึกษาด้านการบริหารกิจการสื่อสารควรให้ความสนใจในแนวคิดเชิงปรัชญาอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นสังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ และควรเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Albarran (2008) ที่เห็นว่าการบริหารกิจการสื่อสารต้องการการมีปฏิสัมพันธ์กับสาขาวิชาอื่นๆ นอกเหนือจากสาขาวิชาการบริหารจัดการ จึงควรมีการศึกษารวมในหลายศาสตร์ทั้งด้านธุรกิจ สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ทั้งควรมีการทำวิจัยร่วมกันระหว่างภาคธุรกิจสื่อและนักวิชาการอีกด้วย

Merzewska and Hollifield (2006) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในงานวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารโดยการสังเคราะห์บทความวิจัยจากวารสารวิชาการในช่วงเวลา 15 ปี และพบกลุ่มแนวคิดทฤษฎีที่

สามารถสรุปได้กว้างๆ เช่น ทฤษฎีด้านการบริการจัดการเชิงกลยุทธ์ ทฤษฎีด้านโครงสร้าง ทฤษฎีด้านวัฒนธรรมองค์กร ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม ทฤษฎีภาวะผู้นำ และการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ เป็นต้น ส่วนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการการสังเคราะห์งานวิจัยนั้น Cooper and Hedges (1994) กล่าวถึงความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย (research synthesis) ว่า ในทางสังคมศาสตร์ มักใช้ในความหมายเช่นเดียวกับคำว่า การทบทวนงานวิจัย (research review) และการทบทวนอย่างเป็นระบบ (systematic review) แต่ Cooper and Hedges (1994) ให้ความหมายว่า การสังเคราะห์งานวิจัย เป็นความพยายามที่จะบูรณาการงานวิจัย (research integration) โดยค้นหาความสอดคล้องและพิจารณาความเปลี่ยนแปลงหรือความแตกต่างของผลการศึกษาในการศึกษาที่คล้ายกัน จุดประสงค์ของการสังเคราะห์การวิจัยคือพยายามที่จะบูรณาการงานวิจัยให้สามารถที่จะสรุปอ้างอิงได้ (generalization)

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัย (research synthesis) ของต่างประเทศด้านการบริหารกิจการสื่อสาร เป็นระยะเวลา 10 ปีย้อนหลัง นับตั้งแต่ พ.ศ. 2551-2560 โดยทำการสังเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรของงานวิจัยนี้ คืองานวิจัยจากฐานข้อมูลดุซนีนีพนธ์/วิทยานิพนธ์ ProQuest Dissertations and Theses Global ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 และบทความวิจัยและบทความวิชาการในวารสารวิชาการจากฐานข้อมูล SCImago Journal Rank (SJR) ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกตัวอย่างดังนี้

1. การเลือกงานวิจัยจากฐานข้อมูลดุซนีนีพนธ์/วิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยคัดเลือกภายใต้คำสำคัญ “media management” และนำมากรองซ้ำด้วยประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารอีกชั้นหนึ่งภายใต้กรอบการค้นหากำหนดไว้ในฐานข้อมูล โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของขอบข่ายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการสื่อสารจำนวน 17 ประเด็น ได้แก่ ประเด็น mass communication, journalism, marketing, management, information technology, business administration, organizational behavior, public policy, women studies, film studies, economics, organization theory, public administration, entrepreneurship, social network, mass media, law ทำให้ได้วิทยานิพนธ์และดุซนีนีพนธ์ที่อยู่ในขอบเขตของการบริหารกิจการสื่อสารเป็นจำนวน 741 รายการ ขั้นตอนต่อไปจึงให้ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านอ่านงานวิจัยทุกเรื่องเพื่อคัดกรอง จนได้รายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์และดุซนีนีพนธ์ที่ตรงกันและสามารถใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการในการศึกษาได้จำนวน 241 เรื่อง และได้นำมาทำการศึกษาทั้งหมด

2. การคัดเลือกบทความวิจัยและบทความวิชาการจากวารสารวิชาการในฐานข้อมูล SJR ผู้วิจัยได้ใช้วารสารวิชาการ 3 ฉบับเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสาร ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 และมีการอ้างอิงทางวิชาการสูง อันได้แก่ Journal of Media Business Studies (JOMBS), International Journal on Media Management (JMM) และ Journal of Media Economics (JME) มาทำการคัดเลือกโดยใช้เกณฑ์ที่ปรับจากการคัดเลือกวิทยานิพนธ์และดุซนีนีพนธ์ในข้อ 1 และให้ผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านตรวจสอบจนได้บทความวิจัยและบทความวิชาการที่ตรงกันจำนวนทั้งสิ้น 328 เรื่อง และนำมาทำการศึกษาทั้งหมด

ผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมทำการคัดกรองตัวอย่างงานวิจัยและบทความวิชาการทั้งสองท่านเป็นผู้มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ด้านการสื่อสาร ด้านการบริหาร และด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่สำคัญในการศึกษาวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสาร (Albarran, 2012)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยได้แก่ (1) แบบบันทึกข้อมูลงานวิจัยจากวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ และ (2) แบบบันทึกข้อมูลบทความวิชาการจากวารสารวิชาการ เครื่องมือดังกล่าวมีประเด็นเกี่ยวกับข้อมูล/คุณลักษณะทั่วไปของงานวิจัย และยังแบ่งประเด็นเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ ประเด็นปัญหาการวิจัย แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูลลงแบบบันทึกด้วยตนเอง โดยการอ่านงานวิจัยและบทความภาษาอังกฤษที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แล้วบันทึกโดยการลงรหัสลงในแบบบันทึกตามหมวดหมู่ที่กำหนดเพื่อนำไปวิเคราะห์เชิงปริมาณ รวมทั้งการบันทึกบริบทและประเด็นสำคัญเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการสรุปประเด็นสำคัญและจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่รวบรวมได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสรุปประเด็นหลัก (theme) ที่ปรากฏจากผลการวิจัยช่วยยืนยันและร่วมอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยคำนึงถึงสถานการณ์เชิงเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีในบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อความกระจ่างชัดและเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัย และเป็นการเติมเต็มให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับงานวิจัยและบทความที่ศึกษา (2) ประเด็นปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสาร (3) แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสาร และ (4) วิธีดำเนินการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสาร ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับงานวิจัยและบทความที่ศึกษา

จำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารที่ตีพิมพ์ในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 มีจำนวนมากที่สุดใน พ.ศ. 2554 เป็นจำนวน 32 เรื่อง และปี พ.ศ. 2559 มีผลงานวิจัยน้อยที่สุด คือ จำนวน 17 เรื่อง ส่วนวารสารวิชาการทั้งสามฉบับ คือ Journal of Media Business Studies (JOMBS), International Journal on Media Management (JMM) และ Journal of Media Economics (JME) ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 มีจำนวนบทความเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารรวมกันมากที่สุดใน พ.ศ. 2552 เป็นจำนวน 42 เรื่อง และพบว่า ปีที่มีการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการทั้ง 3 ฉบับเป็นจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ พ.ศ. 2558 และ พ.ศ. 2560 คือ ต่างมีจำนวน 28 เรื่อง และเมื่อแยกจำนวนบทความตามวารสารทั้ง 3 ฉบับ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 พบว่า JOMBS มีบทความด้านการบริหารกิจการสื่อสารตีพิมพ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.43 รองลงมา คือ JMM มีร้อยละ 36.89 ตามด้วย JME มีร้อยละ 17.68

ประเภทของงานวิจัยในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการสื่อสารระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 ที่คัดออกมาได้จำนวน 241 เรื่องนั้น จำแนกได้เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทร้อยละ 41.08 และดุษฎีนิพนธ์ระดับปริญญาเอกร้อยละ 58.92 ส่วนบทความด้านการบริหารจัดการสื่อสารจากวารสารทั้งสามฉบับ จำนวน 328 เรื่องนั้น จำแนกได้เป็นบทความวิจัย ร้อยละ 81.40 และบทความทั่วไปร้อยละ 18.60

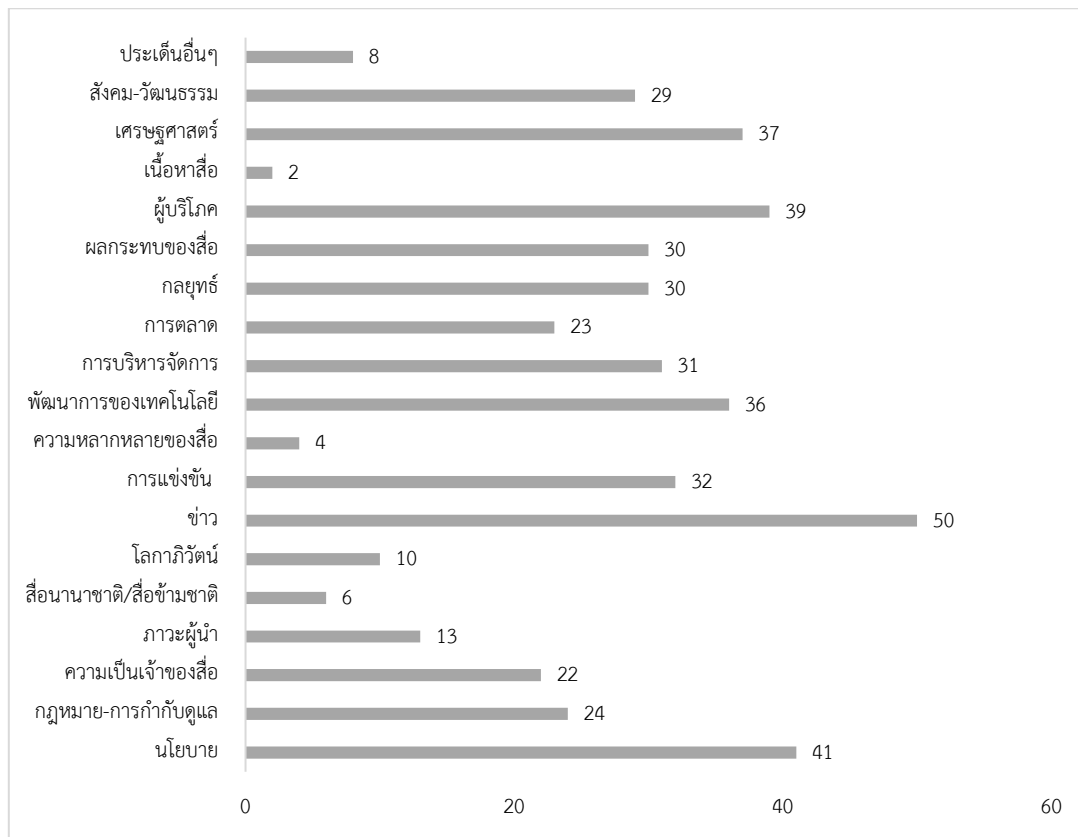
เมื่อสังเคราะห์ประเภทของสื่อที่มีการศึกษาอยู่ในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสื่อสารระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 พบว่ามีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อต่างๆ หลายประเภท รวมทั้งการศึกษารัฐกิจที่เกี่ยวข้องกับสื่อต่างๆ เหล่านั้น โดยมีการศึกษาที่ระบุเกี่ยวกับสื่อใหม่โดยรวมเป็นจำนวนมากที่สุดถึง 60 เรื่อง รองลงมาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับสื่อกลุ่มดิจิทัลโดยรวม (สื่อใหม่ อินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ ICT OTT) มีจำนวนถึง 84 เรื่อง ส่วนการสังเคราะห์วารสารทั้งสามฉบับระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์เป็นจำนวนมากที่สุดถึง 70 เรื่อง ตามด้วยหนังสือพิมพ์จำนวน 57 เรื่อง รวมกลุ่มสื่อดิจิทัลจำนวน 44 เรื่อง และมีบทความเกี่ยวกับโทรศัพท์และโทรคมนาคมปรากฏอยู่ 18 เรื่อง

เมื่อพิจารณาถึงประเทศที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสื่อสารในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 พบว่ามีการระบุประเทศที่ศึกษาไว้ชัดเจนหลายประเทศ และงานวิจัยบางเรื่องก็เป็นการศึกษาเปรียบเทียบ แม้ว่าจะงานวิจัยบางเรื่องไม่ได้ระบุประเทศไว้ แต่สามารถเข้าใจได้จากเนื้อหาของงานวิจัยว่าส่วนใหญ่ศึกษาในบริบทของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือศึกษาจากมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งกลุ่มของประเทศสหรัฐอเมริกามีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 65.90 รองลงมาคือการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ในประเทศจีน คิดเป็นร้อยละ 11.06

ส่วนข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสรุปได้ตามข้อ 2-4 ดังต่อไปนี้

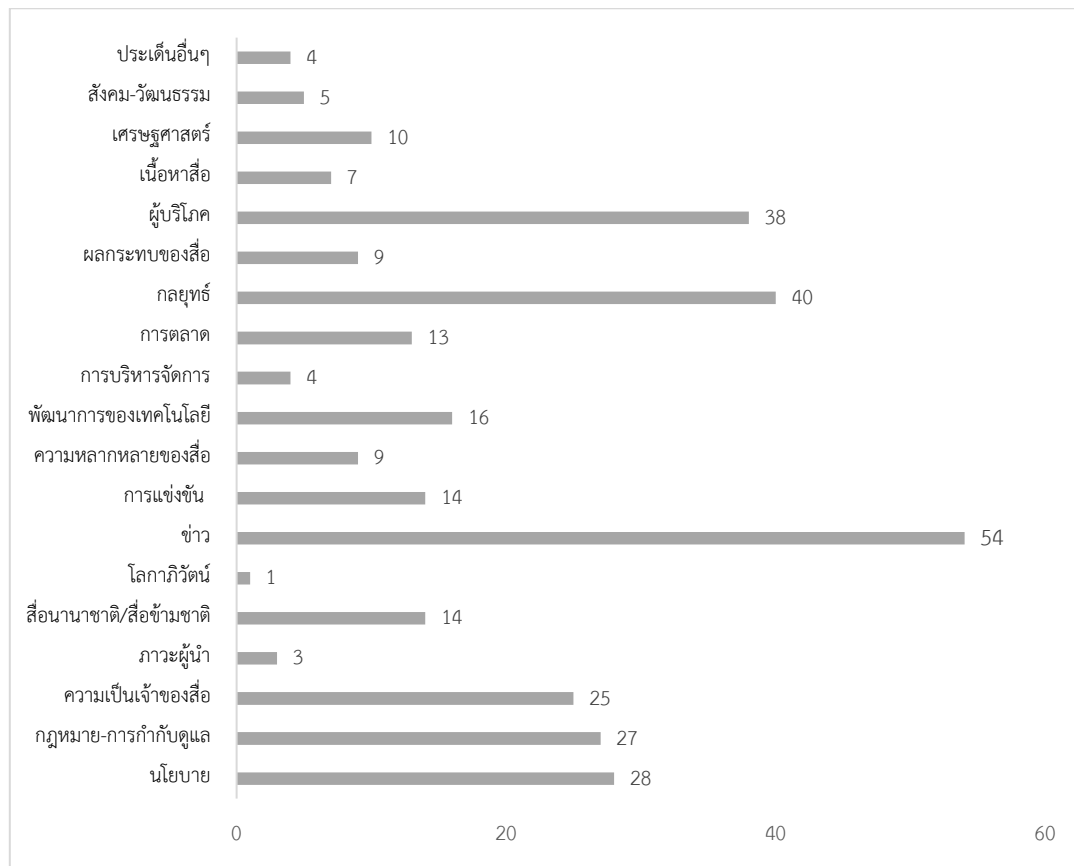
2. ประเด็นปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการสื่อสาร

การวิจัยนี้พบว่าในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ และฐานข้อมูลวารสารวิชาการที่ศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 ส่วนมากมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสื่อสารในหลายประเด็นพร้อมกันไป ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสื่อสารได้ 19 ประเด็นหลัก จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ พบว่ามีการศึกษาประเด็นเกี่ยวกับข่าวมากที่สุดเป็นจำนวน 50 เรื่อง ตามด้วยนโยบายการสื่อสารจำนวน 41 เรื่อง ประเด็นเกี่ยวกับผู้บริโภค (39 เรื่อง) เศรษฐศาสตร์ (37 เรื่อง) เทคโนโลยี (36 เรื่อง) การแข่งขัน (32 เรื่อง) การบริหารจัดการ (31 เรื่อง) กลยุทธ์การบริหาร (30 เรื่อง) และผลกระทบของสื่อ (30 เรื่อง) นอกนั้นเป็นประเด็นอื่นๆ ที่ได้รับความสนใจกล่าวถึงไม่มากนัก เช่น สื่อข้ามชาติ ความหลากหลายของสื่อ และเนื้อหาสื่อ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ประเด็นปัญหาการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์และดุษฎีนิพนธ์
พ.ศ. 2551-2560

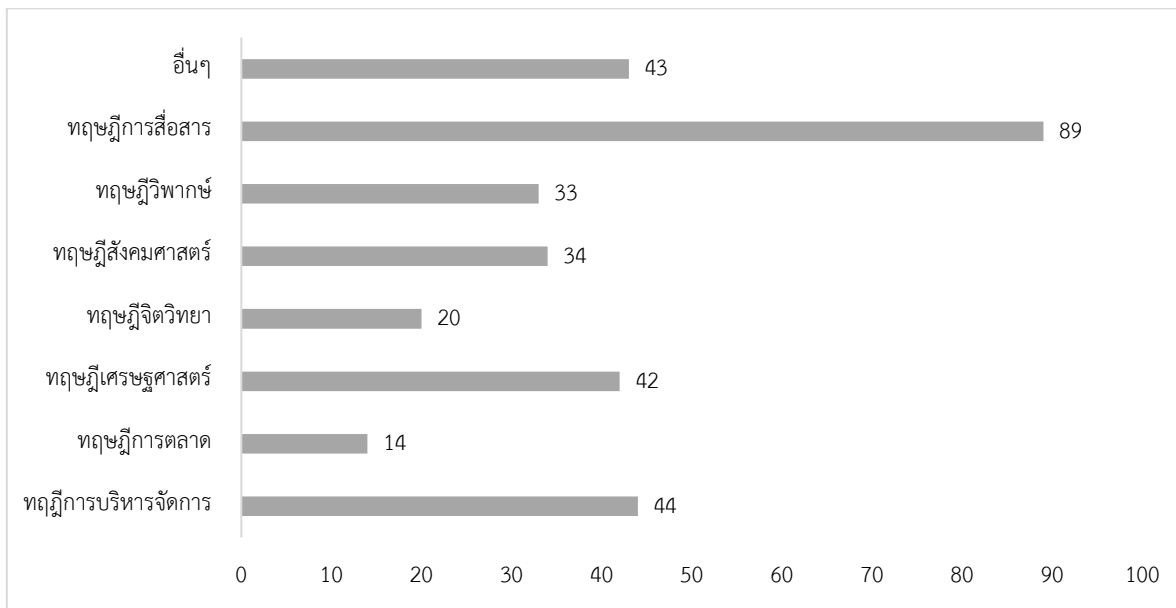
ประเด็นปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารจากวารสารวิชาการ พบว่าประเด็นเรื่องข่าวได้รับความสำคัญมากที่สุดเช่นเดียวกัน มีจำนวนถึง 54 เรื่อง รองลงมาเป็นประเด็นด้านกลยุทธ์การบริหาร (40 เรื่อง) และผู้บริโภคสื่อ (38 เรื่อง) ตามลำดับ ประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงน้อยลงมาในระดับที่ดัดเทียมกัน ได้แก่ ประเด็นนโยบาย (28 เรื่อง) กฎหมาย-การกำกับดูแล (27 เรื่อง) และความเป็นเจ้าของสื่อ (25 เรื่อง) ส่วนประเด็นเรื่องพัฒนาการของเทคโนโลยี มีการกล่าวถึงเป็นจำนวน 16 เรื่อง ตามด้วยประเด็นสื่อนานาชาติ/สื่อข้ามชาติ (14 เรื่อง) ประเด็นการแข่งขัน (14 เรื่อง) และการตลาด (13 เรื่อง) ประเด็นที่ปรากฏในงานวิจัยน้อยมาก ได้แก่ประเด็นเนื้อหาสื่อ สังคม-วัฒนธรรม การบริหารจัดการ ภาวะผู้นำและโลกาวัดน์ (ภาพที่ 2)

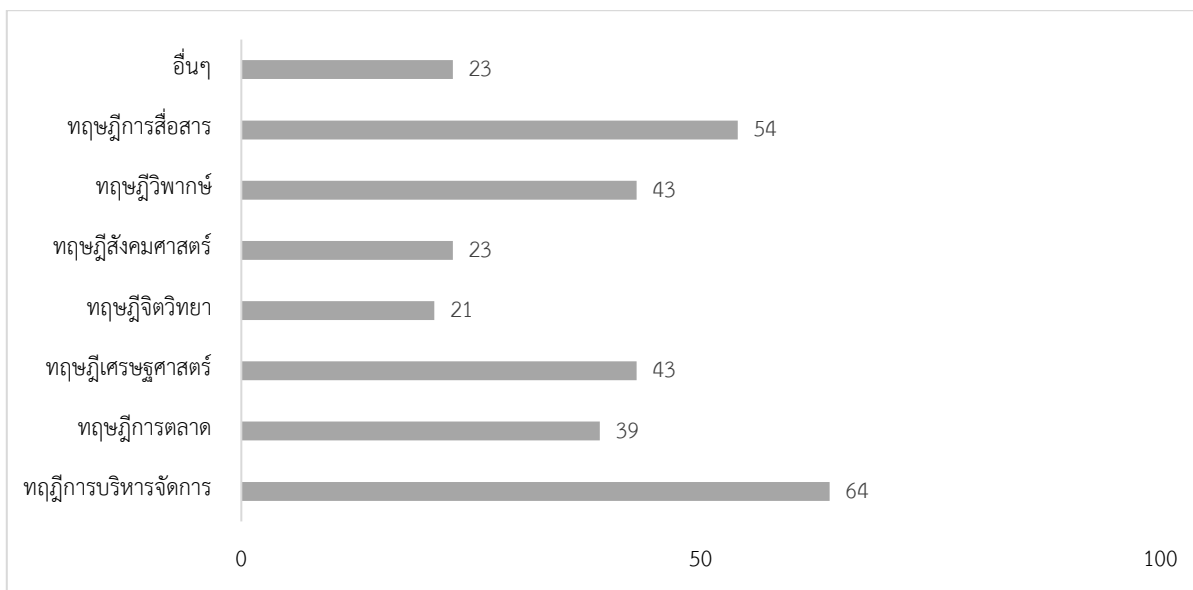
ภาพที่ 2 ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารจากวารสารวิชาการ พ.ศ. 2551-2560

3. แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสาร

งานวิจัยในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 มีการใช้แนวคิด และทฤษฎีที่หลากหลาย และงานวิจัยหลายเรื่องก็มีการใช้หลายทฤษฎีร่วมกัน จากการที่ได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวเป็นหมวดหมู่ พบว่ามีการใช้ทฤษฎีด้านการสื่อสารมากที่สุด (89 เรื่อง) รองลงมาเป็นทฤษฎีการบริหารจัดการ (44 เรื่อง) และทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ (42 เรื่อง) ทฤษฎีในกลุ่มทฤษฎีสังคมศาสตร์ (34 เรื่อง) ทฤษฎีวิพากษ์ (33 เรื่อง) ทฤษฎีจิตวิทยา (20 เรื่อง) และทฤษฎีการตลาด (14 เรื่อง) (ภาพที่ 3) ส่วนการสังเคราะห์งานวิจัยจากวารสารสามฉบับ พบว่ามีการใช้แนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลายเช่นกัน และงานวิจัยหลายเรื่องก็มีการใช้หลายทฤษฎีร่วมกัน จากการได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวเป็นหมวดหมู่ พบว่ามีการใช้ทฤษฎีด้านการบริหารจัดการมากที่สุด (64 เรื่อง) รองลงมาเป็นทฤษฎีด้านการสื่อสาร (54 เรื่อง) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์และทฤษฎีในกลุ่มทฤษฎีวิพากษ์มีจำนวนเท่ากัน (43 เรื่อง) ตามด้วยทฤษฎีการตลาด (39 เรื่อง) ส่วนทฤษฎีสังคมศาสตร์ และทฤษฎีจิตวิทยา มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 23 และ 21 เรื่องตามลำดับ (ภาพที่ 4) การแบ่งกลุ่มทฤษฎีจากข้อมูลที่สังเคราะห์มาข้างต้น จะพบว่าบางทฤษฎีไม่สามารถแยกกลุ่มจากกันได้เด็ดขาด เพราะมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีด้านสังคมศาสตร์และจิตวิทยาที่คล้ายกัน จึงขึ้นอยู่กับวิธีการนำไปใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ของสังคม

ภาพที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีที่ปรากฏในการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/
ดุชนิพนธ์ พ.ศ. 2551-2560

ภาพที่ 4 แนวคิดและทฤษฎีที่ปรากฏในการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารจากวารสารวิชาการ
พ.ศ. 2551-2560

4. วิธีดำเนินการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสาร

งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุชนิพนธ์ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 มีการใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 80 เรื่อง เชิงคุณภาพจำนวน 110 เรื่อง และวิธีผสมผสานจำนวน 24 เรื่อง และในงานวิจัยเชิงปริมาณ มีการใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจมากที่สุด (49 เรื่อง) ตามด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณ

(26 เรื่อง) การสำรวจออนไลน์ (23 เรื่อง) และมีการใช้การวิจัยเชิงทดลองน้อยที่สุดเป็นจำนวนเพียง 6 เรื่อง สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น มีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสัมภาษณ์เชิงลึกมากที่สุด (59 เรื่อง) รองลงมา คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (19 เรื่อง) กรณีศึกษาและการสัมภาษณ์กลุ่ม/สังเกตมีจำนวนเท่ากันคือ 17 เรื่อง ตามด้วยการศึกษาเนื้อหา/รายการ (14 เรื่อง) และศึกษาเนื้อหาออนไลน์เชิงคุณภาพ (8 เรื่อง) และมีงานวิจัยบางเรื่องที่ใช้วิธีการเก็บข้อมูลมากกว่า 1 วิธี

สำหรับงานวิจัยจากวารสารวิชาการทั้ง 3 ฉบับ ส่วนมากเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (127 เรื่อง) มีงานวิจัยเชิงคุณภาพ 119 เรื่อง และวิธีผสมผสาน 21 เรื่อง งานวิจัยเชิงปริมาณส่วนใหญ่เก็บข้อมูลโดยวิธีการสำรวจ (79 เรื่อง) ส่วนงานวิจัยเชิงคุณภาพส่วนใหญ่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์/สัมภาษณ์เชิงลึก (55 เรื่อง)

อภิปรายผล

Kung (2007) กล่าวว่าหลักสูตรการบริหารกิจการสื่อสารมักจะถูกจัดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนมากจะเป็นด้านที่เน้นเฉพาะทางในระดับปริญญาโท แต่จากการสังเคราะห์งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 พบว่าฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ด้านนี้ส่วนมากเป็นดุษฎีนิพนธ์ระดับปริญญาเอก ทั้งนี้อาจเกิดจากพัฒนาการด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้ประเด็นปัญหาด้านการบริหารกิจการสื่อสารมีความสำคัญและสามารถจับความสนใจของนักวิชาการด้านสื่อและด้านอื่นๆ มากขึ้น ทำให้มีการศึกษาในระดับที่ลึกซึ้งมากกว่าเดิม

สำหรับประเภทของสื่อ/ธุรกิจสื่อ ผลการวิจัยพบว่า ในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ ระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 มีการศึกษาเกี่ยวกับสื่อใหม่โดยรวมเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ตามลำดับ ส่วนในการสังเคราะห์บทความจากวารสารทั้ง 3 ฉบับ พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์โดยรวมเป็นจำนวนมากที่สุด ตามด้วยหนังสือพิมพ์ และกลุ่มสื่อใหม่ สะท้อนว่าในช่วง พ.ศ. 2551-2560 สื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และสื่อใหม่นั้นมีบทบาทสำคัญเป็นที่สนใจของนักวิชาการอย่างโดดเด่นมากกว่าสื่ออื่น การวิเคราะห์เชิงคุณภาพพบว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านมาระบบการประกอบธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤติ จึงมีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อหนังสือพิมพ์และการปรับตัวเชิงธุรกิจของหนังสือพิมพ์กันมาก เช่น การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และในรูปแบบออนไลน์ ขณะเดียวกันสื่อวิทยุโทรทัศน์ก็อยู่ในสภาวะที่ถูกคุกคามจากการเปลี่ยนผ่านไปสู่เทคโนโลยีระบบดิจิทัลเช่นเดียวกัน ดังนั้น ประเภทของสื่อที่ได้รับความสนใจในการศึกษาด้านการบริหารกิจการสื่อสารทั้งจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์และจากบทความในวารสารจึงมีความสอดคล้องกันและยังสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อในช่วง พ.ศ. 2551-2560 อย่างชัดเจน

ส่วนประเทศที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารนั้น เนื่องจากการวิจัยนี้ใช้ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ภาษาอังกฤษเป็นแหล่งข้อมูล และเป็นฐานข้อมูลที่รวบรวมงานของสถาบันการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก จึงพบผลงานที่ทำการศึกษานี้ในประเทศสหรัฐอเมริกามากที่สุด ตามด้วยประเทศจีน ในขณะที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในประเทศอื่นๆ พบได้น้อยมาก ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะสาขาวิชาการบริหารกิจการสื่อสารถูกก่อตั้งขึ้นในยุโรปและอเมริกา (Muñoz, 2016) หรืออาจเป็นการสะท้อนว่าการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารยังจัดว่าเป็นศาสตร์ใหม่เมื่อเปรียบเทียบกับศาสตร์ทางด้านการสื่อสาร การบริหาร หรือเศรษฐศาสตร์

จึงมีกลุ่มนักวิชาการที่สนใจศึกษาอยู่ในจำนวนจำกัดและส่วนมากเป็นการศึกษาในประเทศที่พัฒนาแล้วหรือเป็นผู้นำ
ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร

การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นปัญหาการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสาร

การสังเคราะห์ประเด็นปัญหาการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสารจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์
และจากบทความในวารสารสามฉบับที่คัดเลือกมาศึกษา พบว่าประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารที่พบ
ในงานวิจัยแต่ละเรื่องมักจะมีมากกว่า 1 ประเด็น ซึ่งประเด็นด้านข่าวถูกพบมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าประเด็นเรื่องข่าว
มีความสำคัญต่อสังคมทุกระดับ และยังมีการเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นปัญหาเรื่องอื่นๆ เช่น ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา
ข่าวและสำนักข่าว กระบวนการผลิตและเผยแพร่ข่าว และคุณลักษณะของผู้สื่อข่าวในยุคดิจิทัล เป็นต้น จึงแสดงว่า
ท่ามกลางสถานการณ์ภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไป ความต้องการบริโภคข่าวสารของประชาชนยังมีอยู่มาก
แต่เทคโนโลยียุคใหม่มีผลให้กระบวนการผลิตและรูปแบบการบริโภคข่าวในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นปัญหาจากบทความวิชาการพบว่ามีความถี่ของประเด็นด้านกลยุทธ์และผู้บริโภคมากรองลงมาจาก
ประเด็นข่าวเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาประเด็นปัญหาที่มีความถี่ในระดับน้อยของฐานข้อมูลทั้งสองแหล่ง พบว่าประเด็น
เกี่ยวกับความหลากหลายของสื่อและเนื้อหาของสื่อไม่ได้มีการนำมาศึกษามากนักในช่วง 10 ปีที่ทำการศึกษา
ผลการวิจัยนี้จึงสะท้อนว่านักวิชาการในสถาบันการศึกษาต่างประเทศมองเห็นประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการ
บริหารกิจการสื่อสารอย่างรอบด้าน โดยประเด็นเรื่องข่าวยังเป็นสิ่งสำคัญ รวมทั้งพฤติกรรมของผู้บริโภคสื่อ
นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่นๆ ที่มีความสำคัญ ได้แก่ นโยบายด้านสื่อ เทคโนโลยี พฤติกรรมผู้บริโภค เศรษฐศาสตร์ กล
ยุทธ์และผลกระทบของสื่อ การแข่งขัน และการบริหารจัดการสื่อในระดับต่างๆ จะเห็นได้ว่า ประเด็นปัญหาการวิจัย
เกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารที่พบระหว่าง พ.ศ. 2551-2560 มีทั้งปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอกองค์กร เช่น
การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี นโยบาย การแข่งขัน ผู้บริโภค ฯลฯ และปัจจัยภายในองค์กร เช่น ความเป็นเจ้าของสื่อ
กลยุทธ์การบริหารจัดการ และภาวะผู้นำ แต่การวิจัยนี้กลับพบว่าประเด็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำไม่ได้รับความสนใจศึกษา
มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Mierzejewska (2011) ที่พบว่าหัวข้อภาวะผู้นำเป็นหัวข้อที่ไม่ได้รับ
ความสนใจมากนักในการวิจัยและการพัฒนาทฤษฎีในสาขาของการบริหารกิจการสื่อสาร ทั้งๆ ที่ประเด็นเรื่องภาวะ
ผู้นำมีความสำคัญ ยืนยันได้จากงานเขียนโดยนักวารสารศาสตร์หลายชิ้นที่กล่าวถึงผู้บริหารซึ่งมีบทบาทสำคัญยิ่งใน
การควบคุมและบริหารจัดการองค์กร และหนังสือตำราต่างๆ หลายเล่มก็กล่าวถึงภาวะผู้นำในการบริหารกิจการสื่อสาร
แต่จำนวนนักวิชาการที่ศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจริงจึงและเผยแพร่ผลงานในวารสารด้านการบริหารกิจการสื่อสารกลับ
ปรากฏว่ามีน้อยจนน่าประหลาดใจ

2. แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสาร

Lowe and Brown (2016) กล่าวว่า ปัญหาที่พบในการทบทวนวรรณกรรมด้านการบริหารกิจการสื่อสาร
คือ มักจะไม่ค่อยพบศาสตร์ทางด้านการสื่อสาร (communication) และสื่อมวลชนศึกษา (media studies) สักเท่าไร
ในงานที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ เพราะในแวดวงวิชาการมักจะใช้ทฤษฎีการบริหารทั่วไปกันมากกว่าที่จะพัฒนา
ทฤษฎีการสื่อสารและสื่อมวลชน แต่ในงานวิจัยนี้กลับพบว่างานวิจัยในฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ ระหว่าง
พ.ศ. 2551-2560 มีการใช้แนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญมากที่สุดสามอันดับแรก คือ ด้านการสื่อสาร ด้านการบริหารจัดการ
และทฤษฎีด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีจากบทความวิจัยในวารสาร
JOMBS, JMM และ JME เช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้น ยังพบว่ามีการใช้ทฤษฎีด้านเศรษฐศาสตร์ในงานวิจัยที่ศึกษาเป็น

จำนวนมากเช่นกัน ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่านักคิดส่วนใหญ่ที่มีส่วนในการผลักดันริเริ่มสาขาวิชาการบริหารกิจการสื่อสารก็ให้ความสำคัญกับนักเศรษฐศาสตร์ด้านสื่อ เช่น Robert G. Picard, Alfonso Nieto, Karl Erick Gustafsson, Alan Albarran และ Steven Wildman จึงเป็นความชัดเจนว่า สาขาวิชาการบริหารกิจการสื่อสารมีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาเก่าแก่ คือ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ของสื่อ (media economics) ซึ่งเริ่มต้นในครึ่งหลังของทศวรรษ 1970s และช่วงต้นทศวรรษ 1980s และยังคงเป็นอยู่จนถึงปัจจุบัน

3. วิธีดำเนินการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยด้านการบริหารกิจการสื่อสาร

จากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ พบว่ามีการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ ในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์และสัมภาษณ์เชิงลึกมากที่สุด ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณนั้นมีการเก็บข้อมูลโดยวิธีการสำรวจมากที่สุด และยังพบว่าการเก็บข้อมูลการสำรวจผ่านสื่อออนไลน์มีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของการสำรวจแบบเดิม

ในขณะที่ Kung (2017) กล่าวว่าการบริหารกิจการสื่อสารต้องเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสาขาวิชาการจัดการ (management) และการเน้นเฉพาะธุรกิจสื่อ (media industry) และองค์กรสื่อ (media organizations) แนวคิดของ Kung (2017) อาจแตกต่างจาก Lowe and Brown (2016) ซึ่งยืนยันว่าการศึกษาด้านการบริหารกิจการสื่อสารควรให้ความสนใจในแนวคิดเชิงปรัชญาอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นสังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ และควรเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ด้วย การวิจัยนี้ยืนยันความเป็นพหุวิทยาการของการบริหารกิจการสื่อสาร ซึ่งควรเชื่อมโยงสาขาวิชาต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยนำมาบูรณาการเพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือเน้นเฉพาะเจาะจงในธุรกิจสื่อในอดีต ปัจจุบันและอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์และแนวโน้มในอนาคตที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการสื่อสาร ซึ่งผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปวางแผนรับมือกับสถานการณ์จริงได้ ส่วนนักวิชาการสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและต่อยอดการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารในประเทศไทยให้ทันสมัยและแพร่หลายต่อไป

1.2 ประเด็นปัญหาการวิจัยมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยทั้งภายใน (เช่น ด้านนโยบาย กฎหมาย ผู้บริโภค เทคโนโลยี และการแข่งขัน) และภายนอก (เช่น ความเป็นเจ้าของสื่อ และกลยุทธ์การบริหารจัดการ) ดังนั้น การบริหารกิจการสื่อสารจึงควรคำนึงถึงปัจจัยทั้งภายในและภายนอกควบคู่กันไป

1.3 ผลการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี และวิธีดำเนินการวิจัย ยืนยันความเป็นพหุวิทยาการของศาสตร์ด้านการบริหารกิจการสื่อสาร จึงควรเปิดพื้นที่ให้นักวิชาการจากวงการอื่นๆ มากขึ้น เพื่อเข้ามาร่วมพัฒนาความรู้ด้านการบริหารกิจการสื่อสารให้แข็งแกร่งและมีมุมมองใหม่ๆ ที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับการบริหารกิจการสื่อสารของต่างประเทศและประเทศไทย

2.2. ควรนำผลการวิจัยไปศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับประเด็นปัญหาการวิจัยในหัวข้อที่สำคัญ เช่น การบริหารกิจการสื่อดิจิทัล ประเด็นด้านนโยบาย และด้านการแข่งขัน เพื่อให้ได้คำตอบเชิงลึกที่สามารถนำไปแก้ปัญหาสถานการณ์จริงได้อย่างทันสมัยและเป็นรูปธรรม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เอกสารอ้างอิง

- Albarran, A. B. (2008). Defining media management. *The International Journal on Media Management*, 10(4), 184–186.
- Albarran, A. B. (2012). Media management and economics research: The first 75 years. In A. B. Albarran (Ed.), *Media management and economics research in a transmedia environment* (pp. 5-18). New York: Routledge.
- Cooper, H. M. and Hedges, L. V. (Eds.). (1994). *The handbook of research synthesis*. New York: The Russell Sage Foundation.
- Ferguson, D. A. (1997). The domain of inquiry for media management researchers. In C. Warner (Ed.), *Media management review* (pp. 177–184). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kung, L. (2007). Does media management matter? Establishing the scope, rationale and future research agenda for the discipline. *Journal of Media Business Studies*, 4(1), 21-23.
- Kung, L. (2017). *Strategic management in the media: Theory to practice*. London: Sage.
- Lowe, G. F. and Brown, C. (Eds.), (2016). *Managing media firms and industries: What's so special about media management?*. Cham: Springer International Publishing.
- Mierzejewska, B. I. (2011). Media management in theory and practice. In M. Deuze (Ed.), *Managing media work* (pp. 13–30). London: Sage.
- Mierzejewska, B. I. and Hollifield, C. A. (2006). Theoretical approaches in media management research. In Albarran, S., Chan-Olmsted, and M. Wirth (Eds.), *Handbook of media management and economics* (pp. 37-66). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Muñoz, J. P. A. (2016). *Media management*. Oxford Bibliographies. DOI: 10.1093/OBO/9780199756841-0089.

แนวทางการกำหนดตารางการทำงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ

อนันตญา เหลืองอมรสิริ^{1,*}, อภิรดา นามแสง², วราภรณ์ เต็มแก้ว³

^{1,2,3}สาขาวิชาการจัดการการบิน สถาบันการบินพลเรือน

Received: 24 January 2020

Revised: 4 August 2020

Accepted: 4 August 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหนื่อยล้าจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ตามมาตรฐานข้อกำหนดระหว่างประเทศเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงาน ผลกระทบจากตารางการทำงาน และนำเสนอ รูปแบบตารางการทำงานเพื่อลดความเหนื่อยล้า เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เริ่มจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศ เส้นทางบินกรุงเทพ จำนวน 20 คน เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบจากตารางการทำงานในปัจจุบัน และความเหนื่อยล้าในมิติต่าง ๆ รวมถึงนำเสนอตารางการทำงานใหม่ โดยมีการตรวจสอบความเหมาะสมด้วยดัชนีความเหนื่อยล้า จากนั้นมีการตรวจทานความเหมาะสม และความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ผลการวิจัยพบว่า ตารางการทำงานในปัจจุบันมีชั่วโมงการทำงานยาวนานภายใต้ภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดความเหนื่อยล้า และส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจ และประสิทธิภาพการทำงาน จึงได้จัดทำแนวทางตารางการทำงานภายใต้ข้อกำหนดการบริหารจัดการความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศตามองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ และสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เพื่อลดความเหนื่อยล้าดังกล่าว โดยรูปแบบตารางการทำงานที่เหมาะสม คือ รูปแบบตารางการทำงานแบบวงรอบ 5 วัน มีวันทำงาน 3 วันและวันหยุด 2 วัน ซึ่งมีชั่วโมงการทำงานต่อวันเพียง 8 ชั่วโมง

คำสำคัญ : เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ความเหนื่อยล้า รูปแบบตารางการทำงาน

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: anantayalee@gmail.com

Guidelines for Determination of Work Schedule for Air Traffic Control Officers in Bangkok Area Aviation Control Centre

Anantaya Lueangamornsiri^{1,*}, Apirada Namsang², Waraporn Temkaew³

^{1,2,3}Aviation Management, Civil Aviation Training Center

Received: 24 January 2020

Revised: 4 August 2020

Accepted: 4 August 2020

ABSTRACT

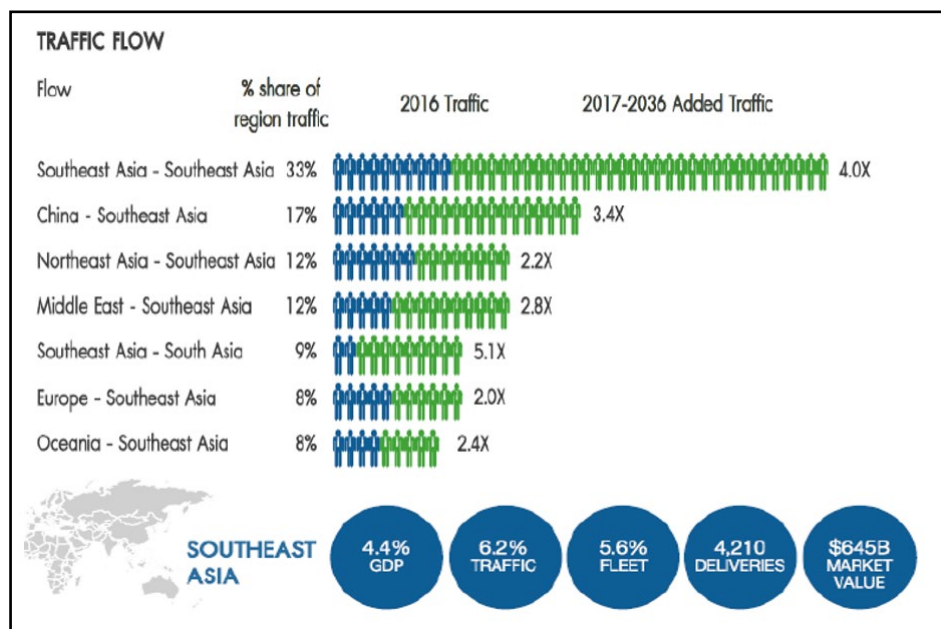
The objectives of this research were to study how an Air Traffic Control Officer's (ATCO) work schedule could result in fatigue based on international standards of working hours, the impacts of the work schedule, and then to propose a work schedule that would minimize the impact of fatigue on ATCO's. This research was a qualitative research starting with documentary study of related research literature and then conducting in-depth interviews of research informants consisting of 20 officers in the Bangkok Area Aviation Control Centre in order to collect data on the impacts of the current work schedule on various dimensions of fatigue. Then, the researcher proposed a new work schedule that had been verified in terms of appropriateness and feasibility by 3 experts with the use of the Fatigue Index (FI). Research findings indicated that the current ATCO's work schedule had long working hours under the increasing workload resulting in the occurring of fatigue that affected the officers' physical and mental health and their work performance efficiency. Consequently, the researcher proposed an alternative work schedule based on the standards of both the International Civil Aviation Organization and the Civil Aviation Authority of Thailand in order to reduce such fatigue. The proposed appropriate work schedule would be based on a 5-day rotation, including 3 working days with 8 working hours per day, and 2 holidays.

Keywords: Air traffic control officer, Fatigue, Work schedule model

* Corresponding Author; Email: anantayalee@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการบินกลายเป็นเสาหลักของการค้าโลก และยังจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (Chulalongkorn University Intellectual Property Institute, 2017) เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีขนาดใหญ่ และมีมูลค่าเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New growth engines) จากรายงานของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (Sukmanop, 2018) พบว่า ปริมาณการจราจรทางอากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอัตราการขยายตัวมากที่สุด ถึงร้อยละ 6.2 ต่อปี และเมื่อพิจารณาเส้นทางแล้ว พบว่า ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีส่วนของอัตราการขยายตัวมากที่สุดถึงร้อยละ 33 จากปริมาณจราจรทางอากาศทั้งหมดในภูมิภาค ดังภาพที่ 1 รวมถึงประเทศไทยด้วย ซึ่งการเติบโตดังกล่าวส่งผลในด้านบวกต่ออัตราการจ้างงาน และเศรษฐกิจมหภาคของประเทศ แต่หากพิจารณาในมิติของผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะกลุ่มงานบริการควบคุมจราจรทางอากาศ จะเห็นได้ว่า ปริมาณจราจรทางอากาศที่เพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงเวลา จะส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขึ้นของความเสี่ยงอันเนื่องมาจากความเหนื่อยล้าในการปฏิบัติงาน (Fatigue risk) ของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ซึ่งถือเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดอุบัติเหตุ หรืออุบัติการณ์ด้านการบินจากความผิดพลาดของมนุษย์ (Eiampan, 2019) และจากปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในด้านนี้ภายใต้การบริหารความปลอดภัยด้านการบิน (Manon, 2016) จึงเป็นที่มาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงอันเนื่องมาจากความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศให้เป็นไปตามข้อกำหนดจากองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization: ICAO) และสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.)

ภาพที่ 1 การจราจรทางอากาศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Sukmanop, 2018)

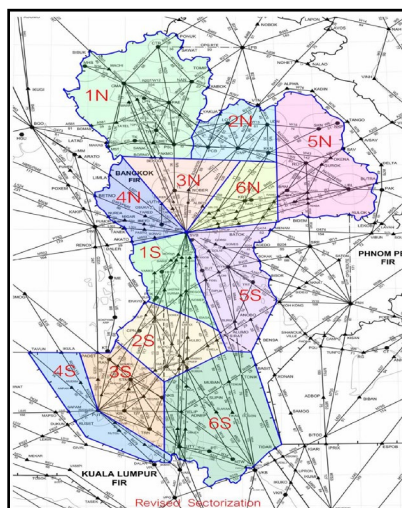
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรฐานข้อกำหนดระหว่างประเทศเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการจัดตารางงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ (Bangkok Area Control Centre : BACC) ในปัจจุบัน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดรูปแบบตารางการทำงาน (Roster) เพื่อลดความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่ควบคุมจราจรทางอากาศตามเส้นทางบินและหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ

1. พื้นที่ควบคุมจราจรทางอากาศตามเส้นทางบิน ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ หมายถึง พื้นที่ทั้งหมดภายในเขตแถลงข่าวการบินกรุงเทพ ซึ่งประกอบไปด้วย เส้นทางบินทั่วอาณาเขตประเทศไทย และพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายพิเศษในต่างประเทศ เช่น น่านฟ้าบางส่วนเหนือเขตทะเลจีนใต้ (Bangkok Area of Responsibility : AOR) โดยมีขอบเขตความรับผิดชอบถึงความสูง 46,000 ฟุต มีการให้บริการควบคุมจราจรทางอากาศแก่อากาศยานที่ขึ้น-ลงภายในประเทศ (Domestic flight) และต่างประเทศ (Inbound-Outbound flight) รวมถึงอากาศยานบินผ่านพื้นที่ตามความสูงที่กำหนดไว้ (Overflight) ตลอด 24 ชั่วโมง ในปัจจุบันนี้มีการแบ่งการควบคุมจราจรทางอากาศตามเส้นทางบิน 2 ส่วนหลัก (ส่วนภาคเหนือ-N และส่วนภาคใต้-S) 12 ส่วนย่อย (1N-6N และ 1S-6S) (Aeronautical Radio of Thailand Ltd., 2019) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การแบ่งพื้นที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ
(Aeronautical Radio of Thailand Ltd., 2019)

2. หน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ จะมีหน้าที่ในการให้บริการดูแลควบคุมจราจรทางอากาศ ตามศักย (Air traffic control rating) ที่ตนมี โดยทำการให้ข้อมูลข่าวสารในเขตแถลงข่าวการบินกรุงเทพ จัดระยะห่าง (Separation) ระหว่างอากาศยานให้เหมาะสม รับ-ส่ง และถ่ายทอดข่าวประกาศต่าง ๆ แก่นักบิน เป็นต้น

มาตรฐานข้อกำหนดระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ

1. คู่มือในการบริหารจัดการความเหนื่อยล้าสำหรับเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ (ICAO Doc9966 Manual for the Oversight of Fatigue Management Approaches (Appendix D)) ระบุว่า ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ไม่ควรเกิน 12 ชั่วโมง ในเวลากลางวัน และไม่เกิน 10 ชั่วโมง ในเวลากลางคืน (เวลากลางคืนเริ่มตั้งแต่ 01:30-05:29 นาฬิกาของเวลาท้องถิ่น) โดยชั่วโมงการทำงานรวมภายใน 30 วัน ไม่ควรเกินกว่า 200 ชั่วโมง (International Civil Aviation Organization, 2016)

2. คู่มือมาตรฐานการบริการจราจรทางอากาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (Manual of Standards Air Traffic Management Services: Air Traffic Services) ระบุไว้เช่นเดียวกับคู่มือของ ICAO Doc9966 เพียงแต่มีการระบุถึงระยะเวลาในการส่งต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ว่าควรมีระยะเวลาในการส่งต่อ 15 นาที ก่อนมีการปฏิบัติหน้าที่จริง โดยระยะเวลานี้จะไม่ถือว่าเป็นระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รับหน้าที่ต่อ (The Civil Aviation Authority of Thailand, 2019)

การทำงานเป็นกะ

การทำงานเป็นกะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในอุตสาหกรรมด้านการบิน โดยเฉพาะงานควบคุมจราจรทางอากาศ เนื่องจากการให้บริการอย่างต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้อากาศยานถึงที่หมายอย่างปลอดภัย โดยการทำงานเป็นกะในหน่วยงานบริการจราจรทางอากาศนั้น มีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับกฎหมาย และข้อตกลงภายในประเทศนั้น ๆ เช่น ประเทศไทยมีวงจรการทำงานเป็นแบบ 4 วัน ดังตารางที่ 1 สหราชอาณาจักรมีวงจรการทำงานแบบ 10 วัน ดังตารางที่ 2 และออสเตรเลียมีวงจรการทำงานแบบ 6 วัน ดังตารางที่ 3 ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการทำงานแบบใดก็ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ทางครอบครัว และสังคม รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพอีกด้วย โดยเฉพาะการทำงานกะกลางคืน เพราะร่างกายจะเกิดความเครียด และความเหนื่อยล้าเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 1 วงรอบการทำงานของศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ

Day	1	2	3	4
ATCO	M	N	O	O

M: Morning shift 06:30-18:30 นาฬิกา (12 ชั่วโมง)

N: Night shift 18:30-06:30 นาฬิกา (12 ชั่วโมง)

O: Day off

ตารางที่ 2 วงรอบการทำงานของสหราชอาณาจักร

Day	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ATCO	M	M	A	A	N	N	O	O	O	O

M: Morning shift 06:30-14:30 นาฬิกา (8 ชั่วโมง)

A: Afternoon shift 14:30-22:30 นาฬิกา (8 ชั่วโมง)

N: Night shift 22:30-06:30 นาฬิกา (8 ชั่วโมง)

O: Day off

ตารางที่ 3 วงรอบการทำงานของออสเตรเลีย

Day	1	2	3	4	5	6
ATCO	E	A	M	N	O	O

M: Morning shift 06:00-13.00 นาฬิกา (7 ชั่วโมง)

A: Afternoon shift 12:00-20:00 นาฬิกา (8 ชั่วโมง)

E: Evening shift 17:00-00:00 นาฬิกา (7 ชั่วโมง)

N: Night shift 23:00-06:00 นาฬิกา (7 ชั่วโมง)

O: Day off

ความเหนื่อยล้า

ความเหนื่อยล้าเป็นการตอบสนองรูปแบบหนึ่งของร่างกายมนุษย์ ซึ่งแต่ละคนมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน เช่น อาการหวาด อารมณ์แปรปรวน เป็นต้น โดยความเหนื่อยล้าทางด้านการบินส่วนใหญ่มีสาเหตุหลักมาจากการพักผ่อนนอนหลับที่ไม่เพียงพอ มีปัจจัยที่ส่งผล 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น การทำงานเป็นกะ ภาระงาน ระยะเวลาในการทำงาน เป็นต้น และปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น เพศ อายุ สถานภาพ เป็นต้น (The European Organization for Safety of Air Navigation, 2007) ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพทั้งระยะสั้นและระยะยาว จึงควรมีการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัญหาในการทำงานร่วมกันระหว่างมนุษย์ และเครื่องจักร เป็นผลให้เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศเกิดภาระงานมากขึ้น (Loura, 2014) แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศส่วนมากก็ยังพึงพอใจต่องานที่ทำ แม้ว่าจะเกิดความเครียด หรือ ความเหนื่อยล้า เนื่องจากมีตารางการทำงานที่ดี โดยระบุว่าวงรอบการทำงานแบบ 6 วัน ช่วยให้ร่างกายสามารถปรับสมดุลได้เป็นอย่างดี และผลตรวจสุขภาพยังเป็นที่น่าพึงพอใจ (Costa, 2015)

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลทั่วไป และผู้ให้ข้อมูลการยืนยันรูปแบบตารางการทำงาน โดยผู้ให้ข้อมูลทั่วไป คือ เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ (Bangkok Area Control Centre : BACC) จำนวน 20 คน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับผลกระทบจากตารางการทำงานในปัจจุบัน และความเหนื่อยล้าในมิติต่าง ๆ มีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเหนื่อยล้าในการทำงานทั้งสิ้น ซึ่งสามารถจำแนกรายละเอียดได้ดังนี้ เพศชาย 17 คน และเพศหญิง 3 คน อายุระหว่าง 35-55 ปี สถานภาพโสด 5 คน และสมรสแล้ว 15 คน ซึ่งทุกคนมีประสบการณ์การทำงานเป็นกะมานานกว่า 10 ปี ทั้งจากประสบการณ์การทำงานในงานควบคุมจราจรทางอากาศส่วนภูมิภาค และงานควบคุมจราจรทางอากาศตามเส้นทางบิน ในงานวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะประสบการณ์การทำงานในงานควบคุมจราจรทางอากาศตามเส้นทางบินเท่านั้น ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ช่วง คือ 0-5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน 5 คน และ 12 คน ตามลำดับ และในส่วนของผู้ให้ข้อมูลการยืนยันรูปแบบตารางการทำงาน คือ ผู้มีประสบการณ์ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดตารางการทำงาน จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (บวท.) จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) จำนวน 2 คน

เครื่องมือวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Interview guide) ประกอบด้วยชุดคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 3 ชุด โดยชุดที่ 1 เป็นคำถามสำหรับเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน เป็นต้น และส่วนผลกระทบจากตารางงานในการทำงานเป็นกะ จำนวน 10 ข้อ ชุดที่ 2 เป็นคำถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญจาก บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (บวท.) จำนวน 5 ข้อ และชุดที่ 3 เป็นคำถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) จำนวน 5 ข้อ ซึ่งทุกชุดได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง และสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ โดยได้ค่า IOC (The Index of Item Objective Congruence) มากกว่า 0.5 ทุกข้อคำถาม

2. รูปแบบดัชนีความเสี่ยงจากความเหนื่อยล้า (Fatigue Risk Index : FRI) ถือเป็นหนึ่งในรูปแบบความเหนื่อยล้าทางคณิตศาสตร์ชีวภาพ (Bio-mathematical fatigue models) ที่ให้ผลเป็นที่ยอมรับ และมีความเหมาะสมสำหรับการใช้งานด้านการทำงานเป็นกะ โดยเฉพาะการจัดตารางการทำงานเป็นกะแบบหมุนเวียนบอย โดยรูปแบบ Fatigue Risk Index (FRI) สามารถพิจารณาได้ 2 องค์ประกอบ คือ ดัชนีความเหนื่อยล้า (Fatigue Index : FI) และดัชนีความเสี่ยง (Risk Index : RI) ในงานวิจัยนี้จะพิจารณาเฉพาะองค์ประกอบของ Fatigue Index (FI) ในการเปรียบเทียบเท่านั้น เพราะให้ผลลัพธ์ที่แม่นยำ และเกี่ยวกับการคำนวณชั่วโมงตารางการทำงานโดยตรง ซึ่งแตกต่างจาก Risk Index (RI) ที่ให้ผลลัพธ์เฉพาะความเสี่ยงของโอกาสการเกิดความผิดพลาดจากความเหนื่อยล้าของตารางการทำงานเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากศึกษา และรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานควบคุมจราจรทางอากาศตามเส้นทางบิน (Area control service) ความเหนื่อยล้า และการบริหารความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ เอกสารมาตรฐานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเหนื่อยล้าสำหรับเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ช่วงเวลาการเปิด-ปิดตำแหน่งต่างๆ ของศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพมหานคร รวมถึงรูปแบบตารางการทำงาน (Shift pattern) ของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศในหน่วยงานบริการจราจรทางอากาศต่างๆ และผลกระทบจากตารางการทำงาน

2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบจากตารางการทำงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ เพื่อนำไปสู่การนำเสนอตารางการทำงานใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบดั้งเดิม (Conventional Content Analysis) โดยการศึกษาแบบตารางการทำงานของหน่วยงานบริการจราจรทางอากาศที่มีการใช้งานอยู่ในปัจจุบันของประเทศไทย ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ และหน่วยงานบริการจราจรทางอากาศอื่นๆ ในต่างประเทศ เพื่อทำการเปรียบเทียบ และหาตารางการทำงานที่สอดคล้องกับข้อกำหนดขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ตามเอกสาร ICAO Doc9966 Manual for the Oversight of Fatigue Management Approaches (Appendix D) และคู่มือมาตรฐานการบริการจราจรทางอากาศของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย พร้อมทั้งตรวจสอบความเหมาะสมด้วยดัชนีความเหนื่อยล้า จากนั้นทำการตรวจทานความเหมาะสม และความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสรุปรูปแบบตารางการทำงานที่เหมาะสม

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษามาตรฐานข้อกำหนดระหว่างประเทศเกี่ยวกับชั่วโมงการทำงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ พบว่า เอกสารมาตรฐานข้อกำหนดระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ตามเอกสาร ICAO Doc9966 Manual for the Oversight of Fatigue Management Approaches (Appendix D) เกี่ยวกับข้อกำหนดชั่วโมงการทำงานพื้นฐานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศในด้านความเหนื่อยล้าแบบ Prescriptive ถือเป็นมาตรฐานหลักในการบริหารจัดการความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศที่รัฐภาคีสมาชิกจำต้องปฏิบัติตาม โดยมีการนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทภายใน และออกเป็นมาตรฐานข้อกำหนดภายในประเทศ ซึ่งสามารถกำหนดมาตรฐานให้เทียบเท่า หรือ สูงกว่า ICAO กำหนด เช่น ประเทศไทยได้มีการกำหนดมาตรฐานเทียบเท่า ICAO กำหนด ตามคู่มือมาตรฐานการให้บริการการจัดการจราจรทางอากาศ ประเภทบริการจราจรทางอากาศ (The Civil Aviation Authority of Thailand, 2019) ขณะที่สหราชอาณาจักรได้มีการกำหนดมาตรฐานสูงกว่า ICAO กำหนดในเรื่องของการทำงานในเวลากลางคืน และการทำงานต่อเนื่องสูงสุด ตามคู่มือข้อกำหนดด้านความปลอดภัยสำหรับบริการจราจรทางอากาศ (Civil Aviation Authority, 2019) เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาผลกระทบจากการจัดตารางงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ (Bangkok Area Control Centre; BACC) ในปัจจุบัน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนพึงพอใจต่อการทำงานเป็นกะ และสามารถปรับตัวเข้ากับการทำงานเป็นกะได้ เนื่องจากมีประสบการณ์การทำงานเป็นกะมานานกว่า 10 ปี จึงเกิดความเคยชิน แม้ว่าจะได้รับผลกระทบในด้านสุขภาพก็ตาม เช่น การนอนหลับผิดปกติ ระบบย่อยอาหารผิดปกติ ความเหนื่อยล้า เป็นต้น ส่วนผลกระทบในด้านครอบครัว จะมีเพียงผู้ที่สมรสแล้ว และมีบุตรเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบจากการทำงานเป็นกะ อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนเกิดความเหนื่อยล้าจากการทำงานเป็นกะ และส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย จิตใจ และประสิทธิภาพการทำงานทั้งสิ้น เนื่องจากตารางการทำงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงานปัจจุบันมีชั่วโมงการทำงานที่ยาวนานถึง 12 ชั่วโมง ก่อให้เกิดความเหนื่อยล้าเป็นอย่างมาก หากมีการจัดการตารางการทำงานขึ้นใหม่ภายใต้ข้อกำหนดการบริหารจัดการความเหนื่อยล้า ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนอยากให้มีชั่วโมงการทำงานเพียง 7-8 ชั่วโมงเท่านั้น ภายใต้ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง เช่น ปริมาณจราจรทางอากาศในแต่ละช่วงเวลา ระยะเวลาพักเบรก จำนวนเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศขณะนั้น เป็นต้น นอกเหนือจากการจัดการตารางการทำงานภายใต้ข้อกำหนดการบริหารจัดการความเหนื่อยล้าแล้วนั้น บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (บวท.) และสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) ก็มีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือ และสนับสนุนเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศในการลดความเหนื่อยล้า โดยการออกแนวทาง และมาตรการต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มเงินเดือนให้มากขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจในการมาทำงาน การจัดหาที่พักให้เหมาะสม สวัสดิการหลังเกษียณ การควบคุมปริมาณปริมาณจราจรทางอากาศ การจำกัดการเปิดสนามบินใหม่ การควบคุมชั่วโมงการทำงาน และการทำงานล่วงเวลาอย่างเหมาะสม เป็นต้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 นำเสนอแนวทางการจัดรูปแบบตารางการทำงาน (Roster) เพื่อลดความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ พบว่า ตารางการทำงานแบบวงรอบ 5 วัน (วันทำงาน 3 วัน และวันหยุด 2 วัน) สามารถลดความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศได้ โดยมีรูปแบบตารางการทำงานที่เป็นไปได้ 4 รูปแบบ คือ (1) รูปแบบตารางการทำงานแบบ 7-7-10 (2) รูปแบบตารางการทำงานแบบ 7.30-9-7.30 (3) รูปแบบตารางการทำงานแบบ 8-8-8 และ (4) รูปแบบตารางการทำงานแบบ 9-6-9 โดยตัวเลขที่ระบุของรูปแบบตารางการทำงานต่างๆ จะหมายถึงชั่วโมงการทำงานในแต่ละกะ เริ่มจากกะเช้า (Morning shift; M) กะบ่าย (Afternoon shift; A) และกะดึก (Night shift; N) เช่น 7-7-10 หมายถึง กะเช้า (M) 7 ชั่วโมง กะบ่าย (A) 7 ชั่วโมง และกะดึก (N) 10 ชั่วโมง เป็นต้น เมื่อทำการวิเคราะห์ด้วยดัชนีความเหนื่อยล้าของรูปแบบตารางการทำงานที่เป็นไปได้ทั้ง 4 รูปแบบ ดังตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่าดัชนีความเหนื่อยล้าเฉลี่ยของรูปแบบตารางการทำงานแบบ 7.30-9-7.30 มีค่าน้อยที่สุด เท่ากับ 6.3 รองลงมา คือ รูปแบบตารางการทำงานแบบ 8-8-8 มีค่าเท่ากับ 6.5 และรูปแบบตารางการทำงานแบบ 9-6-9 มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 8.6 และเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ ซึ่งมีปริมาณจราจรทางอากาศเฉลี่ยรายชั่วโมงสูงในช่วงเวลา 09:00-20:00 นาฬิกา ซึ่งก่อให้เกิดภาระงานสูง โดยในกะเช้า (M) และกะบ่าย (A) ดังนั้นจึงได้ทำการพิจารณาดัชนีความเหนื่อยล้าจำแนกตามกะของรูปแบบตารางการทำงานแบบ 7.30-9-7.30 และรูปแบบตารางการทำงานแบบ 8-8-8 เนื่องจากมีดัชนีความเหนื่อยล้าที่ใกล้เคียงกัน พบว่า รูปแบบตารางการทำงานแบบ 8-8-8 มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ มากกว่า เพราะ มีดัชนีความเหนื่อยล้าในกะเช้า (M) และกะบ่าย (A) น้อย แม้ว่าจะมีดัชนีความเหนื่อยล้าในกะดึก (N) มากกว่าก็ตาม

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความเหนื่อยล้าของรูปแบบตารางการทำงานที่เป็นไปได้

Shift	ดัชนีความเหนื่อยล้า (Fatigue Index)			
	รูปแบบตารางการทำงานแบบ 7-7-10	รูปแบบตารางการทำงานแบบ 7.30-9-7.30	รูปแบบตารางการทำงานแบบ 8-8-8	รูปแบบตารางการทำงานแบบ 9-6-9
M	3.2	3.5	3.4	3.4
A	2.2	2.9	2.6	6.2
N	18	12.5	13.7	16.3
เฉลี่ย	7.8	6.3	6.5	8.6

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ เกิดผลกระทบในด้านสุขภาพและด้านครอบครัวจากการทำงานเป็นกะทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นความผิดปกติของระบบทางเดินอาหาร การนอนหลับผิดปกติ ความเหนื่อยล้า เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Harrington (2001) ที่ได้กล่าวถึงผลกระทบจากการทำงานเป็นกะ แม้ว่าจะสามารถปรับตัวเข้ากับการทำงานเป็นกะได้แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ดังที่ The European Organization for Safety of Air Navigation (2006) ได้กล่าวไว้ว่า หากมีอายุการทำงาน 5-20 ปี ร่างกายจะสามารถปรับตัวให้เคยชินกับการทำงานเป็นกะได้ แต่เมื่ออายุการทำงานเกิน 20 ปีขึ้นไป ร่างกายจะปรับตัวในการทำงานเป็นกะได้ยาก และเกิดผลกระทบต่างๆ อย่างชัดเจน ดังนั้น การจัดตารางการทำงานที่ดี และสอดคล้องกับจังหวะวงจรชีวิตจะช่วยลดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะความเหนื่อยล้าจากการทำงานเป็นกะ ซึ่งรูปแบบตารางการทำงานที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพมากที่สุด ภายใต้ข้อกำหนดการบริหารจัดการความเหนื่อยล้าของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศตามองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ และสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย คือ รูปแบบตารางการทำงานแบบ 8-8-8 เนื่องจากชั่วโมงการทำงาน ค่าความเหนื่อยล้า และปริมาณจราจรทางอากาศมีความสอดคล้อง และไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งยังสอดคล้องกับ International Federation of Air Traffic Controllers' Associations (2013) ที่กล่าวว่า ชั่วโมงการทำงาน 8 ชั่วโมง ถือเป็นชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสมที่สุดต่อหนึ่งกะอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำตารางการทำงาน เพื่อบริหารจัดการความเหนื่อยล้าของบุคลากรในทุกภาคส่วนของสายการบิน หรือ หน่วยงานที่มีการทำงานเป็นกะได้อย่างเหมาะสม

1.2 สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อพัฒนาการจัดตารางการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สามารถนำไปศึกษาในภาคส่วนต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมการบิน เช่น ช่างอากาศยาน พนักงานภาคพื้นดิน เป็นต้น

2.2 สามารถนำไปศึกษาต่อยอดในเรื่อง ผลกระทบจากความเหนื่อยล้าในการทำงานเป็นกะ เช่น อาการตาล้า เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- Aeronautical Radio of Thailand Ltd. (2019). *Training of air travel control staff in 12 sectors*. Bangkok: Aeronautical Radio of Thailand. (in Thai)
- Chulalongkorn University Intellectual Property Institute. (2017). Intellectual Property Innovation Driven Enterprise (IP IDE Center). *The report of aviation and logistics*, December 2017 at Bangkok, 1-69. (in Thai)
- Civil Aviation Authority. (2019). *CAP 670 Air Traffic Services Safety Requirements*. 3rd ed. Gatwick Airport South: Civil Aviation Authority.
- Costa, G. (2015). Working and Health Conditions of Italian Air Traffic Controllers. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 3(6), 365-382.
- Eiampan, T. (2019). Human Error Management in Aviation. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 19(2), 166-176. (in Thai)
- Harrington, J. (2001). Health effects of shift work and extended hours of work. *Occupational and Environmental Medicine*, 58, 68-72.
- International Civil Aviation Organization. (2016). *Manual for the Oversight of Fatigue Management Approaches*. Doc9966. 2nd ed. Montreal: International Civil Aviation Organization.
- International Federation of Air Traffic Controllers' Associations. (2013). *Fatigue Risk Management Systems*. Bali: International Federation of Air Traffic Controllers' Associations.
- Loura, J. (2014). Human Factors and Workload in Air traffic Control Operations - A Review of Literature. *International Journal of Trends in Business Administration*, 7(3), 190-210.
- Manon, W. (2016). *Thailand lacks of aviation personnel*. [Online]. Retrieved February 2, 2020, from: <https://www.thairath.co.th/content/497994>. (in Thai)
- Sukmanop, C. (2018). *Conference of the trends in aviation industry "Take Off Conference: Chapter 1 – Bound for the Future"*. [Online]. Retrieved February 2, 2020, from: <https://www.caat.or.th/th/archives/38486>. (in Thai)
- The Civil Aviation Authority of Thailand. (2019). *Manual of Standards Air Traffic Management Service: Air Traffic Services*. Bangkok: The Civil Aviation Authority of Thailand.

The European Organization for Safety of Air Navigation. (2006). *Managing Shiftwork in European ATM: Literature Review*. Brussels: The European Organization for Safety of Air Navigation.

The European Organization for Safety of Air Navigation. (2007). *Fatigue and Sleep Management*. Brussels: The European Organization for Safety of Air Navigation.

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย

ไชยา หงษ์ณี^{1*}, วานิช ประเสริฐพร²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Received: 26 January 2020

Revised: 9 September 2020

Accepted: 14 September 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบหลัก สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย และ (2) เพื่อสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย และครูของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 251 คน สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอด จำนวน 30 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงบรรยาย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI Modified และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยได้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ 7 กลยุทธ์ 23 มาตรการในการดำเนินการตามกลยุทธ์ และ 79 ตัวชี้วัดที่แสดงถึงความสำเร็จของการดำเนินการตามกลยุทธ์

คำสำคัญ : กลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาที่สอนคนตาบอด

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: chaiya@kvcb.ac.th

Strategies for Academic Administration of Private Schools Providing Teaching for the Blind in Thailand

Chaiya Hongnee^{1,*}, Vanich Prasertphorn²

^{1, 2}Faculty of Education, North Eastern University, Khon Kaen

Received: 26 January 2020

Revised: 9 September 2020

Accepted: 14 September 2020

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study the key components, current conditions, desirable conditions, and needs for academic administration of private schools providing teaching for the blind in Thailand; and (2) to create and develop strategies for academic administration of private schools providing teaching for the blind in Thailand. This is a mixed-method research involving both the quantitative and qualitative research methodologies. In the quantitative study, the research population consisted of 251 directors, deputy directors, section heads, and teachers of private schools providing teaching for the blind in Thailand. In the qualitative study, the key informants were 30 experts and persons involved in educational management from the Office of the Private Education Commission and private schools providing teaching for the blind in Thailand. The research instruments were questionnaires, an in-depth interview form, and a focus group discussion recording form. The qualitative data was analyzed with content analysis, while the quantitative data was statistically analyzed using descriptive statistics of frequency, percentage, mean, standard deviation, PNI Modified, and the survey component analysis. The research results reveal that 7 academic administration strategies have been created, with 23 strategic measures, and 79 indicators indicating the success of the strategy implementation.

Keywords: Strategy, Academic administration, Schools providing teaching for the blind

* Corresponding Author; Email: chaiya@kvcb.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานบริหารส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา มีขอบข่ายที่สำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การวางแผนงานด้านวิชาการและการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา เป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร สถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้าหรือเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมและยอมรับ ส่วนสถานศึกษาใดงานวิชาการล้าหลังหรือไม่เป็นเลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่น่าเป็นที่นิยม ขาดความศรัทธาและเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับ ดังนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการจัดการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 8 ว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นอย่างต่อเนื่อง (Office for National Education Standards and Quality Assessment, 2013)

การจัดการศึกษาของคนคนตาบอดในประเทศไทย จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 10 ระบุว่า บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเสมออย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้พิการมีสิทธิได้รับการบริการด้านการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีอาชีพ สามารถดำรงอยู่ร่วมกับคนในสังคมทั่วไปได้อย่างมีความสุข ขณะที่การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในปัจจุบัน ประสบปัญหาในด้านการขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ไม่ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างด้านความพิการ ขาดครูที่เข้าใจวิธีการสอนเด็กตาบอด ตัวชี้วัดผลการเรียนรู้มีหลายตัวไม่สามารถใช้ได้กับสถานศึกษาคนตาบอด ผลลัพธ์ที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงภายในสถานศึกษา (Office for National Education Standards and Quality Assessment, 2013) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนสอนคนตาบอดบรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาอยู่ในภาวะยากลำบาก ดังนั้น ผู้บริหารหรือสถานศึกษาควรมีกุยุทธ์ในด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการที่มีความน่าเชื่อถือ (Yutmontri, 2011)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่สอนคนตาบอดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลัก สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย
2. เพื่อสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการบริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาคนตาบอด

เพื่อให้คนพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และมีทักษะการดำรงชีวิต สามารถประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ และมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเสมอภาค ดังนั้นสถานศึกษาคนตาบอดจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (Ministry of Education, 2012)

การบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง (Yutmontri, 2011) งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา และหัวใจสำคัญที่จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพนักเรียนบรรลุเป้าหมาย สถานศึกษาใดมีงานวิชาการที่ก้าวหน้าและเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมและเป็นที่ยอมรับ แต่หากสถานศึกษาใดงานมีงานวิชาการล้าสมัย ขาดความเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยม และมักเสื่อมถอยไม่เป็นที่ยอมรับ (Chotikhan, 2017)

2. แนวคิดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการปรับเปลี่ยนองค์กรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยให้องค์กรสามารถอยู่รอดและเจริญเติบโตอย่างมั่นคง เพราะกลยุทธ์เป็นวิธีการพัฒนาหรือแนวทางดำเนินงานที่ผู้บริหารกำหนดขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นทิศทางให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด (Pakotang, 2015) กลยุทธ์ในระดับสถานศึกษาประกอบด้วยกลยุทธ์หลักและกลยุทธ์ย่อยและตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดด้านผลผลิตและตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์ ขั้นตอนองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการเชิงกลยุทธ์มี 2 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในภายนอก และการร่างกลยุทธ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประสิทธิภาพในการสอนของครู (Cheesothorn, 2014)

ดังนั้นในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวคิดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาที่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ Chotikhan (2017) จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การนิเทศการศึกษา (4) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (5) การวัดผลและประเมินผล (6) การวางแผนงานด้านวิชาการ และ (7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และนำเอาแนวคิดกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นตามแนวคิดของ Wiratchai and Wongwanich (1999) มาใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการวางแผนและการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา และนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ของ Kongnuan (2012) มาใช้จัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษา เอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders Analysis) ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรมีส่วนช่วยในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พัฒนาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาและพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกในการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) เป็นการออกแบบการวิจัยโดยมีการดำเนินการวิจัยทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพไปพร้อมกัน มีลำดับความสำคัญที่เท่าๆ กันโดยจะแยกการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลออกจากกัน และจะรวมข้อมูลทั้งสองชุดเข้าด้วยกันในการตีความหมายในลักษณะของการผสมผสานระหว่างข้อมูลทั้ง 2 ชุด

ประชากรและตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายต่างๆ และครูผู้สอนของสถานศึกษาเอกชน สอนคนตาบอดในประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ทั้ง 14 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ จำนวน 26 คน โรงเรียนการศึกษาเด็กตาบอดพิการซ้ำซ้อน ชะอำ จำนวน 16 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด ขอนแก่น จำนวน 21 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอด แม่สาย จำนวน 13 คน โรงเรียนสอนคนตาบอดพระมหาไถ่พัทยา จำนวน 16 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดนครราชสีมา จำนวน 18 คน โรงเรียนสอนคนตาบอดร้อยเอ็ดจำนวน 21 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดลำปาง จำนวน 13 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดและคนตาบอดพิการซ้ำซ้อนลพบุรี จำนวน 21 คน โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดธรรมศาสตร์ หาดใหญ่ จำนวน 18 คน โรงเรียนสอนคนตาบอดสันติจินตนา จังหวัดแพร่ จำนวน 15 คน โรงเรียนบ้านเด็กgramอินทรา กรุงเทพมหานคร จำนวน 32 คน โรงเรียนธรรมิกวิทยา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 18 คน วิทยาลัยอาชีวศึกษาคนตาบอด ขอนแก่น จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 251 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 7 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน การเลือกตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection)

เครื่องมือวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากกรอบนิยาม และตัวชี้วัดองค์ประกอบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น มาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อความถามกับนิยามปฏิบัติการ พร้อมทั้งพิจารณาตรวจสอบการใช้ภาษา (Wording) ของแบบสอบถามหลังจากนั้นนำมาปรับแก้ข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC: Index of Congruence) ซึ่งได้ค่าดัชนีของความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80–1.00 หลังจากนั้น นำแบบสอบถามนำไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 15 คน และครูผู้สอน จำนวน 15 คน และนำมาหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.92

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบบันทึก การสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ รวมถึงการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้เสียกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอด จำนวน 30 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณใช้ระยะเวลา 2 เดือน (พฤศจิกายน–ธันวาคม 2562) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ (แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสนทนากลุ่มและแบบประเมิน) ใช้ระยะเวลา 1 เดือน (มกราคม 2563)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี PNI Modified การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบหลัก สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย ผลการวิจัยได้องค์ประกอบหลักในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอด จำนวน 7 องค์ประกอบ 79 ตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การยอมรับในความสำเร็จของงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของครูจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน

องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนงานด้านวิชาการ มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การยอมรับในความสำเร็จของงาน/โครงการงานวิชาการของครูจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน

องค์ประกอบที่ 3 การนิเทศการศึกษา มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การจัดงานนิเทศการศึกษาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการทำงานแบบกระบวนการกลุ่ม อย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การพัฒนาปรับปรุงสื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

องค์ประกอบที่ 5 การจัดการเรียนการสอน มี 12 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่ 6 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มี 11 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ งานพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความก้าวหน้าของครู

องค์ประกอบที่ 7 การวัดและประเมินผล มี 8 ตัวชี้วัด ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย

ผลการวิจัยพบสภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการวางแผนงานด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) ค่าดัชนีของความตึงเครียดในการบริหารงานวิชาการโดยรวมมีค่า $PNI_{modified} = 0.16$ เรียงลำดับความตึงเครียดจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.19$) ลำดับที่ 2 ด้านการวัดผลและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.17$) และลำดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.16$)

2. การสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงผสมผสานระหว่างข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ทำให้ได้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย 7 กลยุทธ์ 23 มาตรการในการดำเนินงาน 79 ตัวชี้วัด และกลยุทธ์นี้ได้รับการยืนยันโดยฉันทามติจากการจัดสนทนากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกลยุทธ์และการประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) พัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น (2) ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนที่สนับสนุนด้านการสอน เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการทำวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาการเรียนการสอน และ (3) จัดตั้งกองทุนสนับสนุนงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นและพิการซ้ำซ้อน ตัวชี้วัดที่อธิบาย “การพัฒนาการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการวัดผลและประเมินผลด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) การพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดและประเมินผลการคิดวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่แตกต่างกัน (2) การพัฒนาผู้บริหารให้ภาวะผู้นำทางวิชาการ และ (3) สร้างระบบสารสนเทศ ด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อนำผลการประเมินมาวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตัวชี้วัดที่อธิบาย “ประสิทธิภาพกระบวนการวัดผลและประเมินผลด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการเรียนรู้ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวการสอนเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนในท้องถิ่น (2) การพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคิดวิเคราะห์ (3) สร้างแนวทาง/คู่มือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการที่เชื่อมโยงเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับหลักการด้านการคิดวิเคราะห์ และ (4) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียน

การสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการสอนคิดวิเคราะห์โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวชี้วัดที่อธิบาย “การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 4 เสริมสร้างการวางแผนงานด้านวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) การสร้างกลไกความร่วมมือในการวางแผนงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่แตกต่าง ตัวชี้วัดที่อธิบาย “การเสริมสร้างการวางแผนงานด้านวิชาการที่มีประสิทธิภาพ” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) จัดทำหลักสูตรการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (2) จัดทำหลักสูตรพัฒนาทักษะคนตาบอดให้มีส่วนร่วมสู่สังคมเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (3) ติดตาม ประเมินผลและการนำผลการประเมินมาปรับปรุง เพื่อการพัฒนาหลักสูตร ตัวชี้วัดที่อธิบาย “การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล” มี 12 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) สนับสนุนให้เกิดการรวบรวมปัญหาการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ (2) ส่งเสริมการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ (3) ส่งเสริมการวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ และ (4) สร้างความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ และโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครู ตัวชี้วัดที่อธิบาย “พัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ” มี 11 ตัวชี้วัด

กลยุทธ์ที่ 7 พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง ได้แก่ (1) พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เอื้อต่อการบริหารงานวิชาการ (2) พัฒนาครูด้านการค้นหา เลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (3) ประเมินการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อใช้ในการวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน (4) สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ (5) สร้างความเข้าใจระหว่างบ้านและสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้เรียน ด้านการเลือกใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดจนการเข้าถึงสื่อสังคมสื่อสารออนไลน์ ตัวชี้วัดที่อธิบาย “พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ” มี 8 ตัวชี้วัด

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบหลัก สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย ผลการวิจัยได้องค์ประกอบหลักในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอด จำนวน 7 องค์ประกอบ 79 ตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการและผลจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คาดหวังให้สถานศึกษาเอกชนเพื่อสอนคนตาบอดมีการพัฒนาด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้วนำผลการวิจัยมาวางแผนงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคาดหวังให้สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่แตกต่างอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุที่ผลวิจัยออกมาในลักษณะนี้ เพราะสถานศึกษาเอกชนเพื่อสอนคนตาบอดส่วนใหญ่ยังไม่มีนโยบายให้ครูจะต้องจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ในขณะที่ตัวครูเองก็ยังขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน และขาดความมั่นใจที่จะดำเนินการ

ทำวิจัยในชั้นเรียน จึงทำให้การนำผลการวิจัยมาวางแผนงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนยังมีน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ SukNun (2017) ที่พบว่า โรงเรียนขาดแนวทางที่ชัดเจนในการสนับสนุนการพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้ครูไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบกับนโยบายของโรงเรียนไม่ได้กำหนดให้ครูจะต้องจัดทำวิจัยในชั้นเรียน จึงทำให้การนำงานวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนยังมีน้อย

2. การสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย ผลการวิจัย พบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่สถานศึกษาคนตาบอดที่ควรดำเนินการอย่างเร่งด่วน 3 กลยุทธ์หลักคือ

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยมีมาตรการในการดำเนินการตามกลยุทธ์ 3 มาตรการ คือ (1) การพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มสูงขึ้น (2) การส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนที่สนับสนุนด้านการสอน เพื่อนำความรู้ที่ได้รับจากการทำวิจัยในชั้นเรียนมาพัฒนาการเรียนการสอน และ (3) การจัดตั้งกองทุนสนับสนุนงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นและพิการซ้ำซ้อน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chotikhon (2017) ที่เสนอให้สนับสนุนให้ครูทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อะไรและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการจัดหางบประมาณ สำหรับการวิจัยอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumkasornkulkit (2017) ที่เสนอให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครูเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูถึงวิธีการ ขั้นตอน และการนำผลวิจัยมาใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำวิจัยแก่ครูและบุคลากรมีการติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเป็นระยะ เพื่อคอยให้ความรู้และคำแนะนำในช่วงต้นภาคเรียน ระหว่างภาคเรียน และก่อนปิดภาคเรียน

กลยุทธ์ที่ 2 คือ การเสริมสร้างการวางแผนงานด้านวิชาการที่มีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีการดำเนินงาน โดยมีมาตรการในการดำเนินการตามกลยุทธ์ 1 มาตรการ คือ การสร้างกลไกความร่วมมือในการวางแผนงานด้านวิชาการของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียนที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumkasornkulkit (2017) ที่เสนอว่า สถานศึกษามีการประเมินตนเองเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงงานวิชาการอย่างเป็นระบบ การบริหารงานวิชาการมีวางแผนการดำเนินงานพัฒนาการส่งเสริมทางวิชาการ โดยมีการจัดประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อกระตุ้นให้ทุกฝ่ายเห็นความจำเป็นต้องพัฒนา มีการรวบรวมข้อมูลของโรงเรียน วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 3 คือ การพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ โดยมีมาตรการในการดำเนินการตามกลยุทธ์ 4 มาตรการ คือ (1) การสนับสนุนให้เกิดการรวบรวมปัญหาการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ (2) การส่งเสริมการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ (3) การส่งเสริมการวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ และ (4) การสร้างความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ และโรงเรียนเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumkasornkulkit (2017) ที่เสนอให้สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้าอบรมการนิเทศในรูปแบบต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ SukNun (2017) ที่เสนอให้มีการจัดอบรม ศึกษาดูงาน

ด้านการนิเทศการสอนสำหรับโรงเรียนสอนคนตาบอด อาจมีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนทั่วไปแล้วนำมาปรับใช้กับโรงเรียนสอนคนตาบอด รวมถึงการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาค้นคว้าได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศให้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ในการนำกลยุทธ์การดำเนินงานการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทยไปใช้นั้น สถานศึกษาควรทำความเข้าใจในบริบทของสถานศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและแตกต่างที่สอดคล้อง เพื่อให้กลยุทธ์ที่เลือกมีบริบทที่ให้ความชัดเจนซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการยอมรับและการให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ตามตัวชี้วัดและมาตรการเพื่อให้การขับเคลื่อนกลยุทธ์มีประสิทธิภาพสูง

1.2 ในการนำกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ไปสู่ระดับปฏิบัติการอาจต้องปรับลดหรือเพิ่มมาตรการให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนให้บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดประเทศไทย

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดที่มีประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- Cheesothorn, S. (2014). *Strategic management model for higher education institutions under Royal Thai Army*. Thesis of the degree of Doctor of Philosophy in Educational Administration Program. Department of Policy Management and Educational Leadership. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Chotikhan, P. (2017). *Strategies for academic administration in basic education institutions under Office of Roi Et Primary Educational Service Area, Area 2*. Thesis of the Degree of Master in Education Administration Program. Mahasarakham: MahaSarakhm University. (in Thai)
- Chumkasornkulkit, K. (2017). *The Approach of Academic Affairs Management in Developing Analytical Thinking Skill for Students in School under Pathumthain Primary Educational Service Area Office 1*. Thesis of the Degree of Master in Educational Management Department of Educational Policy Management and Leadership. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

- Kongnuan, R. (2012). *Administration Strategies for Educational Excellence of Aree Watthana School Under the Office of Rayong Educational Service Area*. Thesis of the Degree of Master in Education Administration Program. ChonBuri: Burapha University. (in Thai)
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). *Educational and Psychological Measurement*. New York: Minnisota University.
- Ministry of Education. (2012). *Educational reform policy for people with disabilities in the second decade (2009 2018)*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission. (In Thai)
- Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (2013). *Guide Third round external quality assessment (2011-2015) Basic education level Educational institution version (Amendment November 2011)*. Samut Prakan: Offset Plus. (in Thai)
- Pakotang, J. (2015) Educational Management Strategy. *Journal of Educational Administration Bua Bandit, Ubon Ratchathani Rajabhat University*, 15 (Special Edition), 1-8. (in Thai)
- SukNun, C. (2017). *A study of problems and guidelines for the development of academic administration in schools' Blind people in Pattaya under royal patronage HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn Rajkumari under the jurisdiction of the Chonburi Primary Education Service Area 3*. Thesis of the Degree of Master in Education Administration Program. Chon Buri: Burapha University. (in Thai)
- Wiratchai, N. and Wongwanich, S. (1999). *Synthesis of educational research by meta analysis and content analysis*. Bangkok: Office of the National Education Commission Office of the Prime Minister. (in Thai)
- Yutmontri, A. (2011). *Academic Administration of Large Private Schools in Bangkok. That passed a very good rating*. Thesis of the Degree of Master in Educational Administration Program. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)

การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมสู่ความเป็นเลิศของธุรกิจ ที่ได้การรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย

มงคล เอกพันธ์^{1*}, อภิรดี คำไล่²

¹คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

²คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Received: 22 January 2020

Revised: 2 September 2020

Accepted: 7 October 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมต่อความเป็นเลิศทางธุรกิจของบริษัทที่ได้รับมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย และ (2) ศึกษาอิทธิพลการบริหารคุณภาพโดยรวมต่อความเป็นเลิศทางธุรกิจของบริษัทที่ได้รับมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบริษัทที่ได้รับมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทยจำนวน 186 บริษัท สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยตัวแบบโมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมต่อความเป็นเลิศทางธุรกิจของบริษัทที่ได้รับมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทยได้จำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง การมุ่งเน้นลูกค้า การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมต่อความเป็นเลิศทางธุรกิจของบริษัทที่ได้รับมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทยพบว่า โมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าดัชนีชี้วัดองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.83 ถึง 0.92 เรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ด้านการมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน และด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92, 0.91, 0.83 และ 0.83 ตามลำดับ และ (3) การบริหารคุณภาพโดยรวมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความเป็นเลิศทางธุรกิจที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง การมุ่งเน้นลูกค้า การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องที่นำไปสู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจ

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้ การบริหารคุณภาพโดยรวม ความเป็นเลิศทางธุรกิจ

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: Ajeck_ie@hotmail.com

Development of Indicators of Total Quality Management toward Business Excellence of ISO 9001: 2015 Certified Companies in Thailand

Mongkol Ekkaphan^{1,*}, Apiradee Khamlai²

¹Faculty of Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University

²Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

Received: 22 January 2020

Revised: 2 September 2020

Accepted: 7 October 2020

Abstract

The objectives of this research were (1) to create and develop indicators of total quality management toward business excellence of ISO9001: 2015 certified companies in Thailand, and (2) to study the influence of total quality management on business excellence of ISO9001: 2015 certified companies in Thailand. A questionnaire was used as the instrument for collecting data from 186 ISO9001: 2015 certified companies in Thailand. Statistics used for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, factor analysis and path analysis with structural equation modeling (SEM). The findings were as follows: (1) Regarding the result of exploratory factor analysis of the total quality management indicators toward business excellence of ISO9001: 2015 certified companies in Thailand, four components of quality management were obtained, namely, the supports from high level executives, the focus on customers, the employee involvement and empowerment, and the continuous improvement. (2) Regarding the results of confirmatory factor analysis of the total quality management indicators toward business excellence of ISO9001: 2015 certified companies in Thailand, it was found that the model had goodness-of-fit significantly with the empirical data, with the factor loading from 0.83 to 0.92. The four components could be ranked based on their factor loadings from top to bottom as follows: the supports from high level executives, the focus on customers, the employee involvement and empowerment, and the continuous improvement, with their factor loading values of 0.92, 0.91, 0.83 and 0.83 respectively. (3) Total quality management had positive influence on business excellence that was significant at the .01 level of statistical significance. Therefore, chief executives of ISO9001: 2015 certified companies in Thailand should promote all activities concerning the supports from high level executives, the focus on customers, the employee involvement and empowerment, and the continuous improvement that lead to greater business excellence.

Keywords: Indicator, Total quality management, Business excellence

* Corresponding Author; E-mail: Ajeck_ie@hotmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมของการแข่งขันทางด้านธุรกิจได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นผลให้แต่ละองค์กรต้องมีการปรับองค์กรของตนเพื่อให้สามารถเผชิญกับการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้นและให้สามารถอยู่รอดในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันได้ ผู้บริหารองค์กรต่างๆ จึงพยายามที่จะหาทางพัฒนาองค์กรในด้านการบริหารจัดการและการบริหารด้านกลยุทธ์ให้สามารถเอาชนะคู่แข่งหรือดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ส่งผลให้มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด การบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management: TQM) เป็นการบริหารองค์กรทั้งหมดเพื่อให้มีลักษณะที่ดีในด้านผลิตภัณฑ์และบริการที่ตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้าหรือเป็นการควบคุมคุณภาพซึ่งมุ่งที่เงื่อนไขขององค์กรจากการใช้ความพยายามปรับปรุงคุณภาพร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายใช้คุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินการทำงานหรือปรัชญาที่ผู้บริหารเน้นการปรับปรุงคุณภาพในกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีผลต่อสินค้าและบริการหรือเป็นกระบวนการใช้เพื่อบรรลุผลด้านคุณภาพ โดยมีเป้าหมายที่จะกำจัดสิ่งที่บกพร่องออกไป ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรต่างๆ ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพทั้งองค์กร ซึ่งเป็นหลักการบริหารที่ดีหลักการหนึ่งในการบริหารองค์กรสมัยใหม่ที่ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศ ทั้งในด้านการบริหารองค์กร การบริหารการผลิต การบริหารการตลาด การบริหารลูกค้า การบริหารบุคคล และการบริหารการเงิน เป็นต้น (Wongsamroenchai, 2008) การประยุกต์ใช้การบริหารคุณภาพโดยรวมในองค์กรนั้นจะทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของสินค้าหรือบริการเพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจสูงสุดเป็นแนวทางที่ช่วยให้องค์กรสามารถลดต้นทุนในการผลิตและการดำเนินงานทำให้องค์กรมีศักยภาพในการแข่งขันมีความได้เปรียบการแข่งขันอย่างยั่งยืนในระยะยาว

อุตสาหกรรมการผลิตเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญและเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยอุตสาหกรรมการผลิตมีแนวโน้มการส่งออกสินค้าพื้นตัวตามวัฏจักรเศรษฐกิจและการค้าโลก ซึ่งมียอดรวมในการส่งออกของปี 2560 เป็นมูลค่าทั้งสิ้น 236,634.7 ล้านบาทสหรัฐ และเมื่อเปรียบเทียบกับยอดรวมในการส่งออกของปี 2561 เป็นมูลค่าทั้งสิ้น 252,957 ล้านบาทสหรัฐ แล้วมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.89 (Ministry of Commerce Service Center, 2019) จะเห็นได้ว่า การส่งออกของอุตสาหกรรมการผลิตดังกล่าวสามารถช่วยในการผลักดันในด้านการขยายการลงทุนและสร้างความต้องการแรงงานช่วยในการนำเข้าเงินตราต่างประเทศและยังสามารถช่วยลดการขาดดุลการค้าให้แก่ประเทศเป็นอย่างมากเพื่อที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับอุตสาหกรรมการผลิต จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพซึ่งหลายองค์กรทั่วโลกยอมรับว่า การบริหารคุณภาพโดยรวมเป็นปัจจัยที่ใช้ในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับธุรกิจและเป็นปัจจัยที่สามารถลดต้นทุนการผลิตและการดำเนินงานให้กับองค์กร (Al-Damen, 2017)

การบริหารคุณภาพโดยรวมเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันให้กับองค์กร และเป็นหลักการบริหารงานในองค์กรให้ประสบความสำเร็จ สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้าทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรได้ มีนักวิชาการหลายท่านพบว่า การบริหารคุณภาพโดยรวม มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจ (Al-Damen, 2017; Nguyen et al., 2016; Kwamega et al., 2015; Benavides-Velasco et al., 2014) ดังนั้น การดำเนินธุรกิจภายใต้แนวคิดการบริหารคุณภาพโดยรวมจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานในภาคธุรกิจที่เป็นการได้เปรียบเชิงการแข่งขันและเป็นปัจจัยหลักในการบริหารงานธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ จากงานวิจัยในอดีตได้มีการศึกษามิติของการบริหารคุณภาพโดยรวมไว้หลากหลายมิติภายใต้บริบทของสังคมไทย (Anupam, Himangshu and Fredric, 2008; Wanarat, 2018; Kitirart and Sarapat,

2018; Saetung, 2017) คณะผู้วิจัยพบว่า ภายใต้บริบทของสังคมไทยยังไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับมิติของการบริหาร คุณภาพโดยรวมของสังคมไทย ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมขึ้น เพื่อเป็นอีกหนึ่งแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้เป็นเครื่องมือสร้างความพร้อมและเพิ่มศักยภาพในการรับมือกับ การเปลี่ยนแปลงและสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันให้แก่อุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมอื่นๆ ต่อไป

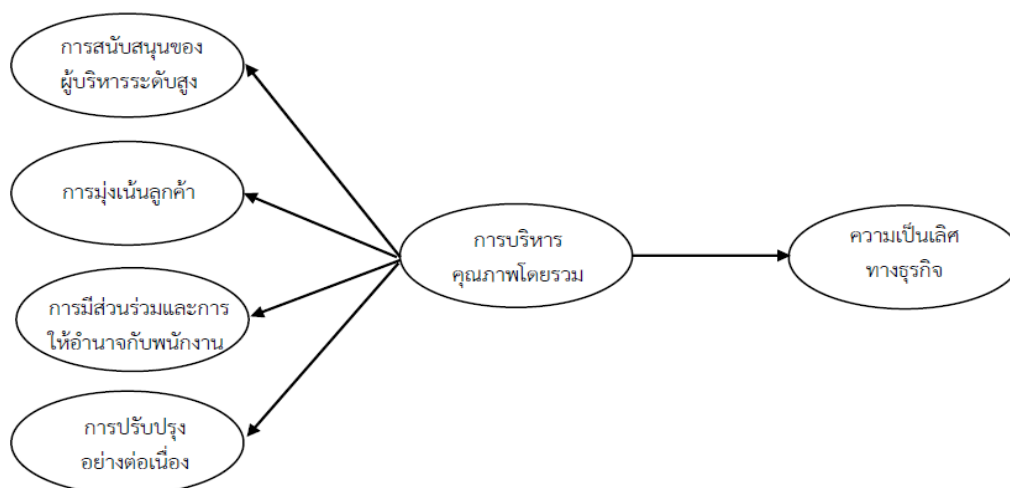
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมของธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบการบริหารคุณภาพโดยรวมต่อความเป็นเลิศของธุรกิจที่ได้รับการรับรอง มาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การบริหารคุณภาพโดยรวมเป็นปรัชญาทางการจัดการที่มุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ด้วยบุคลากร ทุกคนในองค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของลูกค้าและสร้างความพึงพอใจสูงสุด (Kaynak, 2003) ส่วน Rahman (2004) เสนอแนะว่า การจัดการคุณภาพเป็นแนวทางการจัดการที่ประกอบ ด้วยความหลากหลายของ เทคนิคที่ใช้และการมุ่งเน้นบุคลากรเพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงานระดับองค์กร การให้คำนิยามที่หลากหลายทำให้ การบริหารคุณภาพโดยรวมประกอบด้วยองค์ประกอบหลากหลายร่วมกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมจากหลายงานวิจัยที่ได้รับการอ้างอิงอย่างแพร่หลายคือ เจ็ดมิติองค์ ประกอบของการบริหารคุณภาพโดยรวมของ Zhang et.al (2000) ที่ประกอบไปด้วยการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้า การจัดการกระบวนการ การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน ระบบ รางวัลและการยกย่อง และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามในบริบทประเทศไทยนั้นอาจมีความแตกต่างใน เรื่องของวัฒนธรรมการทำงานที่มีความแตกต่างกับต่างประเทศ และเพื่อให้เป็นไปตามคำนิยามและมิติองค์ประกอบที่ ได้ศึกษาก่อนหน้านี้ งานวิจัยนี้จึงมีการประยุกต์แนวความคิดของ Zhang et.al (2000) ที่กำหนดให้การสนับสนุน ของผู้บริหารระดับสูง การมุ่งเน้นลูกค้า การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นสี่มิติองค์ประกอบการบริหารคุณภาพโดยรวม กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยที่ตัวแปรที่ศึกษา คือ การบริหารคุณภาพโดยรวมที่ประกอบด้วย ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ด้านการมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และความเป็นเลิศทางธุรกิจ

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ บริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ประเทศไทย จำนวน 1,826 บริษัท (Thai Industrial Standards Institute, 2019)

ตัวอย่าง คือ บริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ประเทศไทย โดยคณะผู้วิจัยได้พิจารณาขนาดของตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งคณะผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดตัวอย่างตามกฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ซึ่งเป็นการกำหนดขนาดตัวอย่างที่นำมาใช้กันอย่างแพร่หลาย และได้รับการยอมรับในการวิเคราะห์จำนวน 10-20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ (Hair et al., 2010) ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 18 ตัวแปร ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและเพียงพอจึงควรมีอย่างน้อย 180 ตัวอย่าง ซึ่งผลจากการคำนวณดังกล่าวเป็นจำนวนของขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ 180 แห่ง ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยมีข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์ได้ คณะผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเพิ่มเป็น 360 แห่ง ที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม คณะผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือแบบสอบถามจากการสังเคราะห์ และพัฒนาข้อคำถามจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการจะศึกษา โดยที่ตัวแปรการบริหารคุณภาพโดยรวมพัฒนาตัววัดจากกรอบแนวคิดของ Zhang et al. (2000) ที่ประกอบด้วย ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (Leadership support) จำนวน 4 ข้อ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า (Customer focus) จำนวน 3 ข้อ ด้านการมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน (Employees involvement)

จำนวน 4 ข้อ และด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) จำนวน 3 ข้อ และความเป็นเลิศทางธุรกิจ (Business excellence) พัฒนาตัววัดจากกรอบแนวคิดของ Hardjono and Marrewijk (2001) จำนวน 4 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

จากนั้น คณะผู้วิจัยได้ทำการสร้างข้อคำถามตามนิยามเชิงปฏิบัติการที่ได้และทำการพัฒนาเครื่องมือวัดที่เหมาะสมกับการวิจัย หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่ได้พัฒนาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามกับความครอบคลุมของคำถามเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์การวิจัย ตัวแปรที่ต้องการวัด ความเหมาะสมของการใช้ถ้อยคำ จำนวนข้อคำถาม และความสอดคล้องของรูปแบบการถาม โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ให้คะแนนค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป หลังจากนั้น คณะผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับร่าง และได้้นำแบบสอบถามฉบับร่างดังกล่าวไปทดสอบใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่างเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า ความเที่ยงของตัวบ่งชี้อยู่ระหว่าง 0.78-0.86 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคมีค่าไม่น้อยกว่า 0.7 (Hair et al., 2010) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัด

ตัวแปร	Cronbach's Alpha
การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (LS)	0.78
การมุ่งเน้นลูกค้า (CM)	0.79
การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน (EM)	0.87
การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (CIM)	0.81
ความเป็นเลิศทางธุรกิจ (BE)	0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามทางไปรษณีย์และทำการติดตามทวงถาม มีจำนวนแบบสอบถามตอบกลับ (Response Rate) จำนวน 186 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.70 และได้ทดสอบคุณภาพข้อมูลว่างานวิจัยนี้ไม่มีความลำเอียงจากผู้ตอบแบบสอบถาม (Non-response Bias) ตามแนวคิดของ Thompson, Loveland and Fombelle (2014) ซึ่งทำการทดสอบคุณภาพข้อมูลเพื่อทดสอบปัญหาความลำเอียงของผู้ตอบแบบสอบถามก่อนและหลัง โดยในงานวิจัยนี้ได้การแบ่งกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่ตอบมาก่อน (Early Respondents) จำนวน 93 รายหรือร้อยละห้าสิบ และกลุ่มที่ตอบในภายหลัง (Late Respondents) จำนวน 93 รายหรือร้อยละห้าสิบ จากนั้นเปรียบเทียบข้อมูลส่วนพื้นฐานขององค์กรทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งใช้ข้อมูลขององค์กร ได้แก่ ทุนจดทะเบียน สินทรัพย์ปัจจุบัน และรายได้เฉลี่ยต่อปี โดยใช้สถิติ t-test ผลการทดสอบพบว่า ข้อมูลลักษณะพื้นฐานขององค์กรในแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ว่าการศึกษานี้ไม่มีปัญหาความลำเอียงในการตอบคำถามอย่างมีนัยสำคัญการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาที่ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้การแปลความหมายตามแนวคิดของ Boonchom (2017) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบภาวะที่ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันสูง (Multicollinearity) และการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (First Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความเป็นองค์ประกอบเดียวของโมเดล วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ของโมเดลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป AMOS โดยการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ การบริหารคุณภาพโดยรวมที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 72.90 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 55.80 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 50.10 และมีตำแหน่งงานในตำแหน่งงาน ผู้จัดการฝ่ายการผลิต ร้อยละ 46.80 และลักษณะปัจจัยส่วนองค์กรพบว่า ประเภทของบริษัทเป็นบริษัทจำกัด ร้อยละ 96.60 มีทุนจดทะเบียนมากกว่า 50 ล้านบาทขึ้นไป ร้อยละ 54.60 มีการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทมากกว่า 15 ปีขึ้นไป ร้อยละ 70.00 และมีรายได้เฉลี่ยต่อปีมากกว่า 50 ล้านบาทขึ้นไป ร้อยละ 69.30

2. ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกรายตัวแปร พบว่า การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.20 รองลงมา การมุ่งเน้นลูกค้ามีค่าเฉลี่ย 4.14 การมีส่วนร่วม และการให้อำนาจกับพนักงานมีค่าเฉลี่ย 4.12 การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ย 4.03 และความเป็นเลิศทางธุรกิจ มีค่าเฉลี่ย 3.71 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพโดยรวมและ
ความเป็นเลิศทางธุรกิจ

	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับ ความคิดเห็น
การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (LS)	4.20	0.50	มาก
การมุ่งเน้นลูกค้า (CM)	4.14	0.56	มาก
การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน (EM)	4.12	0.58	มาก
การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (CIM)	4.03	0.59	มาก
ความเป็นเลิศทางธุรกิจ (BE)	3.71	0.58	มาก

3. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 0.65 ซึ่งตัวแปรมีความสัมพันธ์กันไม่เกิน 0.80 เป็นไปตามเงื่อนไขที่ทำให้ไม่เกิดภาวะ Multicollinearity (Hair et al., 2010) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันการบริหารคุณภาพโดยรวมและความเป็นเลิศทางธุรกิจ

ตัวแปร	การสนับสนุน ของผู้บริหาร ระดับสูง (LS)	การมุ่งเน้น ลูกค้า (CM)	การมีส่วนร่วม และการให้อำนาจ กับพนักงาน (EM)	การปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง (CIM)	ความเป็นเลิศ ทางธุรกิจ (BE)
การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง	1				
การมุ่งเน้นลูกค้า	.62**	1			
การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน	.65**	.50**	1		
การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	.59**	.56**	.62**	1	
ความเป็นเลิศทางธุรกิจ	.40**	.44**	.41**	.54**	1

** $p < 0.01$

4. ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง (First Order Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความเป็นองค์ประกอบเดียวของโมเดลการบริหารคุณภาพโดยรวมพบว่าค่าไค-สแควร์ $\chi^2=84.479$ ระดับองศาความเป็นอิสระ (df) เท่ากับ 69 ค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.099 กล่าวคือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสัดส่วนค่าสถิติ ไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) หรือดัชนี CMIN/DF เท่ากับ 1.224 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2 และค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.037 มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.981 และค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.950 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 0.985 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดลที่กำหนดขึ้น (NFI) เท่ากับ 0.926 มีค่าเข้าใกล้ 1 ซึ่งผ่านเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดไว้ชี้ให้เห็นว่าโมเดลการวัดตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือมีความตรงเชิงโครงสร้าง (Kline, 2011; Hair et al., 2010) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้ทุกตัวมีค่าเป็นบวกและแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่งของการบริหารคุณภาพโดยรวม

องค์ประกอบ (ตัวแปรแฝง)	ตัวบ่งชี้ (ตัวแปรสังเกตได้)	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ			
		b _{sc}	S.E.	t	R ²
Fac_LS	Fac_LS4	0.76	<-->	<-->	0.58
	Fac_LS3	0.79	0.10	9.66**	0.61
	Fac_LS2	0.68	0.11	8.40**	0.46
	Fac_LS1	0.53	0.10	6.13**	0.27
Fac_CM	Fac_CM3	0.47	<-->	<-->	0.22
	Fac_CM2	0.70	0.24	5.29**	0.48
	Fac_CM1	0.68	0.20	5.24**	0.46
Fac_EM	Fac_EM4	0.71	<-->	<-->	0.50
	Fac_EM3	0.80	0.12	9.70**	0.64
	Fac_EM2	0.87	0.13	10.26**	0.75
	Fac_EM1	0.74	0.11	8.97**	0.52
Fac_CIM	Fac_CIM3	0.80	<-->	<-->	0.64
	Fac_CIM2	0.80	0.09	10.25**	0.64
	Fac_CIM1	0.73	0.09	9.28**	0.53

$\chi^2=84.479$, $df=69$, $\chi^2/df=1.224$, $p=0.099$, $GFI=0.981$, $CFI=0.985$, $NFI=0.926$, $AGFI=0.950$, $RMSEA=0.037$

หมายเหตุ ** $p < 0.01$, b_{sc} หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน, <--> หมายถึง พารามิเตอร์บังคับจึงไม่รายงานค่า S.E. และ t

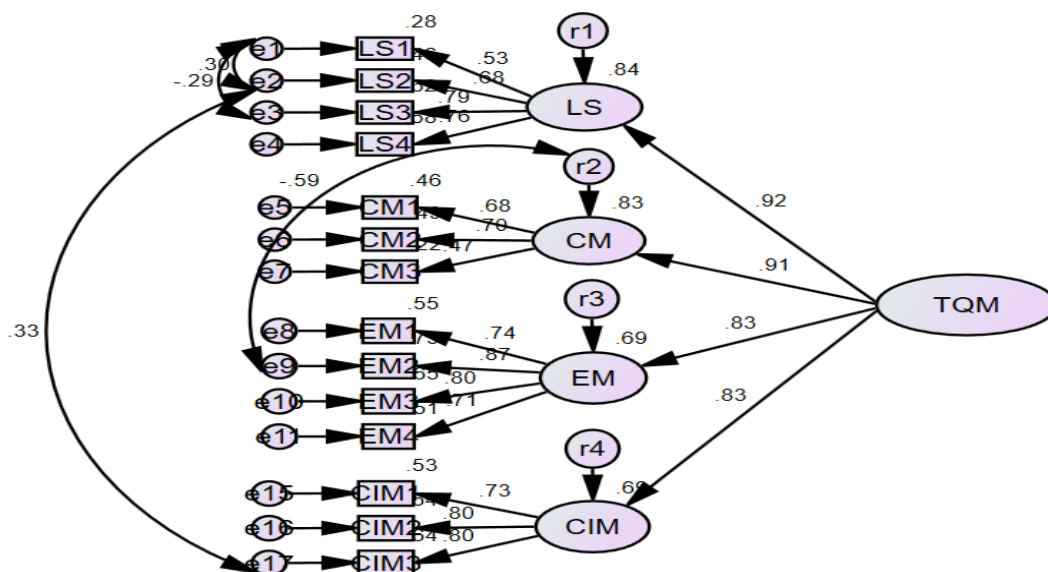
5. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการบริหารคุณภาพโดยรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง การมุ่งเน้นลูกค้า การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกองค์ประกอบ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.83 ถึง 0.92 แสดงให้เห็นว่าทั้ง 4 องค์ประกอบเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญการบริหารคุณภาพโดยรวมองค์ประกอบที่มีน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง รองลงมาคือการมุ่งเน้นลูกค้า การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงานและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92, 0.91, 0.83 และ 0.83 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 5 และภาพที่ 2

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของการบริหารคุณภาพโดยรวม

องค์ประกอบ (ตัวแปรแฝง)	ตัวบ่งชี้ (ตัวแปรสังเกตได้)	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ			
		b _{sc}	S.E.	t	R ²
TQM	Fac_LS	0.92	<-->	<-->	0.84
	Fac_CM	0.91	<-->	<-->	0.83
	Fac_EM	0.83	<-->	<-->	0.69
	Fac_CIM	0.83	<-->	<-->	0.69

$\chi^2=84.479$, $df=69$, $\chi^2/df=1.224$, $p=0.099$, $GFI=0.981$, $CFI=0.985$, $NFI=0.926$, $AGFI=0.950$, $RMSEA=0.037$

หมายเหตุ ** $p < 0.01$, b_{sc} หมายถึง ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน, <--> หมายถึง พารามิเตอร์บังคับจึงไม่รายงานค่า S.E. และ t

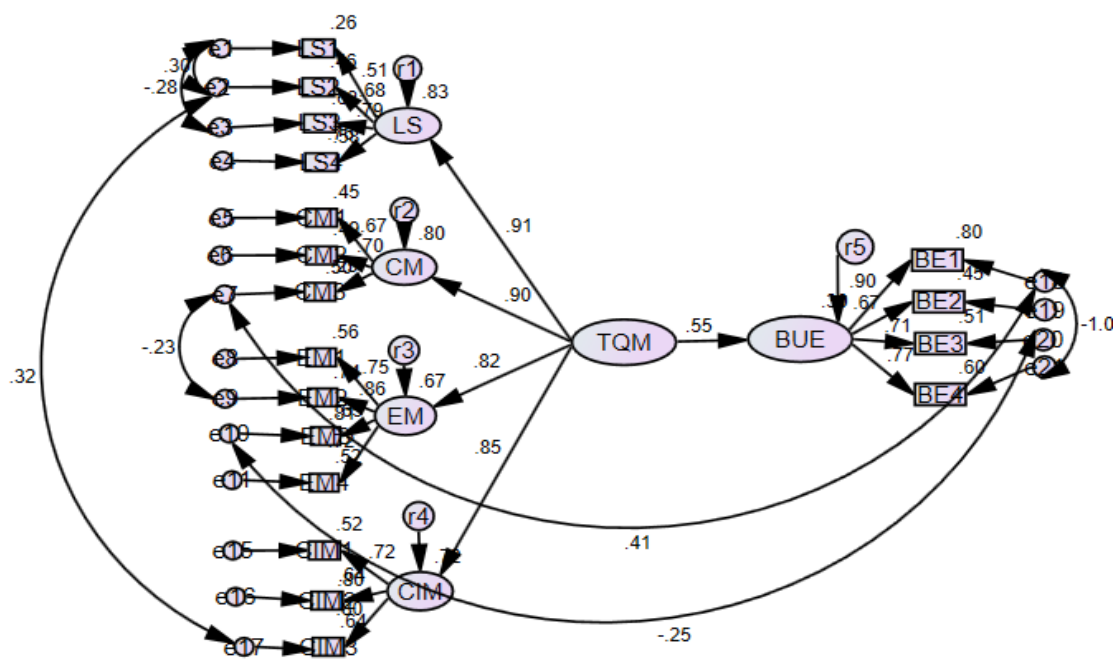
ภาพที่ 2 โมเดลสมการโครงสร้างการบริหารคุณภาพโดยรวมที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6. ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดีพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 148.137 ระดับองศาความเป็นอิสระ (df) เท่ากับ 123 สัดส่วนค่าสถิติไคสแควร์/ค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (χ^2/df) หรือดัชนี CMIN/DF เท่ากับ 1.204 มีค่าไม่เกิน 2 ตามเกณฑ์ของ Bollen (1989) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.061 พิจารณาจากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืน GFI, CFI, NFI, AGFI เท่ากับ 0.940, 0.982, 0.903, 0.947 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.035 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาทุกข้อบ่งชี้ให้เห็นว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกลมกลืนกันเป็นอย่างดี (Kline, 2011; Hair et al., 2010) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวแบบตามสมมติฐานกับข้อมูล

ค่าสถิติ	เกณฑ์การพิจารณา (Kline, 2011; Hair et al., 2010)	ค่าสถิติในตัวแบบ
χ^2	Not Significant	$\chi^2 = 148.137, df = 123.90, P = 0.061$
χ^2/df	<2.00	1.204
GFI	>0.90	0.940
CFI	>0.90	0.982
NFI	>0.90	0.903
AGFI	>0.90	0.947
RMSEA	<0.05	0.035

7. ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างได้รูปแบบพบว่า การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง การมุ่งเน้นลูกค้า การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นองค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโดยรวมที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความเป็นเลิศทางธุรกิจที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ดังแสดงในภาพที่ 3 และตารางที่ 7

ภาพที่ 3 โมเดลสมการโครงสร้างการบริหารคุณภาพโดยรวมสู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างตัวแปร

Path	Standard Regression Weights					P-Value
	Second-order CFA	Direct effect	Beta	S.E.	R ²	
LS ← TQM	0.91	-	0.913	<-->	0.833	0.001
CM ← TQM	0.90	-	0.895	0.155	0.802	0.001
EM ← TQM	0.82	-	0.821	0.120	0.673	0.001
CIM ← TQM	0.85	-	0.847	0.135	0.717	0.001
TQM → BE	-	0.55	0.546	0.143	0.298	0.001

<--> หมายถึง พารามิเตอร์บังคับจึงไม่รายงานค่า S.E. และ t

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกของการบริหารคุณภาพโดยรวมของบริษัทที่ได้รับมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย พบว่าโมเดลตัวบ่งชี้ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมียุทธศาสตร์ทางสถิติทุกค่าแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบการบริหารคุณภาพโดยรวมของบริษัทที่ได้รับมาตรฐาน ISO 9001: 2015 ในประเทศไทยทั้ง 4 องค์ประกอบคือ การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง การมุ่งเน้นลูกค้า การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารคุณภาพโดยรวมซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยรวมทั้งงานวิจัยต่างๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปร ดังนั้น องค์ประกอบของการบริหารคุณภาพโดยรวม 4 องค์ประกอบจึงประกอบด้วยตัวบ่งชี้ของการบริหารคุณภาพโดยรวม 14 ตัวบ่งชี้ และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองพบว่าทั้ง 4 องค์ประกอบเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารคุณภาพโดยรวมที่นำไปสู่ความเป็นเลิศทางธุรกิจ ดังนั้น ผู้บริหารต้องมุ่งการบริหารคุณภาพโดยรวมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (Leadership support) ธุรกิจที่มีผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดคุณภาพโดยกำหนดนโยบาย หลักการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามกระบวนการ และแนวทางที่กำหนดไว้มีการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีมาตรการและมาตรฐานการดำเนินงานที่ป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น จะเป็นการช่วยการปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า สามารถลดต้นทุนของเสียและเพิ่มกำไรให้แก่ธุรกิจ สอดคล้องกับ Akhtar et al. (2014) ที่พบว่า ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำที่ใส่ใจและสนใจงานของเขาอย่างจริงจังนั้นจะทำให้ผลประกอบการของธุรกิจดีขึ้น และผลการวิจัยของ Cetindere et al. (2015) ที่พบว่าผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารคุณภาพโดยรวม

ด้านการมุ่งเน้นลูกค้า (Customer focus) ปัจจุบันมีการแข่งขันทางธุรกิจการที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น การมุ่งเน้นที่ลูกค้าจึงมีความสำคัญมากที่สุดที่พนักงานในองค์กรจะต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ลูกค้า พนักงานจะต้องมีค่านิยมร่วมกันในการตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ผู้บริโภคสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของ Malcolm Baldrige National Quality Award ประกอบด้วยประกาศที่ 13 เน้นที่ความสำคัญของผู้ใช้บริการ โดยองค์กรจะต้องดำเนินการต่อไปนี้เป็นคือ ทำการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการ และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อผลิตภัณฑ์และบริการอย่างเป็นระบบด้วยความสม่ำเสมอ สอดคล้อง Akhtar et al. (2014) พบว่า ธุรกิจมุ่งเน้นลูกค้าโดยการส่งมอบคุณภาพสินค้าและบริการที่ดีกว่าทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ และผลการวิจัย Al-Damen (2017) ที่พบว่า การมุ่งเน้นลูกค้าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารคุณภาพโดยรวม

ด้านการมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน (Employee involvement) ธุรกิจที่มีการเปิดโอกาสให้พนักงานได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ทำให้เห็นพนักงานแสดงความรู้สึกร่วมในการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและคิดที่จะพัฒนาสินค้าหรือบริการที่มีประสิทธิภาพ โดยการนำความรู้และประสบการณ์ของตนเองมาใช้งานเพื่อจะได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพเพราะพนักงานเห็นว่า ผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการเผชิญหน้ากับลูกค้าจะเป็นผู้ที่รู้ปัญหามากที่สุด สอดคล้องกับ Akhtar et al. (2014) พบว่าพนักงานมีความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงาน ให้พนักงานให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ธุรกิจนำความรู้ความสามารถของพนักงานมาใช้แก้ปัญหา และผลการวิจัยของ Al-Damen (2017) ที่พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารคุณภาพโดยรวม

ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) ธุรกิจต้องมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจำเป็นต้องมีการบริหารคุณภาพให้ตรงตามมาตรฐานและตรงตามความคาดหวังของผู้ใช้บริการ และที่สำคัญพนักงานจะต้องมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบรับการให้บริการที่รวดเร็วและตอบสนองลูกค้าได้ทันทั่วถึง จึงจะสามารถทำให้ลูกค้าพึงพอใจและเลือกใช้บริการ สอดคล้องกับ Akhtar et al. (2014) พบว่าการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นต่อการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน และผลการวิจัยของ Cetindere et al. (2015) พบว่า การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารคุณภาพโดยรวม

2. ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเต็มรูปแบบพบว่า การบริหารคุณภาพโดยรวมที่ประกอบไปด้วย การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง การมุ่งเน้นลูกค้า การมีส่วนร่วมและการให้อำนาจกับพนักงาน และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารคุณภาพโดยรวมที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความเป็นเลิศทางธุรกิจ สอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการหลายท่านที่พบว่า การจัดการคุณภาพโดยรวมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานขององค์กรธุรกิจได้แก่ การเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต การปรับปรุงการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การสร้างความพึงพอใจ และส่วนแบ่งทางการตลาด (Al-Damen, 2017; Kwamega et al., 2015; Benavides-Velasco et al., 2014; Nekouezadeh and Esmaeili, 2013; Ahmad et al., 2013; Chatchawanchanachakij, 2013) ดังนั้น การดำเนินงานที่มุ่งเน้นการบริหารคุณภาพโดยรวมในประเด็นดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินงานของบริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 บริษัทที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทยสามารถนำตัวบ่งชี้ที่ผ่านการพัฒนาและยืนยันได้ด้วยข้อมูลทางสถิติไปใช้ในการวัดหรือประเมินการบริหารคุณภาพโดยรวมขององค์กรได้

1.2 ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูงเป็นองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการที่บริษัทได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย จะต้องให้ความสำคัญกับผู้บริหารที่มีกำหนดนโยบายการจัดการคุณภาพเป็นหลักเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามกระบวนการ มีการบริหารคุณภาพให้ตรงตามมาตรฐานและตรงตามความคาดหวังของผู้ใช้บริการจะเป็นการช่วยการปรับปรุงคุณภาพสินค้าและบริการที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้า สามารถลดต้นทุนของเสียและเพิ่มกำไรให้แก่ธุรกิจ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมของภาครัฐ ภาคเอกชนตามกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่างกัน และขนาดขององค์กรที่ต่างกันที่แยกตามขนาดขององค์กร เช่น แบ่งตามขนาดของเงินลงทุน ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปี ขนาดจำนวนของพนักงาน ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ นอกเหนือจาก 4 องค์ประกอบหลักในการวิจัยครั้งนี้เพิ่มเติมเพื่อเป็นการขยายความคิดเกี่ยวกับบริหารคุณภาพโดยรวมให้ครอบคลุมมากขึ้น

2.3 งานวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการบริหารคุณโดยรวมที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเลิศทางธุรกิจ ในการทำวิจัยในครั้งต่อไป คณะผู้วิจัยเสนอให้ให้มีการศึกษาตัวแปรที่เป็นผลการดำเนินงานที่เป็นตัวเงิน และผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นตัวเงินอื่นๆ เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- Ahmad, M., Zakuan, N., Jusoh, A. and Takala, J. (2013). Review of Relationship between TQM and Business Performance. *Applied Mechanics and Materials*, 315, 166-170.
- Akhtat, S., Zameer, H., and Saeed, R. (2014). Impact of Total Quality Management on the Performance of Service Organizations in Pakistan. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, 3(6), 109-117.
- Al-Damen, R.A. (2017). The Impact of Total Quality Management on Organizational Performance Case of Jordan Oil Petroleum Company. *International Journal of Business and Social Science*, 8(1), 192-202.
- Anupam, D., Himangshu, P., and Fredric, W.S. (2008). Developing and Validating Total Quality Management (TQM) Constructs in The Context of Thailand's Manufacturing Industry. *Benchmarking: An International Journal*, 15(1). 52-72.
- Benavides-Velasco, C.A., Quintana-Garcia, C., and Marchante-Lara, M. (2014). Total Quality Management, Corporate Social Responsibility and Performance in the Hotel Industry. *International Journal of Hospitality Management*, 41, 77-87.
- Bollen, K.A. (1986). Sample Size and Bentler and Bonett's Normed Fit Index. *Psychometrika*, 51(3), 375-377.
- Boonchom, S. (2017). *Basic Research*. 10th ed. Bangkok: Suweewirayasarn Press. (in Thai)
- Cetindere, A., Duran, C., and Yetisen, M.S. (2015). The Effects of Total Quality Management on the Business Performance: An Application in the Province of Kutahya. *Procedia Economics and Finance*, 23, 1376 -1382.
- Chatchawanchanchanakij, P. (2013). *A Prototype of Efficiency Management of Public Hospitals*. Thesis of the Degree of Doctor of Philosophy Program in Management. Bangkok: Siam University. (in Thai)
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*. 7th ed. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.
- Hardjono, T.W. and Van Marrewijk, M. (2001). The Social Dimensions of Business Excellence. *Corporate Environmental Strategy*, 8(3), 223-233.
- Kaynak, H. (2003). The Relationship between Total Quality Management Practices and their Effects on Firm Performance. *Journal of Operations Management*, 21(4), 405-435.

- Kitirart, R. and Sarapat, S. (2018). Causal Relationships between Total Quality Management, Non-Financial and Financial Performance of Tire Wheel Manufacturing Industry in Laem Cha Bang Industrial Estate. *MBA-KKU Journal*, Khon Kaen University, 11(2), 102-123. (in Thai)
- Kline, R. B. (2011). Methodology in the Social Sciences. *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. 3rd ed, New York: Guilford Press.
- Kwamega, M., Li, D., and Ntiamoah, E.B. (2015). Role of Total Quality Management (TQM) as a Tool for Performance Measurement in Small and Medium Sized Enterprise (SME'S) in Ghana. *British Journal of Economics, Management & Trade*, 10(3), 1-10.
- Ministry of Commerce Service Center. (2019). *Foreign Trade Statistics of Thailand*. [Online]. Retrieved December 25, 2019, from: <https://www.moc.go.th/index.php/category/press-center>. (in Thai)
- Nekoueizadh, S. and Esmaeili, S. (2013). A Study of the Impact of TQM on Organizational Performance of the Telecommunication Industry in Iran. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 2(3), 968-978.
- Nguyen, A.D., Pham, C.H., and Pham, L. (2016). Total Quality Management and Financial Performance of Construction Companies in Ha Noi. *International Journal of Financial Research*, 7(3), 41-53.
- Nunnally, J. C. and Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill.
- Saetung, S. (2017). Factors of Total Quality Management Affecting Management Efficiency of Hard Disk Drive Industry in Thailand. *PSAKU International Journal of Interdisciplinary Research*, 6(1), 123-129.
- Wanarat, S. (2018). A Structural Equation Model of Total Quality Management, Innovation and Supply Chain Performance. *Business Administration and Economics Review*, 14(1), 105-127. (in Thai)
- Thai Industrial Standards Institute. (2019). *List of TISI Standard*. [Online]. Retrieved November 23, 2019, from: <https://www.tisi.go.th/index.php>. (in Thai)
- Thompson, S. A., Loveland, J. M., and Fombelle, P. W. (2014). Thematic Discrepancy Analysis : A Method to Gain Insights into Lurkers and Test for Non-Response Bias. *Journal of Interactive Marketing*, 28(1), 55-67.
- Rahman, S.U. (2004). The Future of TQM is Past. Can TQM be Resurrected?. *Total Quality Management & Business Excellence*, 15(4), 411-422.
- Wongsamroenchai, R. (2008). *Total Quality Management the Opinion of Employee' TOT Public Company Limited*. Thesis of the Degree of Master of Dynamic and Organization and Management Program in Management. Bangkok: Sripatum University. (in Thai)

Zhang, Z., Waszink, A., and Wijngaard, J. (2000). An instrument for measuring TQM implementation for Chinese Manufacturing Companies. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 17(7), 730-755.

Guidelines for Professional Competency Development of Thai Accountants in the Digital Economy Era

Porntip Shoommuangpak*

Faculty of Business Administration

King Mongkut's University of Technology North Bangkok

Received: 28 January 2020

Revised: 7 October 2020

Accepted: 8 October 2020

ABSTRACT

The purposes of this research are (1) to study the needs for development of Thai accountants' competency in the digital economy era; (2) to study the guidelines for developing Thai accountants' competency for working in the digital economy era; and (3) to assess the effects of different levels of development among three different operation characteristics of the national accounting firms in Thailand. This research applied both qualitative and quantitative research methods. In the qualitative research, the researcher conducted in-depth interviews with 9 senior managers of quality national accounting firms. In the quantitative research, the researcher used a questionnaire to collect data from 335 senior accountants from national accounting firms in Bangkok Metropolitan area, and then used the descriptive statistics in analyzing the quantitative data. The findings of this research indicate that the need and guidelines for professional competency development of Thai accountants in the digital economy era comprise 9 professional competency areas which are the adaptation for digital transformation, technical knowledge and ethics, professional skills, thinking outside the box, analysis of big data, communication skills, being a consultant, strategic planning and effective management, and continuing professional development. It will focus on professional competency development of Thai accountants for having communication skill regarding the overall of financial report and self-learning through online media. The hypothesis testing result shows that the effect of different level of development among three different operation characteristics of national accounting firms in Thailand are not significantly different.

Keywords: Thai accountant, Competency, Development, Digital economy

* Corresponding Author; Email: tiptip_bkk@hotmail.com

Introduction

In the twenty-first century, it is possible to see the footsteps of digitalization at almost every intersection of business. In order to be prepared to drive on Thailand to adjust its economic structure towards the digital economy, the increase of competitiveness and economic growth which the entrepreneur can choose the digital tool to ameliorate the innovation to create the competitive advantage such as create a handbook for operating the small hotel business in the digital economy era (Tubtimcharoon, 2018). Most enterprises, prioritize the use of digital technology as a tool in managing the organization for increasing its efficiency, including preserving the environment by reducing the use of paper. The enterprises used the digital technology in managing the accounting system tended to increase. From the year 2014–2018, there were 553,949 enterprises, 549,362 enterprises, 595,395 enterprises, 681,123 enterprises, and 751,270 enterprises respectively (National Statistical Office, 2019).

In addition, Thai government has pushed enterprises to take advantage of digital technology, especially in finance and accounting, including to modernize the e-commerce systems, and to increase their ability to compete internationally (Maesincee, 2016). The small and medium enterprises, whose proportion was more than 80% of the business sector filed the form of corporate income tax (Department of Business Development, 2019). These enterprises submitted the business operation documents to the national accounting firm to prepare financial report and filed the form of corporate income tax. Additionally, the digital technology has changed the traditional accounting to digital accounting. The accounting firm have many days to day processes that are digitalized to a high extent (Gustafsson, 2015). For example, using cloud base solutions for accounting practice, the instant access to corporate registration information via smartphone, the analysis of data from big data to help support the senior executives of organization to make a decision, the electronic tax filing via e-receipt and e-tax invoice, the filing of financial statements through the e-filing system, the payment via e-payment, the new payment method that does not pass through the bank system, the funding through crowdfunding, the use of blockchain in financial work, and the account recording using the digital currency. Hence, Thai accountants who work at the national accounting firm need to develop their professional competency in the digital economy era (Federation of Accounting Professions, 2019). Thai accountants should have knowledge about their profession, digital technology, innovation, including accounting profession ethics. They should also be analyze and present the accounting data, as well as being a consultant in making important financial decision for the organization (Department of Business Development, 2019).

With the digitalization, new requirements have arisen for national accounting firms to create new accounting practice. The national accounting firms are estimated to have a high probability of

becoming automated. Traditional accounting methods such as paper, receipts, registration, declaration, notification will eventually go, and all will be done by internet-based accounting system such as cloud system and blockchain technology. As stated above, professional competency of Thai accountants is also changing and developing as a result of digitalization. The workload of Thai accountants has been reduced; complicated and difficult accounting transactions made using traditional methods are made easily and quickly. Against this unabated rise of digitalization, Thai accountants ready for this revolution. However, there is no guidelines for how Thai accountants should position themselves with their professional competency development to simplify the choices of strategic positioning towards meeting digital economic era. It means that Thai accountants of national accounting firms need to meet this change and need to understand what it will require of national accounting firms for survival in digital economy era.

Research Objectives

The purposes of this research are (1) to study the need for development of Thai accountants' competency in the digital economy era (2) to study the guidelines to develop Thai accountants' competency for working in the digital economy era, and (3) to assess the effect of different level of development among three different operation characteristics of the national accounting firm in Thailand.

Expected Outcomes

The research will provide insight into the guidelines to develop Thai accountants professional competency in the digital economy era as follows: (1) the aspect of accounting profession, the results will be guidelines for increasing the professional competency of accountants (2) the aspect of organization related to accounting profession, the results will be guidelines to create courses and trainings to enhance knowledge deal with professional competency development of Thai accountants in the digital economy era, and (3) the aspect of education, it will be useful to establish and improve curriculum for teaching in both public and private education institutions in order to produce the accountants in response to the needs of entrepreneurs in the digital economy era.

Literature Review

Innovation from the policy Thailand 4.0 and the digital economy affect the work of accountant. From the policy of public sector that prioritizes the enterprise using the benefit of technology as the important tools in the operation in order to develop the performance of organization and develop the economy of country. The almost enterprises face to these changes by

using the online financial and accounting management system in the organization. Moreover, the government has set the policy “Thailand 4.0” by focusing on Revenue Department to implement the entire electronic system by the year 2022. All types of enterprises among sole proprietorship, partnership, and company to enter the e-tax invoice system, the e-receipt system, and the e-filing system (Kornvittayasil, 2016).

In addition, most enterprises use the software program to analyze and synthesize the accounting data in order to communicate to stakeholders to make economic decisions (Padberg, 2015), including the use of electronic-based system instead of paper-based system (Leipzig et al, 2017). Moreover, online tax system of the Revenue Department, it stipulates that enterprises establish the tax systems and transaction documents, consists of e-withholding tax system, e-tax invoice and e-receipt system and e-filing system (Department of Business Development, 2019). Therefore, accountants need to adaptation for digital transformation by using online technology within accounting practice in this digitalization era (Tekbas, 2018; Pan and Seow, 2016).

Regarding the cloud accounting system, moving into the digital economy with the cloud accounting system is the use of accounting programs to increase accounting practice efficiency. The cloud-based accounting software system is to use the cloud system to record the accounts at every place and time through various technological devices. This helps the enterprises reduce cost well (Perdana, Robb and Birt, 2016). The optical character recognition (OCR) system work by scanning the financial documents and connect to the record of various accounts and automatically send information to financial report (Liu, Wu and Xu, 2019). The mobile accounting system is to use the mobile applications connecting via the online system in issuing receipts, bills and invoices (Tekbas, 2018). The accountants must adapt themselves and be prepared in operating the accounting work with the cloud accounting system, such as the artificial intelligence (AI) system which is the international accounting system. These accounting practice will be rapid, accurate and precise. The most of the stages of the flow accounting processing can move on cloud. Hence, accountants should be big data analytic and communicate by provide real time reports and consulting services on business profitability, cost analysis and support for decision making (Lonescu, Prichici and Tudoran, 2014).

Technical knowledge, ethics and professional skills are great in order to increase professional competency of accountants in the digital economy era. The accountants must have various technical knowledge, ethics and professional skills, such as retrieving data from large databases to be used in ethical decision making, communicating, being a leader, and setting the organization strategies. Technical knowledge, ethics and professional skills of accountants cannot be replaced by the technology (Riddell, 2016). Therefore, the accountants should develop the ability of accounting practice in order to add valuable to accounting firms, for example, changing the role from the expert

to be the consultant, changing from auditing to analyzing the comparative accounting data to persuade the stakeholders of organization (Pan and Seow, 2016).

In addition, it was found that many enterprises among type of national accounting firms that consists of sole proprietorship, partnership, company with different registered capital, and different average annual income need professional competency accountants in accounting practice (Kittiwutikrai and Chaisawaneeyakorn, 2017) in order to use that professional competency to develop the quality system of national accounting firms (Maneemai et al., 2016). Therefore, the adaptation of accountants by developing the technical knowledge and professional skills needed in accounting practice by attending modern technology training by self-learning through online media (Pan and Seow, 2016) learning about e-invoicing of each European country to access the digital and using the digital currency in operating the business and making the financial report (Prochazka, 2018) planning and effective management by analysis of data and making the financial report via online system (Liu, Wu and Xu, 2019).

Furthermore, the most of enterprises use the benefit from big data in analyzing and assessing the risk in investment or establishing the budgets for decision making and organizational development including that the enterprises connect the traditional financial system to the new system, for example, online payment or block chain or cloud funding (Perdana, Robb and Brit, 2016). Professional bodies are to continuously promote the principle of lifelong learning which helps in providing high professional competency of accountants. Additionally, the accountants should learn continually in order to deal with the complexities caused from the modern technology by continuing professional development through online media, as well as being able to adapt to the changing environment effectively (Dunbar, 2017). Federation of Accounting Professions (2019) believe that the reason for the development of learning lies in the growing of the relevance of skills acquired by accounting firms. However, the role of communication, being a consultant and strategic planning are perceived as important. The accountants interviewed consider that the most important skills are related to working with accounting firms, but attention is paid to the acquisition of these soft skills. (Leipzig et al., 2017). Moreover, Albu (2012) believes that accounting is not relationship only with numbers, but it also requires thinking outside box. Accounting firms requires creativity as a decision support (Riddell, 2016).

The above literature review summarized that Thai accountants must pay attention to develop professional competency in the digital economy era which consists of adaptation for digital transformation, technical knowledge and ethics, professional skills, thinking outside the box, analysis of big data, communication skills, being a consultant, strategic planning and effective management and continuing professional development. These accountants' competency and operation characteristics

of the national accounting firms such as type of firms, registered capital will bring many challenges and opportunities for successful in their national accounting firms.

Research Hypotheses

The level of importance of operation characteristics of the national accounting firms regarding the guidelines for professional competency development of Thai accountants in the digital economy era is not different.

Research Methodology

Research Design

This research has used mixed methods approach in order to combine benefits of both qualitative and quantitative methods.

Population and Sample

The unit of analysis of this research are gathered from database of Department of Business Development (2019). A total of 2,012 senior accountants from national accounting firms in Bangkok Metropolitan area are identified from this database. All unit of analysis are calculated by using the sample size determination formula in a finite population number, with the reliability value at 95% and the error at no more than 5% of Yamane (1973). The sample size from the calculation is 335 senior accountants from national accounting firms in Bangkok Metropolitan area.

Research Instruments

This research is the mixed methods approach. Qualitative research is conducted by using the structured-interview form to collect the data. Data obtained from 9 senior managers from quality accounting office in Bangkok Metropolitan area. The structured-interview form deals with professional competency development of Thai accountants which consists of adaptation for digital transformation, technical knowledge and ethics, professional skills, thinking outside the box, analysis of big data, communication skills, being a consultant, strategic planning and effective management and continuing professional development respectively.

Additionally, Quantitative research is conducted by using the Likert scale, the average score of the answer to the question “in a scale of 1-5 (being 1 “not at all importance” and 5 “totally importance”) accordance to Krosnick et al. (2005) cited in Albarracin et al. The questionnaire which is divided into 3 parts, as follows; part 1: the operation characteristics of enterprise, includes 3 items (1) type of firms consists of sole proprietorship, partnership, and corporation (2) registered capital less than 10 million bath to more than 50 million bath, and (3) average annual income less than 5 million bath to more than 10 million bath, part 2: the guidelines to develop Thai accountants

professional competency in the digital economy era, relate to (1) adaptation for digital transformation (2) technical knowledge and ethics (3) professional skills (4) thinking outside the box (5) analysis of big data (6) communication skills (7) being a consultant (8) strategic planning and effective management, and (9) continuing professional development, and part 3: the open-ended for recommendations from respondent about guidelines to develop Thai accountants professional competency in the digital economy era.

The researcher checked the quality of research tool by evaluating its validity and reliability. The researcher found the validity by testing the quality of the questionnaire by 5 experts to find the index of item objective congruence (IOC). The question has an IOC value from 0.5-1.00. In case that any question got the score less than 0.5, that question will be excised (Ravinelli and Hambleton, 1977). In addition, the researcher found the reliability of the questionnaire by conducting the try-out with 30 national accounting firm in Bangkok Metropolitan area with the Alpha Coefficient method of Cronbach (1951) and retrieved the reliability value of the guidelines for professional competency development of Thai accountants in the digital economy era, which is 0.89. The reliability coefficient must exceed 0.80 (Vanitbancha, 2012). This means the questionnaire is reliable.

Data Collection

The researcher collected the data from the questionnaires that are sent to the senior accountants from national accounting firms in Bangkok Metropolitan area, with a blank envelope attached with a postal stamp for returning the questionnaires and requesting the reply within 15 days after receiving the questionnaire. The researcher received 313 questionnaires back. According to the concept of Dillman (1978), the duration to follow-up questionnaire was determined at after 2 weeks; thereby, the researcher followed up by sending the questionnaires to the same sample group who has not replied yet and received 124 questionnaires back. For the rest, the researchers sent the questionnaires via email and received 46 questionnaires back. The total number is 483 questionnaires. The total period of data collection is 3 months from October - December 2019. Then, the researcher calculated the response rate by examining the correctness and completeness of all 483 questionnaires, and found that 335 questionnaires were complete, representing the response rate at 24% of the sample. It is considered at an acceptable level according to theory of Aaker, Kumar and Day (2001) defined the minimum response rate at 20% of the sample. Thus, the response rate of this study is considered acceptable. Moreover, this study concerns to detect a possible problem with non-response errors, the assessment and investigation of non-response-bias is tested with the first wave and second wave data recommended by Armstrong and Overton (1977). The means of demographic variable of two waves are tested by t-test whether the means is different. The procedure showed no significant differences.

Data Analysis

Regarding qualitative research, analyzes the data from in-depth interview the need to professional competency development of Thai accountants in the digital economy era. The processes are (1) group the data to verify their accuracy and completeness, including considering the data adequacy in line with research objectives (2) compile data by prioritizing the content (3) analyze the data from in-depth interview forms by using saturated data, and analyze with the descriptive statistics, synthesized the direction of guidelines for professional competency development of Thai accountants in the digital economy era by applying the collected data with relevant concepts, theories and research (4) link the data to meet the research objectives, and (5) summarize the data analysis from the in-depth interview form. For quantitative research, analyzes the data from questionnaire with these processes: (1) verify the accuracy and completeness of the data from questionnaire, and (2) analyze the data from questionnaire with the descriptive statistics by using computer program. For part 1 of the questionnaire, the researcher brought the data about operation characteristics of enterprise to analyze the comparing differences of the mean of level of importance regarding the operation characteristics of national accounting firms. For part 2 of the questionnaire, the researcher brought data the guidelines for professional competency development of Thai accountants in the digital economy era to analyze the mean and standard deviation. For part 3 of the questionnaire, the researcher brought the recommendations of respondent in addition to part 2 to analyze the frequency.

Findings

The analysis results of both qualitative and quantitative data can be concluded as follows; with regard to qualitative research, the data from in-depth interview show that senior managers of national accounting firm needed Thai accountants in the digital age with 9 professional competency areas consist of adaptation for digital transformation, technical knowledge and ethics, professional skills, thinking outside the box, analysis of big data, communication skills, being a consultant, strategic planning and effective management and continuing professional development. In part of quantitative research, the data from the questionnaire show that 76% of senior accountants of national accounting firms are female; 40% aged 36-45 years; 80% graduated the Master Degree. The descriptive statistics of this question are presented in the table 1 and 2.

The results from table 1 indicate that guidelines for professional competency development of Thai accountants in the digital economy era in total had the mean score at 4.31, which means its importance is at high level. In particular, communication skills have the highest mean score at 4.52, followed by continuing professional development, with the mean score at 4.51 respectively.

Table 1 Descriptive statistics results of the level of importance of the guidelines for professional competency development of Thai accountants in the digital economy era with 9 professional competency areas

Guidelines for Professional Competency Development of Thai Accountants in The Digital Economy Era	$\bar{X}$	S.D.	Level of Importance
Total	4.31	0.65	High
Adaptation for digital transformation	4.25	0.73	High
Technical knowledge and ethics	4.31	0.65	High
Professional skills	4.30	0.66	High
Thinking outside the box	4.23	0.75	High
Analysis of big data	4.13	0.78	High
Communication skills	4.52	0.51	Highest
Being a consultant	4.40	0.58	High
Strategic planning and effective management	4.27	0.67	High
Continuing professional development	4.51	0.53	Highest

The results from table 2 show that accountants professional competency that senior managers of national accounting firm needed most were communicate the overall of financial report, with the mean score at 4.56 and self-learning through online media, with the mean score at 4.52 respectively.

Table 2 Descriptive statistics results of the level of importance of the guidelines for professional competency development of Thai accountants in the digital economy era classified by 9 professional competency areas

Guidelines for Professional Competency Development of Thai Accountants in The Digital Economy Era	$\bar{X}$	S.D.	Level of Importance
Adaptation for digital transformation			
Accept the emerging technology practices	4.42	0.79	High
Technical knowledge and ethics			
Solve the complex accounting problems	4.33	0.80	High
Professional skills			
Apply the accounting data for adding value to the business	4.45	0.73	High
Thinking outside the box			
Initiate to develop the online accounting systems.	4.26	0.79	High

Table 2 (cons.)

Guidelines for Professional Competency Development of Thai Accountants in The Digital Economy Era	$\bar{X}$	S.D.	Level of Importance
Analysis of big data			
Use the appropriate information to improve the accounting performance	4.32	0.65	High
Communication skills			
Communicate the overall of financial report	4.56	0.70	Highest
Being a consultant			
Answer in-depth accounting questions to clients	4.24	0.79	High
Strategic planning and effective management			
Plan for the risk of accounting practice	4.23	0.75	High
Continuing professional development			
Self-learning through online media	4.52	0.72	Highest

The results from table 3 indicate that level of importance of the operation characteristics of national accounting firm are type of enterprise, registered capital and average annual income regarding guidelines for professional competency development of Thai accountants in the digital economy era is not statistically significant differences at the .05 level, which is relevant to the set hypothesis.

Table 3 Statistical values for comparing differences of the mean of level of importance regarding the operation characteristics of national accounting firms

Operation Characteristics of National Accounting Firms	t-Value	P-Value
Type of firms (sole proprietorship, partnership, corporation)	1.01	0.32
Registered capital (less than 10 million baths to more than 50 million bath)	1.14	0.27
Average annual income (less than 5 million baths to more than 10 million bath)	1.25	0.16

Discussion

The national accounting firm, established in the type of firms include sole proprietorship, partnership, corporation, with different registered capital, and different average annual income from operation, needs professional competency development of Thai accountants to perform accounting practice consistent with Kittiwutikrai and Chaisawaneeyakorn (2017) in order to bring the professional

competency to develop the quality system of national accounting firms coincide with Maneemai et al. (2016).

Specially, information communication skills in the financial report is important because the stakeholders can use this information in making the economic decision, for example, the investor decides to purchase the shares, or the financial institution decides to grant credit lines consistent with Padberg (2015) and Ionescu, Prichici and Tudoran (2014). Therefore, Thai accountants need to continually professional development to increase communication skills by self-learning through online media which is aligned with Tekbas (2018), Dunbar (2017) and Pan and Seow (2016), the possibility for Thai accountants to directly communicate with stakeholders for example, e-invoice of other countries similar to Tekbas (2018). digital currency in making the financial report accordance with Prochazka (2018), online financial report by Liu, Wu and Xu (2019) and online payment by Perdana, Robb and Brit (2016). The reason is to communicate the financial information to the stakeholders of enterprise accurately; which affects the efficiency of the national accounting firms and develop the national economy efficiency. Thai accountants should communicate by presenting the financial report to stakeholders. These will put pressure on the accounting practice to fit present need for professional competency development similar to Pan and Seow (2016) and Padberg (2015).

Beside communication skill, Thai accountants need to develop their professional competency by continuing professional development which is now the digital age, Thai accountants can bring modernity, convenience, and speed of online media as a source of learning accordance with Tekbas (2018) and Pan and Seow (2016). Because of the senior manages of national accounting firms need Thai accountants who have professional competency in adaptation for digital transformation, have the technical knowledge and ethics, have professional skills, think outside the box, analyze the data from big data, communicate skill, be a consultant, set the strategic planning and effective management, and continuing professional development consistent with Dunbar (2017). As mentioned above, accountants' competency is heavily used in accounting practice. Hence, it is important for Thai accountants to receive proper professional competency development in digital era.

Suggestions

1. Suggestions for Research Utilization

1.1 The national accounting firms should focus on communicating the important information from the financial report of accountants because the effective communication of accountant will affect the correct and timely decisions of all stakeholders, especially the investment decisions. This will also enhance the efficiency of The Stock Exchange of Thailand, including

encouraging the accountants to have the opportunity to continually improve their knowledge to keep up with technological advancements.

1.2 Federation of Accounting Professions should organize the trainings for accountants to have knowledge and understanding of professional competency development in the digital economy era to effectively prevent or cope with the cyber risks.

1.3 The education institutions should develop the curriculum accounting to support professional competency of accountants in the digital era, with the emphasis on practical training to increase the skills and techniques in accounting in accordance with the needs of the enterprise in the digital era.

2. Suggestions for Future Research

2.1 The research should be conducted with other samples, such as the accounting managers of auditing or taxation. Moreover, should be compare technology using in each sample.

2.2 The further research should be conducted from results of this research deal with factors or impact the professional competency development of Thai accountants such as motivative, benefit, job success, firm performance. Additionally, should be in depth study about types of technology such as blockchain, cloud, and data analytic tools.

References

- Aaker, D. A., Kumar, V. and Day, G., S. (2001). *Marketing Research*. 7th ed. New York: John Wiley and sons.
- Albu, N. (2012). Image is Contribution in Romania Enterprise. *Contribution Expertise Audit*, 1, 6-11.
- Armstrong, J. S. and Overton, T., S. (1977). Estimating Nonresponse Bias in Mail Surveys. *Journal of Marketing Research*, 14(3), 396-402.
- Cronbach, L., J. (1951). Coefficient Alpha and The Internal Structure of Tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Department of Business Development. (2019). *Number of Accounting Offices*. [online]. Retrieved October 27, 2019 from https://dbd.go.th_new_view. (in Thai)
- Department of Business Development. (2019). *The Importance of Accountants for Business in the Digital Economy and Society Era*. [Online]. Retrieved October 14, 2019 from <https://dbd.go.th>. (in Thai)
- Dillman, D., A. (1978). *Mail and Telephone Surveys: The Total Design Method*. New York: Wiley.
- Dunbar, I. (2017). *Back to Basics: The Cloud for Accountants*. [Online]. Retrieved November 29, 2019 from: <https://acuitymag.com/technology>.

- Federation of Accounting Professions. (2019). *Summary International Conference 2016*. [Online]. Retrieved November 18, 2019 from: http://tfac.or.th_Artical_Detail_pdf. (in Thai)
- Gustafsson, J. (2015). Identify of Moonlighter: Digitalization Strategy. *Entrepreneurship*, 4(12), 12-15.
- Kittiwutikrai, M. and Chaisawaneeyakorn, M. (2017). The Characteristics of Graduates in Accounting by Enterprises's Requirement in Mukdahan Province. *VRU Research and Development Journal Humanities and Social Science*, 12(1), 27-37. (in Thai)
- Kornvittayasil, S. (2016). *Accountants and Thailand 4.0*. [Online]. Retrieved November 21, 2019 from: http://fap.or.th./images_column_1477650726/Thailand%204_0.pdf. (in Thai)
- Krosnick, J., A, Judd, C., M., and Wittenbrink, B. (2005). The Measurement of Attitudes. In: Albarracin D, Johnson BT, Zanna MP, editors. *The Handbook of Attitudes*. Mahwah: Lawrence Erlbaum, 21-78.
- Leipzig, V., Gamp, T., M., Manz, D., Schottle, K., Ohlhausen, P., Oosthuizen, G., and Leipzig, D., K. (2017). Initializing Customer-orientated Digital Transformation in Enterprise. *Procardia Manufacturing*, 8, 517-524, Doi: 10.1016/j.promfg.2017.02.066.
- Liu, M., Wu, K., and Xu, J. J. (2019). How Will Blockchain Technology Impact Auditing and Accounting: Permissionless versus Permissioned Blockchain. *Current Issues in Auditing*, 13(2), 19-29.
- Lonescu, B., S., Prichici, C., and Tudoran, L. (2014). Cloud Accounting A Technology that May Change the Accounting Profession in Romania, *Audit Finance*, 12(110), 3-15.
- Maesincee, S. (2016). Thailand 4.0: Strengthen from within Linking the Thai Economy to the World. *Eco-Challenge Magazine*, 11 (3), 5-9. (in Thai)
- Maneemai, P., Chalearnkitjarukorn, P., Chosas, P., Saetan, A., Raksavong, R., and Preamjit, T. (2016). Quality Control and Factor Affecting Quality of Performance Work of the Small and Medium Accounting Office of Thailand. *Modern Management Journal*, 14(1), 117-128. (in Thai)
- National Statistical Office. (2019). *Number of Firms Use Technology Digital for Organizational Management*. [online]. Retrieved October 16, 2019 from: <http://nso.go.th>. (in Thai)
- Padberg, M. (2015). *Big Data and Business Intelligence: A Data-driven Strategy for e-Commerce Organizations in the Hotel Industry*. [Online]. Retrieved November 14, 2019 from: https://essay.utwente.nl/68095/1Padberg_MA_MB.pdf.
- Pan, G. and Seow, P., S. (2016). Preparing Accounting Graduates for Digital Revolution: A Critical Review of IT Competencies and Skills Development. *Journal of Education for Business*, 91(3), 166-75

- Perdana, A., Robb, A., and Birt, J. (2016). *Blockchain, Forensic Accounting, and Research Opportunities. 4th Forensic Accounting Teaching and Research Symposium, Gold Coast, Australia*. [Online]. Retrieved November 16, 2019 from: https://bond.edu.au/_intl/symposium program.
- Prochazka, D. (2018). Accounting for Bitcoin and Other Cryptocurrencies under IFRS: A Comparison and Assessment of Competing Models. *The International Journal of Digital Accounting Research*, 18, 161-188.
- Ravinelli, R. J., and Hambleton, R., K. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of Criterion-Referenced Test Item Validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2, 49-60.
- Riddell, C. (2016). *Digital Disruption Transforming the Finance Sector*. [Online]. Retrieved November 5, 2019 from: <https://acuitymag.com/opinion/digital disruption transforming the finance sector>.
- Tekbas, I. (2018). *The Profession of the Digital Age: Accounting Engineering*. [Online]. Retrieved November 18, 2019 from: http://ifac.org_pareparing_future_ready_professionals.pdf.
- Tubtimcharoon, N. (2018). The Professional Competency Development of The Business of Small Hotels in Digital Economy Age in Thailand. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 18(2), 42-54. (in Thai)
- Vanitbancha, K. (2012). *Statistics for research*. Bangkok: Thammasarn. (in Thai)
- Yamane. T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York. Harper and Row Publications.

Empirical Evidence of Demographic Characteristics Toward Destination Brand Equity of Hua Hin, Thailand

Revita Saisud^{1,*}, Chawalee Na Thalang²

College of Management, University of Phayao

Received: 6 February 2020

Revised: 7 October 2020

Accepted: 9 October 2020

ABSTRACT

The objectives of this quantitative research were to examine how the variation of demographic characteristics of Thai tourists influences destination brand equity toward Hua Hin destination. The research sample consisted of 400 Thai tourists who had visited Hua Hin destination, obtained by the convenience sampling method. The research instrument was a questionnaire comprising four parts, namely, demographic characteristics, top of mind attraction awareness, brand equity element, and suggestions. Statistics used for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Scheffe's method for pair-wise comparison. The .05 level of statistical significance was pre-determined for hypothesis testing. The results of analyzing the demographic characteristics influencing brand equity factors on tourism destinations indicated that the educational level, residential region and average income per month had an impact on destination brand equity. Therefore, the analysis result confirms that the demographic characteristics of tourists can be the marketing data for creating the marketing strategy and brand strategy to enhance image and reputation for the accurate segmentation, target, and position.

Keywords: destination brand equity, demographic characteristics, Hua Hin

* Corresponding Author; E-mail: revita.saisud@stamford.edu

Introduction

Hua Hin is one of the most well-known destinations for Thai and International tourists with a long history as a luxury beach destination for the past hundred years. Currently, it has been transformed into a major tourism destination and investment hub with the infrastructure and services to accommodate millions of tourists from around the world every year. Hua Hin municipality stated the city vision in three years development plan as an international tourism destination, established educational system, sustainable environment, and sufficiency community with a quality of life (Hua Hin Municipality, 2017). The participation will lead Hua Hin to be a fascinating city. Consequently, Hua Hin destination has the potentials with a variety of values, both ecotourism and historical destination. It is relevant to World Tourism Organization described that tourism takes full account of its current and future economic, social and environmental impacts, addressing the involvement of visitors, the industry, the environment, and host communities (World Tourism Organization, 2005).

The evolution of attraction development path has begun with the growth stage, stagnation stage and regression of popularity. Tourist attractions are not infinite and timeless but should be viewed and treated as finite and possibly non-renewable (Butler, 2006). Based on the changing phenomena and tourist behavior, the destination needs to recognize the importance of attracting the right target with the right capacity. Furthermore, the concept of tourism carrying capacity is the maximum number of people visiting the tourist destination without causing destruction of the physical, economic, and socio-cultural environment and an unacceptable decrease in the quality of visitors' satisfaction (United Nations Environment Programme, 1997).

Purposely, the study of demographic characteristics is to observe the differences in the population in each area. So, there will be a different selection of products and services for each area. Serirat (2007) defined the demographic characteristics as the data for the market segmentation, making more effective in defining target markets and easier to measure than other variables. It consists of five characteristics; gender, age, education, occupation, and income. Gender tends to make differences in attitudes and behaviors. Age groups are in differences of a liking of different tastes and changing with age. The educational level will result in the consumption of better quality products. People with different occupations result in different needs of goods and services. Consumers with medium-income and low-income have a larger market size than high-income consumers. Therefore, there is a market segmentation based on income for various products and services (Serirat, 2007). The past studies demonstrated that branding, brand image management, and brand engagement have not been seriously studied in Thailand. The government and private sectors have emphasized on overall tourism studying and image promotion (Prommahaa, 2015).

However, there is a lack of research on specific brand equity in tourism literature in Thailand. In this present competitive market among national and worldwide cities and the competitive phenomena of the brand destination, the researcher recognized the significance of demographic characteristics toward the destination brand equity of Hua Hin tourism.

Literature Review

Hua Hin District, Prachuap Khiri Khan Province, Thailand

In 1834, a group of farmers moved southward because of the severe deficiency that affected the agricultural areas in Phetchaburi province and found a small village with white sands and the row of rocks along the beach. Consequently, they settled and gave the name “Samore Riang”, which means rows of rock. In the early 1920s, the resort was discovered by King Prajadhipok (Rama VII) as a chosen getaway from Bangkok. The fishing village had evolved into the Royal resort and turned to be famed among Siam's aristocrats and nobility. In 1920, the Railway Hotel was built by Prince Purachatra, the director of the state railway. Currently, it is the Centara Grand Beach Resort and Villas Hua Hin in the architectural style of old Siam (Hua Hin Today Newspaper, 2017).

King Rama VII built a summer palace “Wang Klai Kang Won”, which today until remains an official royal residence. The palace has been commonly used by the royal family and open to the public for visits. After the southern railway was built and ensured popularity and accessibility, Hua Hin became the first and well-known beach resort in Thailand (Hua Hin Today Newspaper, 2017).

Location and accessibility data

Hua Hin District is located at the northern area of Prachuap Khiri Khan Province at 10° 57' to 12° 38' north and the 99° 9' to 100° 1' east, approximately 185 kilometers from Bangkok and away from the main city of Prachuap Khiri Khan Province, approximately 92 kilometers, with 824.60 square kilometers. It connects to the southern region with the connecting routes to the western region, southern region, and Bangkok, especially by car, train, and airplane.

It has 2 municipality offices and 5 sub-district administrative organizations. Hua Hin District is adjacent to the neighboring areas as follows:

North: Phetchaburi Province

East: Gulf of Thailand

South: Pranburi District, Prachuap Khiri Khan Province

West: Republic of the Union of Myanmar

Population growth data

As the study of population growth rate in Hua Hin city area, it has found that the trend of population growth in the municipality area is at high level because the municipality and nearby area

has the potential for developing into a tourist destination to stimulate the income distribution to the people who are businesses or industries related to tourism with high return on investment.

Table 1 Number of Population

Description	Number
Male population	44,839 persons
Female population	45,809 persons
Total population	90,648 persons
Population density	99.50 persons/square kilometers

Source: Department of Provincial Administration (2017)

Economic data

Most of the population is in the community area of Hua Hin municipality which consists of Hua Hin sub-district and Nong Kae sub-district. There are many large and small industrial factories such as the canned pineapple, powder fish, ice-making, local weaving (Khomapastr Fabrics), dried squid, dried shrimp, etc., which generate income for the locals each year.

In the municipality area, most people are engaged in fishery, trading, hotels, private business, tourist services as well as general employment. As Hua Hin district is the well-known destination at the national and international level, the large number of both Thai and foreign tourists has visited and stayed in the accommodations, bungalows resorts, and hotels. Accordingly, the key income of the community comes from employment in many tourism services which leads to the general condition of the economy and living costs at a high level.

Outside the municipality area, most people are engaged in agriculture, such as farming and raising animals. Most areas are agricultural areas and major crops are such as pineapples, sugarcane, cassava, lemons, various fruits, sisal as well as assembling general contractors which lead to the general condition of the economy is in a moderate level.

Table 2 Number of Visitors from 2013-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Visitors (person)	4,417,025	4,660,994	4,835,371	4,979,804	5,895,143	6,105,416
Thais	3,500,499	3,730,557	3,868,173	4,015,323	4,744,501	4,930,312
Foreigners	916,526	930,437	967,198	964,418	1,150,642	1,175,104
+increase /-decrease	+ 7.32	+5.52	+3.74	+2.99	+18.38	+3.57

Source: Ministry of Tourism and Sport, Thailand (2018)

Table 3 Number of Tourism Income from 2013-2018

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Income (Millions)	24,317.29	25,905.56	28,268.48	29,520.16	37,196.35	39,467.91
Thais	15,834	17,125.33	18,683.64	19,640.36	24,585.26	25,866.43
Foreigners	8,482.94	8,780.23	9,584.84	9,879.80	12,611.09	13,601.48
+increase /-decrease	+ 7.28	+6.53	+9.12	+4.43	+ 26.00	+6.11

Source: Ministry of Tourism and Sport, Thailand (2018)

In 2018, the number of tourists visiting Hua Hin was 6,105,416 persons, divided into Thai tourists as 4,930,312 persons and foreign tourists as 1,175,104 persons. The total tourism income was 39,467.91 million baht, divided into income from Thai tourists as 25,866.43 million baht and foreign tourists as 13,601.48 million baht (Ministry of Tourism and Sport, Thailand, 2018). The figures show that the potential of Hua Hin tourism has been growing continuously as the investment in infrastructure, transportation, hotel and accommodation businesses, restaurants, tour businesses, and gift shops which is relevant to the report on three years development plan of Hua Hin (Hua Hin Municipality, 2017).

Destination System Approach

A management system that can support the pull factors is essential for a city or area to develop into a tourist destination and to continually develop for destination sustainability. The assessment of tourism capacity needs to be a systematic consideration of the relationships of various components and factors, as shown in picture 1.

The destination system within the city or tourist area must be the important elements that attract the tourists in traveling to the destination. The main elements are natural resources, history, culture, community activities as well as the supporting elements such as hotels, accommodation, infrastructure, transportation, various activities, entertainment, and retail shops, etc.

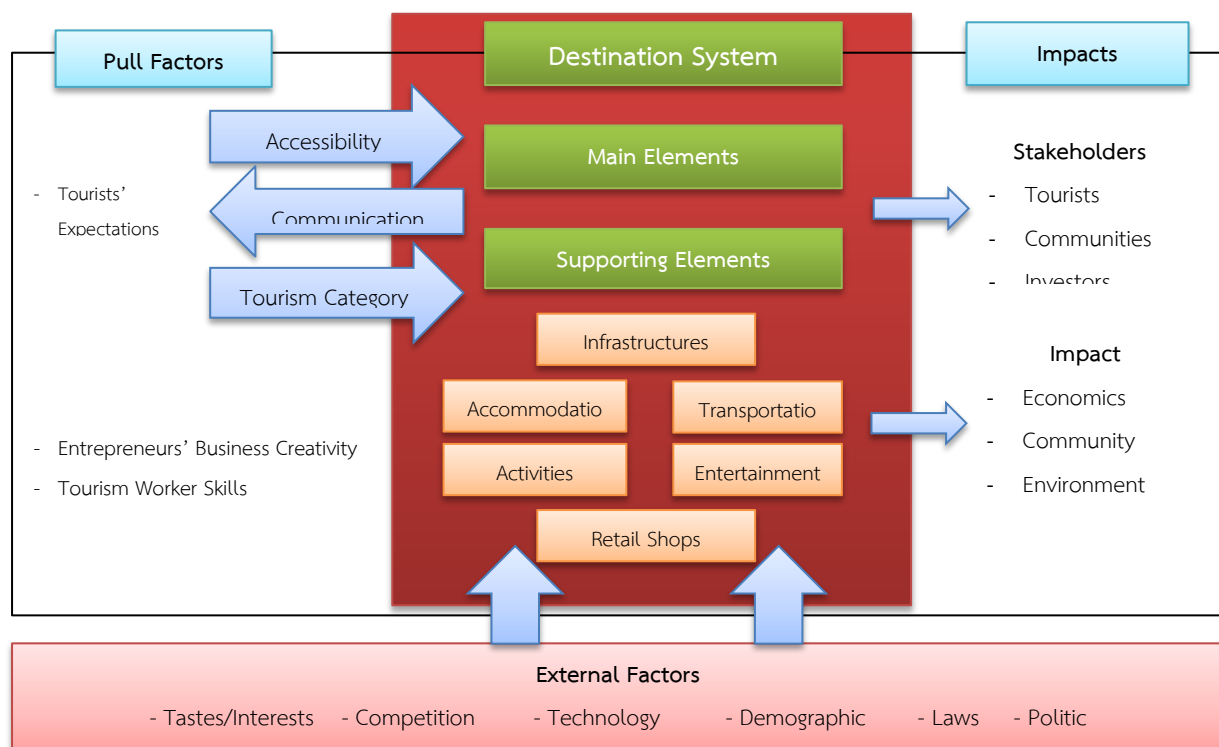

Figure 1 Destination System (Chiangchai, 2015)

Pull factors consist of many important factors that will be a catalyst for traveling as follows:

- (1) Tourists' expectations come from the destinations with good accessibilities and a convenient traveling network linking from the tourists' residence to the destinations. Moreover, promoting communication stimulates awareness so that tourists are familiar with the destination.
- (2) Entrepreneurs' creativity in doing business is an important factor involving the tourists' expectations and the supporting factors which result in business development in various forms.
- (3) Tourism worker skills including service provider skills, communication skills, and technical skills such as communication technology, information dissemination, media organizing, and tourism management skills.
- (4) Investments and investment stimulation in the area cause development at various levels. The government's investment policy has greatly contributed to the investment from the private sector in the area.

Various impacts were caused by the destination elements and pull factors. (1) Impact on the stakeholders such as tourist satisfaction, residents in the areas, investors and entrepreneurs. (2) Impact on the areas such as economics, social, community, environment, and ecology.

External factors that influence the area are tourists' tastes, tourists' interests, competitive tourist cities or other destinations, technology, investment laws, demographic characteristics, and the political situation.

Consequently, the destination potential and management efficiency can be evaluated from the initial study of the development impacts. All changes occurring towards the pull factors and external factors will affect the growth of the destination development direction. Therefore, Hua Hin is a tourist city with the development impacts of pull factors and the external factors which affect the destination brand image both positive and negative viewpoints. Further study is necessary for adjusting the Hua Hin destination brand to enhance the brand image and reputation.

Destination Brand Equity

Marketing communication plays an important role in creating various components of customer-based brand equity. The marketers use various marketing communication tools such as advertising, sale promotion, marketing communication via online media, marketing activities, being sponsorship in the society, public relations through the mass media and word-of-mouth with other consumers in a combination way to create brand value (Keller, 2013). Brand values are a reflection of consumers' perceptions and attitudes towards brands. Besides, the tourist awareness of destination comes from sources both direct experiences of tourists, such as visiting, word-of-mouth and various activities of marketing organizations and business organizations in the destination area.

The customer-based brand equity model is an evaluation that reflects the marketing performance of the destination management organization, the perceptions, the learning attitudes, and the data memory of tourists. Also, it is not just the brand image evaluation, but it also considers various factors (Pike and Bianchi, 2016)

The product concept by the destination management organization (DMO) will be replaced by a tourist-oriented concept and creating brand value to make strategic marketing activities more effective and more competitive advantage (Pike and Bianchi, 2016). As the customer-based brand equity model by Pike and Bianchi (2016), there are the following elements as follows: destination brand awareness, destination brand image, destination brand quality, destination brand value, and destination brand loyalty.

Above all, this research conducted hypothesis testing using the customer-based brand equity (CBBE) with all 5 elements which adapted as a questionnaire for tourists. The results will be used as a guideline for rebranding strategies of Hua Hin tourism to enhance image and reputation.

Research Objectives

The purpose of this research is to examine how the variation of demographic characteristics of Thai tourists influence destination brand equity toward Hua Hin destination.

Research Framework

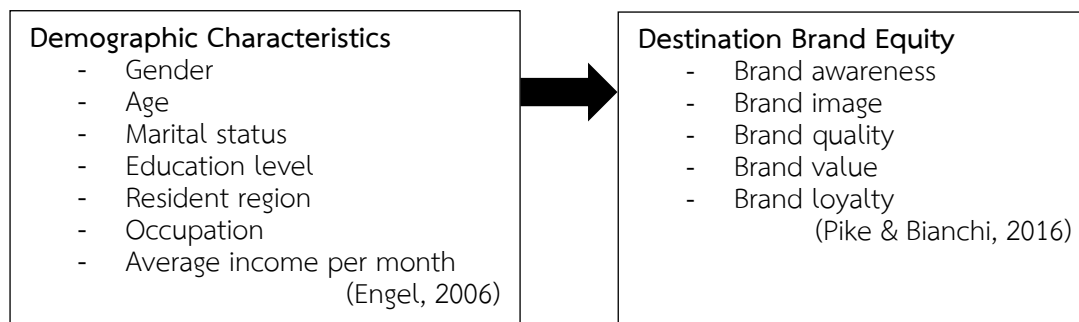

Figure 2 Research Framework (Saisud, 2019)

Research Methodology

Research Design

This research employed the quantitative research approach to collect the data to examine the demographic characteristics of Thai tourists on destination brand equity of Hua Hin destination.

Population and Sampling

The four hundred Thai tourists were considered as representative of the population by using convenience sampling. The researcher calculated an ideal sample size given a desired level of precision, desired confidence level, and the estimated proportion of the attribute present in the population due to Cochran's formula is considered in situations with large populations (Cochran, 1977). The research data were collected by using the on-line and the face-to-face survey method of the Thai tourists who visited Hua Hin. Four hundred questionnaires were coded for analysis.

Variable

The independent variable was the demographic characteristics of Thai tourists who visited Hua Hin in the past period, and the dependent variable was perceived on destination brand equity toward Hua Hin tourism which are brand awareness, brand image, brand quality, brand value, and brand loyalty.

Research Instrument

This quantitative method study used the questionnaire as the research instrument. The questionnaire was divided into four parts. Part I was the nominal and ordinal questions, collecting gender, age, marital status, educational level, resident region, occupation and personal income per month. Part II was the multiple responses question, collecting the top of mind awareness towards Hua Hin attractions. Part III was twenty Likert-scale questions, probing about respondents' brand equity, having five key constructs, brand awareness, brand image, brand quality, brand value, and brand loyalty. Finally, Part IV was the open question, collecting recommendations.

Data Collection

The data collection was conducted from April to September 2019, by using convenience sampling both the on-line and the face-to-face survey method at the popular sightseeing spots in Hua Hin District area which were Hua Hin beach, Hua Hin Railway Station, Hua Hin Night Market, Wat Huay Mongkol, Cicada Market, Bluport Huahin Resort Mall and Market Village.

Data Analysis

T-test and One-Way ANOVA were analyzed in testing this hypothesis. When analyzing the variance, if the differences were found between the means, then would test the differences between the paired averages with Scheffe's method.

Findings

1. Summary of Descriptive Findings

The majority of the sampling is female (61.00%, n = 244), aged 21-30 years old (45.25%, n = 181), marital status as single (63.00%, n = 252), completed bachelor's degree (59.25%, n = 237), from the central region of Thailand as resident region (28.25%, n = 113), the occupation as employees (41.50%, n = 166), and personal income per month from 10,001-20,000 Baht (31.50%, n = 126).

Table 4 Descriptive Statistics of Destination Brand Equity of Hua Hin

Variable Used	Items Used in the Questionnaire	Mean	S.D.
Destination Brand Awareness	This destination is very famous both domestic and international level	4.12	0.819
	This destination is very quickly coming to mind as the first choice nation	4.03	0.904
	This destination is quite attractive and known as the destination	4.13	0.855
	This destination is quite a lot of promoting advertisement	3.39	1.080
Destination Brand Image	This destination image is relevant to the tourist's personality	3.76	0.970
	This destination visiting is demonstrating of tourist's character	3.83	0.913
	This destination image is relevant to the tourist's personal image	3.71	0.907
	This destination image is reflecting the tourist's personal image	3.61	0.946
Destination Brand Quality	This destination has a high quality of accommodation amenities	4.33	0.733
	This destination has a high level of cleanliness	3.76	0.871
	This destination has a high level of safe and secure	3.81	0.875
	This destination has a high quality of infrastructure	3.77	0.895
Destination Brand Value	This destination has the convenience of tourism costs	3.66	0.981
	This destination has offered something more than costs reasonability	3.63	0.897
	This destination has the advantage of tourism costs for the tourists	3.56	0.919
	This destination has reasonable costs for spending pleasant times	3.65	0.892
Destination Brand Loyalty	This destination has a high level of intention for vacation revisit	3.84	0.998
	This destination has a high level of recommending to others	4.05	0.918
	This destination has a high level of loyalty for a revisit	4.11	0.931
	This destination has a high level of advantage comparing to other destinations	3.71	0.959
Valid N (listwise)	400		

Source: Created by the author using SPSS software (Saisud, 2019)

Table 4 shows the descriptive statistics of the various dimension of destination brand equity toward Hua Hin tourism. The level of destination brand equity was examined–very high, high, medium, low and very low level. Data analysis revealed that destination brand awareness shows the overall mean of 3.92 (S.D. = 0.915). It shows that “this destination is quite attractive and known as the destination” is the highest mean in this dimension (Mean = 4.13, S.D. = 0.855), followed by “this destination is very famous both domestic and international level” (Mean = 4.12, S.D. = 0.819) and “this destination is very quickly coming to mind as the first choice” (Mean = 4.03, S.D. = 0.904), respectively.

In the second dimension, respondents responded about the destination brand image with an overall mean of 3.73 (S.D. = 0.934). The highest mean in this dimension is “this destination visiting is demonstrating of tourist's character” (Mean = 3.83, S.D. = 0.913), followed by “this destination image is relevant to tourist's personality” (Mean = 3.76, S.D. = 0.970), and “this destination image is relevant to tourist's personal image” (Mean = 3.71, S.D. = 0.907), respectively.

The third dimension shows the destination brand quality with an overall mean of 3.92 (S.D. = 0.844). The highest mean in this dimension is “this destination has high quality of accommodation amenities” (Mean = 4.33, S.D. = 0.733), followed by “this destination has high level of safe and secure” (Mean = 3.81, S.D. = 0.875), and “this destination has high quality of infrastructure” (Mean = 3.77, S.D. = 0.895), respectively.

The fourth dimension shows the destination brand value with the overall mean of 3.63 (S.D. = 0.922). The highest mean in this dimension is “this destination has the convenience of tourism costs” (Mean = 3.66, S.D. = 0.981), followed by “this destination has the reasonable costs for spending pleasant times” (Mean = 3.65, S.D. = 0.892), and “this destination has offered something more than costs reasonability” (Mean = 3.63, S.D. = 0.897), respectively. The fifth dimension shows the destination brand loyalty with an overall mean of 3.97 (S.D. = 0.952). The highest mean in this dimension is “this destination has high level of loyalty for revisit” (Mean = 4.11, S.D. = 0.931), followed by “this destination has high level of recommending to others” (Mean = 4.05, S.D. = 0.918), and “this destination has high level of intention for vacation revisit” (Mean = 3.84, S.D. = 0.998), respectively

2. Summary of Inferential Findings

Hypothesis 1: Tourists' gender significantly influence destination brand equity

Table 5 T-test tests between the effect of gender and destination brand equity

Destination Brand Equity	$\bar{X}$ Male	$\bar{X}$ Female	S.D. Male	S.D. Female	t	df	Sig.
Brand Awareness	3.86	3.95	0.754	0.686	3.568	398	0.060
Brand Image	3.70	3.74	0.822	0.816	0.156	398	0.694
Brand Quality	3.96	3.89	0.688	0.662	1.109	398	0.293
Brand Value	3.62	3.63	0.833	0.811	0.527	398	0.468
Brand Loyalty	3.87	3.96	0.847	0.802	0.335	398	0.563
Overall	3.8019	3.8359	0.658	0.616	0.659	398	0.417

Note: * $p < 0.05$ **Source:** Created by the author using SPSS software (Saisud, 2019)

T-test analysis in Table 5, shows that tourists' gender had no significant difference on destination brand equity ($F = 0.659$, $Sig. = 0.417$) in overall and in all five dimensions: brand awareness ($F = 3.568$, $Sig. = 0.060$), brand image ($F = 0.156$, $Sig. = 0.694$), brand quality ($F = 1.109$, $Sig. = 0.293$), brand value ($F = 0.527$, $Sig. = 0.468$) and brand loyalty ($F = 0.335$, $Sig. = 0.563$). Therefore, gender did not influence destination brand equity.

Hypothesis 2: Tourists' age significantly influence destination brand equity

Table 6 One-Way ANOVA analysis the influence of age on perceived destination brand equity

Destination Brand Equity	SS	df	MS	F	Sig.
Brand Awareness	4.070	5	0.814	1.609	0.157
Brand Image	2.878	5	0.576	0.859	0.508
Brand Quality	4.137	5	0.827	1.852	0.102
Brand Value	3.112	5	0.622	0.927	0.463
Brand Loyalty	5.904	5	1.181	1.771	0.118
Overall	2.368	5	0.474	1.188	0.314

Note: * $p < 0.05$ **Source:** Created by the author using SPSS software (Saisud, 2019)

One-Way ANOVA analysis in Table 6, shows that tourists' age had no significant difference on destination brand equity ($F = 1.188$, $Sig. = 0.314$) in overall and in all five dimensions: brand awareness ($F = 1.609$, $Sig. = 0.157$), brand image ($F = 0.859$, $Sig. = 0.508$), brand quality ($F = 1.852$, $Sig. = 0.102$), brand value ($F = 0.927$, $Sig. = 0.463$) and brand loyalty ($F = 1.771$, $Sig. = 0.118$). Therefore, tourists' age did not influence destination brand equity.

Hypothesis 3: Tourists' marital status significantly influence destination brand equity

Table 7 One-Way ANOVA analysis the influence of marital status on perceived destination brand equity

Destination Brand Equity	SS	df	MS	F	Sig.
Brand Awareness	0.955	2	0.477	0.936	0.393
Brand Image	0.820	2	0.410	0.612	0.543
Brand Quality	4.366	2	2.183	4.930	0.008*
Brand Value	1.907	2	0.953	1.424	0.242
Brand Loyalty	1.232	2	0.616	0.915	0.401
Overall	0.628	2	0.314	0.784	0.457

Note: * $p < 0.05$ **Source:** Created by the author using SPSS software (Saisud, 2019)

One-Way ANOVA analysis in Table 7, shows that tourists' marital status had no significant difference on destination brand equity ($F = 0.784$, $Sig. = 0.457$) in overall and the dimensions of brand awareness ($F = 0.936$, $Sig. = 0.393$), brand image ($F = 0.612$, $Sig. = 0.543$), brand value ($F = 1.424$, $Sig. = 0.242$) and brand loyalty ($F = 0.915$, $Sig. = 0.401$). However, only one dimension had a significant difference which is brand quality ($F = 4.930$, $Sig. = 0.008^*$). Thus, hypothesis 3 was not supported.

Hypothesis 4: Tourists' educational level significantly influence destination brand equity

Table 8 One-Way ANOVA analysis the influence of educational level on perceived destination brand equity

Destination Brand Equity	SS	df	MS	F	Sig.
Brand Awareness	6.425	2	3.213	6.475	0.002*
Brand Image	6.822	2	3.411	5.210	0.006*
Brand Quality	3.955	2	1.977	4.455	0.012*
Brand Value	7.723	2	3.862	5.899	0.003*
Brand Loyalty	7.695	2	3.848	5.856	0.003*
Overall	6.305	2	3.153	8.174	0.000*

Note: * $p < 0.05$ **Source:** Created by the author using SPSS software (Saisud, 2019)

One-Way ANOVA analysis in Table 8, shows that tourists' educational level had significant difference on destination brand equity ($F = 8.174$, $Sig. = 0.000^*$) in overall and the five dimensions: brand awareness ($F = 6.475$, $Sig. = 0.002^*$), brand image ($F = 5.210$, $Sig. = 0.006^*$), brand quality ($F = 4.455$, $Sig. = 0.012^*$), brand value ($F = 5.899$, $Sig. = 0.003^*$) and brand loyalty ($F = 5.856$, $Sig. = 0.003^*$). Thus, hypothesis 4 was supported. The further finding by testing the differences between the paired averages with the Scheffe's method found that the dimension of brand awareness ($Sig. = 0.004^*$),

brand image (Sig. = 0.006*), brand quality (Sig. = 0.029*), brand value (Sig. = 0.004*) and brand loyalty (Sig. = 0.010*), had significant difference between below bachelor's degree and bachelor's degree at significant statistics 0.05.

Hypothesis 5: Tourists' resident region significantly influence destination brand equity

Table 9 One-Way ANOVA analysis the influence of resident region on perceived destination brand equity

Destination Brand Equity	SS	Df	MS	F	Sig.
Brand Awareness	10.415	6	1.736	3.535	0.002*
Brand Image	9.111	6	1.519	2.317	0.033*
Brand Quality	4.887	6	0.814	1.826	0.093
Brand Value	6.756	6	1.126	1.696	0.121
Brand Loyalty	10.434	6	1.739	2.648	0.016*
Overall	5.039	6	0.840	2.138	0.048*

Note: * $p < 0.05$ **Source:** Created by the author using SPSS software (Saisud, 2019)

One-Way ANOVA analysis in Table 9, shows that tourists' resident region had significant difference on destination brand equity ($F = 2.138$, Sig. = 0.048*) in overall and the dimensions of brand awareness ($F = 3.535$, Sig. = 0.002*), brand image ($F = 2.317$, Sig. = 0.033*), and brand loyalty ($F = 2.648$, Sig. = 0.016*). However, tourists' resident region had no significant difference on the dimension of brand quality ($F = 1.826$, Sig. = 0.093) and brand value ($F = 1.696$, Sig. = 0.121). Thus, hypothesis 5 was supported. The further finding by testing the differences between the paired averages with the Scheffe's method found that the dimension of brand awareness, brand image, and brand loyalty had a significant difference between regions at significant statistics 0.05

Hypothesis 6: Tourists' occupation significantly influence destination brand equity

Table 10 One-Way ANOVA analysis the influence of occupation on perceived destination brand equity

Destination Brand Equity	SS	Df	MS	F	Sig.
Brand Awareness	9.537	7	1.362	2.755	0.008*
Brand Image	6.433	7	0.919	1.384	0.210
Brand Quality	8.256	7	1.179	2.689	0.010*
Brand Value	4.081	7	0.583	0.867	0.532
Brand Loyalty	3.430	7	0.490	0.725	0.651
Overall	4.932	7	0.705	1.788	0.088

Note: * $p < 0.05$ **Source:** Created by the author using SPSS software (Saisud, 2019)

One-Way ANOVA analysis in Table 10, shows that tourists' occupation had no significant difference on destination brand equity ($F = 1.788$, $Sig. = 0.088$) in overall and the dimensions of brand image ($F = 1.384$, $Sig. = 0.210$), brand value ($F = 0.867$, $Sig. = 0.532$) and brand loyalty ($F = 0.725$, $Sig. = 0.651$). However, tourists' occupation had significant difference in the dimension of brand awareness ($F = 2.755$, $Sig. = 0.008^*$), brand quality ($F = 2.689$, $Sig. = 0.010^*$). Thus, hypothesis 6 was not supported. The further finding by testing the differences between the paired averages with the Scheffe's method found that the dimension of brand awareness and brand quality had a significant difference between occupations at significant statistics 0.05

Hypothesis 7: Tourists' average income/month significantly influence destination brand equity

Table 11 One-Way ANOVA analysis the influence of average income on perceived destination brand equity

Destination Brand Equity	SS	Df	MS	F	Sig.
Brand Awareness	15.575	5	3.115	6.534	0.000*
Brand Image	5.830	5	1.166	1.761	0.120
Brand Quality	9.242	5	1.848	4.261	0.001*
Brand Value	7.030	5	1.406	2.126	0.062
Brand Loyalty	7.429	5	1.486	2.242	0.050*
Overall	7.156	5	1.431	3.704	0.003*

Note: * $p < 0.05$ **Source:** Created by the author using SPSS software (Saisud, 2019)

One-Way ANOVA analysis in Table 11, shows that tourists' average income per month had significant difference on destination brand equity ($F = 3.704$, $Sig. = 0.003^*$) in overall and the dimensions of brand awareness ($F = 6.534$, $Sig. = 0.000^*$), brand quality ($F = 4.261$, $Sig. = 0.001^*$) and brand loyalty ($F = 2.242$, $Sig. = 0.050^*$). However, tourists' average income per month had no significant difference in the dimension of brand image ($F = 1.761$, $Sig. = 0.120$) and brand value ($F = 2.126$, $Sig. = 0.062$). Thus, hypothesis 7 was supported.

The further finding by testing the differences between the paired averages with the Scheffe's method found that the dimension of brand awareness, brand quality, and brand loyalty had a significant difference between average incomes per month at significant statistics 0.05

Discussion

The purpose of this study is to examine how the variation of demographic characteristics of Thai tourists influence destination brand equity toward Hua Hin destination. Thai tourists tend to rely on the destination brand they expect to visit and the tourist characteristics can be classified as the target market so the destination management organization and stakeholders need to

comprehend the demographic characteristics of a specific group of tourists. The lack of demographic characteristics of tourists will lead the inaccurate marketing tools for Hua Hin destination in the deepening competition and the effective branding strategy to win the target consumer (Aaker, 1997). Tourists treat tourism destinations as products, perceive them as brands, and make a final selection based on persuasive brand equity (Allan, 2004).

Although tourism may contribute to economic growth for the country, it also damages communities and the environment. The tourism industry has great potential to increase its support for the environment and spread awareness of environmental problems. Because tourism puts people in closer contact with nature and the environment (Agarwal, Katiyapol, and Pienchob, 2019). Subsequently, the destination with the right capacity and right target will be well-prepared for tourists and put this environmental concern into the destination branding strategy.

The research instrument has been adjusted to the theoretical model for its application with the tourists who had visited Hua Hin, thus making it possible to confirm the hypotheses put forward. This study can be used as tools of differentiation strategy thus making competitiveness and better destination branding strategy possible. The results of analyzing the demographic characteristics influencing brand equity factor on tourism destinations have shown that the educational level, resident region and average income per month have an impact on destination brand equity. The most significant influencers were level of education and continent of residence with direct influences on selected destination attractiveness factors. This can assist the destinations, in attracting selected markets based on the attractiveness of the destination. (Woyo, Slabbert, and Saayman, 2019)

It supported that education would result in the consumption of better quality products and services. Besides, tourists with different occupations result in different needs of products and services. Moreover, tourists with medium-income and low-income have a larger market size than high-income consumers.

Moreover, relationships between the cognitive, affective and overall image components and the potential tourist's socio-demographic characteristics were found regarding to gender, age, employment status and incomes (Beerli and Martin, 2004).

Therefore, the analysis result confirms that the demographic characteristics of the tourists can be the marketing data for creating the marketing strategy and brand strategy to enhance the image and reputation for the accurate segmentation, target, and position.

Suggestion

This type of research can be implemented in other viewpoints of destination modules on tourism such as destination marketing, destination capacity, destination strategy. The demographic characteristics in more detail will accurate the finding of tourist segmentation, targeting and positioning for the competitive marketing mix in this changing marketing element. The implication of results may be useful for Hua Hin municipality.

Future research should examine the supply side of the tourism supply chain such as the government sector, business sector and community by in-depth interviewing. The viewpoints of supply will receive the data of their capacity and the way to match their development plan of tourism products and services in their areas.

Acknowledgment

This research would not be completed without the assistance of my advisers. I would like to express my gratitude to Associate Professor Chawalee Na Thalang and Dr. Sumeth Tuvadaratragool. They provided me their time and their insightful comments for this part of my dissertation. Furthermore, I would like to thank my family, my partner and my friends who have provided great understand and encouragement to further my Ph.D. Study.

References

- Aaker, J. L. (1997). Dimensions of Brand Personality. *Journal of Marketing Research*, 34(3), 347-356.
doi:10.2307/3151897
- Agarwal, R., Katiyapol, T., and Pienchob, N. (2019). Positive and Negative Impacts of Tourism on Environment: A Case Study of Pattaya City, Thailand. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 19(1), 139-146.
- Allan, M. (2004). *Why brand places?* [Online]. Retrieved November 11, 2018, from http://beyond-branding.com/Agenda_MSA_Article_Feb2004.pdf
- Beerli, A., and Martin, J. D. (2004). Tourists' characteristics and the perceived image of tourist destinations: A quantitative analysis - a case study of Lanzarote. *Tourism Management*, 25(5), 623-636.
- Butler, R. W. (2006). *The Tourism Area Life Cycle: Applications and Modifications* (Vol. 1). Clevedon, UK: Channel View Publications.
- Chiangchai, N. (2015). *The Identity Using to Promote Tourism in Lampang Province*. Bangkok: Silpakorn University.
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley and Sons.

- Department of Provincial Administration. (2017). *Information Center for Provincial Administration and Development*. [Online]. Retrieved May 26, 2017, from <http://www2.amphoe.com/menu.php>
- Engel, J. (2006). *Consumer behavior*. Mason: OH: Thomson Higher Education.
- Hua Hin Municipality. (2017). *Three Years Development Plan (2017-2019)*. Hua Hin: Hua Hin Municipality Development Plan Committee.
- Hua Hin Today Newspaper. (2017). *Hua Hin History, Thailand*. [Online]. Retrieved February 22, 2017, from: https://www.huahintoday.com/information/e/huahin_info_general/hua_hin_history.php
- Keller, K. L. (2013). *Strategic Brand Management: Building, Measuring and Managing Brand Equity*. Global Edition: Pearson.
- Ministry of Tourism and Sport, Thailand. (2018). *Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports, Thailand*. [Online]. Retrieved August 23, 2018, from https://www.mots.go.th/old/more_news.php?cid=531&filename=index
- Pike, S., and Bianchi, C. (2016). Destination brand equity for Australia: testing a model of CBBE in short haul and long haul markets. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 40(1), 114-134. doi:<https://doi.org/10.1177/1096348013491604>
- Prommahaa, J. (2015). Destination Branding: Brand Management and Brand Engagement of Health and Wellness Tourism in Thailand and the ASEAN Region. *Sociology Study*, 5(8), 653-675. doi:10.17265/2159-5526/2015.08.006
- Saisud, R. (2019). An Empirical Study of Demographic Characteristics Toward Hua Hin Destination Brand Equity, Thailand. *The Proceedings of the 14th National and International Sripatum University Conference (SPUCON2019): Research and Innovations for Thailand 4.0* on December 19, 2019 at Sripatum University, 169-178.
- Serirat, S. (2007). *Consumer Behavior*. Bangkok: Pattanasuksa Publisher.
- United Nations Environment Programme. (1997). *Guidelines for carrying capacity assessment for tourism in Mediterranean coastal areas*. Split, Croatia: Priority Action Programme, Regional Activity Centre.
- World Tourism Organization. (2005). *Making Tourism More Sustainable - A Guide for Policy Makers*. Paris, France: United Nations Environment Programme.
- Woyo, E., Slabbert, E., and Saayman, M. (2019). Do socio-demographic characteristics influence destination attractiveness perceptions after political turmoil: the case of Zimbabwe? *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 8, 1-20. [Online] Retrieved from: https://www.ajhtl.com/uploads/7/1/6/3/7163688/article_55_vol_8_3_2019.pdf

แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเมืองรองของไทย: กรณีศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี

กวินธิดา ลอยมา^{1,*}, กนกกานต์ แก้วนุช²

^{1,2} คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Received: 21 February 2020

Revised: 8 October 2020

Accepted: 9 October 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ (1) เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดสิงห์บุรีที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำจังหวัดสิงห์บุรี และ (2) เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำจังหวัดสิงห์บุรี โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน เพื่อวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 12 คน โดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยลงความเห็นว่าด้านที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำมากที่สุด คือ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวด้านความปลอดภัย ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสินค้าและบริการ และด้านสังคม วัฒนธรรมและประเพณี ซึ่งจากผลวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทำให้ได้แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในจังหวัดสิงห์บุรี โดยแนวทางมีดังนี้ (1) แนวทางการเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบความปลอดภัย (2) แนวทางการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับคนในพื้นที่ (3) แนวทางการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถประจำทางให้ครอบคลุมการเดินทาง (4) แนวทางการเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและควบคุมการเข้ามาของแรงงานต่างชาติในภาคบริการ และ (5) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดการเรียนรู้

คำสำคัญ : การรับรู้ภาพลักษณ์ การตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ การท่องเที่ยวเมืองรอง

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: kawinthida1486@gmail.com

Guidelines for Enhancing the Perceived Image of Secondary City Tourism in Thailand: A Case Study of Sing Buri Province

Kawinthida Loima^{1,*}, Kanokkarn Kaewnuch²

^{1,2}The Graduate School of Tourism Management,
Nation Institute of Development Administration

Received: 21 February 2020

Revised: 8 October 2020

Accepted: 9 October 2020

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the perception of tourism image of Sing Buri province that had influences on intention to revisit Sing Buri province; and (2) to propose guidelines for enhancing tourism image awareness of Thai tourists to promote their intention to revisit Sing Buri province. This research was a mixed-method study. In the quantitative study, a questionnaire was used as the research tool for collecting data from 400 Thai tourists who visited Sing Buri province. The data were analyzed using descriptive statistics and inferential statistics of multiple regression analysis. In the qualitative study, data were collected by semi-structured interviews of 12 stakeholders of Sing Buri tourism from the state and private sectors. The collected data were analyzed with thematic analysis. The research findings showed that Thai tourists had opinions that the aspects having the most influence on their intention to revisit was the perceived image of safety and potential of tourist attractions, followed by the accessibility to tourist attractions, the products and services, and the society, culture and traditions, respectively. Based on the findings from both the quantitative and qualitative studies, the researcher acquired the guidelines for enhancing the image of tourism in order to encourage Thai tourists to revisit Sing Buri province as follows: (1) guidelines for increasing the frequency of security checks; (2) guidelines for creating understanding about tourism of people in the local area; (3) guidelines for connecting bus routes of traveling to cover all tourist attractions; (4) guidelines for increasing product diversity and controlling the entry of foreign workers in the service sectors; and (5) guidelines for the development of creative tourism for learning.

Keywords: Perception of tourism image, Intention to revisit, Secondary city tourism

* Corresponding Author; Email: kawinthida1486@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กลายเป็นหนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่เติบโตเร็วที่สุดในโลก (World Tourism Organization, 2018a) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลกจึงได้มีบทบาทสำคัญ แสดงได้จากการรวบรวมความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวถึงความเชื่อมั่นกับสถานการณ์การท่องเที่ยวของโลกขององค์การการท่องเที่ยวโลก โดยในปี พ.ศ. 2560 ในภูมิภาคเอเชียยังคงเป็นภูมิภาคที่มีการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศสูงสุดให้อัตราร้อยละ 5-6 (Ministry of Tourism and Sports, 2017) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลในไตรมาสที่ 1/2560 โดยประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศต่างๆ โดยประเทศไทยยังคงครองความเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศสูงสุด 3.4 ล้านคน (Office of the National Economic and Social Development Board, 2018) จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวระหว่างประเทศยังแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวที่สำคัญทั่วโลก ซึ่งการเติบโตนี้มีความจำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม รวมถึงสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ดี (World Tourism Organization, 2018b)

จากการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลก ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยเติบโตอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการสนับสนุนของภาครัฐให้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ผลักดันการท่องเที่ยวเมืองรองให้เป็นที่ยอมรับ เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในแหล่งท่องเที่ยว โดยไทยมีภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่โดดเด่น เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวต่างชาติและชาวไทย ได้แก่ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน เป็นที่ใช้ชีวิตในวันพักผ่อนได้อย่างเต็มที่ ความเป็นมิตรของผู้คน บรรยากาศที่สนุกสนาน มีสีสัน ปลอดภัย ความอัธยาศัยดีของคนท้องถิ่น โดยภาพลักษณ์เหล่านี้ เป็นปัจจัยหนึ่งในการจูงใจและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความอยากรู้อยากเห็นและอยากมาสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยว (Ministry of Tourism and Sports, 2015) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยบางเรื่องกลับพบว่า ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยในสายตานักท่องเที่ยวทั่วไปทั้งที่เคยมาและไม่เคยมา มองว่า ภาพลักษณ์ที่ไม่ดีของการท่องเที่ยวไทย คือ ด้านความปลอดภัย ความสะอาดของอาหาร ประชากรอาศัยอยู่ในเมืองแออัด การจราจรติดขัด การค้าประเวณี และสถานบันเทิงยามค่ำคึกคักจำนวนมาก (Jankingthong, 2014) นำมาสู่ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ไม่ดีของประเทศไทย จึงทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่น ส่งผลให้เดินทางมาไทยลดลง ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจึงได้รับผลกระทบ ทำให้ผู้วิจัยเกิดข้อสงสัยว่า ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและชาวไทยรับรู้ และใช้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของตัดสินใจเดินทางมาตรงกับภาพลักษณ์ในอุดมคติของนักท่องเที่ยวหรือไม่ กับข้อสรุปที่ว่า ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ดีของไทยไม่จำเป็นจะต้องดูแลรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ความเป็นมิตรของผู้คนที่ไม่ทำร้ายนักท่องเที่ยว สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมา

ซึ่งที่ผ่านมาผู้สนใจศึกษาเรื่องภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของไทยมาบ้างแล้ว โดยงานวิจัยของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ค้นหาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทยจากมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติและนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการส่งเสริมภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวของไทย ซึ่งจะทำการเก็บข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดที่เป็นเมืองหลัก (Tourism Authority of Thailand, 2018) จึงทำให้ผู้วิจัยมองเห็นช่องว่างของการศึกษาที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม คือ การศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเมืองรองในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย จากนั้นนำผลที่ได้จากการศึกษามาเสนอเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเมืองรองของไทย เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยรับรู้ภาพลักษณ์ของเมืองรองมากขึ้น

สำหรับกรณีศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเมืองรองของไทยในจังหวัดสิงห์บุรี เนื่องจากสิงห์บุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่จัดอยู่ในแคมเปญ “AMAZING THAILAND GO LOCAL เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต” เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว 55 เมืองรองและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวออกเดินทาง (Tourism Authority of Thailand, 2018) ซึ่งสอดคล้องกับการทำงานของสิงห์บุรีที่กำลังดำเนินงานเพื่อส่งเสริมประชาสัมพันธ์และตลาดเชิงรุกด้านการท่องเที่ยว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อยกระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด รวมถึงสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสิงห์บุรี (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสิงห์บุรีและให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการรับข้อมูลที่รวดเร็วของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน สิงห์บุรีจึงต้องสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวและใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก เข้ามาช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ (Department of Tourism, 2018) ในทางกลับกัน สิงห์บุรียังขาดข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ไม่เข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม อีกทั้งยังขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง สิงห์บุรีจึงจำเป็นต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ รวมถึงการเสริมสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงรุกดึงนักท่องเที่ยวเข้าสู่จังหวัด ทำให้ผู้วิจัยมองเห็นช่องว่างของการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในจังหวัดสิงห์บุรีที่ยังมีการศึกษาอยู่ค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่การศึกษาภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำจะทำการศึกษาในจังหวัดท่องเที่ยวเมืองรองที่เป็นจังหวัดต้นแบบการท่องเที่ยวเมืองรองและมีชื่อเสียงอยู่แล้ว เช่น การศึกษาของ Sonda (2014) ที่ได้ศึกษาภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวและการรับรู้การประชาสัมพันธ์ทางการตลาดที่ส่งผลต่อการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจันทบุรี ซึ่งจันทบุรีเดิมเคยเป็นเพียงเมืองทางผ่านเช่นเดียวกับสิงห์บุรี แต่บัดนี้กลายเป็นเมืองรองต้นแบบของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ด้วยอัตรานักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเกือบเท่าเมืองหลัก อีกทั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬายังยกให้จันทบุรีเป็นต้นแบบการท่องเที่ยวเมืองรอง จึงทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักการท่องเที่ยวเมืองรองและจันทบุรีมากขึ้น (Thairath, 2018) โดยผู้วิจัยมองว่า สิงห์บุรีควรจะได้รับการศึกษาเรื่องภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์และให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอย่างจริงจัง ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาพื้นที่ท่องเที่ยวในสิงห์บุรี เพื่อค้นหาแนวทางในการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเมืองรอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยรู้จักแหล่งท่องเที่ยวและช่วยเพิ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในสิงห์บุรีอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวจังหวัดสิงห์บุรีที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำจังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในจังหวัดสิงห์บุรี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

การรับรู้เป็นกระบวนการภายในตัวบุคคลและให้ความหมายต่อสิ่งเร้าที่ได้รับจากประสาทสัมผัสต่างๆ นำไปผ่านการวิเคราะห์โดยใช้สมอง ประกอบกับประสบการณ์ส่วนตัวและสภาพจิตใจของบุคคลนั้น (Boonrod, 2014) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ Kingthong (2016) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ของนักท่องเที่ยวว่าแต่ละคนสามารถสร้างการรับรู้ที่แตกต่างกันได้จากสิ่งกระตุ้นเดียวกัน การรับรู้จึงมีบทบาทสำคัญในการเลือกสถานที่ที่จะเดินทางไป และส่งผลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อเดินทางในครั้งต่อไป

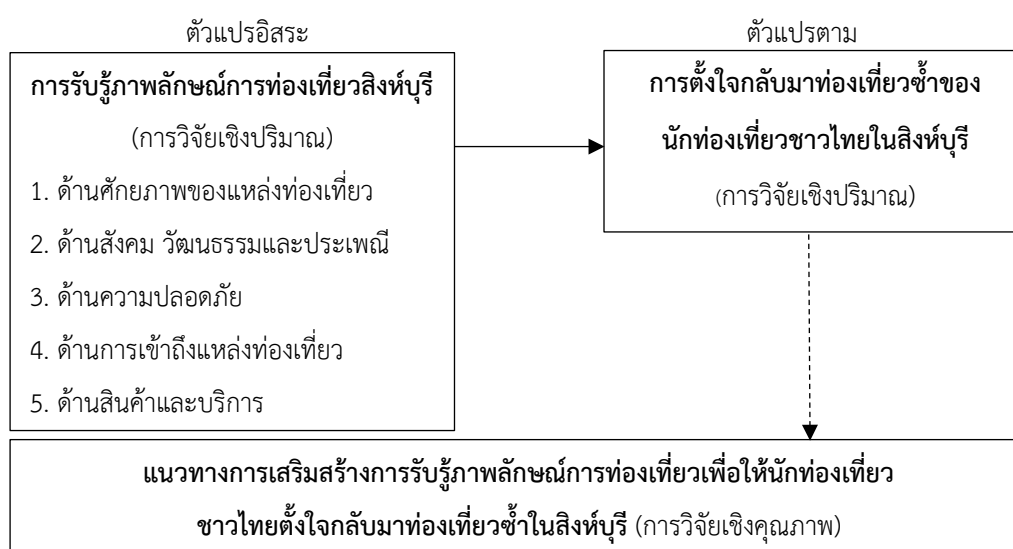
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเป็นแนวคิดสำคัญของการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเพื่อเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (Wang, Yang, Han, and Shi, 2016) และสำคัญอย่างยิ่งต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากภาพลักษณ์เป็นจุดดึงดูดของการท่องเที่ยว โดยนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้คนในท้องถิ่น การคมนาคม การเดินทาง รวมไปถึงความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ (Kemapatapan, 2015)

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ

การตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ เป็นความตั้งใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวในจุดหมายปลายทางเดิมและพร้อมแนะนำจุดหมายปลายทางนั้นให้แก่กลุ่มญาติพี่น้องหรือกลุ่มเพื่อน (Toyama and Yamada, 2012) ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของความจงรักภักดีต่อแหล่งท่องเที่ยวว่า เป็นความมุ่งมั่นที่ต้องการมาซื้อซ้ำหรือซื้อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวอีกครั้ง เมื่อนักท่องเที่ยวได้เดินทางมาท่องเที่ยวและได้รับประสบการณ์ที่ดีกลับไปจะนำประสบการณ์เหล่านั้นไปส่งต่อด้วยคำพูดให้แก่ผู้อื่นฟัง (Oliver, 1999)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณ คือ การรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวสิงห์บุรี และการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทยในสิงห์บุรี ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพจะนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาวิเคราะห์ให้ได้แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น การวิจัยเชิงปริมาณ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวสิงห์บุรี จำนวน 549,163 คน (Ministry of Tourism and Sports, 2018) กำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตร (Krejcie and Morgan 1970 cited in Ekakun, 2009) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน สุ่มตัวอย่างแบบโควตา โดยแบ่งสัดส่วนจำนวนสถานที่ท่องเที่ยวต่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้เท่ากัน การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับภาพลักษณ์ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 6 คน เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาสิงห์บุรี สำนักงานประชาสัมพันธ์สิงห์บุรี และหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 6 คน เช่น ฝ่ายบุคคลของโรงแรม ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวในสิงห์บุรี เป็นต้น โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น การวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด มีคำถาม 3 ส่วน ดังนี้ (1) คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว (2) คำถามเกี่ยวกับการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ และ (3) ข้อเสนอแนะ เป็นข้อคำถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็นคำถามปลายเปิดและความยืดหยุ่นขณะสัมภาษณ์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับภาพลักษณ์ในหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน เนื่องจากสามารถทำให้ได้ข้อมูลที่ลึกและกว้างกว่าวิธีอื่น

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแบ่งออกเป็น การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม จากนั้นนำไปปรับปรุงแก้ไขและทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 ชุด เพื่อทำการทดสอบความเที่ยงตรง โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาตรวจสอบข้อมูลแบบ 3 เส้า เพื่อความสอดคล้องและถูกต้องของข้อมูล โดยตรวจสอบจากด้านเวลา คือ ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ด้านสถานที่ คือ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ และด้านบุคคล คือ ถ้าบุคคลให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนกันหรือไม่ (Chantawanit, 2009)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ผล โดยเก็บจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปสิงห์บุรีในช่วงเวลาเทศกาล เช่น เทศกาลปีใหม่กับเทศกาลสงกรานต์ เนื่องจากเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวเดินทางผ่านจังหวัดสิงห์บุรีมากที่สุด การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยตนเอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการตอบ
วัตถุประสงค์ของการวิจัย เมื่อได้ข้อมูลที่ตรงประเด็น จึงสามารถนำมาวิเคราะห์ผลการศึกษาได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ
เชิงพรรณนา จากนั้นทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ต่อมานำองค์ประกอบที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติ
เชิงอนุมานโดยใช้การวิเคราะห์ค่าสมการถดถอยพหุคูณ ซึ่งการสรุปผลการวิจัยจะแสดงตัวแปรที่มีอิทธิพลของ
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่านั้น การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจากระบบการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้
ส่วนเสีย โดยใช้การวิเคราะห์แก่นสาระ

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ความมีอิทธิพลของการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่มีต่อการตั้งใจกลับมา
ท่องเที่ยวซ้ำ สามารถสรุปได้ทั้งหมด 5 ด้าน ดังตารางนี้

ตารางที่ 1 แสดงตัวแปรการรับรู้ภาพลักษณ์และจัดลำดับความสำคัญตัวแปร

การรับรู้ภาพลักษณ์ การท่องเที่ยว	ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ	จำนวน ตัวแปร	จัดลำดับ ความสำคัญ
1. ด้านความปลอดภัย	1.1 นทท.รับรู้ถึงผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวพร้อมช่วยเหลือ 1.2 นทท.รับรู้ถึงความสะดวกสบายของอาหารและเครื่องดื่ม 1.3 นทท.รับรู้ถึงผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวมีมนุษยสัมพันธ์ดี 1.4 นทท.รับรู้ถึงความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว	4	ลำดับที่ 1
2. ด้านศักยภาพของ แหล่งท่องเที่ยว	2.1 นทท.รับรู้ถึงชื่อเสียงของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 2.2 นทท.รับรู้ถึงความงดงามของแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น 2.3 นทท.รับรู้ถึงความสมบูรณ์ของทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ 2.4 นทท.ตื่นตาตื่นใจกับแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น	4	ลำดับที่ 2
3. ด้านการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว	3.1 นทท.รับรู้ถึงการจัดการจราจรเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ นักท่องเที่ยว 3.2 นทท.รับรู้ถึงการเดินทางเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวสะดวก เข้าถึงได้ง่าย 3.3 นทท.รับรู้ถึงการเข้าถึงได้ง่ายของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง	3	ลำดับที่ 3
4. ด้านสินค้า และบริการ	4.1 นทท.รับรู้ถึงความเต็มใจในการให้บริการ 4.2 นทท.รับรู้ถึงสินค้าบริการในแหล่งท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์ที่แสดง ถึงความเป็นไทย 4.3 นทท.รับรู้ถึงรูปลักษณ์ของสินค้าที่สวยงามเหมาะสมกับราคา	3	ลำดับที่ 4
5. ด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี	5.1 นทท.รับรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ 5.2 นทท.รับรู้ถึงเทศกาลและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์	2	ลำดับที่ 5

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงตัวแปรในแต่ละด้านที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำซึ่งจำนวนตัวแปรที่สนับสนุนสมมติฐานมากที่สุด คือ ตัวแปรในองค์ประกอบด้านความปลอดภัยและด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยแต่ละด้านมีจำนวนตัวแปร 4 ตัวแปรเท่ากันและทั้ง 2 ด้านนี้เป็นด้านที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในจังหวัดสิงห์บุรีมากที่สุด

2. สรุปผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวชาวไทยตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำในจังหวัดสิงห์บุรี

2.1 แนวทางการเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบความปลอดภัย เพื่อให้นักท่องเที่ยวไว้วางใจในเรื่องความปลอดภัย หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นชีวิตหรือทรัพย์สิน ต้องมีการกำกับและตรวจสอบการรักษาความปลอดภัยให้รัดกุมมากขึ้น

2.2 แนวทางการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับคนในพื้นที่ เพื่อให้คนในพื้นที่มองเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว สร้างรายได้เพิ่มจากงานที่ทำอยู่ โดยนำคนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ร่วมกันพัฒนาช่วยกันมองหาอัตลักษณ์ที่มีอยู่ นำเสนออัตลักษณ์จุดเด่นให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และเกิดความสนใจ รวมถึงการจัดระเบียบภายในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาด เป็นหมวดหมู่ชัดเจน เพื่อยกระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับ

2.3 แนวทางการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถประจำทางให้ครอบคลุมการเดินทาง เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างถิ่นสะดวกมากขึ้น สามารถเดินทางมาด้วยตนเองได้ รวมถึงส่งเสริมให้คนในชุมชนช่วยกันพัฒนาการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งยังต้องให้ความรู้กับคนในพื้นที่เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อที่จะสามารถแนะนำให้แก่นักท่องเที่ยวได้

2.4 แนวทางการเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและควบคุมการเข้ามาของแรงงานต่างชาติในภาคบริการ เพื่อให้สินค้าตอบโจทย์และตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด โดยเพิ่มการตรวจสอบคุณภาพของสินค้าเพื่อความสดใหม่ อีกทั้งยังต้องเข้มงวดกับการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติในภาคบริการ เพื่อให้การบริการยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสิงห์บุรี

2.5 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดการเรียนรู้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเกิดได้โดยชุมชนและคนในพื้นที่ ช่วยกันระดมสมองและลงความเห็นจนเกิดกิจกรรมนำมาสู่การเรียนรู้ โดยการนำเสนอวิถีชีวิตพื้นบ้าน ใช้จุดเด่นของความเรียบง่ายและการเกษตรเข้ามาเสริมความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆจะช่วยเพิ่มทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่เพื่อต่อยอดสิ่งที่มีอยู่ให้น่าสนใจ ซึ่งจะเป็นการสร้างคุณค่าวัฒนธรรมและประเพณีให้สืบทอดต่อไป

อภิปรายผล

1. อภิปรายผลการวิเคราะห์ความมีอิทธิพลของการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่มีต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ สามารถอภิปรายผลการวิเคราะห์ตัวแปรได้ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความปลอดภัย นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวพร้อมช่วยเหลือ มีมนุษย์สัมพันธ์ดี และยังรับรู้ถึงความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำมากที่สุด โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ Limphairat and Pinkaew (2015) ได้ทำการศึกษาเรื่อง

อิทธิพลของภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความตั้งใจกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความพึงพอใจด้านสิ่งดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยวส่งผลต่อการกลับมาเที่ยวซ้ำที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยามากที่สุด ตามด้วยภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัย

1.2 ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงชื่อเสียงและความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รับรู้ถึงความงดงามของแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำมากที่สุด โดยสอดคล้องกับการศึกษาของ Kingthong (2016) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังกับการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย กรณีศึกษา กาญจนบุรี ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ว่าเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นแล้วเกิดความประทับใจ ซึ่งสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ ทัศนียภาพอันสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์หรือแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

1.3 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงการจัดการจราจรเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว รับรู้ถึงการเดินทางเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kingthong (2016) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังกับการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย กรณีศึกษา กาญจนบุรี ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ได้ โดยการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีความสะดวก ปลอดภัย เข้าถึงได้ง่าย

1.4 ด้านสินค้าและบริการ นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงคุณภาพของสินค้าเหมาะสมกับราคา รับรู้ถึงความเต็มใจในการให้บริการและบริการมีเอกลักษณ์แสดงถึงความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kingthong (2016) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังกับการรับรู้เกี่ยวกับภาพลักษณ์สถานที่ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย กรณีศึกษา กาญจนบุรี ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ ได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ด้านคุณภาพการบริการ เป็นการบริการของแหล่งท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นดูแลใจใส่นักท่องเที่ยว ความเต็มใจในการให้บริการ การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและสามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้

1.5 ด้านสังคม วัฒนธรรมและประเพณี นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่และรับรู้ถึงเทศกาลและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ Sukpoy (2015) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยวและผลกระทบต่อการบอกต่อของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตรังและสตูลในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรัง มีความคิดเห็นภาพลักษณ์ในแต่ละด้านของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ของจังหวัดตรัง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งก่อสร้าง ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดสตูล มีความคิดเห็นภาพลักษณ์ในแต่ละด้านของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ของจังหวัดสตูล ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านพืชพันธุ์และสัตว์ ด้านกายภาพ ด้านสิ่งก่อสร้าง ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ และด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตรังและสตูล มีระดับความคิดเห็นต่อการสื่อสารแบบปากต่อปากต่อจังหวัดตรังและสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สิ่งที่แตกต่างกับการศึกษาของผู้วิจัย คือ ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์มีอิทธิพลต่อการบอกต่อ ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ

2. อภิปรายผลการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเมืองรองของไทย กรณีศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว

2.1 แนวทางการเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบความปลอดภัย โดยแนวทางที่ได้มีความสอดคล้องกับผลวิจัยเชิงปริมาณที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ถึงผู้ให้บริการทางการท่องเที่ยวพร้อมให้ความช่วยเหลือ มีมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงมั่นใจในความสะดวกสบายในแหล่งท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวต่างๆ ที่ดีแล้วนั้น ทำให้นักท่องเที่ยวลงความเห็นว่า ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับการศึกษาของ Kokkhangplu and Kaewnuch (2017) ที่ได้สรุปแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานแหล่งท่องเที่ยวชุมชนชนบทจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวที่จำเป็นอย่างเร่งด่วนที่สุด คือ ความปลอดภัย สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยว และที่พัก

2.2 แนวทางการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับคนในพื้นที่ โดยแนวทางที่ได้มีความสอดคล้องกับผลวิจัยเชิงปริมาณที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รับรู้ถึงชื่อเสียงและความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รวมถึงรับรู้ถึงความงดงามของแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เมื่อนักท่องเที่ยวรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวต่างๆ ที่ดีแล้วนั้น ทำให้นักท่องเที่ยวลงความเห็นว่า ภาพลักษณ์ด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ ซึ่งศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจะดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับผลการศึกษาของ Wisansing, Vongvisitsin, and Hongchatikul (2016) โดยทำให้คนในพื้นที่มองเห็นคุณค่าแห่งการอนุรักษ์และสืบทอดแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้คนในชุมชนมีความรู้ เพราะการท่องเที่ยวจะต้องตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่และสร้างประโยชน์ในทุกด้าน

2.3 แนวทางการเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถประจำทางให้ครอบคลุมการเดินทาง ซึ่งเป็นไปในแนวทางตรงกันข้ามกับผลการศึกษาของ Kemapatapan (2015) ที่สรุปประเด็นเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อและการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีนว่า ภาพลักษณ์การเดินทาง เป็นภาพลักษณ์ของการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้วยการคมนาคมของไทยที่มีความสะดวกสบาย ซึ่งเป็นการเดินทางด้วยระบบการขนส่งสาธารณะที่รัฐบาลไทยได้จัดทำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางด้วยเครื่องบิน เรือ รถไฟ รถไฟฟ้า รถไฟใต้ดิน รถโดยสารปรับอากาศ และรถแท็กซี่ เป็นต้น

2.4 แนวทางการเพิ่มความหลากหลายของสินค้าและควบคุมการเข้ามาของแรงงานต่างชาติในภาคบริการ ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับผลการศึกษาของ Kemapatapan (2015) ที่สรุปประเด็นเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อและการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวจีนว่า ภาพลักษณ์สินค้าและบริการ เป็นภาพที่เกิดขึ้นในใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ดังนั้นองค์กรหรือบริษัทที่ขายสินค้าและบริการที่ไม่ได้คุณภาพ ย่อมส่งผลด้านลบแก่ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวไทย ภาพลักษณ์สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีความหลากหลาย มีคุณภาพ มีรูปลักษณ์ที่สวยงาม มีความสะอาด และมีการตั้งราคาที่เหมาะสมกับสินค้าและบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสนใจและตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของไทย และยังเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับ Somjai (2016) ที่ได้ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย กรณีศึกษา ชลบุรี พบว่า ควรมี

การเพิ่มความถี่และเคร่งครัดในการตรวจสอบการเข้าเมือง เพื่อควบคุมการเข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมบริการของแรงงานข้ามชาติ

2.5 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับการศึกษาของ Kaewnuch (2019) ที่สรุปประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยในการออกแบบรายการนำเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นปัจจัยหนึ่งในการออกแบบรายการนำเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ โดยจากการสัมภาษณ์พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหัวใจของการจัดการชุมชนและเป็นองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน เนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความต้องการ เพื่อเจรจาหาข้อตกลงร่วมในการบริหารจัดการชุมชน อีกทั้งยังการลดข้อขัดแย้งจากความแตกต่างของความคิดและคุณค่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณพบว่า การรับรู้ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยมีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำมากที่สุด ซึ่งด้านความปลอดภัยยังสอดคล้องกับแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์ผลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แนวทางการเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบความปลอดภัย หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาภาพลักษณ์ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว ควรตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นอันดับแรก อีกทั้งยังสามารถนำผลวิจัยนี้ไปเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบการกำหนดนโยบายการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

1.2 จากผลการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพพบว่า ในทุกด้านควรได้รับการพัฒนาตามความเหมาะสมเพื่อรักษาและพัฒนาภาพลักษณ์ให้ดียิ่งขึ้น โดยผลการศึกษาวิจัยทำให้ได้แนวทาง เช่น แนวทางการเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบความปลอดภัย แนวทางในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับคนในพื้นที่ เป็นต้น โดยแนวทางดังกล่าวควรได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้แนวทางที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการประกอบการวางแผน กำหนดกลยุทธ์ และนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

1.3 จากผลการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพบว่า การรับรู้ภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยและด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตั้งใจกลับมาท่องเที่ยวซ้ำมากที่สุด ซึ่งด้านความปลอดภัยและด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวยังสอดคล้องกับแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์ผลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แนวทางการเพิ่มความถี่ในการตรวจสอบความปลอดภัยและแนวทางในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับคนในพื้นที่ หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาภาพลักษณ์ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยว ควรตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นอันดับแรก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเมืองรองของไทย กรณีศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรู้จักการท่องเที่ยวเมืองรองของไทยให้มากขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดที่เล็กที่สุดในประเทศไทยอย่างสิงห์บุรี ในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปจึงควรทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เพื่อให้เป็นฐานข้อมูลที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดและส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยว

จังหวัดสิงห์บุรี ให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ให้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเป็นด้านแรกที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวสิงห์บุรีได้ง่ายขึ้นและช่วยสร้างความประทับใจในแก่นักท่องเที่ยวกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ

เอกสารอ้างอิง

- Boonrod, K. (2014). *Preparation Guideline for Climate Change in Coastal Tourism Industry*. Thesis of the Degree of Master of Tourism Management. Bangkok: Nation Institute of Development Administration. (in Thai)
- Chantawanit, S. (2009). *Qualitative Research Methods*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Department of Tourism. (2018). *Project to propose budget support for tourist attraction development*. [Online]. Retrieved September 11, 2018 from: http://61.19.55.30/dot_project/pages/project_detail.php?id=2775.
- Ekakun, T. (2009). *Research Methodology in Behavioral Science and Social Sciences*. 6 ed. Ubon Ratchathani: Faculty of Education of Ubon Ratchathani Rajabhat University. (in Thai).
- Jankingthong, W. (2014). Destination Image in Thailand. *Journal of Silpakorn University, Thai version*, 34(1), 31-50. (in Thai)
- Kaewnuch, K. (2019). Influencing Factors on Tour Program Design in Creative Community Based Tourism. *WMS Journal of Management*, 8(2), 48-58. (in Thai)
- Kemapatapan, S. (2015). *Media Expose and Thailand's Tourism Image Perception of Chinese Tourists*. An Independent Study of the Degree of Master of Arts Program in Corporate Communication Management. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Kingthong, P. (2016). *The Expectation and the Perception of Adventurous Destination Image: Case Study in Kanchanaburi Province*. Thesis of the Degree of Master of Tourism Management. Bangkok: Nation Institute of Development Administration. (in Thai)
- Kokkhangplu, A. and Kaewnuch, K. (2017). Guideline to Enhance Performance Efficiency on Tourism Destination in Khanom Community, Nakhon Si Thammarat Province. *Dusit Thani College Journal*, 11, 138-156. (in Thai)
- Limphairet, R. and Pinkkao, K. (2015). The effect of cultural tourism image and tourists satisfaction on their revisit intention at Pranakorn Sriayuthaya province. *Academic conference report and research presentation, the 6th National and International Humanities and Social Sciences*, 2 (6), 448-460. (in Thai)
- Ministry of Tourism and Sports. (2015). *Thailand Tourism Strategy 2015 - 2017*. [Online]. Retrieved February 17, 2020 from: https://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114.

- Ministry of Tourism and Sports. (2017). *International Tourist Arrivals to Thailand*. [Online]. Retrieved September 19, 2018 from: https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=420&filename=index.
- Ministry of Tourism and Sports. (2018). *Situation of domestic tourism in provincial areas in 2018*. [Online]. Retrieved April 22, 2019 from: https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=509&filename=index.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2018). *Gross Domestic Product Q1/2017*. [Online]. Retrieved December 13, 2018 from: http://www.nesdb.go.th/main.php?filename=qgdp_page.
- Oliver, R. L. (1999). Whence Consumer Loyalty?. *Journal of Marketing*, 63, 33-44.
- Somjai, S. (2016). The Way to Solve Problems of Migrant Labour In Thailand: A Case Study of Chonburi Province. *SSRU Graduate Studies Journal*, 2(2), 22-31.
- Sonda, J. (2014). *Tourism Image and Perception of Marketing Public Relation Affecting Thai Tourisms' Revisiting Chanthaburi Province*. An Independent Study of Master of Business Administration. Bangkok: Bangkok University. (in Thai)
- Sukploy, G. (2015). *The Comparison between Satun and Trang's Tourist Destination Image and its Effect on Word-of-mouth of Thai Tourists*. Thesis of the Degree of Master of Business Administration. Songkla: Prince of Songkla University.
- Thairath. (2018). *The charm of the second city 'Chanthaburi' that is second to none*. [Online]. Retrieved December 25, 2018 from: <https://www.thairath.co.th/content/1375337>.
- Tourism Authority of Thailand. (2018). *TAT launches AMAZING THAILAND GO LOCAL campaign to speed up tourism in 55 cities after the government announced tax deduction*. [Online]. Retrieved December 2, 2019 from: <https://thai.tourismthailand.org>.
- Toyama, M., and Yamada, Y. (2012). The relationships among tourist novelty, familiarity, satisfaction and destination loyalty: Beyond the novelty-familiarity continuum. *International Journal of Marketing Studies*, 4(6), 10-18.
- Wang, B., Yang, Z., Han, F., and Shi, H. (2016). Car Tourism in Xinjiang: The Mediation Effect of Perceived Value and Tourist Satisfaction on the Relationship between Destination Image and Loyalty. *Sustainability*, 9(1), 1-16.
- Wisansing, J., Vongvisitsin, T., and Hongchatikul, U. (2016). Community Benefitting through Tourism: DASTA-Thailand Model. *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Humanities and Social Sciences*, 10(4), 1.
- World Tourism Organization. (2018a). *why-tourism*. [Online]. Retrieved August 15, 2018 from: <http://www.unwto.org/content/why-tourism>.

World Tourism Organization. (2018b). *International Tourism exceeds expectations in the first months of 2018*. [Online]. Retrieved August 20, 2018 from: <http://media.unwto.org/press-release/2018-06-25/international-tourism-exceeds-expectations-first-months-2018>.

The Evaluation of the Outcome and Impact of the Study on the Effectiveness of Traffic Law Enforcement

Srisombat Chokprajakchat¹, Wanaporn Techagaisiyavanit^{2,*},

Nittaya Sumretphol³, Tongyai Iyavalakul⁴

^{1,2}Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University

³Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Krungthep

⁴Faculty of Economics, National Institute of Development Administration (NIDA)

Received: 6 February 2020

Revised: 9 October 2020

Accepted: 9 October 2020

ABSTRACT

Thailand's alarming rate of road accidents and fatalities has been a serious cause of concern for public health and safety. These problems can pose challenges socially and economically for the country in achieving sustainable development goals. In this respect, in 2014, the Thailand Research Fund (TRF) launched a series of researches under the theme "traffic law enforcement" providing research grants for practitioners, researchers and scholars to come up with projects related to the enhancement of the traffic law enforcement, as part of a response to tackle the issues of traffic law violations that have contributed to a high rate of road traffic deaths and injuries. The primary objectives of the study are to assist the TRF in the evaluation of the outcome and impact brought by the research series, to indicate the success of the grant provided by the TRF, and to make recommendations for guiding the sponsorship for future researches in the furtherance of the TRF's mission goals. The study undertook both qualitative and quantitative analyses in assessing the research on the Effectiveness of Traffic Law Enforcement according to five different criteria, namely, relevance, effectiveness, efficiency, impact, and sustainability. The study found that the unit of analysis had met the first four criteria, while satisfying the criterion of sustainability had been found challenging due to factors such as time constraint, budget, and researchers' expectation.

Keywords: Research evaluation, Traffic law, Law enforcement, Impact, Outcome

* Corresponding author; Email: wantecha24@gmail.com

Introduction

Thailand has been ranked as the country with “ the second highest road traffic fatality rate in the world at 36.2 per 100,000 with an annual estimate of over 24,000 deaths or 66 deaths everyday” according to the recent statistics of the World Health Organization (WHO) (World Health Organization, 2019). Just last year a long-distance cyclist, while taking part in a well-known national rally, was hit and killed by a van that ran a red light in one of the eastern provinces in Thailand. The van sped off right after the incidence. (Bangkok post, 2018) This case is just one of the common examples that indicates a serious problem of traffic law violations and enforcement in Thailand. The rising rate of traffic law violations across nation has contributed to great physical injuries, deaths (Royal Thai Police, 2018) and economic losses amount to 3 to 5 % of the national GDP (World Health Organization, 2019). While the government has sought to come up with new measures to improve road safety and public attitudes in respecting the law, the impacts of these measures are yet to be evaluated.

Considering the alarming rate of road fatalities the country has faced, the Thailand Research Fund (TRF) took an initiative to launch a series of researches under the theme “ Traffic Law Enforcement” providing research grants for practitioners, researchers and scholars to come up with projects in relation to the enhancement of the traffic law enforcement, with an aim to be part of responses to the serious issue of traffic law violations. With this respect, the Study on the Effectiveness of Traffic Law Enforcement was among other projects that received the grant pursuant to the theme. The project had been conducted and completed between 2014- 2015. The project proposed various combined solutions drawing collaboration from three primary areas, which deal with the operations of the police, the function of the court, and the civic culture.

Evaluating the products and impacts brought upon by the granted projects after their completion is part of the TRF’s mission goals to ensure the application and utilization of the researches’ outputs whether in a form of national policy, legislation, a cultivation of knowledge and social awareness. (Thailand Research Fund, 2013) These mission goals are based upon the principle of accountability, and to promote informed funding decisions where funding resources can be allocated in researches that generate social impacts. (Penfield, et al., 2014). The implementation of the researches’ outputs is also expected to create long-term impacts, especially in terms of the reduction in traffic road fatality rate. Pursuant to the TRF’s mission, this research evaluation project has the primary objectives (1) to assess the outcome and impact of the above-mentioned research, (2) to indicate the success of the grant provided by the TRF, and to (3) make recommendations for guiding the sponsorship for future researches in the furtherance of the TRF’s mission goals.

Literature Review

Impact Definition

The definition of “impact” is crucial to this evaluation project as defining the term helps define the scope and the expected outcome brought by the researches. While the term “impact” has been broadly defined, and variably depends on the focuses or objectives of the assessed projects, a specific definition must be required to help provide a standard for the assessment. In the evaluation process, there are different types of outputs that must be ascertained, such as knowledge, services, products, publications, or even initiatives to be translated into outcome (Penfield, et al., 2014). Therefore, outputs can be in both tangible and intangible forms.

For the purpose of this evaluation, the impact will be assessed based on the outputs such as policy recommendations, draft legislation and rules, and guidelines that have been designed to enhance better traffic law enforcement. As these outputs are primarily aimed at generating social impacts. The evaluators chose to adopt the definition of “impact” according to Research Excellent Framework (REF), which defines the term as “an effect on, change or benefit to the economy, society, culture, public policy or services, health, the environment or quality of life, beyond academia.” (Penfield, et al., 2014). The impact in this context, therefore, refers only to positive changes or beneficial effects that the outputs brought upon the society. Therefore, the impact will be assessed along with research outputs within a specific context, whether within a certain period of time, or within a certain environment

Conceptual Framework

Assessing the outcome and impact of a project is one of the critical steps for policy implementation whether at the national, local or organizational levels in order to monitor if the project is undertaken according to its primary objectives, accomplishes its goals, and is carried out efficiently. The assessment can help guide future policy decisions and practices. Although there are various methodologies and frameworks for evaluating researches, this study chooses to employ the method adopted by the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) which provides a description of design, implementation and use of assessment and evaluation procedures.

OECD has defined an “evaluation” as “the systematic and objective assessment of an on-going project or program, its design, implementation and results. The aim is to determine the relevance and fulfillment of objectives, development efficiency, effectiveness, impact and sustainability.” (Australian Development Agency, 2009) According to the definition, the evaluation criteria should contain five characteristics covering *relevance*, *effectiveness*, *efficiency*, *impact* and *sustainability*. (Australian Development Agency, 2009) 2) Each criterion has also been defined to assist the formulation of a set of questions necessary for the evaluation of the project as follows:

(1) Relevance is the criterion that aims to determine the relevance or connection in terms of the projects' primary objectives to the national, local and organizational policies, and to determine how well the outcome of each project fits the theme and the research series.

(2) Effectiveness is the criterion that aims to determine whether the output of a project has been carried out according to its primary objectives. Important questions such as how clear the projects' objectives are, whether these objectives are achieved, and how well the outputs correspond to these objectives, must be kept in mind.

(3) Efficiency is the criterion that usually aims at determining whether the objectives are achieved economically, or what the projects' outputs are in comparison to the resources that have been used. However, for the purpose of this evaluation, this criterion has been adapted to focus on the issues of the availability, access and sufficiency of the provided resources in order to maximize the outcome of the project.

(4) Impact is the criterion that takes into consideration the outcome of the project whether it has social, economic, cultural, technical or ecological effects. These effects can be positive, negative, intended or unintended.

(5) Sustainability is the criterion that determines whether the positive effects are capable of continuing or expected to be continue after the project has ended. (Australian Development Agency, 2009)

Applicable Method for the Planning of the Research Evaluation

Once the project evaluation criteria have been established, the next important step is to design the method for the evaluation. Key issues to consider for project planning include the determination of evaluation questions, indicators (basis for judgement), the determination of data sources and the methods of collection. (Japan International Cooperation Agency, 2004)

Outcome-based Evaluation

Patton (1997) pointed out the principle of an outcome-based evaluation, which should factor in stakeholders or target groups as well as the desired outcome. Within this process, stakeholders or target groups that are being affected must be indicated to help assess the outcome of the project. Examples of the target groups are such as drivers, motorcyclists, or pedestrians. With respect to the desired outcome, it is an indication of desirable changes in the target groups brought by the output of the project. These changes are such as a change of economic and social status, level of knowledge, skills, personal values and attitudes, or behaviors.

The utilization-focused outcome framework suggests important elements necessary for the evaluation. Among these elements, for the purpose of this evaluation, are (1) identification of specific participants, which take into consideration the objectives of the program, (2) identification of expected outcome, which requires certain clear statements of the targeted change whether in terms

of status, knowledge, attitudes or behaviors, (3) indicators for desired outcome, of which selection depend on available resources, timeframe, and data collection demands from the participants, (4) details of data collection, which requires the determination on the types of data to be used, the collectors and their responsibilities, the collection procedures and format, and (5) use, which is another component that helps ensure that the data collected will be useful for the evaluation (Patton, 1997).

Research Methodology

Research Design

The project evaluation uses both quantitative and qualitative analyses through the collection of primary and secondary data. The conduct of data collection has been properly approved by the Institutional Review Board (IRB) for ethical purposes.

Unit of Analysis

The Study on the Effectiveness of Traffic Law Enforcement (Jitsawang et al., 2014)

Research Instruments

Research tools used for the evaluation of the unit of analysis consist of

- (1) a questionnaire,
- (2) an interview guideline for a focus group, and
- (3) an interview form.

Data Collection

For a quantitative analysis, the study uses a convenient sampling of population method in which the sampling is taking a portion of population as representative of that population in the Bangkok metropolitan areas consisting of 102 participants. As the study conducted surveys based on the target population as street users rather than residents in the areas, the target population cannot be pre-determined. Among the participants, 3 were below 20 years old (2.9%), 33 were between 20-29 years old (32.4%), 36 were between 30-39 years old (35.3%) 18 were 40-49 years old (17.6%), 9 were between 50-59 years old (8.8%), and 3 were above 60 years old (2.9%).

For a qualitative analysis, the study conducted an in-dept interview with TRF senior officers, and a focus group consisting of researchers involved in the projects evaluated, and relevant government officials.

Data Analysis

The quantitative research was analyzed using descriptive statistics. The questionnaires are divided into two sections. The first section concerns personal information, and general opinions using a nominal scale. The second section consists of 8 and 9 questions concerning personal attitudes, feelings and conduct relating to traffic law violations, with each question answered using a rating scale that featured values from 1 to 3 points (1 = least agree, 2 = moderately agree, 3 = strongly agree)

Average scale 1.00 – 1.50 = least agree

1.51– 2.50 = moderately agree

2.51– 3.00 = strongly agree

Method for Evaluation

By taking into account the primary objectives of the evaluation, which are (1) to assess the outcome and impact of the above-mentioned three research projects, (2) to indicate the success of the grant provided by the TRF, and to (3) make recommendations for the furtherance of the TRF's mission goals, the evaluation grids have been developed to answer the questions based on OECD's five criteria. The target values, such as national and organizational policies, research objectives, public attitudes and expectations, have been set as the basis of judgement.

The evaluation, however, faces certain limitations as the evaluation had not been planned by the TRF prior to the launching of these researches which had been undertaken between 2014-2015. As a result, data such as public attitudes and behaviors prior to the research projects were not collected making it impossible to evaluate changes in terms of the public attitudes and behaviors prior to and after the completion of the researches. In this respect, this type of "causal relationship" (before and after effects) is not employed for the purpose of this evaluation.

Findings

The study found that the unit of analysis has satisfied the first three criteria for relevance based on relevant objectives, effectiveness based on goal accomplishment and efficiency based on accessibility and availability of resources, whereas the criteria for impact and sustainability based on lasting effects of the unit of analysis' output remains inconclusive due to time constraints.

Discussion

In applying of the OECD's evaluation model containing five elements covering relevance, effectiveness, efficiency, impact and sustainability, the study can be elaborated as follows;

Relevance

In the area of relevance, the study found that the unit of analysis has satisfied this criterion. In arriving at this conclusion, the research objectives of the unit of analysis are identified and described in the following paragraph.

The primary objectives of the unit of analysis are to conduct the study of the issues affecting effective traffic law enforcement throughout the legal process (arrests, ticket issuance, fine collection, prosecution, and alternative sentences), to examine factors contributing to weak law enforcement, and to propose approaches that help strengthening traffic law enforcement (Jitsawang et al., 2014).

These research objectives are analyzed in terms of their relevance to the policies and plans at three levels, namely (1) the national strategic plan, (2) the current national policies at the time of the research conducts, and (3) the organizational strategic plans and policies.

Under the umbrella of the national strategic plan, although coming out a few years later, these research objectives are still found to coincide with the second strategy of the plan on building its competitiveness in the areas of social and economic developments, and the third strategy on the capacity building of human resources, which covers the issues of creating strong citizenship (law-abiding and socially responsible citizens), and bridging the gap of inequality. (National Strategic Plan Act, 2018) The problems of traffic law violations, as mentioned in the introduction, has serious negative effects on the country's economic well-being as well as the people's quality of life, especially in the area of personal safety and property security. The death rate of vulnerable road users (pedestrians, cyclists and motorcyclists), which has been estimated to be as high as 83% of road traffic deaths (World Health Organization, 2019), without proper intervention, will continue to threaten Thailand's national competitiveness in the global economy.

With respect of the national policies, these research objectives have been found to match with (1) the policy for legal and justice administration reforms, which requires improving law enforcement, and the laws as required by current situations, (2) the policy on promoting life-long learning, which includes creating a "civic-minded culture", and (3) the policy on economic competitiveness and sustainability for better quality of life (Policy Statement of the Council of Minister, 2014). Along the line, the eleventh and twelfth National Economic and Social Development Plan (NESDP) also focus on human development, restructuring the economy toward quality and sustainable growth, and the management of natural resources toward sustainability. (Office of the National Economic and Social Development Board, 2012, 2017). "Creating good environmental quality, reducing pollution and minimizing impacts on people's health and ecosystems" as well as "increasing the efficiency of greenhouse gas reduction" form a major part of the twelfth NESDP's strategies which require the issue of traffic congestion being addressed effectively. (Office of the

National Economic and Social Development Board, 2017) The studies surrounding various forms of traffic law violations, ineffective traffic law enforcement, and proposals to help address these problems through the roles of the civil society, business entities, law enforcement agencies, and the judiciary are all in the same direction with these national policies, which also serve as a governing framework for research activities.

At the organizational level, the Royal Thai Police Strategic Plan for 2012-2021 stipulates the primary missions to improve law enforcement and justice administration, while being responsive to public needs, and increasing public participation and inclusion in the performance of their services (Royal Thai Police, 2011). The TRF Strategic Plan for 2014-2017 (revised 2016) also aims at promoting research issues that help enhance the country's competitiveness to meet the global and national current challenges. These key knowledges include the issues on climate change, health, inequality reduction, and good governance. And above all, its mission is to ensure that these research outputs will be implemented to create positive impacts to the society. These research projects under the theme of "Traffic Law Enforcement" can be perceived as supporting works for the Royal Thai Police, and are within the scope of important issues that the TRF prioritized.

Table 1 Summarizing the Relevance Assessment

Project	Relevance					
	National Policies (during the research period)				TRF's Law Enforcement Research Series	Conclusion
RDG5740048 The Study on the Effectiveness of Traffic Law Enforcement	National Strategic Plan	The Eleventh National Plan for Economic and Social Development	Royal Thai Police Strategic Plan B.E. 2555-2564	Thailand Research Fund Strategic Plan B.E. 2557-2560		
	4, 6, 9	1, 2, 4	1, 4	1	✓	Relevant

Effectiveness

In the evaluation of effectiveness, the research objectives of the unit of analysis are still the core of analysis in answering the two primary questions, namely whether the research accomplished its goal, and secondly whether the research's output led to the accomplishment of the primary goals of the Research Series.

In responding to the first question, the study found that the unit of analysis has accomplished its goal in terms of its outputs that comprehensively respond to all the primary objectives.

For example, Unit 1 elaborates different factors affecting effective traffic law enforcement, which include the mentality of road users, the “city” environment, the complex and outdated legislation, the law enforcement forces and capacities, a lack of technological assistance, weak collaboration among the concerned government agencies, a lack of alternative sentences that aim at behavioral reforms, and the social media influences. The information surrounding these causes have been gathered and systemically analyzed to propose comprehensive solutions, namely improving the laws and the administration of the law enforcement such as establishing a traffic court, providing new channels for paying fines and alternative sentences, using social media and technology for better law enforcement and reducing bribes (Jitsawang et al., 2014).

All in all, considering the unit of analysis’ objectives, its outputs consisting of policy recommendations based on educational, legal, technological and social dimensions led to the accomplishment of the primary goals of the Research Series, as they aim at enhancing the traffic police officers’ roles and responsibilities, while seeking to boost their performances through the collaboration with the civil society and private entities in the area of law enforcement.

Efficiency

For the efficiency criterion, as part of the determination of the proper funding, the evaluation focuses on the issues of the availability, access and sufficiency of the provided resources to the researchers in order to maximize the outcome of the projects.

As a result, the study found that the outputs generated by each of the three units are proportional to the resources provided. There could, however, be some areas of improvements, for the unit of analysis, such as the sufficiency of the fund for further researches in other affected areas. The units’ outputs have been viewed by the funder as satisfactory, given the limited amount of resources provided (TRF senior official’s interview, 28 May 2018). In this respect, the budgets have been spent according to the plans, and research methodologies. The unit of analysis was able to complete all the works within the specified timeframe due to an easy access to the research fund. (focus group, 9 November 2018). The resources have been spent according to the plan. The unit of analysis undertook both quantitative and qualitative studies, which involved substantial purposive sampling groups.

In conclusion, the criterion of efficiency is met based on the availability, access and sufficiency of the resources provided to the researchers, which resulted in completion of works within the required timeframes, and the outputs that are proportional to the resources required.

Outcome

In the evaluation of the outcome of the unit of analysis, the impacts are measured through data collected from relevant documents, interviews, and questionnaires. The outcome evaluation is divided into two parts, firstly the utilization of the outputs, and secondly the impacts of the

outputs. For this purpose, the outputs of the unit of analysis will be identified in order to assess their impacts, which form a crucial part of this evaluation

The unit of analysis' outputs consist of policy recommendations, an academic course work, and a public seminar.

In terms of the utilization of the outputs, the unit of analysis' outputs have been utilized at different levels, through various forms, and in an integrated manner drawn from a legal, technological, and educational approach to create public awareness. At a national level, the policy recommendations have been translated into actual policies such as a vigorous enforcement of existing traffic laws, the increasing use of technology (traffic enforcement cameras), social media campaigns for various purposes such as condemning violators, whistle blowing, warning, and education, the facilitation to pay fines, data linkage between the department of transportation and police department. A public seminar on the topic concerning the cultivation of law abiding and socially responsible citizens was held to educate the public. At an organizational level, the output of the research has been partly incorporated into the undergraduate and graduate courses (Jitsawang et al., 2014).

In terms of the impacts of the outputs, the impact of the implementation of the unit of analysis' output is measured through a public survey and traffic case statistics. In the area of public knowledge, the study found that 83.3% of the population have seen stricter traffic law enforcement in their areas. While 28.4% have seen that there has been an increasing use of technology, only 7.8% indicated the decline in the use for law enforcement over the past two years. In addition, 40.2% of the population have seen that the increasing use of social media in comparison to 3.9% who indicated the decline in the use of social media for law enforcement. In the area of public awareness and attitudes, the study found that the public feared traffic law violations at a high level ($M = 2.52$), felt ashamed when violating the laws at a high level ($M = 2.59$), and would choose to violate the laws under certain circumstances at a moderate level ($M = 1.80$).

In support of this finding, the statistics of traffic cases between 2015-2018 in the Bangkok metropolitan areas, although show the increasing number of cases between 2015-2016, which rose from 25,779 to 31,983 cases, the number of cases remains relatively unchanged between 2016-2017 (with 31,413 cases in 2017). The first half 2018, which is the only available statistics at the moment, indicates the possibility of a higher number with 18,595 cases (Royal Thai Police, 2018).

The impact of the unit of analysis' outputs is thus well supported by the quantitative study and the traffic law statistics, especially in terms of the public mentality and awareness about complying with traffic laws and regulations.

Table 2 Summarizing the Outcome Assessment

Project RDG5740048 The Study on the Effectiveness of Traffic Law Enforcement	Utilization of the Project						Conclusion
	Policy/public/academic Uses			Impact Assessment			
	Researchers	Media	Public Survey	Researchers	Media	Public Survey	
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	To a certain extent

Sustainability

In the evaluation of the sustainability criterion, the sustainability of the outputs' impacts must be determined. There are, however, challenges in evaluating this criterion due to limited implementation of some of the outputs, and time constraint of the project evaluation (one-year period), which make the evaluation less complete.

The primary factors that affect the sustainability of the impact generated by the unit of analysis' outputs (policy recommendations, an academic course work, and a public seminar) are the public attitudes and mentality. Public shame and fear of traffic law violations, as indicated by the study, are good indicators of the likelihood of the sustainability of the impact. It will, however, require a certain period of time before the civic culture to sink in. Therefore, if the policy recommendations have consistently been implemented, it should help sustain the impacts.

There are many factors, especially the environmental and situational factors, to take into consideration that affect the sustainability of the impact brought by the outputs. The on-going public infrastructure construction projects, and increasing numbers of vehicles on the roads also contribute to serious traffic problems that encourage the violations and negligence of the laws, hence, breeding undesirable culture. A long-term evaluation for the sustainability of the impacts is also required to help address road fatalities in the long run.

Conclusion

In conclusion, the TRF has achieved its important mission in supporting the utilization of research projects by providing the grant to this unit of analysis. In evaluating the outcome and impact brought by the unit of analysis, the study found that the unit of analysis has sufficiently satisfy the first three criteria for relevance, effectiveness and efficiency. Although it can easily be said that the research study passes at least 3 out of 5 criteria, the criteria that are most worth-discussing are the impact and sustainability that should carry as much weight in the determination of the success of the grant provided by the TRF.

The outcome and sustainability criteria may be more difficult to satisfy for the research study, especially for sustainability. While the unit of analysis' outputs have been found to be widely utilized at the government policy level, and create impact in the public mindset at a certain level, the sustainability of its outputs still face limitation, and cannot be determined within the evaluation. And because the evaluation had not been planned prior to the launching of the research series, the researchers involved were not fully aware of the expectation in terms of the lasting impact of their outputs.

Suggestion

1. Suggestions for Research Utilization

With respect to recommendations for a policy guideline, as the utilization of research outputs and their impact are fundamental to the success of the TRF's grants, these goals must be clearly communicated to the researchers early in the process to help meet the funder's expectation. In addition, the evaluation should be conducted for a longer period of time for the assessment of the sustainability element to be fully comprehended. In addition, when presenting the outputs, there should be closer collaboration among the concerned government agencies, private sectors and citizens to encourage greater application of the research outputs.

2. Suggestions for Further Research

As this evaluation faces a limitation in the timeframe, which renders the evaluation for the element of sustainability to be inconclusive for the determination of the sustainability of its impact, further research is required for a longer period to help predict the sustainability of their impacts.

Acknowledgement

The authors would like to express our gratitude to the Thailand Research Fund (TRF) for providing this grant (contract number RDG61Q0017) to make this project possible.

References

- Bangkok Post. (2018). *A Long-distance Cyclist Killed by Van Running Red Light*. [Online] Retrieved October 24, 2019 from: <https://www.bangkokpost.com/sports/1563778/long-distance-cyclist-killed-by-van-running-red-light>
- Austrian Development Agency. (2009). *Guidelines for Project and Programme Evaluations*. [Online] Retrieved August 2, 2019 from: www.entwicklung.at

- Japan International Cooperation Agency. (2004). *JICA Guideline for Project Evaluation*. [Online]
Retrieved August 2, 2019 from: https://www.jica.go.jp/english/our_work/evaluation/tech_and_grant/guides/pdf/guideline02-02.pdf
- Jitsawang, S. and Jitsawang, N. (2014). *The Effectiveness of Traffic Law Enforcement in the Punishment and Treatment of Traffic Law Violators*. Thailand Research Fund. [Online]
Retrieved July 15, 2019 from: http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=RDG5740048
- Khaosod. (2014). *The Police Department Signed the MOUs with 83 Malls Across Bangkok to Resolve Traffic Jam*. [Online]. Retrieved September 15, 2019 from: https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRRd056RTBNalEwTXc9PQ==&subcatid=
- National Strategic Plan Act B.E. 2561 (2018). *Government Gazette* No. 135 Section 82 A. Dated 13 October 2018. [Online]. Retrieved August 3, 2019 from: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2012-2016) *The Eleventh National Economic and Social Development Plan*. [Online]. Retrieved August 3, 2019 from: https://www.nesdb.go.th/nesdb_en/ewt_dl_link.php?nid=3786
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). *The Twelfth National Economic and Social Development Plan*. [Online]. Retrieved August 3, 2019 from: https://www.nesdb.go.th/nesdb_en/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?nid=4345
- Patton, M. (1997). *Utilization Focused Evaluation*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Penfield, T., Baker, M., Scoble, R. and Wykes, M. (2014). Assessment, evaluations, and definitions of research impact: A review. *Research Evaluation*, 23, 21-32. doi:10.1093/reseval/rvt021
- Policy Statement of the Council of Minister. (Sept. 12, 2014). [Online]. Retrieved September 15, 2019 from: http://muabudget.buu.ac.th/uploadfiles_new/e55857cee78453562c97403fcd6b4a9b.pdf (Delivered by General Prayuth Chan-o-cha before the National Legislative Assembly)
- Royal Thai Police. (2018). *Statistics on Traffic Law Violations*. [Online]. Retrieved September 15, 2019 from: <http://pitc.police.go.th/2014/>
- Royal Thai Police. (2011). *The Royal Thai Police Strategic Plan for 2012-2021*. [Online]. Retrieved September 11, 2019 from: <http://thaicrimes.org/download/ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจ/>
- Thailand Research Fund. (2013). *Mission*. [Online]. Retrieved September 15, 2019 from: https://www.trf.or.th/eng/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=113
- Thailand Research Fund. (2016). *Thailand Research Fund's Strategic Plan 2014-2017*. Bangkok: Sino Publishing and Packaging Co. Ltd.
- World Health Organization. (2019). *Strengthening Road Safety in Thailand*. [Online]. Retrieved September 15, 2019 from: <http://www.searo.who.int/thailand/areas/roadsafety/en/>

ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทย
ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: กรณีศึกษา
พื้นที่การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*

กนกวรรณ พวงประยงค์**
วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Received: 21 February 2020

Revised: 9 October 2020

Accepted: 12 October 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 ถึง 37 ปี พ.ศ. 2561 จำนวน 383 คน โดยทุกคนอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทของประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรเข้าทั้งหมด ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและผลกระทบจากนโยบายของรัฐ ตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน ผลกระทบจากนโยบายของรัฐ จำนวนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบทบาทแนวคิดการพัฒนาสมัยใหม่ ตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ภูมิภาค ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนและผลกระทบจากนโยบายของรัฐ และตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน ผลกระทบจากนโยบายของรัฐ จำนวนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบทบาทแนวคิดการพัฒนาสมัยใหม่ ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเอเรชั่นวายและนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเอเรชั่นวายในพื้นที่การศึกษา

คำสำคัญ: รูปแบบการดำเนินชีวิต เจนเอเรชั่นวาย สังคมชนบท

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ในสังคมชนบทไทยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้รับงบประมาณการวิจัยจากกองทุนสนับสนุนการวิจัยของวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2561

** ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: maxkp@tu.ac.th

Factors Affecting the Lifestyle of Generation Y in the Rural Society of Northern and North-Eastern Thailand: A Case Study of Service-Learning Areas of Graduate Volunteer Students, Thammasat University*

Kanokwara Phuangprayong**

Puey Ungphakorn School of Development Studies, Thammasat University

Received: 21 February 2020

Revised: 9 October 2020

Accepted: 12 October 2020

ABSTRACT

This research aimed to explore factors affecting the lifestyle of generation Y in the rural society of Northern and North-Eastern Thailand. This study is a quantitative research. Quantitative data were collected by questionnaire from 383 samples, aged 18 to 37 years in 2018 and living in the service-learning areas of Thammasat University graduate volunteer students. Data were analyzed by using descriptive statistics and multiple regression analysis (Enter Method). The results showed that factors affecting the activity aspect of lifestyle at the 0.05 level of significance were the following: age, educational level, main occupation, average monthly income, and the impact from the state policy. Factors affecting the interest aspect of lifestyle at the 0.05 level of significance were the following: educational level, main occupation, being member of a community group or organization, the impact from the state policy, number of access channels to information and concepts and roles of modern development. Factors affecting the opinion aspect of lifestyle at the 0.05 level of significance were the following: region, educational level, main occupation, being member of a community group or organization, and the impact from the state policy. Also, factors affecting the overall or all three aspects of lifestyle at the 0.05 level of significance were the following: educational level, main occupation, being member of a community group or organization, the impact from the state policy, and number of access channels to information and concepts and roles of modern development. Therefore, the results of this research are useful for understanding the factors affecting the lifestyle of generation Y and provide the appropriate development guidelines for the lifestyle of generation Y in case study areas.

Keywords: Lifestyle, Generation Y, Rural society

* This article is part of a research project on Lifestyle of Generation Y in the Rural Society of Northern and North-Eastern Thailand which is funded by Puey Ungphakorn School of Development Studies, Thammasat University. 2018.

** Corresponding Author; E-mail: maxkp@tu.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เจนเนอเรชันวายเป็นรุ่นประชากรที่เกิดใน พ.ศ. 2524 ถึง พ.ศ. 2543 ซึ่งเติบโตมาในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ถึง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ที่มีสาระสำคัญว่าด้วยการขยายขอบเขตการพัฒนาชนบท ตลอดระยะเวลาของการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ดำเนินเรื่อยมาจนถึง ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้สะท้อนถึงภาพการปรับเปลี่ยนโฉมของสังคมชนบทไทยอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการผลิต การบริโภค ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคล ประชากรในสังคมชนบทไทยยุคใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเจนเนอเรชันวายที่เติบโตมาพร้อมกับยุคแผ่ขยายความเจริญจึงมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างไปจากชนบทรุ่นก่อน เนื่องจากมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีโอกาสและทางเลือกมากขึ้นในการประกอบอาชีพ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี สามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตได้เกือบเทียบเท่ากับสังคมเมือง (Meier et al., 2009; Podhisita, 2012; Sattayanurak, 2013; Ativanichayapong et al., 2014)

ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือถือเป็นสองภูมิภาคที่มีพื้นที่ชนบทขนาดใหญ่ มีความคล้ายคลึงกันทั้งในด้านลักษณะภูมิศาสตร์ตลอดจนวัฒนธรรมบางประการและมักถูกกล่าวถึงในประเด็นของภาวะทันสมัยที่มีผลกระทบทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตและวิถีการประกอบอาชีพของประชากรในชนบทเปลี่ยนแปลงไปในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา อีกทั้งยังเป็นสองภูมิภาคสำคัญที่นักศึกษาในหลักสูตรบัณฑิตอาสาสมัครของวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนกว่า 50 รุ่น ได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม (Service-Learning) (Laopugsin et al., 2019) ในชุมชนชนบทเป็นระยะเวลายาวนานถึง 7 เดือน และหลายต่อหลายรุ่นได้สังเกตเห็นปรากฏการณ์การดำรงอยู่ของคนรุ่นใหม่หรือกลุ่มเจนเนอเรชันวายในพื้นที่รวมถึงความเปลี่ยนแปลงไปของวิถีชนบทที่ต่างจากโมทัศน์เดิม

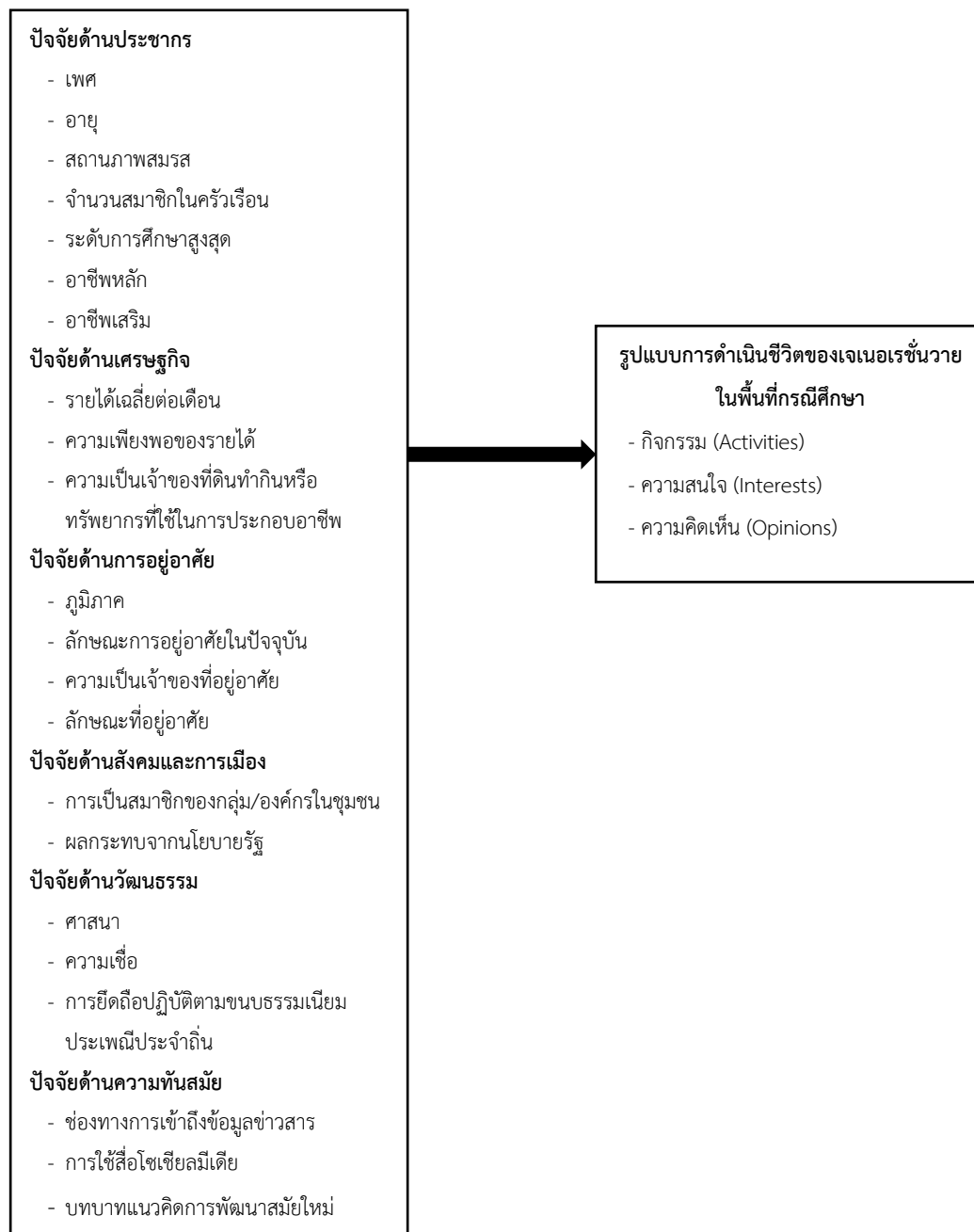
ในการนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงโอกาสอันมีค่าในการใช้พื้นที่การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของบัณฑิตอาสาสมัครเป็นกรณีศึกษา เพื่อแสวงหาองค์ความรู้ในเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเนอเรชันวาย โดยผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญต่อการทำความเข้าใจถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่มีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของเจนเนอเรชันวาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการเรียนการสอนในหลักสูตรบัณฑิตอาสาสมัครและการบริการสังคมในพื้นที่ของบัณฑิตอาสาสมัครรุ่นต่อไปให้มีความทันสมัยและเป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนและสังคม รวมทั้งเป็นประโยชน์ในเชิงนโยบายต่อหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มหรือองค์กรเพื่อการพัฒนาที่มีภารกิจการทำงานเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการพัฒนาเยาวชนคนรุ่นใหม่ในพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: กรณีศึกษาพื้นที่การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดชนบทไทยสมัยใหม่ (Podhisita, 2012; Sattayanurak, 2013; Ativanichayapong et al., 2014) แนวคิดเจนเอเรชั่นวาย (Meier et al., 2009) และแนวคิด AIOs ซึ่งเป็นการวิเคราะห์รูปแบบการใช้ชีวิตผ่านการใช้เวลาและการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อ การทำกิจกรรม (Activities) ในด้านการทำงาน งานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม การพักผ่อน ความบันเทิง การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน การเข้าร่วมกับชุมชน การใช้จ่ายใช้สอย และการเล่นกีฬา การให้ความสนใจ (Interests) ในด้านครอบครัว บ้าน อาชีพ ชุมชน การพักผ่อน แพชั่น อาหาร สุขภาพ สัตว์ และการประสบความสำเร็จ และความคิดเห็น (Opinions) ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ประเด็นทางสังคม การเมือง อาชีพหรือธุรกิจ เศรษฐกิจ การศึกษา การบริโภคและผลิตภัณฑ์ อนาคต และวัฒนธรรม (Plummer, 1974) ประกอบกับการทบทวน วิเคราะห์และสังเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทย โดยสามารถรวบรวมปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคมชนบทไทยได้ 6 ปัจจัย รวมทั้งสิ้น 22 ตัวแปร (ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยลักษณะทางด้านประชากร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านความทันสมัย ที่แตกต่างกัน มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจเนอเรชันวัยในสังคมชนบทไทยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคคลในรุ่นประชากรวัยหรือเจนเนอเรชันวัยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ถึง 37 ปี ณ พ.ศ. 2561 และอาศัยอยู่ใน 20 พื้นที่ชนบทเขตภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมของบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้วิจัยใช้การเลือกพื้นที่กรณีศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง โดยพิจารณาจากความสำเร็จของข้อมูลขนาดประชากร (N) ที่สืบค้นจากฐานข้อมูลสถิติประชากรและบ้านของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ณ พ.ศ. 2561 ซึ่งขณะที่เริ่มกระบวนการวิจัยพบว่าพื้นที่ที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลขนาดประชากรในระดับตำบล มีจำนวนทั้งสิ้น 5 พื้นที่ แบ่งเป็น ภาคเหนือ 3 พื้นที่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 พื้นที่ จากนั้นจึงคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของ Yamane (1967) และคำนวณหาขนาดตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรด้วยวิธี sampling with probability proportional to size หรือ PPS รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่	จำนวนประชากร (คน)	ขนาดตัวอย่าง (คน)
ภาคเหนือ		
ตำบลแม่ตืน อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน	2,018	88
ตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน	1,103	48
ตำบลท่าผาป้อม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	1,287	56
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
ตำบลเชียงเพ็ง อำเภอป่าตึง จังหวัดยโสธร	1,005	44
ตำบลอุ่มจาน อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร	3,396	147
		8,809
รวม	N = 8,809	$1 + 8,809 (0.05)^2$
		n = 383

ที่มา: จัดทำโดยผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม มี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากร และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิด AIOs มาเป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ด้านกิจกรรม (Activities) ด้านความสนใจ (Interests) และด้านความคิดเห็น (Opinions) มีขั้นตอนในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการนำ

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดการวิจัย ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามพบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งมากกว่า 0.50 ซึ่งถือเป็นค่าที่ยอมรับได้ (2) การตรวจสอบ ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.867 ซึ่งมากกว่า 0.70 ถือเป็นค่าที่ยอมรับได้ (Hair et al., 2010)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และ ทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Method) เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมมาเป็นอย่างดีแล้วพบว่าตัวแปรอิสระที่นำมาวิเคราะห์มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของเจนเนอร์ชันวาย

กลุ่มตัวอย่างเจนเนอร์ชันวายจำนวนทั้งสิ้น 383 คน กระจายตัวอยู่ในภูมิภาคเหนือและตะวันออก เฉียงเหนือ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.87) โดยมากนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 84.86) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 61.88) ส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วงวัยเรียน 18-22 ปี (ร้อยละ 30.29) และวัยทำงาน 33-37 ปี (ร้อยละ 30.29) ในสัดส่วนเท่ากัน ประมาณ 1 ใน 3 (ร้อยละ 34.20) มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 24.02) ประมาณ 1 ใน 3 (ร้อยละ 33.42) ประกอบอาชีพเสริม ส่วนมากฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยมีรายได้เฉลี่ย 5,001-10,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 30.29) ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความสามารถในการออมเนื่องจากมีรายได้ค่อนข้างเพียงพอ กับรายจ่ายแต่ไม่ค่อยมีเหลือเก็บ (ร้อยละ 46.21) ทั้งยังไม่ได้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน เช่น ที่ดินทำกินและทรัพยากรใน การประกอบอาชีพ (ร้อยละ 65.80) อย่างไรก็ตามพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างเจนเนอร์ชันวายเกือบ 1 ใน 3 (ร้อยละ 32.64) ที่มีความใส่ใจปัญหาชุมชนและสนใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนและส่วนมากมีความเห็นว่ายโยบายของ ภาครัฐส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต (ร้อยละ 62.14) เมื่อพิจารณาลักษณะการอยู่อาศัยพบว่าส่วนมากเป็น ครอบครัวขนาดกลาง มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนประมาณ 5 คน ลักษณะบ้านเรือนเป็นบ้านเดี่ยว (ร้อยละ 88.77) และอาศัยอยู่กับครอบครัวหรือพ่อแม่ (ร้อยละ 84.07) และที่น่าสนใจคือส่วนมากยังมีความเชื่อในเรื่องภูติผีหรือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ร้อยละ 84.60) และให้ความสำคัญกับการยึดถือและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีประจำถิ่น (ร้อยละ 96.87) ส่วนในด้านการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีการสื่อสารพบว่ากลุ่มตัวอย่างเจนเนอร์ชันวายในชนบท 1 คน มีการใช้ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยเฉลี่ยประมาณ 3 ช่องทาง โดยช่องทางที่นิยมใช้สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สมาร์ทโฟน โทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊ก อีกทั้งยังนิยมใช้โซเชียลมีเดียโดยเฉลี่ย ประมาณ 4 ช่องทาง ได้แก่ เฟสบุ๊ก ยูทูบ ไลน์ และเว็บไซต์ ตามลำดับ

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเนอร์ชั้นวัย

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่างเจนเนอร์ชั้นวัยจำนวนทั้งสิ้น 383 คน โดยจำแนกเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น สรุปได้ว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรม (Activities) ปรากฏหมวดกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ (1) หมวดเหตุการณ์และกิจกรรมทางสังคม ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.85) โดยกิจกรรมที่มักปฏิบัติ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับงานประเพณีและวันสำคัญทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนา การไปเยี่ยมญาติในเทศกาลสำคัญ เช่น ปีใหม่ สงกรานต์ เป็นต้น และการร่วมบริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อการกุศล (2) หมวดการพักผ่อน ($\bar{x} = 3.68$, S.D. = 0.75) โดยกิจกรรมที่มักปฏิบัติ เช่น การใช้เวลาว่างอยู่กับครอบครัวหรือญาติพี่น้อง การพักผ่อนอยู่บ้านในวันหยุด การใช้เวลาว่างพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ กับกลุ่มเพื่อนหรือเพื่อนบ้าน เป็นต้น และ (3) หมวดการซื้อสินค้าและบริการและการใช้จ่ายใช้สอย ($\bar{x} = 3.34$, S.D. = 0.79) โดยกิจกรรมที่มักปฏิบัติ เช่น การซื้ออาหารบริโภคที่ต่อสุขภาพ การซื้ออาหาร เครื่องดื่ม ของใช้ตามตลาดนัดในชุมชน การซื้ออาหาร เครื่องดื่ม ของใช้ตามห้างสรรพสินค้า และร้านสะดวกซื้อ

สำหรับรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ (Interests) ปรากฏหมวดความสนใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ (1) หมวดครอบครัวและบ้าน ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.66) โดยเรื่องที่มีความสนใจ เช่น การให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นอันดับแรก บรรยากาศของบ้านที่มีความเป็นธรรมชาติ การสนใจเลือกปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับครอบครัวเป็นอันดับแรก เป็นต้น (2) หมวดงานและอาชีพ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.77) โดยเรื่องที่มีความสนใจ เช่น สนใจเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการเรียนหรือการทำงาน สนใจศึกษาเล่าเรียนหรือทำงาน ไม่กลัวงานหนัก ให้ความสำคัญกับการเรียนหรือการทำงานเป็นอันดับแรก สนใจเป็นผู้ประกอบการหรือเป็นเจ้าของธุรกิจ ในชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น (3) หมวดการประสบความสำเร็จในชีวิต ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.97) โดยเรื่องที่มีความสนใจ ได้แก่ สนใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและสนใจเข้าอบรมหรือสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ

ส่วนรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็น (Opinions) ปรากฏหมวดประเด็นข้อคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ (1) หมวดประเด็นทางสังคมและการเมือง ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.56) โดยมีประเด็นข้อคิดเห็น เช่น ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุด ประชาชนที่ดีควรไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การเมืองเป็นเรื่องของคนทั้งประเทศ การแก้ไขปัญหาสังคมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของคนทั้งชาติ เป็นต้น (2) หมวดวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.51) โดยมีประเด็นข้อคิดเห็น เช่น การดูแลบุพการีและการตอบแทนพระคุณของบิดามารดาเป็นหน้าที่ของลูกที่ดี ทุกคนควรเคารพความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ตนเองมีความสุขและพอใจกับชีวิตที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ ศิลปวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ควรช่วยกันอนุรักษ์ เป็นต้น และ (3) หมวดเศรษฐกิจ ธุรกิจ และอาชีพ ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.66) โดยมีประเด็นข้อคิดเห็น เช่น การพัฒนาด้านเศรษฐกิจมีผลสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ ประชาชนทุกคนควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ การลงทุนทำธุรกิจในปัจจุบันมีความเสี่ยง เป็นต้น

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเนอเรชันวายในสังคมชนบทไทยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (แสดงค่า β)

ตัวแปร	รูปแบบการดำเนินชีวิต			
	กิจกรรม	ความสนใจ	ความคิดเห็น	รวม 3 ด้าน
ปัจจัยด้านประชากร				
เพศ	-0.089	-0.031	0.012	-0.051
อายุ	-0.169 *	-0.050	-0.031	-0.070
สถานภาพสมรส	0.017	0.036	0.052	0.041
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	0.001	-0.024	-0.083	-0.040
ระดับการศึกษาสูงสุด	0.187 **	0.166 **	0.129 *	0.171 **
อาชีพหลัก	-0.245 ***	-0.140 *	-0.158 **	-0.213 ***
อาชีพเสริม	-0.037	0.050	-0.046	0.000
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ				
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	0.142 *	-0.062	0.040	0.031
ความเพียงพอของรายได้	-0.075	0.016	0.046	-0.009
ความเป็นเจ้าของที่ดินทำกินหรือทรัพยากรในการประกอบอาชีพ	0.037	0.059	-0.006	0.045
ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง				
การเป็นสมาชิกของกลุ่ม/องค์กรในชุมชน	0.076	0.118 *	0.156 **	0.137 **
ผลกระทบจากนโยบายรัฐ	0.197 ***	0.165 **	0.171 **	0.217 ***
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม				
ศาสนา	-0.054	-0.027	-0.009	-0.043
ความเชื่อ	0.070	0.072	0.061	0.080
การยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีประจำถิ่น	-0.028	0.077	0.049	0.042
ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย				
ภูมิภาค	-0.033	0.002	0.158 **	0.042
ลักษณะการอยู่อาศัยในปัจจุบัน	0.030	0.094	0.049	0.067
ความเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย	-0.026	-0.021	0.043	-0.008
ลักษณะที่อยู่อาศัย	0.077	0.090	-0.010	0.074
ปัจจัยด้านความทันสมัย				
จำนวนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	0.085	0.131 *	0.105	0.099 *
การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย	-0.108	-0.035	-0.028	0.047
บทบาทแนวความคิดการพัฒนาสมัยใหม่	0.174	0.215 ***	0.069	0.191 ***
R Square (R^2)	0.275	0.241	0.215	0.302

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

3. ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเนอเรชั่นวาย

จากตารางที่ 2 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเนอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทยภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น โดยตัวแปรอิสระที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต **ด้านกิจกรรม** ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และผลกระทบจากนโยบายของรัฐ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (R^2) เท่ากับ 0.275 หมายถึง ตัวแปรดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมได้ ร้อยละ 27.5 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตัวแปรอิสระที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต **ด้านความสนใจ** ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน ผลกระทบจากนโยบายของรัฐ จำนวนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และบทบาทแนวคิดการพัฒนาในปัจจุบัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (R^2) เท่ากับ 0.241 หมายถึง ตัวแปรดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรมได้ ร้อยละ 24.1 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และตัวแปรอิสระที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต **ด้านความคิดเห็น** ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน ผลกระทบจากนโยบายของรัฐ และภูมิภาค โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (R^2) เท่ากับ 0.215 หมายถึง ตัวแปรดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็นได้ ร้อยละ 21.5 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนตัวแปรอิสระที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิต **ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน** ที่ระดับความน่าเชื่อถือ ร้อยละ 95 ($p\text{-value} < 0.05$) มีทั้งหมด 6 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลัก การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน ผลกระทบจากนโยบายของรัฐ จำนวนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และบทบาทแนวคิดการพัฒนาในปัจจุบัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณ (R^2) เท่ากับ 0.302 หมายถึง ตัวแปรดังกล่าวร่วมกันพยากรณ์รูปแบบการดำเนินชีวิตในภาพรวมทั้ง 3 ด้านได้ ร้อยละ 30.2 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเจนเนอเรชั่นวายประมาณ 1 ใน 3 หรือคิดเป็นร้อยละ 34.20 มีการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีสะท้อนถึงผลลัพธ์ที่ดีขึ้นของการดำเนินนโยบายทางการศึกษาตลอดระยะเวลาเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย พ.ศ. 2560 ที่ชี้ว่าการเข้าถึงการศึกษาของเด็กไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราการเข้าเรียนสุทธิตั้งทั่วประเทศในระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 24.9 ใน พ.ศ. 2558 เป็นร้อยละ 29.1 ใน พ.ศ. 2560 และเมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายภาค พบว่า ใน พ.ศ. 2560 ภาคเหนือ มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิตั้งในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 29.9 ซึ่งสูงกว่าอัตราการเข้าเรียนสุทธิในระดับประเทศ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 26.1 ซึ่งน้อยกว่าอัตราการเข้าเรียนสุทธิในระดับประเทศเล็กน้อย จากสถิติเชิงประจักษ์ข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าภาพรวมด้านการศึกษาของพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น สาเหตุน่าจะมาจากประเทศไทยมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษากระจายตัวอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ จำนวนมาก ถือได้ว่าเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้แก่เยาวชนในเขตชนบทที่สำคัญ

นอกจากนี้การศึกษาลักษณะทางประชากรยังแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเจนเอเรชั่นวายส่วนใหญ่กำลังอยู่ในวัยเรียน ส่วนกลุ่มที่ทำงานแล้วส่วนมากประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ และมีบางที่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นต้น การพบกลุ่มอาชีพที่หลากหลายเหล่านี้สะท้อนถึงการพัฒนาการศึกษาและการกระจายโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ทำให้กลุ่มเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทยสามารถเข้าถึงการประกอบอาชีพอื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากภาคเกษตรกรรม นอกจากนั้นผลการศึกษายังสะท้อนว่ามีกลุ่มเจนเอเรชั่นวายประมาณ 1 ใน 3 หรือคิดเป็นร้อยละ 33.42 ที่ประกอบอาชีพเสริมด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวต่อวิถีการประกอบอาชีพของคนในเขตชนบทที่เป็นไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบัน ปรากฏการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Sattayanurak (2016) ที่ชี้ว่า ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ความทันสมัยในชนบทไทยทำให้บุคคลต้องแสวงหารายได้เพิ่มขึ้นจากอาชีพหลัก เช่น ครูที่ประกอบอาชีพสอนหนังสือไปพร้อม ๆ กับการหารายได้พิเศษจากการสอนพิเศษ การทำธุรกิจขายตรง หรือการเป็นนายหน้าซื้อที่ดิน เป็นต้น

ส่วนผลการศึกษาด้านฐานะทางเศรษฐกิจแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเจนเอเรชั่นวายส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยมีรายได้เฉลี่ย 5,001-10,000 บาทต่อเดือน เมื่อพิจารณาระดับความยากจนพบว่าส่วนมากมีรายได้เกินเส้นความยากจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลายทศวรรษที่ผ่านมาการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นไปอย่างก้าวกระโดด สัดส่วนคนจนลดลงจากร้อยละ 65.2 ใน พ.ศ. 2531 เหลือเพียงร้อยละ 8.6 ใน พ.ศ. 2559 ซึ่งเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากใน พ.ศ. 2558 ที่มีสัดส่วนคนจน ร้อยละ 7.2 (Office of the National Economic and Social Development Council, 2017) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาด้านการออมกลับพบว่ากลุ่มเจนเอเรชั่นวายส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความสามารถในการออมเนื่องจากมีรายได้และรายจ่ายอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของค่าครองชีพในเขตเมืองและเขตชนบท ประกอบกับรายได้ในภาคการเกษตรลดลง อีกทั้งส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินทำกินและทรัพยากรในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าเป็นเพราะเจนเอเรชั่นวายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในวัยเล่าเรียนและยังไม่ถึงงานประจำหรือมีสินทรัพย์ในการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้หลักให้แก่ตนเอง

นอกจากนี้ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเจนเอเรชั่นวายส่วนหนึ่งมีความสนใจและเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชน ใส่ใจปัญหาชุมชน และมีความคิดเห็นต่อนโยบายของภาครัฐว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวยังคงสะท้อนให้เห็นถึงอุปนิสัยของคนชนบทไทยดั้งเดิมที่มีความใส่ใจในความ เป็นไปของท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ ซึ่งแตกต่างจากภาวะปัจเจกนิยมแบบตัวใครตัวมันที่เกิดขึ้นกับรูปแบบการดำเนิน ชีวิตในสังคมเมือง นอกจากนั้นยังปรากฏคุณลักษณะที่น่าสนใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางวิถีและประเพณีปฏิบัติที่พบว่า กลุ่มเจนเอเรชั่นวายส่วนมากยังมีความเชื่อในเรื่องภูติผีหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์และให้ความสำคัญกับการยึดถือและปฏิบัติ ตามขนบธรรมเนียมประเพณีประจำถิ่น ข้อค้นพบนี้แสดงถึงความเข้มแข็งของการปลูกฝังและถ่ายทอดค่านิยมทาง ความคิดของสถาบันครอบครัวที่ยังคงได้รับการรักษาไว้ โดยดำเนินไปพร้อมกับการปรับตัวต่อวิถีการใช้ชีวิตสมัยใหม่ได้ อย่างลงตัว

ส่วนในด้านการเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีการสื่อสารพบว่ากลุ่มเจนเอเรชั่นวายในชนบท 1 คน มีการใช้ช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโดยเฉลี่ยประมาณ 3 ช่องทาง โดยช่องทางที่นิยมใช้สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สมาร์ทโฟน โทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊ก อีกทั้งยังนิยมใช้โซเชียลมีเดียเพื่อการเปิดรับข้อมูล ข่าวสารเฉลี่ยประมาณ 4 ช่องทาง โดยช่องทางที่นิยมใช้สูงสุด 4 อันดับแรก ได้แก่ เฟสบุ๊ก ยูทูบ ไลน์ และเว็บไซต์ ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย พ.ศ.

2560 ที่แสดงให้เห็นว่าคนไทยมีการเข้าถึงโทรศัพท์เคลื่อนที่ในสัดส่วนที่สูงถึง ร้อยละ 95.10 และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมีสัดส่วน ร้อยละ 10.01 จึงเป็นที่ยืนยันได้ว่าคนไทยส่วนหนึ่งสามารถเข้าถึงปัจจัยด้านความทันสมัยทางการสื่อสารและรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วได้เช่นเดียวกับคนเมือง (Office of the National Economic and Social Development Council, 2018)

ทั้งนี้เมื่อทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยด้านประชากร ปรากฏตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน และมีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจและความคิดเห็น ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด และอาชีพหลัก ส่วนตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และอาชีพหลัก ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับการศึกษาในอดีตที่อธิบายว่าการที่บุคคลมีระดับการศึกษาที่ต่างกันย่อมมีความคิดเห็น ความสนใจ และทำกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงจะรับสารและตีความสารได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ส่วนบุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกันก็สะท้อนถึงสถานะการเงินและวิธีการใช้จ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันที่ต่างกันด้วย (Sereerat, 2007) สำหรับตัวแปรอายุแสดงให้เห็นถึงวุฒิภาวะทางความคิด การตัดสินใจ และสะท้อนถึงพฤติกรรมของบุคคลที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงวัย ดังนั้นอายุที่ต่างกันจึงสะท้อนได้ถึงสถานะต่างๆ ทั้ง ระดับการศึกษา อาชีพ ซึ่งสัมพันธ์กับระดับรายได้ของบุคคลที่จะส่งผลต่อทัศนคติและกิจกรรมการใช้จ่ายเงินเพื่อบริโภคสินค้าและบริการที่แตกต่างกัน เป็นต้น

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปรากฏตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านกิจกรรม ได้แก่ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทั้งนี้เป็นผลมาจากรายได้เป็นตัวแปรที่สะท้อนถึงฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลและความสามารถในการออม อำนาจการซื้อและทัศนคติเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน ซึ่งมีผลต่อการเลือกทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การใช้จ่ายเพื่อการบริโภค การท่องเที่ยวและการพักผ่อน สอดคล้องกับการศึกษาของ Sumungkalo (2017) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลต่อวิถีชีวิตคนในชุมชน กล่าวคือเมื่อเศรษฐกิจเริ่มมีการพัฒนา ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น มีการปลูกพืชเชิงพาณิชย์เพิ่มมากขึ้น บ้านเรือนที่อยู่อาศัยพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เช่นเดียวกับการศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของคนในกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย ของ Keandoungchun et al. (2018) ที่พบว่าปัจจัยทางด้านรายได้เป็นสิ่งกระตุ้นเร้าความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภค ทำให้บุคคลมีความสามารถใช้จ่ายซื้อสินค้า ซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ก่อให้เกิดความเชื่อและทัศนคติทางบวกต่อการซื้อและตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ปัจจัยด้านสังคมและการเมือง ปรากฏตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน และมีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจและรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็น ได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนและการได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐ ส่วนในด้านกิจกรรม ปรากฏตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตเพียงตัวแปรเดียว คือ การได้รับผลกระทบจากนโยบายรัฐ จากผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับการศึกษาของ Rattanasuteerakul (2014) ที่พบว่า กระบวนการปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตของสังคมชาวนามีสาเหตุมาจากนโยบายการพัฒนาของรัฐที่มุ่งตอบสนองระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Saksoong (2014) ที่พบว่า ผลพวงจากการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำให้บทบาทของผู้หญิงได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องและก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวเพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทในหลายด้าน ได้แก่ บทบาทในครอบครัว

กิจกรรมทางสังคม รวมทั้งบทบาททางเศรษฐกิจ กล่าวคือจากเดิมที่ผู้หญิงมีบทบาทหลักในครัวเรือนก็ได้เริ่มมีบทบาททางสังคมภายนอกมากขึ้น

ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัย ปรากฏตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความคิดเห็น ได้แก่ ภูมิภาค โดยตัวแปรภูมิภาคบ่งบอกถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต ตลอดจนทัศนคติ และความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ ที่สัมพันธ์กับการรับรู้และความเชื่อที่เป็นผลมาจากการหล่อหลอมของรูปแบบวิถีท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมและการใช้ชีวิตของบุคคล สอดคล้องกับ Munn (1971) ที่กล่าวว่าทัศนคติมีผลทำให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรม โดยความคิดเห็นหรือทัศนคติของบุคคลจะได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์และการเรียนรู้ทางสังคม

ปัจจัยด้านความทันสมัย ปรากฏตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน และมีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตด้านความสนใจ ได้แก่ จำนวนช่องทางการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบทบาทแนวคิดการพัฒนาสมัยใหม่ ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ Chalermmeeprasert (2007) ที่พบว่า การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในชุมชน เช่น การเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อวิทยุ โทรศัพท์มือถือ และคอมพิวเตอร์ ส่งผลให้ประชาชนตำบลท่าขอนยาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตด้านวัฒนธรรมในการแต่งกายตามกระแสแฟชั่น คือสวมเสื้อและกางเกงที่ทันสมัยแทนการนุ่งผ้าซิ่นหรือผ้าถุง โดยอาศัยการลอกเลียนแบบจากดารานักร้องที่มีชื่อเสียงผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Sumungkalo (2017) ที่พบว่า ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีจากภายนอกมีผลทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงจากความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายไปสู่ความเป็นอยู่ที่มีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการศึกษา จัดสรรอาชีพที่เหมาะสม และสร้างสภาพแวดล้อมที่ทันสมัยภายใต้อัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นเพื่อรองรับและดึงดูดให้กลุ่มเจนเอเรชั่นวายที่มีศักยภาพได้ทำงานในพื้นที่ เพราะนอกจากจะเป็นการส่งเสริมรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ดีและมีคุณภาพแล้วยังเป็นพลังหนุนเสริมความเจริญให้กับเศรษฐกิจของชุมชนด้วย

1.2 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในสังคมชนบทไทยให้ได้มีบทบาทในการเข้าร่วมเป็นผู้นำหรือสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและสิ่งแวดล้อม ชุมชนต่าง ๆ รวมถึงกลุ่มอาสาสมัครในท้องถิ่น เพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมและดึงดูดศักยภาพของกลุ่มเจนเอเรชั่นวายในการช่วยพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้า

1.3 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมแนวคิดการพัฒนาสมัยใหม่ผ่านนโยบายของภาครัฐ อาทิ แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดการจัดการสมัยใหม่ แนวคิดกิจการเพื่อสังคม แนวคิดการตลาดสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในการนำไปประยุกต์ใช้ทั้งในชีวิตประจำวัน การทำงาน และการสร้างธุรกิจของตนเอง

1.4 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนการใช้สื่อสร้างสรรค์ผ่านสังคมออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารท้องถิ่นและเป็นช่องทางการเชื่อมโยงสร้างเครือข่ายองค์ความรู้ ตลอดจนใช้เป็นช่องทางสนับสนุนการสร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการในท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย

1.5 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนองค์ความรู้และเงินทุนจากสถาบันเงินทุนต่าง ๆ แก่กลุ่มเจเนอเรชันวายที่สนใจเป็นผู้ประกอบการให้สามารถประกอบกิจการเพื่อสังคมหรือจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นและสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งจากฐานราก

1.6 หลักสูตรบัณฑิตอาสาสมัคร วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงพื้นที่และเป็นกรณีศึกษาในชั้นเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมด้านองค์ความรู้แก่นักศึกษารุ่นต่อไปให้ได้มีความเข้าใจบริบทของประชากรในพื้นที่ชนบทไทยที่ทันต่อยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อทำความเข้าใจถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มเจเนอเรชันวายในสังคมชนบทภายใต้ภาวะทันสมัยที่ลึกซึ้งถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Ativanichayapong, N., Raluk, K. and Sea-Jang, K. (2014). *Rural Communities in Thailand from the Perspectives of Graduate Volunteers*, Thammasat University. Bangkok: Graduate Volunteer Centre, Thammasat University. (in Thai)
- Chalermmeeprasert, P. (2007). *A Study of the Influence of Radio and Television Media on Thon Khon Yang People's Lifestyle Changed from Traditional: Kantharawichai District, Maha Sarakham Province*. Maha Sarakham: Rajabhat Maha Sarakham University. (in Thai)
- Cronbach, L., J. (1970). *Essential of psychological testing*. 3rd ed. New York: Harper Row.
- Hair, F., J., Black, C., W., Babin, J. B. and Anderson, E., R. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7th ed. London: Prentice Hall.
- Hawkins, D., I. and Mothersbaugh, D., L. (2013). *Customer Behavior: Building Marketing Strategy*. 12th ed. New York: McGraw-Hill Irwin.
- Keandoungchun, N., Donkwa, K. and Wichitsathian, S. (2018). Generation Y Consumer Behavior of Goods Purchasing via Social Media. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and Arts)*, 11(1), 561-577. (in Thai)
- Laoopugsin, S., Chuenboon, A. and Janjirasakul, N. (2019). Service-learning and Concerned Issues in Application. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 19(1), 160-172. (in Thai)
- Meier, J., Austin, S., and Corcker, M. (2010). Generation Y in the Workforce: Managerial Challenges. *The Journal of Human Resource and Adult Learning*, 6(1), 68-78.
- Munn, N., L. (1971). *Introduction to psychology*. Boston: Houghton Muffin.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2018). *Poverty and Inequality Analysis in Thailand Report 2017*. Bangkok: Director Social Data-based and Indicator Development Office. (in Thai)

- Office of the National Economic and Social Development Council. (2017). *Poverty and Inequality Analysis in Thailand Report 2016*. Bangkok: Director Social Data-based and Indicator Development Office. (in Thai)
- Plummer, J., T. (1974). The Concept and Application of Life Style Segmentation. *Journal of marketing*, 38(1), 33-37.
- Podhisita, C. (2012). Rural Thai Villages in Capitalism. *The Journal of the Royal Institute of Thailand*, 37(4), 163-185. (in Thai)
- Rattanasuteerakul, K. (2014). Dynamic Change and Mode of Production of Peasant Society in the Chee Basin Case Study: Ban Nongphue, Tambon Nong Bua, Amphoe Kosumphisai, Maha Sarakham Province. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 35(3), 447-459. (in Thai)
- Saksoong, A. (2014). Women in Rural Society: A Historical Study on Sathing Phra Peninsula in Songkhla Province, 1961-2007 A.D. *Journal of Humanities and Social Sciences, Thaksin University*, 9(1), 1-19. (in Thai)
- Sattayanurak, A. (2013). *Changes in Thai Rural Society: Democracy on the move*. Bangkok: Thailand Research Fund. (in Thai)
- Sattayanurak, A. (2016). *Urbanization in Thailand: Observations and Suggestions*. [Online]. Retrieved July 15, 2018, from: https://www.slideshare.net/FURD_RSU/ss-58359405. (in Thai)
- Sereerat, S. (2007). *Consumer Behavior*. Bangkok: Theera Film and Scitex. (in Thai)
- Sumungkalo, P., M. (2017). Social Change Affecting the Way of Life of Lawa Ethnic Group, Moo 11, Papae Sub-District, Maesariang District, Maehongson Province. *Journal of Buddhist Studies*, 8(2), 57-68. (in Thai)
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper and Row.

กลยุทธ์ทางการทหารในการเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก

ชัยพล สุวัฒน์ฤกษ์^{1*}, บุญไทย แก้วขันตี², จงดี พงษ์รักษ์³, ธีรพงศ์ พงษ์เพ็ง⁴

1, 2, 3, 4 วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Received: 29 January 2020

Revised: 21 October 2020

Accepted: 21 October 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับของกลยุทธ์ทางการทหาร (2) ศึกษาอิทธิพลของกลยุทธ์ทางการทหารที่มีผลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก และ (3) เสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 260 คน ในกองทัพภาคที่ 1-4 จาก 46 ค่าย ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า (1) กลยุทธ์ทางการทหาร ได้แก่ การพัฒนาความรู้ความสามารถ การสร้างสรรค์นวัตกรรม การมีวิสัยทัศน์ก้าวไกล การสร้างพันธมิตรในกองกำลัง กลยุทธ์ทางการทหาร ความสามารถในการตัดสินใจ และศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบกอยู่ในระดับมาก ส่วน การบูรณาการเทคโนโลยี การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม อยู่ระดับปานกลาง (2) กลยุทธ์ทางการทหาร มีอิทธิพลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยทุกตัวแปรสามารถร่วมทำนายศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ร้อยละ 88 และ (3) แนวทางการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ผ่านกลยุทธ์ทางการทหาร ใน 3 ด้าน คือ (1) พัฒนาความรู้ ความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยี และการตัดสินใจที่รวดเร็วแม่นยำ (2) แสดงวิสัยทัศน์ของผู้นำที่สะท้อนให้เห็นศักยภาพภาวะผู้นำทางการทหารที่ทันสมัย เพื่อเสริมสร้างให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อมั่น และ (3) ใช้กลยุทธ์สนับสนุนการปฏิบัติงาน ด้วยการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม และ การสร้างพันธมิตรในกองกำลังระดับองค์กรของกองทัพบก

คำสำคัญ : กลยุทธ์ทางการทหาร นวัตกรรม การบูรณาการเทคโนโลยี ศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: mintpoom11@gmail.com

Military Strategies for Strengthening the Army Leadership Potential

Chaiyapol Suwattanakrerk^{1,*}, Boonthai Keawkuntee², Jongdee Phusalux³,
Teerapong Pongpeng⁴

^{1, 2, 3, 4} College of Innovation and Management, Suan Sunadha Rajabhat University

Received: 29 January 2020

Revised: 21 October 2020

Accepted: 21 October 2020

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study the level of military strategies; (2) to study the influence of military strategies on the army leadership potential; and (3) to propose the guidelines for development of leadership potential of the Royal Thai Army. This research was designed as a quantitative research. The research sample comprised 260 high executives from 46 camps of the 1st–4th Army Area Commands, obtained by stratified random sampling. A questionnaire was used as the data collecting instrument. Data were analyzed using the structural equation modeling. The results of this research showed that (1) the military strategies that were rated at the high level were the development of knowledge and ability, the creation of innovations, the having far and wide vision, the creation of allies in the armed forces, and the decision making ability; while the military strategies that were rated at the moderate level were the integration of technology, and the adherence to morality and ethics; furthermore, the army leadership potential was rated at the high level; (2) military strategies had significant influences on the army leadership potential at the 0.05 statistical significance level; all military strategy factors could be combined to predict the army leadership potential by 88 percent; and (3) the guidelines for development of the army leadership potential via military strategies in three aspects were (1) developing knowledge and ability in integration of technology and in fast and accurate decision making; (2) showing the leadership vision that reflects the up-to-date military leadership potential in order to enhance the confidence of the sub-ordinates; and (3) using the strategies to support work performance with the adherence to morality and ethics and the creation of allies in the organizational work units of the Royal Thai Army.

Keywords: Military strategy, Innovation, Technology integration, Leadership potential of the Royal Thai Army

* Corresponding Author; Email: mintpoom11@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยภารกิจของทหารในการปกป้อง และพัฒนาประเทศจำเป็นต้องมีผู้นำที่มีศักยภาพภาวะผู้นำในการนำกองทัพออกไปช่วยเหลือประชาชน และปกป้องคุ้มครองประเทศชาติ ให้ก้าวไปสู่การแข่งขันในโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกช่วงเวลาที่เกิดปัญหา ได้แก่ ความไม่สงบตามชายแดน ปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ ปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อสังคม นอกจากนั้น ปัญหาความมั่นคง ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาลักลอบทำงาน รวมถึงปัญหา ยาเสพติด ซึ่งปัญหาดังกล่าว ทหารทุกหน่วยเหล่า โดยเฉพาะทหารบก จำเป็นต้องร่วมกับหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ประเทศชาติ และประชาชน มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างสงบสุข ดังนั้น ผู้นำทางทหารของกองทัพบกทุกระดับ จำเป็นต้องมีศักยภาพ มีภาวะของผู้นำในการนำกองทัพบก

ผู้นำที่มีศักยภาพในการนำกองทัพบกได้อย่างเข้มแข็ง ต้องมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านกลยุทธ์ทางการทหาร ให้กองทัพบกมีกำลังอำนาจในการการปกป้องประเทศ มีความตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ มุ่งมั่นในการพัฒนากองทัพบก และประเทศชาติ ที่ผ่านมาผู้นำทางทหารปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลังความสามารถแต่มีภาพลักษณ์กล่าวถึงแต่ทางลบ โดย Emmett (2016) ศึกษาพบว่า กลยุทธ์ทางการทหารคือการทำให้กระบวนการจัดการกองทัพบกมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดพลังอำนาจ ความสามารถในการตัดสินใจของผู้นำทางทหาร ในเรื่องการจัดการด้านงบประมาณ การบริหารจัดการกองทัพบก นอกจากนี้ปัญหาการละเลยหน้าที่ความรับผิดชอบต่อปัญหาความขัดแย้งชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน และการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ในกองทัพบก จากการศึกษาของ Heineman (2016) พบว่า กองทัพบกมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของกองทัพบก ทำให้มีกองทัพบก ประสิทธิภาพ เกิดความไว้วางใจ สร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติ และประชาชน

Morgenthaler (2015), Ball (2016), Abney (2016) และ Emmett (2016) พบว่า คุณธรรมจริยธรรมของผู้นำเหล่าทัพเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความมั่นใจ และหากผู้นำกองทัพบกมีการนำกลยุทธ์ทางการทหารมาใช้ในการบริหารจัดการกองทัพบก ประโยชน์ย่อมเกิดต่อประชาชน และประเทศ ชาติ ซึ่งในประเทศที่มีความสามารถทางการทหารในระดับสูงหลายประเทศ นอกจากนั้น วิสัยทัศน์ของผู้นำทางทหารเป็นส่วนสำคัญในการนำกองทัพบกสู่ความมีประสิทธิภาพและความปลอดภัยของประเทศ เพราะวิสัยทัศน์ของผู้นำเป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการทุกเหล่าทัพให้มีประสิทธิภาพ มุมมองและวิธีคิดที่ชาญฉลาดก็สามารถกำหนดกลยุทธ์ทางการทหารได้อย่างเหมาะสม การปฏิบัติงานในกองทัพบกให้มีประสิทธิภาพได้นั้น สอดคล้องกับนักวิชาการหลายท่าน เช่น Lucke and Furtner (2015), Emmett (2016), Kirchner (2018) และ Waldrop (2016) เป็นต้น ที่ทำการศึกษาและพบว่า กลยุทธ์ทางการทหารมีความสำคัญที่จะทำให้กระบวนการจัดการกองทัพบกเป็นไปอย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาตัวแปรกลยุทธ์ทางการทหาร และศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบกในปัจจุบัน หากความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก เพื่อนำมาสร้างแบบจำลองกลยุทธ์ทางการทหารในการเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับของกลยุทธ์ทางการทหาร ได้แก่ การพัฒนาความรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม บูรณาการเทคโนโลยี ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล การตัดสินใจ การสร้างพันธมิตรในกองกำลัง และศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก

2. ศึกษาอิทธิพลของกลยุทธ์ทางการทหาร ได้แก่ การพัฒนาความรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม บูรณาการเทคโนโลยี ยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล การตัดสินใจ การสร้างพันธมิตรในกองกำลัง ที่มีผลต่อศักยภาพ ภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก

3. เสริมสร้างแนวทางในการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นผู้นำทางทหาร และความเป็นผู้นำแบบพลเรือนมีคุณลักษณะแตกต่างกันความเป็นผู้นำทางทหาร ต้องพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้าโดย Samuels et al. (2010) "กองทัพที่มีประสิทธิภาพบุคลากรต้องเชี่ยวชาญในทุกๆ ด้าน" จึงจะนำกองทัพของตนเองให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ และจากการศึกษา ของ Ayers (2016) และ Kirchner (2018) พบว่า ความสำเร็จของกองทัพ ผู้นำกองทัพต้องมีกลยุทธ์ (Strategy) หรือ ยุทธศาสตร์เป็น แผนปฏิบัติการซึ่งวางเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายจำเพาะ กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ในทางทหารนั้น แตกต่างจากยุทธวิธี ซึ่งว่าด้วยการดำเนินการปะทะ (Engagement) ขณะที่ยุทธศาสตร์นั้น ว่าด้วยวิธีการเชื่อมโยง การปะทะต่างๆ เข้าด้วยกัน ด้วยคำถามที่ว่า "จะสู้รบอย่างไร" เป็นปัญหาทางยุทธวิธี แต่ข้อกำหนดและเงื่อนไขซึ่งมี การสู้รบกันและความเหมาะสมในการสู้รบกันนั้นเป็นปัญหาทางยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสงคราม (Warfare)

นอกจากนี้ "ผู้นำที่มีศักยภาพจะนำกองทัพได้อย่างเข้มแข็ง ด้วยการพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านกลยุทธ์ ทางการทหารให้กองทัพมีกำลังอำนาจในการปกป้องประเทศ ภาวะผู้นำของกองทัพต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะ และมีประสบการณ์ ในการสร้างสรรค์ หรือนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ และแสดง แสขณภาพ ปรารถนาให้เกิดความยำเกรง" สอดคล้องกับการศึกษาของ Lucke and Furtner (2015) ที่พบว่า ความรู้ ความสามารถ ของผู้นำเหล่าทัพในทุกระดับชั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการสร้างศักยภาพทางการทหาร ให้มี ประสิทธิภาพ และนวัตกรรมที่สอดคล้องกับงานทางทหาร โดย Benmelech and Frydman (2015) และ White (2017) ศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมทางทหารในสงคราม โดยให้ความสำคัญของผู้นำทหารอาวุโส พบว่า การวัดความสำเร็จ ทางการทหารในสงคราม จำเป็นต้องนำนวัตกรรมทั้งกระบวนการ วิธีการใหม่ๆ รวมถึง การใช้อาวุุธยุทโธปกรณ์ที่ ทันสมัย ให้เหมาะสมกับกลยุทธ์ทางการทหารในการรบ และการทำสงครามให้ประสบความสำเร็จ ภาวะผู้นำทาง การทหารต้องเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ใช้ในการสงคราม และบทบาทของผู้นำทางทหารระดับสูงต้องบูรณาการ เทคโนโลยี หรือนำอุปกรณ์สื่อสาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อความสามารถของกองทัพ ที่ปกป้องเอกราช และความสงบสุขของประเทศชาติ สอดคล้องกับนักวิชาการ Morgenthau (2015) และ Ayers (2016) ที่พบว่า การนำนวัตกรรมใช้ในกองทัพ เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนอาวุุธยุทโธปกรณ์ให้ทันสมัยเหมาะสม กับสถานการณ์ นอกจากนี้ Huang (2016) ยังพบว่า ถ้ากองทัพมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนา ศักยภาพของกองทัพ ทำให้เกิดการความไว้วางใจ ให้ความเชื่อมั่นกับประเทศชาติ และประชาชน นอกจากนี้ จากการศึกษาเรื่อง การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำ โดย Waldrop (2016) และ Dunwoody (2015) พบว่า ความมีคุณธรรม และจริยธรรมของผู้นำ เป็นการสร้างภาวะผู้นำในกองทัพ เพราะทำให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปด้วย ความเรียบร้อย สงบร่มเย็น สอดคล้องกับ Morgenthau (2015) และ Abney (2016) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ คุณธรรม และจริยธรรมของผู้นำเหล่าทัพ เป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน และกำลังพลในกองทัพ นอกจากนี้

จากการศึกษา เรื่องการมีวิสัยทัศน์ก้าวไกลของ Lucke and Furtner (2015) และ Heineman (2016) พบว่าวิสัยทัศน์ความเป็นผู้นำกองทัพ คือ มองการณ์ไกล วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน เพื่อวางกรอบนโยบายกลยุทธ์ เพื่อพัฒนากองทัพ และมีภาวะผู้นำที่ต้องกำหนดกลยุทธ์ทางการทหารได้เหมาะสม ส่วนการสร้างพันธมิตรในกองกำลังจะเกิดได้ ผู้นำต้องได้รับความรู้ร่วมกัน ผ่านการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการในโครงการการศึกษาทางทหารมืออาชีพร่วมกัน และมีประสบการณ์จากการมอบหมายในองค์กรร่วมกัน ผู้นำกองทัพต้องรู้ และเข้าใจวิธีการรวมความสามารถของกองทัพกับของงานบริการอื่น ๆ โดยเฉพาะการสร้างเป็นพันธมิตรที่มีการดำเนินการแบบครบวงจร ทั้งในระดับองค์กร และระดับยุทธศาสตร์ (Emmett, 2016)

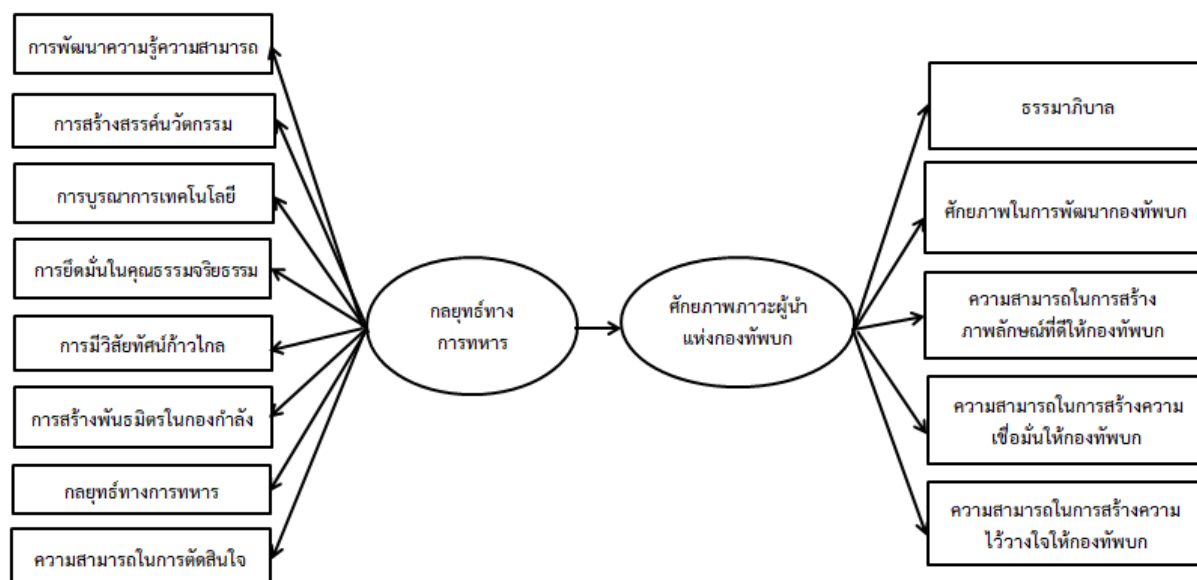
จากการศึกษาของ Lucke and Furtner (2015), Emmett (2016), Kirchner (2018) และ Waldrop (2016) พบว่า กลยุทธ์ทางการทหาร คือ การทำให้กระบวนการจัดการกองทัพมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดพลังอำนาจ นอกจากนี้ ความสามารถในการตัดสินใจของผู้นำทางทหารจากการศึกษาของ Morgenthauer (2015), Thompson (2016) และ Waldrop (2016) พบว่าภาวะผู้นำทางการทหารที่นำกองทัพให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีความสามารถในการตัดสินใจขณะปฏิบัติงานการรบได้ทุกยุทธวิธี ซึ่งสอดคล้องกับนักวิชาการ Ayers (2016), Miranda (2016), Emmett (2016), Hill (2016) และ Heineman (2016) พบว่าการตัดสินใจที่ดี นำไปสู่การพัฒนาผู้นำเหล่าทัพที่มีประสิทธิภาพ ยังมีการศึกษาเพื่อเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพพบ พบว่า ผู้นำทางการทหารที่มีศักยภาพเหมาะสมกับภาวะการณ์ ต้องเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล ในการจัดการกองทัพด้านการจัดหาอาวุธในการป้องกันประเทศ และการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรทางการทหารด้วยการใช้หุ่นยนต์มาใช้ปฏิบัติการ เป็นการป้องกันชีวิตทหารและพลเรือนได้มากขึ้นจากสถานการณ์ของสงคราม และการสู้รบ นอกจากนี้ Lucke and Furtner (2015) พบว่า ผู้นำปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาลจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจ และยำเกรงของผู้ใต้บังคับบัญชา

การเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำ คือ ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นให้กองทัพพบ โดยเน้นความรู้ของผู้นำกองทัพทำให้เกิดมิตรทางทหารเพิ่มขึ้น เพราะผู้นำทำให้เกิดความเชื่อมั่น มีอำนาจต่อรองกับประเทศอื่นที่สำคัญผู้นำควรส่งเสริมวัฒนธรรม และบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ มีการพัฒนาทีมงานสร้างความไว้วางใจผ่านความร่วมมือระหว่างสมาชิกคนอื่น ๆ และสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ผู้นำสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ติดตาม และผู้ที่อยู่นอกองค์กรโดยการฝึกฝนความสามารถในการเป็นผู้นำ (Emmett, 2016) ผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถรู้ มีทักษะมีบุคลิกลักษณะที่ดี และมีความเป็นธรรมจึงทำให้เกิดความเชื่อถือไว้วางใจ (Hill, 2016) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาความสามารถในการสร้างความไว้วางใจให้กองทัพพบ จากการศึกษาของ Snider (2005) พบว่า ความไว้วางใจช่วยให้ความสามารถของผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และการควบคุมกองกำลังพล การสั่งการอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเชื่อมั่นในความสามารถ และพฤติกรรมของผู้นำ โดยมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อกันและกันเพิ่มมากขึ้นตามสายบังคับบัญชา ความเชื่อถือที่สร้างขึ้นแม้เวลาผ่านไป แต่ความเคารพซึ่งกันและกันจะช่วยให้เกิดประสบการณ์ที่ดีต่อกัน

ทั้งนี้ขีดความสามารถทางการทหารที่เสริมสร้างภาวะผู้นำทางการทหาร คือ ความรู้ความสามารถ และทักษะด้านกลยุทธ์ทางการทหาร เป็นปัจจัยในให้กองทัพพบมีความสามารถที่จะบรรลุวัตถุประสงค์โดยเฉพาะในยามสงคราม จึงมีการกำหนดความต้องการขีดความสามารถทางทหาร เพื่อเตรียมความพร้อมการปฏิบัติการกิจในสงคราม และการปฏิบัติการกิจอื่นนอกเหนือจากสงคราม (Military Operations Other Than War: MOOTW) (Department of the Army Personnel, 2017) เพื่อสร้างให้กองทัพมีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับมีผลมาจากความสามารถในการสร้างภาพลักษณ์ให้กองทัพพบ โดยภาพลักษณ์ที่ดี ในการศึกษาของ Waldrop (2016) และ Dunwoody (2015)

ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างภาพลักษณ์ พบว่า ภาวะผู้นำเหล่าทัพสร้างธรรมาภิบาล ความเชื่อมั่น ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่เคารพนับถือ และพัฒนากองทัพให้เจริญก้าวหน้า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาแสดงในภาพที่ 1 ประกอบด้วย กลยุทธ์ทางการทหาร ได้แก่ การพัฒนาความรู้ การสร้างสรค์นวัตกรรม มีวิสัยทัศน์ การสร้างพันธมิตร กลยุทธ์ทางการทหาร และความสามารถการตัดสินใจ ที่มีผลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ประกอบด้วย ธรรมาภิบาล ศักยภาพในการพัฒนากองทัพ สร้างภาพลักษณ์ที่ดี ให้เกิดความเชื่อมั่น และความไว้วางใจให้กองทัพบก

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. แบบจำลองสมการโครงสร้างกลยุทธ์ทางการทหารที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Lucke and Furtner, 2015; Emmett, 2016; Kirchner, 2018; Waldrop, 2016)
2. กลยุทธ์ทางการทหารมีอิทธิพลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก (Dunwoody, 2015; Lucke and Furtner, 2015; Emmett, 2016; Kirchner, 2018; Waldrop, 2016)

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลแบบจำลองสมการโครงสร้าง

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บังคับการกรมและผู้อำนวยการกองของกองทัพบก ซึ่งประกอบด้วย กองทัพภาคที่ 1-4 จากค่ายทหาร 46 ค่าย กำลังพลในกองทัพและหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 525 คน (Announcement of the Office of the Prime Minister for Military Officers, 2016)

ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารระดับสูง ผู้บังคับการกรมและผู้อำนวยการกองของกองทัพบก ซึ่งประกอบด้วย กองทัพภาคที่ 1-4 จากค่ายทหาร 46 ค่าย กำลังพลในกองทัพและหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 260 คน กำหนดขนาดตัวอย่างด้วยการประมาณค่าจากตัวแปรสังเกตได้ (Observed variable) จำนวน 13 ตัวแปร ในสัดส่วน 1 ต่อ 20 และทำการสุ่มการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง กลยุทธ์ทางการทหารในการเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 105 ข้อ แบ่งออกเป็น 9 ด้าน ประกอบด้วย (1) การพัฒนาความรู้ความสามารถ (2) การสร้างสรรค์นวัตกรรม (3) การบูรณาการเทคโนโลยี (4) การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม (5) การมีวิสัยทัศน์ก้าวไกล (6) กลยุทธ์ทางการทหาร (7) การสร้างพันธมิตรในกองกำลัง (8) ความสามารถในการตัดสินใจ และ (9) ศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบกไทย ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objectives Congruence : IOC) มากกว่า 0.5 ทุกข้อคำถาม โดยปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตของข้อคำถาม และปรับปรุงข้อคำถามให้มีความชัดเจน มีความเป็นปรนัยในการตอบ หาค่าความเที่ยงโดยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่า 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการติดต่อประสานงานกับผู้บริหารระดับสูง ผู้บังคับการกรม และผู้อำนวยการกองของกองทัพบก ซึ่งประกอบด้วย กองทัพภาคที่ 1-4 จากค่ายทหาร 46 ค่าย กำลังพลในกองทัพ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อเข้าถึงข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมกับขอความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม โดยมีผลของอัตราการได้รับแบบสอบถามกลับมาร้อยละ 74

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแจกแจงคุณสมบัติของตัวแปรที่ศึกษา และการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่าง กลยุทธ์ทางการทหาร ตัวแปรเชิงประจักษ์ ได้แก่ การพัฒนาความรู้ความสามารถ การสร้างสรรค์นวัตกรรม การมีวิสัยทัศน์ก้าวไกล การสร้างพันธมิตรในกองกำลัง กลยุทธ์ทางการทหาร ความสามารถในการตัดสินใจ และศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ตัวแปรเชิงประจักษ์ ได้แก่ ธรรมาภิบาล

ศักยภาพในการพัฒนาองค์พบก ความสามารถในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์พบก ความสามารถในการสร้าง
ความเชื่อมั่นให้องค์พบก ความสามารถในการสร้างความไว้วางใจให้องค์พบก มีสถิติเพื่อใช้ทดสอบความกลมกลืน
ของตัวแบบ คือ χ^2 , df, p-value, χ^2 / df, RMSEA, P-Value for Test of Close Fit, NFI, IFI, RMR, SRMR, CFI,
GFI, AGFI และ CN

ผลการวิจัย

1. ศึกษาาระดับของกลยุทธ์ทางการทหาร ผลการวิเคราะห์พบว่า กลยุทธ์ทางการทหาร ระดับ การพัฒนา
ความรู้ความสามารถ การสร้างสรรค์นวัตกรรม การมีวิสัยทัศน์ก้าวไกล การสร้างพันธมิตรในกองกำลัง กลยุทธ์ทาง
การทหาร ความสามารถในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ขณะที่ การบูรณาการเทคโนโลยี การยึดมั่นในคุณธรรม
จริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และศักยภาพภาวะผู้นำแห่งองค์พบก ธรรมชาติ ศักยภาพในการพัฒนา
องค์พบก ความสามารถในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์พบก ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นให้
องค์พบก อยู่ในระดับมาก การแปลความหมายของตัวแปร ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของตัวแปรที่ศึกษา

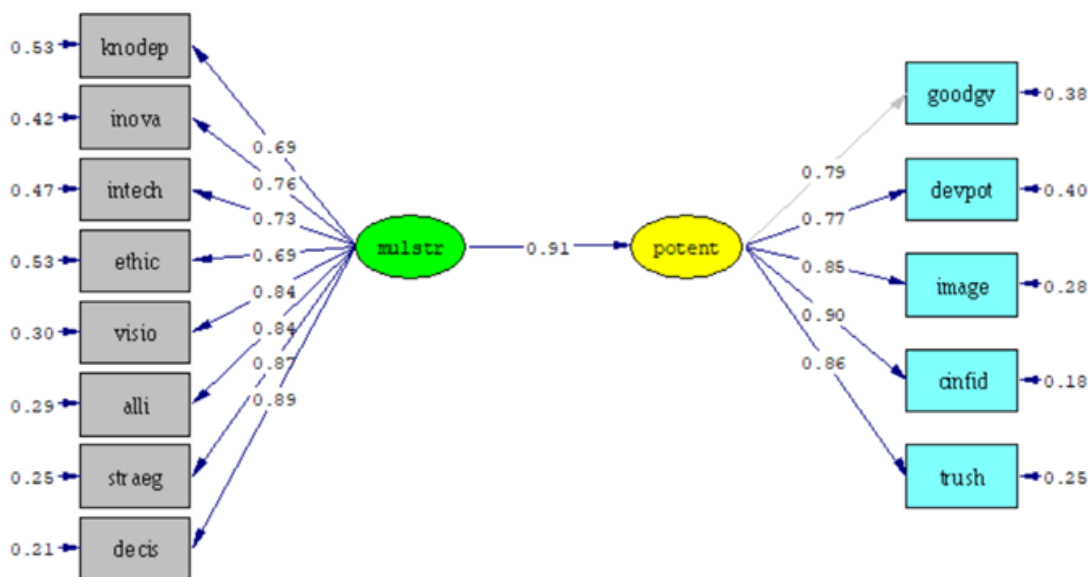
ตัวแปร	M	SD	แปลผล
1.กลยุทธ์ทางการทหาร			
1.1 การพัฒนาความรู้ความสามารถ	4.00	.68	มาก
1.2 การสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.72	.70	มาก
1.3 การบูรณาการเทคโนโลยี	3.48	.80	ปานกลาง
1.4 การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม	3.20	.84	ปานกลาง
1.5 การมีวิสัยทัศน์ก้าวไกล	3.71	.76	มาก
1.6 การสร้างพันธมิตรในกองกำลัง	4.10	.74	มาก
1.7 กลยุทธ์ทางการทหาร	3.97	.70	มาก
1.8 ความสามารถในการตัดสินใจ	3.82	.69	มาก
รวมเฉลี่ย	3.75	.74	มาก
2.ศักยภาพภาวะผู้นำแห่งองค์พบก			
2.1 ธรรมชาติ	3.74	.71	มาก
2.2 ศักยภาพในการพัฒนาองค์พบก	3.94	.81	มาก
2.3 ความสามารถในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์พบก	3.95	.80	มาก
2.4 ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นให้องค์พบก	4.05	.83	มาก
2.5 ความสามารถในการสร้างความไว้วางใจให้องค์พบก	4.07	.77	มาก
รวมเฉลี่ย	3.95	.78	มาก

2. อิทธิพลของกลยุทธ์ทางการทหารที่ส่งผลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก พบว่า กลยุทธ์ทางการทหาร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และกลยุทธ์ทางการทหาร สามารถทำนายศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ได้ร้อยละ 88 ผลการศึกษาอิทธิพลของกลยุทธ์ทางการทหาร ที่มีต่อ ศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model, SEM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป พบว่าแบบจำลองที่เน้นการปรับแก้ (Adjust Model) มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 2 และตารางที่ 2 โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ทดสอบความกลมกลืนคือ $\chi^2 = 75.29$, $df = 168$, $p\text{-value} = 0.00000$, $\chi^2 / df = 1.60$, $RMSEA = 0.048$, $P\text{-Value for Test of Close Fit} = 0.54$, $NFI = 0.99$, $IFI = 1.00$, $RMR = 0.016$, $SRMR = 0.029$, $CFI = 1.00$, $GFI = 0.96$, $AGFI = 0.92$, $CN = 240.23$

3. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 แบบจำลองสมการโครงสร้างอิทธิพลของกลยุทธ์ทางการทหารที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดย กลยุทธ์ทางการทหาร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.94 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 2 กลยุทธ์ทางการทหารมีอิทธิพลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก กลยุทธ์ทางการทหารสามารถทำนายต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ได้ร้อยละ 88

Chi-Square=645.55, df=64, P-value=0.00000, RMSEA=0.187

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างกลยุทธ์ทางการทหารที่มีอิทธิพลต่อ
ศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก (n = 260)

3. การเสริมสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ในแบบจำลองกลยุทธ์ทางการทหาร เสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก โดยศักยภาพของผู้นำของกองทัพบก ประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ ในการแก้ไขปัญหาในหลายมิติ ผู้นำทางการทหารของกองทัพบกทุกระดับจำเป็นต้องมีศักยภาพภาวะผู้นำ มีการนำ กลยุทธ์ทางการทหารมาใช้ในการบริหาร จัดการกองทัพ มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การบูรณาการทางเทคโนโลยี มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีการสร้างพันธมิตรในกองกำลัง และมีความสามารถในการตัดสินใจ เพื่อนำมาสร้างเสริม ศักยภาพภาวะผู้นำของกองทัพบก ให้เกิดศักยภาพในพัฒนากองทัพ ธรรมาภิบาล สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กองทัพ สร้าง ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจของประชาชนต่อกองทัพ นำพากองทัพในการปกป้องประเทศ และช่วยเหลือ ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2 ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง (Direct Effect) และอิทธิพลโดยรวม (Total Effect) จากแบบจำลองสมการปรับแก้ (n = 260)

ตัวแปรต้น (Independent Variable)	อิทธิพล	ตัวแปรตาม (Dependent Variable)
		ศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก (potent) $R^2=.88$
กลยุทธ์ทางการทหาร	DE	0.94 (13.94)
	TE	0.94 (13.94)

$\chi^2 = 75.29$, $df = 47$, $p\text{-value} = .00547$, $\chi^2 / df = 1.60$, $RMSEA = .048$, $P\text{-Value for Test of Close Fit} = .54$, $NFI = .99$, $IFI = 1.00$, $RMR = .016$, $SRMR = .029$, $CFI = 1.00$, $GFI = .96$, $AGFI = .92$, $CN = 240.23$

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาแบบจำลองสมการโครงสร้างอิทธิพลของกลยุทธ์ทางการทหารที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก พบว่า มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกตัว กลยุทธ์ทางการทหาร ได้แก่ กลยุทธ์ทางการทหาร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่แล้วอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.71–4.10 ยกเว้นด้านการบูรณาการเทคโนโลยี และด้านการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และ 3.20 ตามลำดับ สำหรับศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.74-4.07 ตามลำดับ และ ผลการศึกษอิทธิพลกลยุทธ์ทางการทหาร สามารถทำนายต่อ ศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ได้ร้อยละ 88 นักวิชาการ Lucke and Furtner (2015), Emmett (2016), Kirchner (2018) และ Waldrop (2016) พบว่า กลยุทธ์ทางการทหารมีความสำคัญที่จะทำใหักระบวนการจัดการกองทัพเป็นไปอย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

2. กลยุทธ์ทางการทหารมีอิทธิพลทางตรงต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ตัวแปรกลยุทธ์ทางการทหาร ได้แก่ การพัฒนาความรู้ความสามารถ การสร้างสรรค์นวัตกรรม การมีวิสัยทัศน์ก้าวไกล การสร้างพันธมิตรในกองกำลัง ความสามารถในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถ การสร้างสรรค์นวัตกรรม การมีวิสัยทัศน์ก้าวไกล การสร้างพันธมิตรในกองกำลัง ความสามารถในการตัดสินใจ มาใช้ในการจัดการกองทัพ สร้างความเข้มแข็ง ทนสมัย สร้างความไว้วางใจต่อประชาชน

และผู้ที่บังคับบัญชามากยิ่งขึ้น ในการพัฒนาศักยภาพผู้นำกองทัพบกให้มีความสามารถในการในการจัดการกองทัพ ทั้งการจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ต่างๆ ที่ทำให้กองทัพมีประสิทธิภาพในการปกป้องประเทศ นักวิชาการ Hill (2016) และ Ellerman (2016) พบว่า การแสดงภาวะผู้นำของกองทัพที่ต้องมีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการ การพัฒนากองทัพ การใช้กลยุทธ์ทางการทหารในการวางแผนยุทธศาสตร์ของกองทัพ และการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกองทัพล้วนต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และการแสดงศักยภาพของผู้นำทางการทหารทั้งสิ้น นอกจากนี้ในด้านการบูรณาการเทคโนโลยี นักวิชาการ อย่าง Waldrop (2016) ศึกษาพบว่า การนำเทคโนโลยีมาเพิ่มศักยภาพให้กับกองทัพทำให้กองทัพมีความเข้มแข็ง โดยเฉพาะด้านอาวุธ เพราะสามารถทำให้ศัตรูรับรู้ถึงศักยภาพของกองทัพมากขึ้น และการยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แต่ในการศึกษาของ Shunk (2015) พบว่า คุณธรรม และจริยธรรมของผู้นำเหล่าทัพจะสร้างเสริมภาวะผู้นำที่เข้มแข็งให้กองทัพได้ โดยศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ด้านการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กองทัพบก อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กองทัพบก สอดคล้องกับ นักวิชาการ Lucke and Furtner (2015) พบว่า ถ้าผู้นำปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาลจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจ และยำเกรงของผู้ใต้บังคับบัญชา และ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการกองทัพ

3. การเสริมสร้างแนวทางในการพัฒนาศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ในแบบจำลองกลยุทธ์ทางการทหารในการเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคุณสมบัติดังกล่าวอาจไม่พอเพียงในปัจจุบัน และในอนาคต เพราะปัญหาการขัดแย้งในสังคมปัจจุบัน มีความซับซ้อนมากขึ้น ต้องควรต้องใช้ความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาในหลายมิติ ดังนั้น ผู้นำทางการทหารของกองทัพบก ทุกระดับจำเป็นต้องมีศักยภาพภาวะผู้นำ มีการนำกลยุทธ์ทางการทหารมาใช้ในการบริหารจัดการกองทัพ มีความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม การบูรณาการทางเทคโนโลยี มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีการสร้างพันธมิตรในกองกำลัง และมีความสามารถในการตัดสินใจ เพื่อนำมาสร้างเสริมศักยภาพภาวะผู้นำของกองทัพบก ให้เกิดศักยภาพในพัฒนากองทัพ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กองทัพ เสริมสร้างความเชื่อมั่น และความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อกองทัพ มีความสามารถนำพากองทัพอย่างมีประสิทธิภาพ Snider (2005) พบว่า ความสามารถของผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและความไว้วางใจช่วยให้การควบคุม และสั่งการอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเชื่อมั่นในความสามารถ และพฤติกรรม และมีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อซึ่งกันและกันมากขึ้นเรื่อยๆ ตามสายบังคับบัญชา กองทัพที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับมาจากความสามารถในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กองทัพบก โดย Dunwoody (2015) และ Waldrop (2016) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การสร้างภาพลักษณ์ พบว่า ภาวะผู้นำเหล่าทัพสร้างธรรมาภิบาล ความเชื่อมั่น การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และสอดคล้องกับ Puwapatthanadol (2019) ที่พบว่า ภาพลักษณ์ของกองทัพบกมีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติของประชาชน โดยผู้นำทางการทหารมิได้หมายถึงการที่ทหารได้รับตำแหน่งเป็นผู้นำบังคับบัญชาแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงศักยภาพภาวะผู้นำที่ต้องมีในตัวตน และสำนึกของการเป็นทหาร ต้องมีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน มีจิตใจเข้มแข็ง กล้าหาญ สามารถพิจารณาตัดสินใจในเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล และต้องมีความคิดริเริ่มด้วยการบูรณาการกลยุทธ์ทางการทหารทุกด้าน คือ การพัฒนาความรู้ ความสามารถ การสร้างนวัตกรรม การบูรณาการเทคโนโลยี การตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพภาวะผู้นำทางการทหารที่ทันสมัย และมีวิสัยทัศน์ของผู้นำที่ถ่ายทอดได้ชัดเจนแม่นยำรวดเร็วเสริมสร้างให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อผู้นำ ส่วนกลยุทธ์การสร้างพันธมิตรในกองกำลังการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานด้วยการประสานงานในระดับองค์กรของกองทัพบก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก คือ กลยุทธ์ทางทหารด้านการเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำแห่งกองทัพบก ควรมีการพัฒนาด้านการบูรณาการเทคโนโลยีให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาครัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน เช่น การจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติการทางทหาร เพราะผู้นำแห่งกองทัพบกในปัจจุบันจำเป็นต้องมีศักยภาพในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ และนอกจากการเสริมสร้างความรู้ความสามารถจะต้องมีความประพฤติดี มีจริยธรรม และความเหมาะสมกับตำแหน่ง จึงมีความสามารถปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาในกองทัพ ดังนั้น ควรนำแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพภาวะผู้นำนี้ใช้ในการพัฒนาบุคลากรของกองทัพบก ในการคัดสรรผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับหน่วย มีการพิจารณาคุณสมบัติที่สำคัญไว้ คือ ต้องจบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และสำเร็จหลักสูตรโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ซึ่งเป็นหลักสูตรที่วางแนวทางการรับราชการในตำแหน่งผู้บังคับหน่วย และฝ่ายอำนวยการของกองทัพบก โดยเป็นไปตามลำดับอาวุโส ตามรุ่นที่จบจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาแบบจำลองสมการโครงสร้าง อิทธิพลของการพัฒนาสมรรถนะที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถกำลังพลของกองทัพ และการนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนากองทัพบก ขยายฐานความรู้สู่กำลังพลเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวมในกองทัพไทย

เอกสารอ้างอิง

- Announcement of the Office of the Prime Minister for Military Officers. (2016). *Government Gazette Volume 133*, Special section 203, pages 1-45. [Online]. Retrieved September 19 2016, from: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2559/E/067/1.PDF> (in Thai)
- Abney, A. C. (2016). *Authentic Leadership: A Model for Professional Moral Courage*. Thesis of the Degree of Doctor of Philosophy Program in Organizational Leadership, Virginia, USA: Regent University.
- Ayers, R. B. (2016). Optimizing workforce performance: Perceived differences of army officer critical thinking talent across level of education.
- Ball, R. D. (2016). *Ethical leadership under duress: An exegetical study of Daniel 1-6*. Thesis of the Degree of Doctor of Philosophy Program in Business & Leadership. Virginia, USA: Regent University.
- Benmelech, E., and Frydman, C. (2015). Military ceos. *Journal of Financial Economics*, 117(1), 43-59.
- Dunwoody, A. (2015). *A Higher Standard: Leadership Strategies from America's First Female Four-star General*. Boston, MA: Da Capo Press.

- Department of the Army Personnel. (2017). *Documentation for the Army Personnel Competency Development Project*. Bangkok: Education Division Department of the Army Personnel. (in Thai) [n.p.]
- Emmett, E. (2016). *Ethical behavior, Leadership, and Decision-Making* Walden University. [Online]. Retrieved September 19, 2016, from: <http://scholarworks.waldenu.edu>
- Heineman, J. A. (2016). Supporting veterans: Creating a “military friendly” community college campus. *Community College Journal of Research and Practice*, 40(3), 219-227.
- Hill, R. L. (2016). *Factors affecting college choice and transfer: A study of the decision-making process of student veterans*. [Online]. Retrieved December 9, 2019, from: http://digitalcommons.odu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1008&context=efl_etds
- Huang, J. Y. C. (2016). *When opportunity doesn't knock: examining military non-investment in emerging technologies*. Thesis of the Degree of Doctor of Philosophy Program in International Affairs, Science, and Technology. Georgia, USA: Georgia Institute of Technology.
- Kirchner, M. J. (2018). Veteran as leader: The lived experience with US Army leader Development. *Human Resource Development Quarterly*, 29(1), 67-85.
- Lucke, G. A. and Furtner, M. R. (2015). Soldiers lead themselves to more success: A self-leadership intervention study. *Military Psychology*, 27(5), 311-324.
- Miranda, R. H. (2016). The Correlation Between Emotional Intelligence and Decision Making Among Military Police Officers. (2016). [Online]. Retrieved December 21, 2019, from: https://digitalcommons.brandman.edu/edd_dissertations/89
- Morgenthau, J. (2015). *The courage to take command: Leadership lessons from a military trailblazer*. New York, USA: McGraw-Hill Education.
- Puwapattthanadol, T. (2019). The Strategies of Developing High Class Educational Institutes of The Royal Thai Army Towards Organizations in The Era of Thailand 4.0. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 19(2), 21-24. (in Thai)
- Samuels, S. M., Foster, C. A., and Lindsay, D. R. (2010). Freefall, self-efficacy, and leading in dangerous contexts. *Military Psychology*, 22(1), S117-S136.
- Snider, D. M. (2005). *The future of the army profession*. L. J. Matthews (Ed.). Boston: McGraw-Hill.
- Waldrop, M. S. (2016). *Understanding Women Leaders in a Male-Dominated Profession: A Study of the United States Marine Corps' Women Generals*. Thesis of the Degree of Doctor of Philosophy. California, USA: University of San Diego. [Online]. Retrieved from: <https://digital.sandiego.edu/dissertations/60>

การพัฒนาแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน ในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธณศักดิ์ จันทศิลป์^{1,*}, มณีนันท์ หัตถศักดิ์², ปวีณา อ่อนใจเอื้อ³

^{1,2,3}ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Received: 23 January 2020

Revised: 19 October 2020

Accepted: 21 October 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ (1) เพื่อศึกษาค่าความตรงตามโครงสร้าง ความเที่ยง และสร้างเกณฑ์ปกติจากคะแนนที่ปกติ ของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และระดับความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และ (3) เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตัวอย่าง คือ นิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน 1,240 คน จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือคือ แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา และสถิติอนุมาน ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ (IOC) เท่ากับ 0.66-1.00 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.32-0.64 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) พบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตรงตามโครงสร้าง สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 ด้านการสอดคล้องประจักษ์เท่ากับ 0.87 และด้านการหลงเหลือเท่ากับ 0.81 เกณฑ์ปกติสำหรับแปรความหมายคะแนนของแบบวัด ในรูปแบบคะแนนมาตรฐานที่ปกติ ทั้งฉบับของนิสิตชั้นปีที่ 1 เท่ากับ T26-T74 นิสิตชั้นปีที่ 2 เท่ากับ T28-T74 นิสิตชั้นปีที่ 3 เท่ากับ T17-T71 และนิสิตชั้นปีที่ 4 เท่ากับ T24-T74

คำสำคัญ: ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน นิสิตนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: thanasak87@gmail.com

The Development of Screening Scales of Passion for Learning of Kasetsart University Students

Thanasak Chanthasilp^{1,*}, Manasanan Hatthasak², Paweena Onjai-uea³

^{1,2,3}Department of Educational Psychology and Guidance,

Faculty of Education Kasetsart University

Received: 23 January 2020

Revised: 19 October 2020

Accepted: 21 October 2020

ABSTRACT

This research was conducted with 3 objectives: (1) to study the construct validity and reliability and to construct the norm using T-scores yielded from Screening Scales of Passion for Learning of Kasetsart University students; (2) to analyze the confirmatory factors of passion for learning and the level of passion for learning of Kasetsart University students; and (3) to develop a manual for using the Screening Scales of Passion for Learning of Kasetsart University students. Samples used were 1,240 undergraduate students of Kasetsart University, Bang Khen campus, randomly selected by multi-stage sampling method. A tool used was a 5-level rating scale. Data were analyzed using descriptive statistics and inferential statistics. Results revealed that the Screening Scales of Passion for Learning had Index of Item – Objective Congruence (IOC) from 0.66 to 1.00 and index of item discrimination from 0.32 to 0.64. Confirmatory Factor Analysis (CFA) demonstrated that the Screening Scales of Passion for Learning were consistent to the empirical data and construct validity. Cronbach's alpha reliability coefficient of the scales was 0.90, harmonious passion subtest was 0.87 and obsessive passion subtest was 0.81. The norms for interpretation of the Screening Scales in the form of T-scores were T26-T74 for first year students, T28-T74 for second year students, T17-T71 for third year students, and T24-T74 for fourth year students.

Keywords: Passion for Learning, Undergraduate student, Kasetsart University

* Corresponding Author; Email: thanasak87@gmail.com

ความเป็นและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและสนใจในการศึกษาเป็นอย่างมาก รัฐบาลได้มีการสนับสนุนให้ประชาชนทุกคนหันมาใส่ใจในเรื่องนี้เพราะถือเป็นพื้นฐานแห่งความสำเร็จในชีวิตและสามารถนำมาใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ในอนาคต (Suwanwong, 2017) การพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้มีศักยภาพเพื่อยกระดับประเทศให้อยู่ในระดับสากลจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างเร่งด่วน การเตรียมความพร้อมของประชากรในวัยเรียนให้มีความรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีการพูดถึงอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะวงการศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาคน ต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนให้มีคุณลักษณะดังกล่าว (Drucker, 2012) ดังนั้นการจัดการศึกษาของประเทศไทยก็มีความพยายามที่จะนำเอารูปแบบการจัดการศึกษาต่างๆ มาประยุกต์ใช้ เช่น การศึกษาแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การศึกษาแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน การศึกษาแบบใช้วิจัยเป็นฐาน เป็นต้น และยังมีการนำเอาความรู้จากการวิจัยในชั้นเรียนมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยก็ได้ค้นพบองค์ความรู้พบตัวแปรทางจิตวิทยาที่สามารถส่งเสริมและพยากรณ์การเกิดขึ้นของการประสบความสำเร็จทางการศึกษา เช่น แรงจูงใจ การตั้งเป้าหมาย การสนับสนุนทางสังคม คุณภาพการสอน สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน เป็นต้น (Na-Ranong, 2016) ซึ่งตัวแปรทางจิตวิทยาเหล่านี้สามารถนิยามเป็นพฤติกรรมและสามารถสร้างแบบวัดขึ้นมาวัดลักษณะของตัวแปรได้ ยกเว้นตัวแปรความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในประเทศไทยยังพบการศึกษาวิจัยอยู่น้อยและไม่พบการศึกษาถึงองค์ประกอบของตัวแปร รวมไปถึงไม่พบการสร้างแบบวัดที่เป็นมาตรฐาน (Serin, 2017)

การวิจัยของ Hughes (2012) และการวิจัยของ Serin (2017) พบผลของการวิจัยว่ามีความเชื่อมโยงระหว่างความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนกับการศึกษาซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันโดยตรงกับระบบการศึกษา โดยจะส่งผลสำคัญในด้านสุขภาพจิต สุขภาพกาย การสร้างความหมายในสิ่งที่ทำและการแสดงศักยภาพของตนเองในระดับสูง เช่น การมีสุขภาพจิตที่ดี มีความพึงพอใจในชีวิต มีความหมายของการมีชีวิตอยู่และการมีชีวิตชีวา ผู้ที่มีความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนต่ำจะมีโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดภาวะซึมเศร้า ภาวะวิตกกังวล และการหมดแรงใจในการเรียน เป็นต้น อาจจะกล่าวได้ว่าความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนมีความหมายอย่างมากต่อตัวผู้เรียนและครูผู้สอนทั้งในแง่ทักษะทางวิชาการและการมีสุขภาพจิตที่ดี ตรงกันข้ามกับความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนมีความสอดคล้องกันจะทำให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันทางใจและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาทางการเรียนตามมาในอนาคต อีกทั้งยังสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนจัดได้ว่าเป็นพฤติกรรมภายในและไม่สามารถที่จะวัดหรือสังเกตได้ด้วยตาเปล่า แต่ต้องอาศัยวิธีการวัดตามคุณลักษณะให้ครอบคลุมตามความหมายที่ได้นิยามเอาไว้ในทฤษฎี (Vallerand, 2016)

เครื่องมือวัดตัวแปรที่เป็นคุณสมบัติทางจิตวิทยาหรือคุณลักษณะแฝงนั้นจำเป็นต้องมีคุณสมบัติที่สามารถวัดคุณลักษณะตามนิยามของทฤษฎีที่เรียกว่าความตรงเชิงโครงสร้างหรือความตรงเชิงทฤษฎี (Gamket, 2008) การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างนั้นมีหลายวิธี แต่วิธีที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันนั้น คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) สามารถแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และ (2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Punpukdee, 2016) แบบการทดสอบทางจิตวิทยา คือ เครื่องมือที่มีมาตรฐานที่สร้างขึ้นเพื่อวัดพฤติกรรมที่เป็นตัวแทนของพฤติกรรมที่ต้องการวัดอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งในกระบวนการสร้างเครื่องมือที่

มาตรฐานนั้นจะต้องคำนึงถึงบริบทของบุคคลที่ต้องการวัดลักษณะของพัฒนาการ สิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมไปถึงวัฒนธรรม ค่านิยมและความเชื่อมาประกอบด้วยเสมอ (Ngamviriyawong, 2011) ซึ่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีจุดเน้นในการผลิตบัณฑิตและวิจัยให้มีคุณภาพ อีกทั้งยังสร้างสรรค์ผลงาน สร้างผลผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม นำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และได้มีการกำหนดจุดเน้น จุดเด่นที่เป็นตัวสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของสถาบัน คือ คุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คือ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ สามัคคี (Chanthasin et al, 2019) ซึ่งในประเด็นของความมุ่งมั่นนั้น ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อตัวนิสิตเป็นอย่างมาก เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการศึกษาของตัวนิสิตและมีความเกี่ยวข้องกับความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนตามทฤษฎี The Dualistic Model of Passion (DMP) (Vallerand, 2016) และความมุ่งมั่นตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ยังมีความเฉพาะตัวของบริบทวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยมที่ถูกปลูกฝังตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวัดที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการวัดและประเมินผลที่เกิดขึ้นกับนิสิต เพื่อช่วยให้ตรวจสอบได้ว่านิสิตมีคุณลักษณะของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนหรือไม่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจแสวงหาความรู้เรื่องความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนให้ลึกซึ้งมากขึ้น จึงได้กำหนดการศึกษาวิจัยผ่านการทดสอบหรือยืนยันความรู้เดิมที่ถูกกำหนดไว้ในแนวคิด ทฤษฎีจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เพื่อให้ทราบถึงความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน และได้แบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมของประเทศไทย มีค่าความตรง (Validity) และความเที่ยง (Reliability) อยู่ในเกณฑ์ดี และมีเกณฑ์ปกติ (Norms) ทำยที่สุดผู้วิจัยเชื่อว่าการสร้างแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนที่มีเกณฑ์มาตรฐานจะเป็นประโยชน์ในด้านการเพิ่มโอกาสในการทำความเข้าใจผู้เรียนเป็นรายกรณีและช่วยให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือหรือส่งเสริมผู้เรียนให้เพิ่มศักยภาพทางการศึกษาอย่างเต็มความสามารถและตรงตามความสนใจ ความรักและความชอบของผู้เรียนเพื่อเป้าหมายสุดท้าย คือ การจบการศึกษาอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่าความตรง ความเที่ยง และสร้างเกณฑ์ปกติ จากคะแนนที่ปกติของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และศึกษาระดับของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. เพื่อสร้างคู่มือในการใช้แบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. Passion มีรากศัพท์มาจากคำว่า PATI ในภาษาละติน มีความหมายว่า Suffer ซึ่งแปลได้หลายความหมาย ขึ้นอยู่กับบริบทที่ใช้ หากใช้กับเรื่องงาน Passion จะหมายถึง ความทะเยอทะยาน ความทุ่มเทร่างกายแรงใจในการทำงานอย่างเต็มที่ ความกระตือรือร้นที่จะสำเร็จหากใช้กับเรื่องความรัก Passion จะหมายถึง ความหลงใหล ความคลั่งไคล้ ความเสน่หาต่อคนรัก อีกหนึ่งในรากศัพท์ของ Passion คือ Passio ที่มีความหมายว่า ความทุกข์ทรมาน โดยบุคคลต้องผ่านการฝึกฝน ความอดทน ความล้มเหลว ความทรมานแสนสาหัส เพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะที่ยอดเยี่ยม และในขณะนั้นเอง ที่บุคคลจะได้รับความหลงใหลในสิ่งที่ทุ่มเทมาด้วยร่างกาย แรงใจ ดังนั้นความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน หมายถึง ความรัก ความชอบ ความหลงใหลและมีเป้าหมายอย่างแรงกล้าที่จะเรียนรู้ที่แสดงออกมาทั้งในเชิงพฤติกรรมภายในและภายนอก โดยมีทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน (Passion) มีอิทธิพลทั้งต่อตัวผู้เรียน ต่อตัวผู้สอนและเป็นเครื่องมือช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ซึ่งมีการศึกษาวิจัยอยู่ไม่มากนักในบริบทของศาสตร์ทางด้านจิตวิทยา แต่นักปรัชญาทางการศึกษากลับให้ความสำคัญพร้อมทั้งมีการศึกษาวิจัยมาหลายศตวรรษ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และได้ค้นพบว่าองค์ความรู้เรื่องความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนนั้นมี 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนจะนำมาซึ่งการไร้เหตุผลและขาดการควบคุม

ระยะที่ 2 ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนถูกเปลี่ยนมุมมองในแง่บวกมากขึ้น

ระยะที่ 3 ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในระยะนี้ยังเป็นที่รู้จักของวงวิชาการอยู่น้อย ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในระยะนี้เกิดขึ้นในช่วงจะก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 20 เป็นการบรรจบกันระหว่างศาสตร์ทางปรัชญาและศาสตร์ทางจิตวิทยา ในระยะนี้ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนมีทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่ไม่ดี

การศึกษาวิจัยในช่วงแรกอิทธิพลจากกรอบแนวคิดที่แตกต่างกันและที่สำคัญยังไม่ได้มีการศึกษาถึงลักษณะองค์ประกอบที่ประกอบไปด้วย 2 ลักษณะที่เชื่อมโยงรวมกันขึ้นมาเป็นความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนแต่จะใช้หลักแนวคิดของนักปรัชญาและนักจิตวิทยา ในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เท่านั้นมาทำการวิจัย และยิ่งไปกว่านั้นกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เรานำมาในระยะที่ 3 จะสะท้อนให้เห็นแล้วว่าบางสิ่งบางอย่างที่เราเรานั้นสามารถที่จะทำร้ายตัวเราได้หากไม่อยู่ในความสมดุล

องค์ประกอบทั้ง 2 ด้านของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนตามทฤษฎี The Dualistic Model of Passion (DMP) พัฒนาโดย Vallerand เสนอว่าความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อน มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในเชิงบวก (Harmonious Passion) และในเชิงลบ (Obsessive Passion) พร้อมทั้งสร้างแบบวัดที่เป็นมาตรฐานในการวัดโดยแบ่งแบบวัดออกเป็น 2 องค์ประกอบตามทฤษฎีและแต่ละองค์ประกอบก็สามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้อีก 7 ตัวแปร รวมทั้งสององค์ประกอบเป็น 14 ตัวแปรสังเกตได้และแบบวัดของเขาก็ได้รับความนิยมทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่น ๆ โดยทั้งถูกนำไปแปลเป็นภาษาต่าง ๆ เพื่อนำไปทำการศึกษาวิจัยต่อไป

ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนเป็นตัวก่อให้เกิดปัจจัยที่สร้างแรงจูงใจ สร้างการเปลี่ยนแปลงและช่วยยกระดับคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนและคุณภาพการสอนของครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนจึงมีความจำเป็นสำหรับการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ถึงความปรารถนาและความกระตือรือร้นที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่เพื่อจะเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเอง และผลของการศึกษาวิจัยในต่างประเทศพบความเชื่อมโยงระหว่าง

ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนกับการศึกษาโดยตรงกับระบบการศึกษา ซึ่งจะส่งผลสำคัญในด้านสุขภาพจิต สุขภาพกาย การสร้างความหมายในสิ่งที่ทำและการแสดงศักยภาพของตนเองในระดับสูง สำหรับประเทศไทยยังพบการศึกษาวิจัยในประเด็นนี้น้อย จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนตั้งแต่วิจัยระดับพื้นฐานจนถึงการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้สู่การพัฒนากระบวนการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน

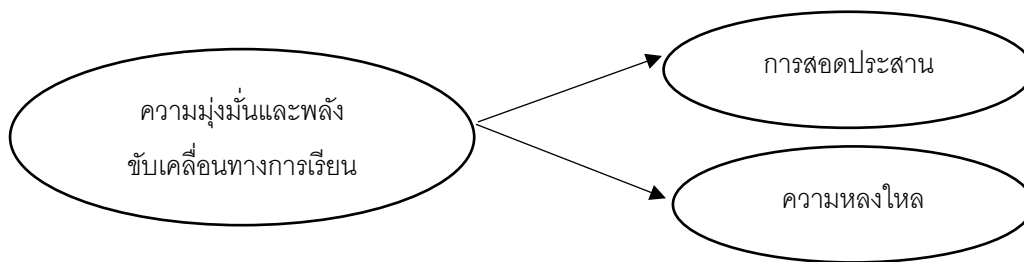
Ranabutr et al. (2015) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของนักเรียนระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาปฐมวัย ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจพบว่า แบบวัดความมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษา มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน มี 6 ตัวบ่งชี้ แรงจูงใจในการเรียน มี 4 ตัวบ่งชี้และพฤติกรรมการเรียน มี 5 ตัวบ่งชี้ ส่วนผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า ทั้งโมเดลการวัดองค์ประกอบเดียวและโมเดลการวัดหลายองค์ประกอบมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) ผลการสร้างรูปแบบฝึกอบรมได้รูปแบบฝึกอบรมแบบ 4A ประกอบด้วย ขั้นการสร้างบรรยากาศ ขั้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ขั้นการวิเคราะห์ และขั้นการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งมีคุณภาพในระดับเหมาะสมมาก และ 3) ผลการพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษาพบว่า รูปแบบฝึกอบรมแบบ 4A สามารถพัฒนาความมุ่งมั่นในการเรียนของนักศึกษาโดยมีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองและสูงกว่าคะแนนนักศึกษาในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยมีขนาดส่งผลต่อคะแนนรวมระดับมากและมีขนาดส่งผลต่อคะแนนรายด้านทุกด้านระดับมาก

Marsh et al. (2013) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อน:มาตรวัด 1 อย่างจะมีความเหมาะสมในการวัดได้ทุกอย่างหรือไม่และความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบ 2 องค์ประกอบในมาตรวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนและความแปรปรวนของมาตรวัดทางจิตวิทยาที่มีกิจกรรมและภาษาที่แตกต่างกัน โดยทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ที่เป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ผลการศึกษพบว่า มาตรวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อน (The Passion Scale) มีพื้นฐานมาจากทฤษฎี The Dualistic Model of Passion (DMP) ของ Robert J Vallerand ที่มีองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบคือ การสอดประสาน (harmonious passion) และความหลงใหล (obsessive passion) ซึ่งมาตรวัดที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบายความเหมาะสมของโมเดลสมการโครงสร้างของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนตามหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่มาตรวัดที่พัฒนาขึ้นยังไม่สามารถวัดได้ทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้น ยังต้องคำนึงถึงลักษณะของกิจกรรมและความแตกต่างทางภาษาร่วมด้วยเสมอ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเครื่องมือแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งจากการศึกษาทฤษฎี The Dualistic Model of Passion (DMP) ของ Robert J Vallerand ที่แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบคือ การสอดประสาน (harmonious passion) และความหลงใหล (obsessive passion) โดยนำมาใช้ในการพัฒนาแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการ

เรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เพื่อแสดงหลักฐานความเชื่อถือได้ ความตรง เกณฑ์ปกติ และองค์ประกอบเชิงยืนยัน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ นิสิตระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาภาคต้น ปีการศึกษา 2562 จำนวน 27,536 คน (Kasetsart University, 2019)

ตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. ตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์คุณภาพในด้านอำนาจจำแนก ความตรงเชิงโครงสร้าง ค่าความเที่ยง รวมทั้งสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับการแปลความหมายแบบวัด ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจำนวนพารามิเตอร์อิสระที่ต้องประมาณค่า ใช้กฎที่ว่าอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์ควรจะเป็น 20 ต่อ 1 (Hair, Black, and Babin, 2010) จำนวน 400 คน

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองใช้แบบวัดและพัฒนาแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน โดยแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่มดังนี้

2.1 ตัวอย่างทดลองใช้กลุ่มที่ 1 ใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมด้านภาษาและความเข้าใจในแบบวัด ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง จากนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

2.2 ตัวอย่างทดลองใช้กลุ่มที่ 2 ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดโดยการหาค่าอำนาจจำแนกเพื่อคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพด้านอำนาจจำแนก ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ชั้นปีแต่ละระดับเป็นตัวแบ่งชั้นจากนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จำนวน 400 คน จำแนกเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 100 คน

2.3 ตัวอย่างทดลองใช้กลุ่มที่ 3 ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัด โดยการหาค่าความเที่ยงรายด้านและรายฉบับ ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ชั้นปีแต่ละระดับเป็นตัวแบ่งชั้นจากนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน จำนวน 400 คน จำแนกเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 100 คน

เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน โดยดัดแปลงจากแบบวัด Passion Scale ที่พัฒนาจากทฤษฎี The Dualistic Model of Passion ของ Vallerand (2016) โดยแบ่งองค์ประกอบเป็น 2 องค์ประกอบ คือ การสอประสาน (harmonious passion) และความหลงใหล (obsessive passion) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะมี ข้อคำถามองค์ประกอบละ 10 ข้อ เมื่อรวมข้อคำถามทั้งสององค์ประกอบเข้าด้วยกันจะมีข้อคำถามทั้งสิ้น 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองหลังจากผู้วิจัยได้รับการรับรอง โครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากลจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หมายเลขโครงการ KUREC-SS62/046 เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 จากนั้นผู้วิจัย ได้นำหนังสือที่ออกจากบัณฑิตวิทยาลัยส่งถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จจะตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของ แบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัด ประกอบด้วย (1) วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (2) วิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหา (3) วิเคราะห์องค์ประกอบมาสร้างโมเดลองค์ประกอบความมุ่งมั่น และพลังขับเคลื่อนทางการเรียนโดยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (4) วิเคราะห์ความเที่ยง ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค
2. การสร้างเกณฑ์ปกติ วิเคราะห์หาตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ ของคะแนนที่ได้จากแบบวัด หาค่าคะแนน มาตรฐานที่ปกติ โดยใช้ตารางสำหรับแปลงค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์เป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ และหาเกณฑ์ปกติ ด้วยสมการถดถอย

ผลการวิจัย

1. คุณภาพรายข้อของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งผ่านการพิจารณาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล การศึกษา 1 ท่าน พบว่าข้อคำถามในแบบวัดฉบับสมบูรณ์มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66-1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามใน แบบวัดที่สร้างขึ้นมีความตรงตามเนื้อหา ผลจากการนำแบบวัดไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อคำถามในแบบวัด 20 ข้อ แบ่งเป็นองค์ประกอบละ 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.32 - 0.64
2. คุณภาพของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งฉบับ ผลการตรวจสอบความตรงตามโครงสร้างของแบบวัด โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พบว่า องค์ประกอบที่หนึ่ง ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนแบบการสอประสาน มีความตรงตามโครงสร้าง โดยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยค่าความน่าจะเป็นของค่าไคสแควร์ซึ่งจะต้อง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Chi-square Probability Level) มีค่าเท่ากับ 0.52 ตรวจสอบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Relative Chi-square) มีค่าเท่ากับ 0.95 การวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Goodness of Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยยกกำลังสอง (Root Mean Square

Error of Approximation) มีค่าเท่ากับ 0.01 องค์ประกอบที่สอง ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนแบบความหลงใหล มีความตรงตามโครงสร้าง โดยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยค่าความน่าจะเป็นของค่าไค-สแควร์ซึ่งจะต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Chi-square Probability Level) มีค่าเท่ากับ 0.35 ตรวจสอบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Relative Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.09 การวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Goodness of Fit Index) ที่ค่าเท่ากับ 0.99 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยยกกำลังสอง (Root Mean Square Error of Approximation) มีค่าเท่ากับ 0.02

3. การสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติในรายองค์ประกอบให้ครอบคลุมคะแนนดิบต่ำสุดถึงคะแนนดิบสูงสุดได้ผลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์ปกติของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชั้นปี	องค์ประกอบ	ช่วงคะแนนดิบ	ช่วงคะแนนมาตรฐานที่ปกติ
1	การสอดประสาน	26 – 50 คะแนน	T26 – T69
	ความหลงใหล	19 – 50 คะแนน	T20 – T71
	แบบวัดทั้งฉบับ	46 – 100 คะแนน	T21 – T72
2	การสอดประสาน	26 – 50 คะแนน	T26 – T74
	ความหลงใหล	22 – 49 คะแนน	T26 – T74
	แบบวัดทั้งฉบับ	52 – 96 คะแนน	T28 – T74
3	การสอดประสาน	14 – 45 คะแนน	T16 – T67
	ความหลงใหล	19 – 47 คะแนน	T25 – T78
	แบบวัดทั้งฉบับ	33 – 88 คะแนน	T17 – T71
4	การสอดประสาน	18 – 50 คะแนน	T21 – T71
	ความหลงใหล	19 – 48 คะแนน	T28 – T73
	แบบวัดทั้งฉบับ	38 – 98 คะแนน	T24 – T74

4. คะแนนแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากการนำแบบวัดแบบวัดฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 จำนวน 400 คน พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนแบบการสอดประสาน มีค่าเท่ากับ 39.57, 37.94, 34.57 และ 36.30 ตามลำดับ องค์ประกอบที่ 2 ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนแบบความหลงใหล มีค่าเท่ากับ 37.08, 35.33, 32.09 และ 33.02 ตามลำดับ แบบวัดทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 76.57, 73.27, 66.60 และ 69.32 ตามลำดับ แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีคะแนนสูงที่สุด รองลงมา คือนิสิตชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 4 และนิสิตชั้นปีที่ 3 มีคะแนนต่ำที่สุด

5. การทดลองใช้คู่มือการใช้แบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลจากการนำคู่มือการใช้แบบวัด ฉบับร่างไปให้ผู้ช่วยวิจัยจำนวน 4 คน ศึกษาและทดลองใช้แบบวัด

ตามคู่มือการใช้แบบวัด ฉบับร่างกับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 ที่ศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 จำนวน 12 คน พบว่า มีความเข้าใจในคู่มือการใช้แบบวัด วัตถุประสงค์ของแบบวัด ลักษณะของแบบวัด นิยามของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงสร้างของแบบวัด การตรวจให้คะแนน วิธีการดำเนินการวัด และการแปลความหมายคะแนนจากแบบวัดโดยใช้เกณฑ์ปกติ มีความเข้าใจในคู่มือการใช้แบบวัดได้อย่างถูกต้องตรงกัน สามารถตรวจให้คะแนนและแปลความหมายคะแนนที่ได้กำหนดได้อย่างถูกต้องตามเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์เกี่ยวกับผลการสร้างแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. คุณภาพรายข้อของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญพบว่า ข้อคำถามในแบบวัดฉบับสมบูรณ์ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66-1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามในแบบวัดที่สร้างขึ้นมีความตรงตามเนื้อหาสอดคล้องกับนิยาม ดังที่ Laothong (2016) ได้กล่าวว่า เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อสอบหรือข้อคำถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหาจะคัดเลือกข้อที่ค่า IOC มากกว่า 0.50 เป็นต้นไป ดังนั้น ข้อคำถามเกี่ยวกับการวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ 20 ข้อ ทั้งนี้เป็นผลมาจากขั้นตอนของการสร้างแบบวัดที่มีคุณภาพ มีการกำหนดแนวทางการสร้างแบบวัดอย่างเป็นขั้นตอน โดยในส่วนของข้อคำถามซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้เพื่อที่จะนำมาสร้างข้อคำถามนั้นผู้วิจัยได้ใช้การทบทวนวรรณกรรมทั้งจากตำราที่เจ้าของทฤษฎีแต่งขึ้น งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมไปถึงลักษณะข้อคำถามของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนในประเด็นต่างๆ เป็นพื้นฐานพฤติกรรมที่แสดงถึงความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน แล้วจึงกำหนดเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ที่จะนำมาสู่การสร้างข้อคำถาม อีกทั้งมีการกำหนดวัตถุประสงค์การสร้างแบบวัดไว้อย่างชัดเจนและครอบคลุม

ผลจากการนำแบบวัดไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ พบว่า ข้อคำถามในแบบวัด มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.318-0.638 แสดงว่าข้อคำถามในแบบวัดมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด กล่าวคือ ข้อคำถามที่มีคุณภาพต้องมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.200 ขึ้นไป ดังที่ Lambensa (2016) กล่าวว่า ในการพิจารณาค่าความยากง่ายนั้น ถ้าข้อสอบมีค่าความยากง่ายสูง เช่น $p = 0.95$ แสดงว่า มีผู้ตอบถูกจำนวนมาก จึงถือว่าเป็นข้อสอบที่ง่าย แต่ในทางกลับกัน ถ้าข้อสอบมีผู้ตอบถูกน้อย เช่น $p = 0.15$ แสดงว่าเป็นข้อสอบที่ยาก ข้อสอบที่ดีจะมีระดับความยากง่าย เท่ากับ 0.50 ซึ่งจะทำให้เกิดค่าอำนาจการจำแนกสูงสุดและมี ความเชื่อมั่นสูง อย่างไรก็ตามในการสอบวัดความรู้ผลการเรียนโดยทั่วไป มักนิยมให้มีข้อสอบที่มีระดับความยากง่ายใน ระดับต่างๆ ปะปนกันไป โดยจัดให้มีข้อสอบมีค่าความยากง่ายพอเหมาะ p มีค่าใกล้เคียง 0.50 เป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งให้มีข้อสอบที่ค่อนข้างยากและค่อนข้างง่ายอีกจำนวนหนึ่ง แต่ถ้าเป็นการสอบแข่งขันเพื่อคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ ความสามารถควรมีสัดส่วนของข้อสอบที่ยากสูงขึ้น ทั้งนี้ แบบวัดที่ดีควรมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20-0.80 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก็ตกอยู่ในช่วงคะแนนของ

แบบวัดที่ดี จึงสรุปได้ว่าแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบไปด้วยข้อคำถามที่มีคุณภาพด้านอำนาจจำแนก สามารถแยกผู้ที่มีความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่แตกต่างออกจากกันได้

2. คุณภาพของแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป พบว่า แบบวัดมีความตรงตามโครงสร้าง โดยได้ผลดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนแบบการสวดประสาน มีความตรงตามโครงสร้าง โดยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าความน่าจะเป็นของค่าไค-สแควร์ซึ่งจะต้องไม่นัยสำคัญทางสถิติ (Chi-square Probability Level) มีค่าเท่ากับ 0.52 ตรวจสอบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Relative Chi-square) มีค่าเท่ากับ 0.95 การวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Goodness of Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยยกกำลังสอง (Root Mean Square Error of Approximation) มีค่าเท่ากับ 0.01

องค์ประกอบที่ 2 ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนแบบความหลงใหล มีความตรงตามโครงสร้าง โดยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าความน่าจะเป็นของค่าไค-สแควร์ซึ่งจะต้องไม่นัยสำคัญทางสถิติ (Chi-square Probability Level) มีค่าเท่ากับ 0.35 ตรวจสอบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Relative Chi-square) มีค่าเท่ากับ 1.09 การวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Goodness of Fit Index) มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยยกกำลังสอง (Root Mean Square Error of Approximation) มีค่าเท่ากับ 0.02

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังที่ Angsuchoti, Vichitwanna and Phinyo-Phanuwat (2008) ที่กล่าวว่า โมเดลจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อค่าความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยค่าความน่าจะเป็นของค่าไค-สแควร์ซึ่งจะต้องไม่นัยสำคัญทางสถิติ (Chi-square Probability Level) มีค่ามากกว่า 0.05 ตรวจสอบว่าตัวแบบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Relative Chi-square) มีค่าน้อยกว่า 3 การวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ โดยมีค่าระหว่าง 0-1.00 (Goodness of Fit Index) มีค่ามากกว่า 0.90 และค่ารากที่สองของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ยยกกำลังสองโดยประมาณค่าระหว่าง 0-1.000 (Root Mean Square Error of Approximation) มีค่าน้อยกว่าเท่ากับ 0.08 พบว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 2 สอดคล้องกับเกณฑ์ข้างต้น แสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์สอดคล้อง จึงสรุปได้ว่าแบบวัดที่พัฒนาขึ้นมีความตรงตามโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดด้านความเที่ยง โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้ง 2 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 2 มีความเที่ยงเท่ากับ 0.865 และ 0.814 ตามลำดับ และแบบวัดทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 ซึ่งสรุปได้ว่าความเที่ยงของแบบวัดเป็นรายองค์ประกอบและทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงอยู่ในระดับสูง ดังเกณฑ์พิจารณาของ Laothong (2016) ที่กล่าวว่า เครื่องมือวิจัยควรมีค่าความเที่ยงอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงมีความเหมาะสมที่นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล แสดงว่าแบบวัดในแต่ละองค์ประกอบและทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเหมาะสมสามารถนำไปใช้วัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้

3. ผลการสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัด ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัดตามขั้นปี ได้แก่ เกณฑ์ปกติสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 เกณฑ์ปกติสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2 เกณฑ์ปกติสำหรับนิสิต

ชั้นปีที่ 3 และเกณฑ์ปกติสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจาก คะแนนการตอบแบบวัดของนิสิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความแตกต่างกัน และเนื่องจากความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้นเป็นพฤติกรรม อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิดที่บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนที่ลักษณะเฉพาะของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยนิสิตในแต่ละชั้นปีจะถูกปลูกฝัง อบรม สั่งสอนภายใต้กรอบของหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละชั้นปีที่มีจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนที่ได้จากแบบวัด แบ่งตามระดับชั้นปี โดยผู้วิจัยสร้างเกณฑ์ปกติในรายองค์ประกอบให้ครอบคลุมคะแนนดิบต่ำสุดถึงคะแนนดิบสูงสุด

จากการนำเกณฑ์ปกติสำหรับการแปลความหมายที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 12 คน พบว่า สามารถนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติและแปลผลเป็นระดับความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้อย่างครอบคลุม ดังที่ Chaiyasom (Cited in Lekpetch, Piyapimonsit and Ekwarangkoon, 2016) ได้กล่าวว่า ปกติวิสัยที่เหมาะสมต้องมีความเป็นตัวแทนที่ดี ตรงประเด็น และมีความทันสมัย จึงจะสามารถนำไปเปรียบเทียบได้และมีความเหมาะสม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าเกณฑ์ปกติของแบบวัด สามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี โดยมีข้อจำกัดคือ เกณฑ์ปกติที่สร้างขึ้นมานี้เหมาะสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้กับนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น และเมื่อเวลาผ่านไปก็ควรมีการพัฒนาปรับปรุงให้เกณฑ์ปกติมีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4. การนำแบบวัดแบบวัด ฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 จำนวน 400 คน พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนแบบการสวดประสาน มีค่าเท่ากับ 39.57, 37.94, 34.57 และ 36.30 ตามลำดับ องค์ประกอบที่ 2 ด้านความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนแบบความหลงใหล มีค่าเท่ากับ 37.080, 35.33, 32.09 และ 33.02 ตามลำดับ แบบวัดทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 76.57, 73.27, 66.60 และ 69.32 ตามลำดับ แสดงว่านิสิตชั้นปีที่ 1 มีคะแนนสูงที่สุด รองลงมาคือนิสิตชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 4 และนิสิตชั้นปีที่ 3 มีคะแนนต่ำที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มการลดลงของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 3 ตามลำดับ แต่มีค่าความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนเพิ่มมากขึ้นในนิสิตชั้นปีที่ 4

5. ผลจากการนำคู่มือการใช้แบบวัดฉบับร่างไปให้ผู้ช่วยวิจัยจำนวน 4 คน ศึกษาและทดลองใช้แบบวัดตามคู่มือการใช้แบบวัดฉบับร่างกับนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2562 จำนวน 12 คน พบว่า มีความเข้าใจในคู่มือการใช้แบบวัด วัตถุประสงค์ของแบบวัด ลักษณะของแบบวัด นิยามของความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียน โครงสร้างของแบบวัด การตรวจให้คะแนน วิธีการดำเนินการวัด และการแปลความหมายคะแนนจากแบบวัดโดยใช้เกณฑ์ปกติ มีความเข้าใจในคู่มือการใช้แบบวัดได้อย่างถูกต้องตรงกัน สามารถตรวจให้คะแนนและแปลความหมายคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้กำหนดได้อย่างถูกต้อง จึงสรุปได้ว่าคู่มือการใช้แบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สามารถนำไปใช้เป็นคู่มือ เพื่อเป็นแนวทางในการนำแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำแบบวัดไปใช้กับนิสิตสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการอธิบายและชี้แจงให้นิสิตเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวัดผล ควรแจ้งให้นิสิตทราบถึงประโยชน์ที่นิสิตจะได้จากการทำแบบวัดเพื่อให้นิสิตเลือกตอบข้อที่ตรงกับความเป็นจริง โดยผลการวัดดังกล่าวจะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและส่งเสริมให้นิสิตมีความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อไป

1.2 การนำแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไปใช้ ผู้บริหารการสอบควรศึกษาคู่มือการใช้แบบวัดให้เข้าใจและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อให้สามารถดำเนินการวัดและแปลความหมายของแบบวัดได้อย่างถูกต้อง

1.3 การใช้เกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนจากแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ฉบับนี้ พัฒนาขึ้นจากนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 เท่านั้น หากประสงค์จะนำไปใช้กับนิสิตนักศึกษากลุ่มอื่นควรพัฒนาเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนขึ้นมาใหม่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างหรือพัฒนาเกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนจากแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้ครอบคลุมทุกวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหารูปแบบของการพัฒนาความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ภายใต้บริบทของความแตกต่างระหว่างของนิสิตในแต่ละชั้นปี เพื่อเพิ่มความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- Angsuchoti, S., Vichitwanna, S., and Phinyo-Phanuwat, R. (2008). *Statistical analysis for social science and behavioral research: LISREL Program Techniques*. Bangkok: Mission Media.
(in Thai)
- Chanthasin, W., Chanthasin, T., Supmee, M., Hatthasak, M., and Boonsathirakul, J. (2019). A Study of Identity of First-Year Students Kasetsart University. *Rajapark Journal*, 13(30), 292-305.
(in Thai)
- Drucker, P. (2012). *Management challenges for the 21st century*. Burlington: Elsevier.
- Gamket, W. (2008). *Research methods in behavioral science*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Hair, J. F., Black, W. C., and Babin, B. J. (2010). *RE Anderson Multivariate data analysis: A global perspective*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Hughes, C. (2012). Passion for Beauty: A Model for Learning. *Creative Education*, 3(3), 334-340.

- Kasetsart University. (2019). *Educational Management: Courses Classified by Program Type and Education Level*. [Online]. Retrieved April 1, 2019, from: <http://ku.ac.th>. (in Thai)
- Lambensa, P. (2016). *Teaching documents for finding the quality of test and measurement tools*. Yala: Yala Rajabhat University. (in Thai)
- Laothong, N. (2016). *Construction of educational research instruments*. Bangkok: The Publisher of Chulalongkorn University. (in Thai)
- Lekpetch, A., Piyapimonsit, C., and Ekwarangkoon, P. (2016). Development of students' characteristics according to Kasetsart University identity scale for undergraduate students at Kasetsart University. *Kasetsart Education Review*, 31, 186-195. (in Thai)
- Na-Ranong, L. (2016). A synthesis of researches on counseling theory in the guidance and counseling aspects: content analysis. *Veridian E-Journal of Humanities, Social Sciences and arts*, 10(2), 1488-1499. (in Thai)
- Ngamviriyawong, N. (2011). *Construction of the managerial skills for manager in private enterprises*. Thesis of the Degree of Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Marsh H. W., Vallerand R. J., Lafreniere M. A., Parker P., Morin A. J., Carboneau N., et al. (2013). Passion: Does one scale fit all? Construct validity of two-factor passion scale and psychometric invariance over different activities and languages. *Psychol Assess*, 25(3), 796-809.
- Punpukdee, A. (2016). The Comparison of the Use of Statistics Analysis in Testing Construct Validity of Social Capital: An Exploratory Factor Analysis (EFA) and A Confirmatory Factor Analysis (CFA). *Journal of Business, Economics and Communications*, 11(2), 46-61. (in Thai)
- Ranabutr, S., Pinyo-Anantaphong, S., Pinyo-Anantaphong, B., and Boonthima, R. (2015). The Study and Development of the Student Engagement of Bachelor Degree Students in Early Childhood Education Program. *Buabandit Journal of Educational Administration*, 15, 31-43. (in Thai)
- Serin H. (2017). The Role of Passion in Learning and Teaching. *International Journal of Social Sciences and Educational Studies*, 4(1), 60-64.
- Suwanwong, N. (2017). *Factors Affecting Decision Making for Studying Undergraduate in Rajamangala University of Technology Isan, Nakhon Ratchasima (Quota System) Academic Year 2017*. Nakhon Ratchasima: Rajamangala University of Technology Isan. (in Thai)
- Vallerand, J. R. (2016). The Dualistic Model of Passion: Theory, Research, and Implications for the Field of Education. *Building autonomous learners*. New York: Springer Science Business Media.

กลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

จตุพร เสถียรคง*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Received: 21 February 2020

Revised: 31 October 2020

Accepted: 3 November 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ (2) เพื่อวิจัยและพัฒนากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ และ (3) เพื่อเสริมสร้างทักษะการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ มีตัวแทนโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการ ทั้งสิ้น 4 แห่ง ในการดำเนินการวิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการจัดบันทึกและสังเกตการณ์ดำเนินโครงการ ตลอดถึงการสนทนากลุ่มตัวแทนครูนักเรียน และยังจัดทำแบบทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของนักเรียนด้วย ผลการศึกษา พบว่า (1) โรงเรียนที่จัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในทุกขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมมีผลการทดสอบความรู้ด้านการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสูงกว่าโรงเรียนที่ครูเป็นคนคิดกิจกรรม (2) แต่ละโรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และ (3) มีการออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการป้องกันทุจริต ซึ่งผ่านความเห็นชอบของประชาคมในโรงเรียน และควรมีหน่วยงานกลางในการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนเพื่อให้ทราบวิธีการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกต้อง ส่วนปัจจัยที่จะสนับสนุนให้เยาวชนเกิดความสนใจที่จะตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ความรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

คำสำคัญ: กลไกและช่องทางการตรวจสอบ เยาวชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล : jatuporn9656@gmail.com

Mechanisms and Channels for Monitoring Local Administration Organizations by Chiang Mai Youths

Jatuporn Satiankong*

Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University

Received: 21 February 2020

Revised: 31 October 2020

Accepted: 3 November 2020

ABSTRACT

The objectives of this research were (1) to investigate mechanisms and channels for monitoring local administration organizations by the youths in Chiang Mai province; (2) to conduct research to develop the monitoring mechanisms and channels for the youths; and (3) to enhance the skills in monitoring the local administration organizations in the youths. There were representatives from four schools in Chiang Mai participating in this project. The data were collected from recording and observing their participation in the project, a focus group discussion involving representatives from both teachers and students, and the pre-test and post-test administered to the participating students. The study results revealed that (1) test scores on monitoring local administration organizations of students in the schools that organized activities focusing on student participation in all steps of the activities were significantly higher than the counterpart scores of students in the schools that only the teachers initiated the activities for students; (2) Each school conducted activities with the local administration organizations in the area; and (3) each school issued regulations concerning corruption prevention, which had received the approval of school members. There should be a non-partisan agency providing knowledge about the roles of the youths in correctly monitoring local administration organizations. The facilitating factors for the youths to have an interest in monitoring the organizations were public relations and campaigns to disseminate knowledge through online social media.

Keywords: Monitoring mechanisms and channels, Youths, Local administration organization

* Corresponding Author; Email : jatuporn9656@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) เป็นหน่วยการปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนมากที่สุด แต่ในขณะเดียวกันก็มีโครงสร้างความสัมพันธ์แบบหลายมิติซ้อนกันอยู่ ซึ่งนอกจากต้องรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่นนั้นแล้วยังต้องอยู่ภายใต้การกำกับควบคุมดูแลจากส่วนกลาง ที่มีกระบวนการควบคุมที่เป็นทางการอย่างแน่นหนา แต่นั่นมิได้หมายความว่า การใช้อำนาจในทางมิชอบ หรือฉ้อฉลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่เกิดขึ้น ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2560 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ชี้มูลความผิดผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ร่วมกระทำผิด กรณีการทุจริตต่อหน้าที่ รวม 15 จังหวัด 19 คดี (Office of the National Anti-corruption Commission, 2016) และในปี 2562 มีมติชี้มูลความผิดนายองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้เกี่ยวข้อง ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม 4 แห่ง กรณีเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบเพื่อช่วยเหลือให้ผู้สอบได้เป็นพนักงานส่วนตำบลรายละ 500,000–650,000 บาท (Office of the National Anti-corruption Commission, 2019) ทั้งนี้ในส่วนของหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดแผนด้านการเสริมสร้างและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และภาคประชาสังคม โดยสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินการและการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกขั้นตอน (Office of the Decentralization to the Local Government Organization Committee, 2019)

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้นั้นท้องถิ่นจะต้องแข็งแรง และการจะเพิ่มความแข็งแรงให้กับท้องถิ่นประเทศต้องให้ความสำคัญกับการสร้าง“คน” โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเมื่อเติบโตขึ้นจะเป็นผู้รับผิดชอบท้องถิ่นของเราต่อไปในอนาคต ดังนั้นการปลูกฝังเยาวชนให้เห็นถึงความสำคัญต่อการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรภาครัฐที่ใกล้ชิดกับชีวิตประจำวันของของเยาวชนจึงเป็นสิ่งจำเป็น หากผู้มีส่วนรับผิดชอบสามารถดำเนินภารกิจในด้านการปลูกฝังให้เยาวชนสามารถคิดหาวิธีการหรือช่องทางในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เองนั่นถือเป็นความสำเร็จของสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้พจนานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (Office of the Royal Society, 2020)ให้ความหมายไว้ว่า ช่องทาง หมายถึง หนทาง หรือโอกาสที่จะทำอย่างใดอย่างหนึ่ง และกลไก หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของหน้าที่ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ระบบหรือองค์การที่บุคคลผู้เป็นเจ้าของหน้าที่ในระดับต่างๆ ปฏิบัติงานร่วมกันดูเครื่องจักร ระบบที่จะให้งานสำเร็จ จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของเยาวชนที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและช่วยหาช่องทางในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงดำเนินการโครงการวิจัยดังกล่าวขึ้น เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางเสริมสร้างทักษะให้กับเยาวชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปลอดจากการทุจริตคอร์รัปชันและเป็นองค์กรที่มีความโปร่งใสอำนวยความสะดวกให้ประชาชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อวิจัยและพัฒนากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ในการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
3. เพื่อเสริมสร้างทักษะการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่
2. ทำให้ทราบถึงวิธีการพัฒนากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ในการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
3. ได้เสริมสร้างทักษะการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การทุจริตในระดับท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (Office of the National Anti-corruption Commission, 2016) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถจำแนกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ (1) การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงิน การคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) สภาพหรือปัญหาการทุจริตที่เกิดจากตัวบุคคล (3) สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎ ระเบียบ และกฎหมาย (4) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและ ขาดคุณธรรมจริยธรรม (5) สภาพหรือลักษณะปัญหาการทุจริตที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ (6) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่างๆ (7) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นเป็นเหตุผลสำคัญที่นักวิจัยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้จึงนำข้อมูลในส่วนนี้ไปกำหนดเป็นประเด็นในการจัดอบรมให้ความรู้กับโรงเรียนและเยาวชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ

2. การดำเนินงานของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2.1 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำหลักสูตรหรือชุดการเรียนรู้และสื่อประกอบการเรียนรู้ด้านการป้องกันการทุจริตได้ร่วมกันสร้างหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti-Corruption Education) ประกอบด้วย 5 หลักสูตร ได้แก่ (1) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายวิชาเพิ่มเติม การป้องกันการทุจริต) (2) หลักสูตรอุดมศึกษา (วัยใส ใจสะอาด “Youngster with good heart”) (3) หลักสูตรตามแนวทางรับราชการ กลุ่มทหารและตำรวจ (4) หลักสูตรสร้างวิทยากรผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต (5) หลักสูตรโค้ชเพื่อการรู้คิดด้านทุจริต ทั้งนี้ทุกหลักสูตรยังอยู่ในขั้นตอนของการทดลองใช้ตรวจทานและปรับปรุงหลักสูตรยังไม่ได้นำมาบังคับกับสถานศึกษา (Office of the National Anti-corruption Commission, 2016)

2.2 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ คัดเลือกโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบใน 4 ภูมิภาค ได้แก่ (1) ภาคเหนือ ประกอบด้วย โรงเรียนสบปราบพิทยาคม จังหวัดลำปาง (2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย โรงเรียนปรังคบุรี จังหวัดศรีสะเกษ (3) ภาคตะวันออก ประกอบด้วย โรงเรียนชลบุรี “สุขบท” จังหวัด

ชลบุรี (4) ภาคใต้ จำนวน 2 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนนราสิกขาลัย จังหวัด นราธิวาส และโรงเรียนตะเคียนวิเทศ จังหวัดสงขลา (Office of the Ombudsman Thailand, 2018)จากการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องพบว่าอยู่ในขั้นตอนของการเตรียมการและทดลอง ยังไม่มีการบังคับใช้ ดังนั้นการดำเนินโครงการวิจัยนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น

3. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชน

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อเด็กและเยาวชน ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 หมวด 3 (Office of the Council of State, 2020) สรุปใจความสำคัญได้ว่า ให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล โดยคำแนะนำของหัวหน้าบ้านพักเด็กและครอบครัวในแต่ละจังหวัด จัดให้มีสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล แล้วแต่กรณีซึ่งสมาชิกประกอบด้วยเด็กและเยาวชนที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลนั้น โดยให้สภาเด็กและเยาวชนตำบลและสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) ประสานงานระหว่างสภาเด็กและเยาวชนตำบล สภาเด็กและเยาวชนเทศบาล สภาเด็กและเยาวชนอำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในด้านต่างๆ ของเด็กและ เยาวชน (2) ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านวิชาการ การศึกษา สุขภาพ กีฬา อาชีพ และวัฒนธรรมในท้องถิ่นของเด็กและเยาวชน (3) ส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างสอดคล้องกับความรู้ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัยของเด็กหรือเยาวชน โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน (4) จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ ความสามารถ รวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรม (5) รวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ หรือประเมินเรื่องที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ เพื่อส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้กับสภาเด็กและเยาวชนอำเภอ (6) เสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ (7) เสนอแนะและให้ความเห็นต่อสภาเด็กและเยาวชนอำเภอเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น (8) เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชนหรือองค์กรชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในเขตพื้นที่ และ (9) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุม และการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ โดยให้คณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนตำบลหรือคณะบริหารสภาเด็กและเยาวชนเทศบาล แล้วแต่กรณี เป็นผู้เสนอ ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับข้อบังคับของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาเยาวชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวเพื่อจะนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยเพื่อตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. แนวคิดการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (1980) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) วิธีการแบ่งระดับขึ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความละเอียดของการแบ่งเป็นสำคัญ การแบ่งระดับขึ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจแบ่งได้จากระดับต่ำสุดไปหาระดับสูงสุด ออกเป็น 7 ระดับ และจำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมในแต่ละระดับจะเป็นปฏิภาคกับระดับของการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมต่ำ จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมจะมาก และยิ่งระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมก็จะลดลง

ตามลำดับ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่ (1) ระดับการให้ข้อมูล (2) ระดับการเปิดรับความคิดเห็นของประชาชน (3) ระดับการปรึกษาหารือ (4) ระดับการวางแผนร่วมกัน (5) ระดับการร่วมปฏิบัติ (6) ร่วมติดตามตรวจสอบ และ (7) ระดับการควบคุมโดยประชาชน การมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็นหลายระดับตั้งแต่ระดับมีส่วนร่วมต่ำ ส่วนร่วมมาก และส่วนร่วมสูง ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมจะส่งผลสำเร็จของการดำเนินโครงการดังนั้นผู้จึงต้องให้ความสำคัญและการสังเกตการจัดกิจกรรมของโรงเรียนที่เป็นตัวแทนเยาวชนว่ามีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับไหน

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed - Methods research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

ประชากรและตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ได้แก่ ครูและนักเรียน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ ทั้งหมด 4 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม โรงเรียนแม่อนวิทยาลัย โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน และโรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ

ตัวอย่าง ได้แก่

(1) นักเรียนที่อาสาสมัครเข้าร่วมดำเนินโครงการย่อยของโรงเรียน ทั้ง 4 แห่ง ประกอบด้วย (1.1) โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม จำนวน 62 คน (1.2) โรงเรียนแม่อนวิทยาลัย จำนวน 61 คน (1.3) โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน จำนวน 51 คน (1.4) โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ จำนวน 35 คน

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการรับสมัครนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมดำเนินโครงการย่อยของโรงเรียน

(2) นักเรียนที่ไม่ใช่อาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการย่อยของโรงเรียน จากทั้ง 4 โรงเรียน ดังนี้ (2.1) โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม จำนวน 236 คน (2.2) โรงเรียนแม่อนวิทยาลัย จำนวน 158 คน (2.3) โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน จำนวน 153 คน (2.4) โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ จำนวน 323 คน

เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) และคำนวณหาขนาดตัวอย่างแยกตามแต่ละโรงเรียน โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ครู และนักเรียน จากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการย่อยทั้ง 4 แห่ง ประกอบด้วย

(1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 แห่งละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน โดยใช้วิธีการรับสมัครนักเรียนที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมจากโครงการย่อยที่นักเรียนอาสาสมัครดำเนินการ จากนั้นจึงทำการเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากให้เหลือโรงเรียนละ 5 คน

(2) ครูจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 4 แห่งๆ ละ 5 คน รวมจำนวน ทั้งสิ้น 20 คน โดยวิธีการรับสมัครครูที่สนใจเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม จากนั้นจึงทำการเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากให้เหลือโรงเรียนละ 5 คน

ในการจัดสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม ที่ละโรงเรียน จนครบทั้ง 4 แห่ง เครื่องมือวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ (1) แบบทดสอบก่อนดำเนินกิจกรรม (pre-test) ใช้สำหรับของนักเรียนที่อาสาสมัครเข้าร่วมโครงการย่อยของโรงเรียน (2) แบบทดสอบหลังดำเนินกิจกรรม (post-test) ใช้สำหรับทดสอบความเข้าใจถึงวิธีการและช่องทางในการตรวจสอบองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นของนักเรียนที่เป็นอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการย่อยของโรงเรียน และนักเรียนที่ไม่ใช่อาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการ

แบบทดสอบดังกล่าวมีข้อคำถามเกี่ยวข้องกับวิธีปฏิบัติตัวของเยาวชนตลอดถึงองค์ความรู้ด้านกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นสำหรับเยาวชน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเนื้อหาจากองค์ความรู้ที่วิทยากรจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และจากการทบทวนวรรณกรรม มาเป็นข้อคำถามในแบบทดสอบ ซึ่งแบบทดสอบเป็นแบบให้เลือกตอบจำนวน 20 ข้อ ในแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกจำนวน 4 ตัวเลือกให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงหนึ่งข้อ

การตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบ โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาจำนวน 3 ท่าน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ด้วยการคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งผลการพิจารณาพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมชั้นปีที่ 6 ในโรงเรียนที่ไม่ได้ร่วมโครงการย่อย จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเที่ยง (Reliability) แบบ Kuder and Richardson (1937) ด้วยสูตร KR-21 ทั้งฉบับได้เท่ากับ 0.93 เพื่อนำผลการทดสอบที่ได้มาเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดโครงการย่อยของทั้ง 4 โรงเรียน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัย ได้แก่ (1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างทักษะการตรวจสอบองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นของเยาวชน และประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยผ่านการตรวจสอบความครอบคลุมด้านเนื้อหา (Content Validity) ความตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และความถูกต้องทางภาษา จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจาก (1) กลุ่มอาสาสมัครเข้าร่วมดำเนินโครงการย่อยของโรงเรียน ทั้ง 4 แห่ง จำนวน 209 ชุด และ (2) นักเรียนที่ไม่ใช่อาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการย่อยของโรงเรียน จากทั้ง 4 โรงเรียน จำนวน 870 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากการสนทนา (focus group) ที่เน้นความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้มีการโต้ตอบ ซักถาม ขยายความหรือแสดงความคิดเห็นได้ตลอดการสนทนา โดยใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมงต่อกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการจัดบันทึกประเด็นสำคัญในการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non Participant Observation) โดยให้ผู้ช่วยนักวิจัย จำนวน 4 คน สังเกตการณ์จัดโครงการย่อยของโรงเรียนที่ร่วมโครงการแต่ละแห่งแล้วจัดบันทึกพฤติกรรมและรูปแบบการดำเนินโครงการย่อยของแต่ละโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบทดสอบ ดำเนินการดังนี้

(1) การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมของนักเรียนกลุ่มอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการย่อย โดยใช้วิธีการทดสอบทางสถิติสำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่สัมพันธ์กัน (Paired samples t-test)

(2) การเปรียบเทียบคะแนนหลังการดำเนินกิจกรรมระหว่างนักเรียนกลุ่มอาสาสมัครที่เข้าร่วมโครงการย่อยกับนักเรียนกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มอาสาสมัคร โดยใช้วิธีการทดสอบทางสถิติสำหรับเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ที่อิสระต่อกัน (Independent samples t-test)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ยึดตามแนวคิดของ Miles and Huberman (1994) ได้แก่ การลดทอนข้อมูล การจัดระเบียบข้อมูล การหาข้อสรุป การตีความและการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการวิจัย และเพื่อนำมาสรุปเชิงพรรณนาความโดยเปรียบเทียบกับทฤษฎีทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ในการศึกษากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่” ผู้วิจัยได้นำผลจากแบบทดสอบที่มีข้อความถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจถึงกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนการดำเนินกิจกรรมมาเป็นข้อเสนอแนะให้กับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งสี่แห่งนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมย่อยของโรงเรียน หลังจากที่ได้ดำเนินการโครงการย่อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังการดำเนินโครงการย่อยอีกครั้ง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนและหลังการดำเนินโครงการย่อย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังของนักเรียนกลุ่มอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ

คะแนนสอบ	n	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	p-value
1. โรงเรียนแม่ออนวิทยาลัย					
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	61	9.87	1.84	-6.89*	0.00
หลังเข้าร่วมโครงการ	61	11.62	1.66		
2. โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน					
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	51	7.53	2.49	0.33	0.74
หลังเข้าร่วมโครงการ	51	7.37	1.96		
3. โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม					
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	62	9.24	2.36	-0.72	0.47
หลังเข้าร่วมโครงการ	62	9.50	1.80		
4. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ					
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	35	9.11	2.10	1.23	0.23
หลังเข้าร่วมโครงการ	35	8.51	2.51		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 การทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตัวแทนเยาวชนชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังของนักเรียนกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ทั้ง 4 โรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมโครงการแตกต่างกันมากที่สุด คือ โรงเรียนแม่อนวิทยาลัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม 9.87 และ 11.62 ตามลำดับ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.84 และ 1.66 ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าคะแนนทดสอบความรู้เฉลี่ยก่อนและหลังทดลองใช้กิจกรรม พบว่า ค่าคะแนนทดสอบความรู้เฉลี่ยหลังทดลองใช้มีค่าสูงกว่าก่อนทดลองใช้กิจกรรม การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value < 0.001) ส่วนโรงเรียนอื่นๆ อีก 3 แห่งมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเสร็จกิจกรรมระหว่างนักเรียนกลุ่มอาสาสมัครกับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่อาสาสมัคร

คะแนนสอบ	n	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	p-value
1. โรงเรียนแม่ออนวิทยาลัย					
กลุ่มอาสาสมัคร	61	11.62	1.66	12.00*	0.00
กลุ่มที่ไม่ใช่อาสาสมัคร	158	7.32	3.64		
2. โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน					
กลุ่มอาสาสมัคร	51	7.37	1.96	0.77	0.44
กลุ่มที่ไม่ใช่อาสาสมัคร	153	7.11	2.46		
3. โรงเรียนคอยสะเกิดวิทยาคม					
กลุ่มอาสาสมัคร	62	9.50	1.80	0.25	0.80
กลุ่มที่ไม่ใช่อาสาสมัคร	236	9.42	2.18		
4. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ					
กลุ่มอาสาสมัคร	35	8.51	2.51	1.44	0.15
กลุ่มที่ไม่ใช่อาสาสมัคร	323	7.78	5.02		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 การทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตัวแทนเยาวชนชนจังหวัดเชียงใหม่ การเปรียบเทียบคะแนนหลังการดำเนินกิจกรรมระหว่างนักเรียนกลุ่มอาสาสมัครกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มอาสาสมัคร พบว่า โรงเรียนแม่อนวิทยาลัย มีความแตกต่างกันมากที่สุด โดยมีคะแนนของกลุ่มอาสาสมัคร 11.62 กลุ่มที่ไม่ใช่อาสาสมัคร 7.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.66 และ 3.64 ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าคะแนนทดสอบความรู้เฉลี่ยหลังทดลองใช้กิจกรรมระหว่างนักเรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่า ค่าคะแนนทดสอบความรู้เฉลี่ยหลังทดลองใช้กิจกรรมของกลุ่มอาสาสมัครมีค่าสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช่อาสาสมัคร

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value < 0.001) สำหรับโรงเรียนอีก 3 แห่งพบว่าคะแนนทดสอบระหว่างกลุ่มอาสาสมัครกับกลุ่มไม่อาสาสมัครมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

การจัดกิจกรรมย่อยของตัวแทนเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ จากทั้ง 4 โรงเรียนสามารถตอบวัตถุประสงค์งานวิจัยข้อที่ 2 และ ข้อที่ 3 ดังนี้

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จากผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจถึงกลไกและวิธีการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนดำเนินการกิจกรรมของแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำผลการทดสอบมาเป็นข้อเสนอแนะให้กับโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 4 แห่งได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดโครงการย่อยเพื่อพัฒนากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่พบว่าตัวแทนเยาวชนจากทั้ง 4 แห่ง มีการดำเนินการโครงการเพื่อพัฒนากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการดำเนินการดังนี้

โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม อำเภอดอยสะเก็ด ได้ดำเนินโครงการ “we are Young ’s Doisakat OMBUDSMAN” มีการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 3 กิจกรรม กิจกรรมที่ 1 ลักษณะของกิจกรรมเป็นการแนะนำตัวให้ความรู้ เชิญชวน เพื่อนนักเรียนโรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม กิจกรรมที่ 2 แนะนำตัวให้ความรู้ เชิญชวน โรงเรียนในสังกัด สพป.ชม.เขต 1 กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมเยี่ยมสุภาพจากทางทูลจิต กับ Young ’s Doisakat OMBUDSMAN ลักษณะของกิจกรรมเป็นการร่วมกิจกรรมกับอำเภอยิ้มเคลื่อนที่ของอำเภอดอยสะเก็ด เพื่อให้ความรู้ถึงช่องทางการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ เชิญชวนให้ร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้เห็นถึงความสำคัญและผลกระทบจากการทุจริตคอร์รัปชัน และจากการสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนโรงเรียนดอยสะเก็ดพบว่ามีส่วนร่วมค่อนข้างมาก

โรงเรียนแม่อนวิทยาสัย อำเภอแม่อน ดำเนินโครงการ “เพิ่มพูนความรู้บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นเครื่องมือการสร้างกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่” มีการเผยแพร่ความรู้ให้กับนักเรียนแกนนำ จากนั้นจึงจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่นักเรียนในแต่ละชั้นปี จัดกิจกรรมวันเยาวชนแห่งชาติร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสหกรณ์มา โดยจัดบรรยายให้ความรู้เรื่องบทบาทหน้าที่ของเยาวชนกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมแจกใบความรู้เกี่ยวกับประเภทของการทุจริต และหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้กับประชาชนที่มาซื้อของในตลาดนัดวันอาทิตย์ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่นำเสนอให้กับผู้อายุที่มามีบุญที่วัด จัดนิทรรศการป้ายไว้นิล และแจกเอกสารใบความรู้ในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน นอกจากนั้นยังมอบหมายภารกิจให้นักเรียนแกนนำขยายความรู้สู่ครอบครัวนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในการได้ร่วมดำเนินกิจกรรม จากการสังเกตการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนโรงเรียนแม่อน วิทยาสัย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับสูง

โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินโครงการ สามเณรรวมพลังต้านทุจริตคอร์รัปชัน มีสามเณรนักเรียนชั้นปีที่ 6 เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม ทั้งหมด 51 คน จัดกิจกรรมการบรรยายให้ความรู้เรื่อง “การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน” ให้กับสามเณร จำนวน 300 รูป โดยเชิญวิทยากรจาก สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ใช้เวลาในการบรรยาย 3 ชั่วโมง จากการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมของโรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมที่จัด

โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ ดำเนินโครงการ การแข่งขันจัดทำโปสเตอร์ “เรื่อง กลไกและช่องทาง การตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ มีนักเรียนจากสถานศึกษาเป็นผู้นำโครงการทั้งหมด 35 คน การประชาสัมพันธ์เพื่อรับสมัครผู้สนใจร่วมแข่งขันทำโปสเตอร์ ซึ่งมีทีมที่เข้าร่วมทั้งหมด จำนวน 11 ทีม ซึ่งมีทีมที่ได้รับรางวัลทั้งหมด 7 ทีม จากการสังเกตการจัดกิจกรรมพบว่านักเรียนโรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ ส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจในกิจกรรมที่จัดมีเพียงนักเรียนบางกลุ่มเท่านั้นที่ส่งโปสเตอร์เข้าร่วมประกวด

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับเยาวชนจังหวัด เชียงใหม่ การจัดกิจกรรมย่อยของตัวแทนเยาวชนของโรงเรียนทั้ง 4 แห่งนอกจากจะเป็นการวิจัยและพัฒนา กลไกและ ช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างทักษะการตรวจสอบองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้กับเยาวชนอีกด้วย โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมของโรงเรียนแม่อน วิทยาลัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี กระทั่งมีนักเรียนที่เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรม นอกจากการดำเนิน กิจกรรมย่อยดังกล่าวผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาเป็นแนวทางเพื่อกำหนดเป็นข้อเสนอแนะใน การเสริมสร้างทักษะการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งตัวแทนครูและ นักเรียนจากโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ทั้ง 4 แห่ง ให้ความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ควรมีหน่วยงาน กลางในการให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของเยาวชนในการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกต้อง ภาครัฐควรมี มาตรการที่ชัดเจนในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส หรือผู้ร้องเรียน เพื่อให้ผู้พบเห็นการกระทำผิดเกิดความมั่นใจถึงความ ปลอดภัยที่จะได้รับ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ควรมีระเบียบให้มีการทำงานเชิงบูรณาการ ในทุกภาคส่วนเพื่อสร้างเยาวชนให้ตระหนักรู้ถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ปัจจัยที่จะสนับสนุนให้เยาวชน เกิดความสนใจที่จะตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ สถานศึกษาควรมีหลักสูตรการเรียน การสอนด้านการป้องกันการทุจริตที่ทันสมัย มีสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอนสอนด้านการป้องกันการทุจริตที่ ทันสมัย เช่น มีวิดีโอในรูปแบบของ ละครสั้น เพลง หรือ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยผ่านสื่อ มัลติมีเดียต่างๆ ครูควรมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองควรติดตามการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ อบรมสั่งสอน และเป็นตัวอย่างที่ดี ด้านการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับเยาวชน ชุมชนและสังคม ควรสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชน ให้กับเยาวชน ผ่านกิจกรรมต่างของชุมชน สื่อสารมวลชนควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารถูกต้องตรงไปตรงมาและผลิตสื่อที่ น่าสนใจ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่อดึงดูดและโน้มน้าวให้เยาวชนเห็นถึงความสำคัญต่อการตรวจสอบการทำงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรทำงานเชิงบูรณาการกับสถานศึกษาหรือกลุ่มเยาวชน โดยการจัดกิจกรรมที่สอดแทรกความรู้บทบาทอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และช่องทาง การตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผลิตสื่อที่หลากหลาย ทั้งสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น โทรศัพท์ เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม ภาพยนตร์สั้น เป็นต้น และควรจัดอบรมแกนนำชุมชนรวมถึงเยาวชนโดยมีวิทยากรที่มี ความเชี่ยวชาญในการจัดอบรม ใช้กิจกรรมการอบรมเป็นสื่อในการให้ความรู้ แทนการบรรยายโดยวิทยากร เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในโรงเรียนแม่อนวิทยาลัย มีเยาวชนได้รับคัดเลือกให้เป็นประธานสภาเด็ก และเยาวชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสหกรณ์

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ในการศึกษากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่ผลจากแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการได้ดำเนินกิจกรรมโครงการที่มีลักษณะแตกต่างกัน กิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการดำเนินกิจกรรม ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา เช่น การจัดกิจกรรมของโรงเรียนแม่อนวิทยาลัย ซึ่งผลคะแนนจากการทดสอบหลังการดำเนินโครงการนักเรียนมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น ซึ่งแตกต่างกิจกรรมที่โรงเรียนสามัคคีวิทยาทานจัดขึ้น โดยโรงเรียนได้จัดอบรมในห้องประชุมที่และมีวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้เพียงอย่างเดียว ซึ่งพบว่าสามเณรนักเรียนส่วนใหญ่จะตั้งใจฟังวิทยากรเพียงช่วงเวลาสั้นๆ และพบว่าคะแนนทดสอบหลังการดำเนินโครงการมีคะแนนลดลง เมื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) พบว่ามีความสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วม ที่ว่า (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การดำเนินกิจกรรมต่างๆ บรรลุผลสำเร็จ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การพัฒนากลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าแต่ละโรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เช่น โรงเรียนแม่อนวิทยาลัย มีนักเรียนที่ได้รับเลือกเป็นประธานสภาเด็กและเยาวชนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสหกรณ์และทางโรงเรียนได้ดำเนินการ เช่น จัดอบรมนักเรียนแกนนำเยาวชน จัดกิจกรรมวันเยาวชนแห่งชาติร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านสหกรณ์ โดยกิจกรรมดังกล่าวเป็นการให้ความรู้เรื่อง บทบาทหน้าที่ของเยาวชนกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และช่วงบ่ายได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬาร่วมกันระหว่างเด็กนักเรียนและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผลจากการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความพยายามขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 (Office of the Council of State, 2020) คือ ให้จัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนขององค์การบริหารส่วนตำบล จัดกิจกรรม ส่งเสริม สนับสนุน การเรียนรู้ด้านวิชาการ การศึกษา สุขภาพ ส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออกอย่างสอดคล้องกับความรู้ ความสามารถที่พัฒนาไปตามวัยของเด็กหรือเยาวชน จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถ รวมทั้ง คุณธรรมและจริยธรรม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเสริมสร้างทักษะการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ ในการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรม เช่น โรงเรียนดอยสะเก็ดวิทยาคม จัดกิจกรรม เชิญชวนให้เยาวชนร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้เห็นถึงความสำคัญและผลกระทบจากการทุจริตคอร์รัปชัน โรงเรียนแม่อนวิทยาลัย จัดกิจกรรม เพิ่มพูนความรู้บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นเครื่องมือการสร้างกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะโรงเรียนแม่อนวิทยาลัย นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี หากทุกโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมดังเช่น โรงเรียนแม่อนวิทยาลัยได้อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เยาวชนเกิดความรู้ความเข้าใจถึงกลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจะลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐลงได้นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มยังเสนอแนะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเยาวชนและจัดกิจกรรมเชิงบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อให้ความรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอนและสื่อออนไลน์ที่ทันสมัย

เช่น โทรศัพท์ เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม ภาพยนตร์สั้น เป็นต้น เพื่อดึงดูดให้เยาวชนเห็นถึงความสำคัญของการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากปฏิบัติได้ตามข้อเสนอแนะดังกล่าวจะสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 7 ประเภทลงได้ (Office of the National Anti-corruption Commission, 2016) ซึ่งได้แก่ (1) ปัญหาการทุจริตด้านงบประมาณ (2) ปัญหาการทุจริตที่เกิดจากตัวบุคคล (3) ปัญหาการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎ ระเบียบ และกฎหมาย (4) ปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและ ขาดคุณธรรมจริยธรรม (5) ปัญหาการทุจริตที่เกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ (6) ปัญหาการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่างๆ และ (7) ปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากอำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ภาครัฐควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส หรือผู้ร้องเรียน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง ควรออกระเบียบให้มีการทำงานเชิงบูรณาการในทุกภาคส่วนเพื่อสร้างเยาวชนให้ตระหนักรู้ถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

1.2 สถานศึกษาควรมี ครู/อาจารย์ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนด้านการป้องกันการทุจริตที่ทันสมัย เช่น มีการจัดทำหลักสูตรที่ผ่านการวิพากษ์จากผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่หลากหลาย เพื่อให้เห็นมุมมองที่แตกต่างและเกิดมีประโยชน์ต่อเยาวชนอย่างแท้จริง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัยผ่านสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ

1.3 พ่อ แม่ ผู้ปกครองต้องเป็นตัวอย่างที่ดี สามารถอบรมสั่งสอน ด้านการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ชุมชน / สังคม ควรสร้างการมีส่วนร่วมในชุมชนให้กับเยาวชน ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

1.5 สื่อสารมวลชนควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตรงไปตรงมา และผลิตสื่อที่น่าสนใจ ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์เพื่อดึงดูดและโน้มน้าวให้เยาวชนเห็นถึงความสำคัญต่อการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาถึงมาตรการที่เหมาะสมในการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ

เอกสารอ้างอิง

- Chinangkool, B., Kerdtip, C., Chusuwan, R. (2019). A Development of Good Citizenship Indicators of School Administrators. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 19(2), 35-48. (in Thai)
- Cohen, J.M., and Uphoff, N.T. (1980). *Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity*. New York: World Developments.

- Kuder, G.F., and Richardson, M.W. (1937). The theory of the estimation of test reliability. *Psychometrika*, 2(3), 151-160.
- Miles, M.B., and Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Office of the Council of State. (2020). *National Child and Youth Development Promotion Act Issue 2 (2019)*. Bangkok: (n.p.). (in Thai)
- Office of the National Anti-corruption Commission. (2016). *Master Plan for the Anti-corruption Integration period 20 years (in 2017 – 2036)*. Bangkok: (n.p.). (in Thai)
- Office of the National Anti-corruption Commission. (2016,). *NACC Identified the Fault of the Local Organization Administrators and Co-offenders total 15 Provinces 19 cases*. NACC Office's News. [Online]. Retrieved 4 May, 2016 from: <https://www.nacc.go.th/files/article/attachments/2019120221454054.pdf> (In Thai)
- Office of the National Anti-corruption Commission. (2019). *NACC Committee Resolved to Identified the Fault of President of the Sub-district Organizations and Co-offenders in Additional 4 Areas of Mahasarakham Province in Case of Collected Money from the Examination Candidates to help them became to the Sub-district Organizations' Staff 500,000-650,000 Baht Each*. NACC Office's News. [Online]. Retrieved, 22 October, 2019, from: <https://www.nacc.go.th/files/article/attachments/16cfd413f94ae3d33ae7b1069935008e.pdf> (in Thai)
- Office of the Decentralization to the Local Government Organization Committee. (2019). *The Action Plan Specifies the Process of Decentralization to the Local Government organization (Issue 3) 2019 – 2021 (Draft)*. [Online]. Retrieved, 22 October, 2019, from: <http://www.odloc.go.th/web/?p=6745> (in Thai)
- Office of the Ombudsman Thailand. (2018). *Annual Ombudsman Report 2018*. Bangkok: (n.p.). (in Thai)
- Office of the Royal Society. (2020). *Royal Institute Dictionary 2011*. [Online]. Retrieved, 23 January, 2020, from: <http://www.royin.go.th/> (in Thai)
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row Publications.

การจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง การเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน

นิรมล สิริภักดิ์^{1*}, จุฬารัตน์ วัฒนะ², ณัฐวิจิตร เลิศพงษ์จิตร³

^{1,2,3}ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Received: 3 July 2020

Revised: 14 September 2020

Accepted: 3 November 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) สร้างกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน และ (2) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยทดลองเบื้องต้น ทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังทดลอง กลุ่มที่ศึกษา คือ กลุ่มวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีที่ออกกลางคัน จำนวน 12 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยได้แก่ (1) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (2) แบบสังเกตพฤติกรรม (3) แบบบันทึกกอนุทิน และ (4) แบบติดตามผลการเข้าศึกษาต่อ วิเคราะห์แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบบันทึกกอนุทินโดยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์แบบติดตามผลโดยใช้สถิติร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการสร้างกิจกรรมได้แผนการเรียนรู้ 10 แผนการเรียนรู้ และเกมการเรียนรู้ ได้แก่ เกมค้นหาการและสมาร์ตโฟนเกม (2) ผลคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคันหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงขึ้น 8.92 คะแนน ผลการแสดงออกทางพฤติกรรมและการบันทึกกอนุทินการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับดีมาก และผู้ร่วมทดลองสมัครเข้าศึกษาต่อร้อยละ 91.74

คำสำคัญ : การจัดการศึกษานอกระบบ การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน การเห็นคุณค่าในตนเอง การออกกลางคัน

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: niramon.si168@gmail.com

Non-formal Education Management with Game-based Learning Concepts to Strengthen the Self-Esteem of Dropout Teenagers

Niramon Siripukcanun^{1,*}, Jularat Wattana², Nutwichida Lertpongrijorn³

^{1,2,3}Department of Vocational Education, Faculty of Education,
Kasetsart University

Received: 3 July 2020

Revised: 14 September 2020

Accepted: 3 November 2020

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop non-formal education management activities using game-based learning to strengthen self-esteem of drop out teenagers, and (2) to investigate the effects of the organized non-formal education management activities using game-based learning to strengthen self-esteem of drop out teenagers. This study was conducted using pre-experimental design of one group, pretest-posttest design. The research sample consisted of 12 purposively selected teenagers, aged 15- 19 years, who dropped out of the school. The research instruments included (1) a self-esteem assessment scale, (2) a behavior observation form, (3) a diary record, and (4) an admission follow-up form. Data collected from the self-esteem assessment scale were statistically analyzed using the percentage, mean, and standard deviation. Data collected from behavior observation form and diary record were analyzed using content analysis. Data collected from the admission follow-up form were analyzed using the percentage. The results of this study revealed that (1) the development of non-formal education management activities resulted in obtaining 10 learning management plans and learning games such as recreation and smart phone games; (2) after participating in the organized activities, the sample's self-esteem mean score increased by 8.92 points; the results of studying data from the behavior observation form and diary record revealed that the sample's self-esteem was at the very good level; and 91.74 % of the respondents applied for admission to continue their education.

Keywords: non-formal education management, game-based learning, self-esteem, drop out

* Corresponding author; e-mail: niramon.si168@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่บุคคลประสบความสำเร็จหรือเกิดความล้มเหลวในชีวิตได้ (Chutopama, 2010) บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงมีแนวโน้มประสบความสำเร็จมากกว่าคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ การเห็นคุณค่าในตนเองสูงทำให้บุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีการพัฒนาศักยภาพตนเองเสมอ สามารถเผชิญปัญหาและยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ผิดหวังด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง จึงเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จสามารถดำรงชีวิตตามที่ตนเองปรารถนาได้เป็นอย่างดี (Kaenchampa, 2017) ดังนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรปลูกฝังตั้งแต่ช่วงวัยรุ่นให้มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคในชีวิต และเจริญเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ (Jantaragrang, 2016)

วัยรุ่นเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต จึงจำเป็นต้องปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นจากภายใน (Yayod, 2017) การให้การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญกับวัยรุ่น แต่ปัจจุบันพบว่ายังมีวัยรุ่นที่ควรจะศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนนอกจากการเรียนกลางคันด้วยปัจจัยที่หลากหลาย การออกกลางคันของวัยรุ่นทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา คือ วัยรุ่นที่ออกกลางคันมีแนวโน้มเข้าสู่วงจรของปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด ก่ออาชญากรรม ฯลฯ (Dissorn, 2014) วัยรุ่นที่ออกกลางคันเมื่อมีเวลาว่างและไม่มีกิจกรรมกับครอบครัวและสังคม ขาดกิจกรรมหรือสถานที่ให้วัยรุ่นได้ใช้ประโยชน์ จึงเป็นแรงผลักดันให้วัยรุ่นออกไปเล่นเกม และส่วนหนึ่งที่วัยรุ่นเล่นเกมเกิดจากการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Hawcharoen, 2010) เหตุผลที่วัยรุ่นหันมาเล่นเกมส่วนหนึ่งมาจากพวกเขามีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับต่ำ (low self-esteem) พวกเขาจึงมีความสุขสนุกสนานและพึงพอใจจากความสำเร็จในการเล่น เพราะเกมสามารถตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจของวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี พวกเขาจะรู้สึกประสบความสำเร็จและสนุกสนาน ดังนั้นวัยรุ่นกลุ่มที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (low self-esteem) จึงพอใจกับกิจกรรมการเล่นเพื่อตอบสนองความต้องการที่จะเกิดความภูมิใจในตนเอง (Charoenwanit, 2014) แต่หากวัยรุ่นเล่นเกมมากเกินไปจนเกิดภาวะติดเกม จะส่งผลกระทบร้ายแรงทางด้านจิตใจได้ โดยส่งผลกระทบในส่วนของพัฒนาการทางด้านจิตใจ เกิดความเครียดและเสี่ยงต่อพฤติกรรมรุนแรงเนื่องจากเกมบางเกมจะให้บทบาทผู้เล่นเป็นผู้กระทำความรุนแรงไล่ระดับขึ้นไป มีแนวโน้มใช้ความรุนแรงและมีพฤติกรรมเลียนแบบเกม แต่ด้วยธรรมชาติของวัยรุ่นที่ออกกลางคันส่วนใหญ่หมกมุ่นอยู่กับการเล่นเกมหากจะทำให้วัยรุ่นเลิกเล่นเกมนั้นเป็นไปได้ยาก จึงควรหากิจกรรมอื่น ๆ หรือเกมที่มีประโยชน์และสอดแทรกความรู้มาให้พวกเขาได้เล่นแทนเกมที่มีเนื้อหารุนแรงเพื่อให้สอดคล้องกับวัยที่ชอบเล่นเกมของเขาจึงจะเหมาะสม (Kunsiripunyo, 2015)

เกมเป็นสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของวัยรุ่น การนำเกมไปจัดกิจกรรมกับกลุ่มวัยรุ่นที่ออกกลางคันเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการของพวกเขา เพราะสามารถกระตุ้นความสนใจ สร้างความสนุกสนาน และหากสอดแทรกความรู้ไปในเกมจะช่วยทำให้ผู้เล่นเกิดการเรียนรู้ เกมที่สอดแทรกความรู้เป็นเกมประเภทหนึ่งที่เรียกว่า เกมการเรียนรู้ หรือการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ซึ่งเป็นสื่อการเรียนรู้หนึ่งที่สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เป็นเกมรูปแบบใหม่ที่สอดแทรกเนื้อหาความรู้ไปในเกม ผู้เล่นได้รับความรู้ในขณะที่เล่นเกมไปด้วย จึงได้รับการยอมรับและได้รับความสนใจจากผู้เรียนวัยรุ่น และเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ส่งผลให้การเรียนการสอนมีคุณภาพอย่างมาก (Chumwuttisak and Silanoi, 2015)

ในปัจจุบันเกมที่เข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นได้ดีคือสมาร์ตโฟนเกมเนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่นิยมเล่นเกมจากสมาร์ตโฟนในชีวิตประจำวัน การสร้างเกมในสมาร์ตโฟนโดยสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นสิ่ง

ที่น่าสนใจ ช่วยให้ผู้เล่นสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ ทุกเวลา เรียนรู้จากสถานการณ์จำลองในเกมเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน แต่เนื่องด้วยสถานการณ์จำลองอาจช่วยในเรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเองเท่านั้น วัยรุ่นที่ออกกลางคันและมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำควรได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้สอนโดยตรงด้วย เกมการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้สอนสามารถแนะนำและให้ความรู้ได้โดยตรงทันที คือ เกมนันทนาการ สามารถช่วยให้วัยรุ่นได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ดังนั้นจึงควรนำเกมการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบมาใช้ควบคู่กัน เพื่อให้วัยรุ่นที่ออกกลางคันเกิดความตระหนักรู้การเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ การนำแนวคิด การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานโดยสอดแทรกเนื้อหาการเห็นคุณค่าในตนเอง จึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมในการช่วยให้วัยรุ่นมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นและลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดจากการลอกเลียนแบบเกมที่มีเนื้อหารุนแรง กลุ่มวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ที่อยู่ในอำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีปัญหาพฤติกรรมเลียนแบบเกมและต้องรีบแก้ไขเนื่องจากทะเลาะวิวาทและแสดงพฤติกรรมรุนแรงเพื่อให้ตนได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อน สร้างความกังวลในชุมชน วัยรุ่นกลุ่มนี้จึงควรได้รับการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองจากการเล่นเกมที่มีประโยชน์เพื่อลดพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคม

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ซึ่งวัยรุ่นที่ออกกลางคันในงานวิจัยนี้หมายถึง วัยรุ่นที่ออกจากการศึกษาก่อนจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี โดยสถานะปัจจุบันมิได้ศึกษาต่อในระดับใด ผู้วิจัยนำแนวคิดการออกแบบเกมของ Malone (1981) มาใช้ออกแบบเกมการเรียนรู้ โดยมีประเด็นสำคัญ คือ การกำหนดกติกา การสร้างความสนุกสนาน ความท้าทาย การแข่งขัน และจินตนาการ เพื่อสร้างเกมให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นที่ออกกลางคัน และนำทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg (1979) ซึ่งประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง 5 ด้าน คือ ด้านความรู้สึกดีต่อตนเอง ด้านความเคารพตนเอง ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ด้านความสามารถของตนเอง และด้านความรู้สึกประสบความสำเร็จ มาบูรณาการร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ (Andragogy) ของ Knowles (1980) โดยมีประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบนันทนาการ และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียน นำมาสร้างกระบวนการจัดการศึกษานอกระบบเพื่อเสริมสร้างให้วัยรุ่นที่ออกกลางคันมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นทำให้พวกเขานำพาตนเองไปสู่การศึกษาต่อหรือนำพาตนเองไปสู่การประกอบอาชีพที่สุจริตและเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป

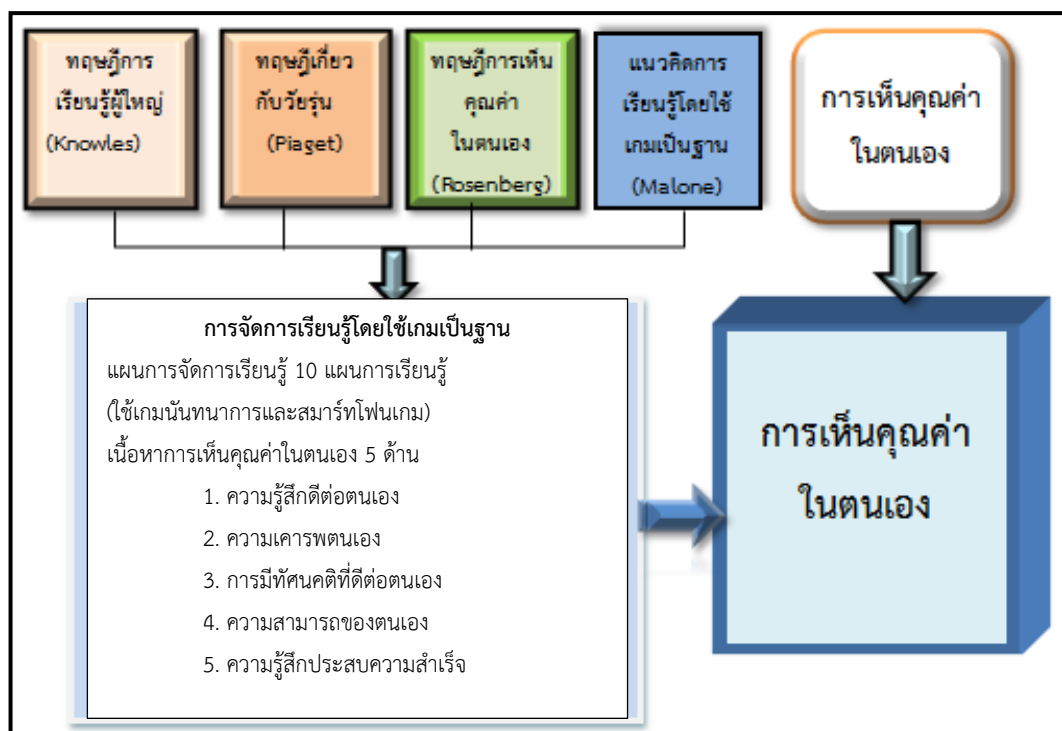
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน
2. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถอธิบายกระบวนการและทฤษฎีในการทำวิจัยได้ดังนี้ คือ กระบวนการวิจัยใช้ทฤษฎี 4 ทฤษฎี ได้แก่ (1) ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ (Andragogy) ของ Knowles (1980) โดยมีประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนนำตนเอง และการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เรียน (2)

ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่นของ Piaget (1969) โดยมีประเด็นเกี่ยวกับ ความต้องการได้รับการยอมรับ การมีเอกลักษณ์ของตนเอง และความพอใจในตนเอง (3) ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg (1979) โดยมีประเด็นเกี่ยวกับ การเห็นคุณค่าในตนเอง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้สึกดีต่อตนเอง ด้านความเคารพตนเอง ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ด้านความสามารถของตนเอง และด้านความรู้สึกประสบความสำเร็จ และ (4) แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานของ Malone (1981) โดยมีประเด็นเกี่ยวกับ การกำหนดกติกา การสร้างความสนุกสนาน ความท้าทาย การแข่งขัน และจินตนาการมาบูรณาการเพื่อสร้างการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ซึ่งประกอบด้วยแผนการเรียนรู้ 10 แผนการเรียนรู้โดยใช้เกมการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ เกมนันทนาการ และสมาร์ตโฟนเกม โดยในกิจกรรมประกอบด้วย เนื้อหาการเห็นคุณค่าในตนเอง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้สึกดีต่อตนเอง ด้านความเคารพตนเอง ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ด้านความสามารถของตนเอง และด้านความรู้สึกประสบความสำเร็จ เมื่อได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานแล้วนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานที่สร้างขึ้นมามีกิจกรรมกับวัยรุ่นที่ออกกลางคันเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง โดยผู้วิจัยสรุปทฤษฎีที่นำมาสร้างกิจกรรมซึ่งแสดงในกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental design) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว (One group, pretest-posttest design) วัดผลก่อนและหลังทดลอง

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ วัยรุ่นที่ออกกลางคันเนื่องจากมีผลการเรียนต่ำ อายุระหว่าง 15-19 ปี

ตัวอย่าง ได้แก่ วัยรุ่นที่ออกกลางคันเนื่องจากมีผลการเรียนต่ำ อายุระหว่าง 15-19 ปี ที่อยู่ในร้านเกมและอาศัยในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 12 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจงและสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

เครื่องมือวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการสร้างกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน คือ (1) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และ (3) แบบสรุปเนื้อหา โดยดำเนินการสร้างและตรวจสอบกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ดังนี้ (1) สร้างแผนการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกอนุทิน และแบบติดตามผลการเข้าศึกษาต่อ (2) สร้างเกมการเรียนรู้จำนวน 2 รูปแบบคือ เกมเน้นทบทวน และสมาร์ทโฟนเกม โดยสร้างมาจากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษานอกระบบ 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการ 1 ท่าน การสนทนากลุ่ม (Focus group) จากวัยรุ่นกลุ่มอายุ 15-19 ปีที่ออกกลางคันจำนวน 8 คน และการสรุปเนื้อหาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดการเรียนรู้นอกระบบ ทฤษฎีวัยรุ่น ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเอง แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานและข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์โดยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยนำแผนการเรียนรู้ และเอกสารประกอบแผนการเรียนรู้ ได้แก่ (1) แบบสังเกตพฤติกรรม โดยมีเกณฑ์การประเมินลักษณะพฤติกรรม คือ ลักษณะที่ 1 มีอาการกังวล และขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในบางครั้ง หมายถึง ควรปรับปรุง ลักษณะที่ 2 ยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงความคิดเห็นบางครั้ง หมายถึง ดี และลักษณะที่ 3 ยิ้มแย้มแจ่มใส มั่นใจในการตอบคำถาม แสดงความคิดเห็นบ่อยครั้ง หมายถึง ดีมาก (2) แบบบันทึกอนุทิน โดยแบบบันทึกอนุทินมีเกณฑ์ประเมินดังนี้ ลักษณะที่ 1 ไม่สามารถอธิบายเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ หมายถึง ไม่เกิดความตระหนักถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง

ลักษณะที่ 2 สามารถอธิบายเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ถูกต้อง และสร้างสรรค์ หมายถึง ตระหนักถึงการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับดีมาก และ (3) แบบติดตามผลการเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งเกมการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ เกมเน้นทบทวน และสมาร์ทโฟนเกมที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาจากนั้นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษานอกระบบจำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาจำนวน 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการจำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีจำนวน 1 ท่าน เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item-objective congruence) เพื่อตรวจสอบหาความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเรียบร้อยแล้วจึงดำเนินการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (1) ปรับปรุงแผนการเรียนรู้ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นที่ออกกลางคัน (2) ปรับเอกสารประกอบแผนการเรียนรู้ ได้แก่ ใบความรู้ให้มีเนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย (3) ปรับเนื้อเรื่องเกมเน้นทบทวนให้เหมาะสมกับวัย ไม่ยากจนเกินไป และ (4) ปรับภาษาในสมาร์ทโฟนเกมให้เข้าใจง่าย และปรับขนาดและสีของตัวอักษรในเกมให้มองเห็นชัดเจนขึ้น ภายหลังการปรับปรุงนำเสนอผู้เชี่ยวชาญอีกครั้งและได้ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์อยู่ที่ 0.67-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) ก่อนทดลองจริง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน คือ (1) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg (1965) ฉบับมาตรฐานภาษาอังกฤษ (2) แบบสังเกตพฤติกรรม (3) แบบบันทึกกอนูทิน และ (4) แบบติดตามผลการเข้าศึกษาต่อ สำหรับการพัฒนาระบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองผู้วิจัยนำเครื่องมือมาตรฐานภาษาอังกฤษของ Rosenberg (1965) มาปรับใช้ โดยแบ่งขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Checklist) ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง นำมาแปลเป็นภาษาไทยและปรับให้เหมาะสมกับยุคสมัย จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจำนวน 3 ท่าน ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ปรับปรุงเรื่องการปรับภาษาให้กระชับ เข้าใจง่าย เหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ภายหลังการปรับปรุงนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งและได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) ก่อนการทดลองจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มที่ศึกษา คือ วัยรุ่นที่ออกกลางคันเนื่องจากมีผลการเรียนต่ำ ซึ่งมีอายุระหว่าง 15-19 ปี ที่อยู่ในร้านเกมและอาศัยในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 12 คน โดยเลือกแบบเจาะจงและสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

2. ผู้วิจัยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบบสังเกตพฤติกรรมแบบบันทึกกอนูทิน และแบบติดตามผลการเข้าศึกษาต่อ

3. ดำเนินการทดลองดังนี้

3.1 รับสมัครผู้เข้าร่วมวิจัยโดยเลือกจากความสมัครใจของวัยรุ่นจำนวน 12 คน ที่จัดอยู่ในกลุ่มออกกลางคันกลุ่มอายุระหว่าง 15-19 ปี ซึ่งอยู่ในร้านเกมและชี้แจงเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการทำวิจัยโดยให้วัยรุ่นบันทึกความสมัครใจและยินยอมเข้าร่วมกิจกรรมตามแบบบันทึกความยินยอม

3.2 ปฐมนิเทศกลุ่มวัยรุ่นที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคังก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

3.3 วัดการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองก่อนการทดลองกับวัยรุ่น 12 คนที่อยู่ในกลุ่มออกกลางคัน

3.4 ดำเนินการทดลองกิจกรรมตามแผนการจัดการจัดการศึกษานอกระบบโดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ตามวันเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน จำนวน 10 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 วัน ครั้งละ 90 นาที รวมทั้งสิ้น 900 นาที โดยผู้วิจัยบันทึกการสังเกตพฤติกรรมทุกกิจกรรม และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเขียนบันทึกกอนูทินหลังร่วมกิจกรรมทุกครั้ง

3.5 วัดการเห็นคุณค่าในตนเองด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองหลังทดลอง และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.6 ติดตามผลการสมัครเข้าศึกษาต่อของวัยรุ่นที่ออกกลางคันภายหลังการทดลอง โดยบันทึกข้อมูลการสมัครเข้าศึกษาต่อลงในแบบติดตามผลการเข้าศึกษาต่อ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบบันทึกอนุทินโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบติดตามผลการเข้าศึกษาต่อโดยใช้สถิติร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างกิจกรรมการจัดการศึกษาอบรมด้วยแนวทางการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน สรุปผลดังนี้ ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสรุปได้ว่า การสร้างแผนการเรียนรู้เพื่อนำไปจัดกิจกรรมโดยใช้เกมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นและตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นเล่น คือ สมาร์ทโฟนเกม และควรมีเกมการเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถให้ความรู้ได้ทันที คือ เกมเน้นทบทวนการใช้ควบคู่กันในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง 1 ด้าน ระยะเวลาการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมคือ 90 นาที ผลการสนทนากลุ่มสรุปได้ว่า วัยรุ่นที่ออกกลางคันส่วนใหญ่เล่นเกมผ่านสมาร์ทโฟนและชอบเกมประเภทสถานการณ์จำลอง การสรุปทฤษฎีที่สอดคล้องกับบริบทวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ การเห็นคุณค่าในตนเอง จิตวิทยาวัยรุ่น และแนวทางการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ใช้ในกระบวนการสอน จากนั้นนำข้อมูลมาสร้างกิจกรรมโดยได้ผลการวิจัย คือ (1) แผนการเรียนรู้จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ โดยมีเอกสารประกอบแผนการเรียนรู้ ได้แก่ ใบความรู้ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกอนุทิน และ แบบติดตามผลการเข้าศึกษาต่อ (2) เกมการเรียนรู้ ได้แก่ เกมเน้นทบทวนและสมาร์ทโฟนเกม และ (3) แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความรู้สึที่ดีต่อตนเอง (2) ด้านความเคารพตนเอง (3) ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง (4) ด้านความสามารถของตนเอง และ (5) ด้านความรู้สึประสบความสำเร็จ โดยจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 90 นาที ผลการสร้างแผนการเรียนรู้และรายละเอียดการจัดกิจกรรมแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการสร้างแผนการเรียนรู้ และรายละเอียดการจัดกิจกรรม

แผนการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้	ระยะเวลา
1	ด้านความรู้สึที่ดีต่อตนเอง	เกมเน้นทบทวน	90 นาที
2	ด้านความรู้สึที่ดีต่อตนเอง	สมาร์ทโฟนเกม	90 นาที
3	ด้านความเคารพตนเอง	เกมเน้นทบทวน	90 นาที
4	ด้านความเคารพตนเอง	สมาร์ทโฟนเกม	90 นาที
5	ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง	เกมเน้นทบทวน	90 นาที
6	ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง	สมาร์ทโฟนเกม	90 นาที
7	ด้านความสามารถของตนเอง	เกมเน้นทบทวน	90 นาที
8	ด้านความสามารถของตนเอง	สมาร์ทโฟนเกม	90 นาที
9	ด้านความรู้สึประสบความสำเร็จ	เกมเน้นทบทวน	90 นาที
10	ด้านความรู้สึประสบความสำเร็จ	สมาร์ทโฟนเกม	90 นาที
รวม			900 นาที

ผลการตรวจสอบคุณภาพแผนการเรียนรู้จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ เกมการเรียนรู้ 2 รูปแบบ และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item-objective congruence) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เครื่องมือทั้งหมดได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 ถือว่ามีคุณภาพและนำไปใช้ได้

2. ผลการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ผลจากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวัยรุ่นที่สมัครใจจำนวน 12 คน พบว่า วัยรุ่นกลุ่มที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพของครอบครัวครึ่งหนึ่งบิดา-มารดาหย่าร้าง ลักษณะเกมที่ชอบมากที่สุด คือ เกมต่อสู้ (Fighting game) และเกมวางแผน (Strategy games) ซึ่งมีจำนวนชั่วโมงเฉลี่ยที่เล่นเกมใน 1 วัน เล่นเกม ที่ร้านเกมจำนวนรวม 3-4 ชั่วโมง/วัน การวางแผนชีวิตในอนาคตของกลุ่มวัยรุ่นที่ออกกลางคันก่อนเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า มีการวางแผนศึกษาต่อที่การศึกษานอกระบบ (กศน.) จำนวน 5 คน ทำสวน จำนวน 4 คน และไม่ได้วางแผนชีวิตในอนาคตจำนวน 3 คน และในการวางแผนชีวิตในอนาคตหลังเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า มีการวางแผนศึกษาต่อที่การศึกษานอกระบบ (กศน.) จำนวน 11 คน และทำสวน จำนวน 1 คน

เปรียบเทียบการตระหนักรู้ในการเห็นคุณค่าของตนเองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม

2.1 ผลการเห็นคุณค่าในตนเอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคันที่เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด พบว่าทุกคนมีคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าของตนเองหลังการเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมโดยมีค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนสูงขึ้นที่ 8.92 คะแนน ดังแสดง ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการตระหนักรู้ในการเห็นคุณค่าของตนเองก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม (จำนวนวัยรุ่น 12 คน)

การเห็นคุณค่าในตนเอง	คะแนนเต็ม	ก่อนการร่วมกิจกรรม		หลังการร่วมกิจกรรม		ผลต่างคะแนน
		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้เข้าร่วมการทดลอง	30	14.25	3.52	23.17	2.25	8.92

จึงสามารถสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคันสามารถเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นออกกลางคันที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 12 คนให้มีระดับสูงขึ้นได้

2.2 ผลจากการสังเกตพฤติกรรม

ผลการสังเกตพฤติกรรมพบว่า การแสดงออกทางพฤติกรรมในเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่าวัยรุ่นที่ออกกลางคันส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองทุกแผนการเรียนรู้อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 8-12 คน ดังนั้นแผนการเรียนรู้ที่ 1-10 จึงสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างความตระหนักรู้เรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นได้

2.3 ผลการบันทึกอนุทิน

ผลการบันทึกอนุทินพบว่าวัยรุ่นที่ออกกลางคันมีความตระหนักรู้และสามารถอธิบายเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเองถูกต้อง และยกตัวอย่างได้สร้างสรรค์ ทุกแผนการเรียนรู้ ซึ่งถือว่ามีความตระหนักรู้การเห็นคุณค่าในตนเองในระดับดีมาก ทุกคน จำนวนทั้งหมด 12 คน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมสามารถเสริมสร้างความตระหนักรู้เรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคันได้

2.4 ผลการเข้าศึกษาต่อ

การติดตามผลการเข้าศึกษาต่อ พบว่า ภายหลังการทดลอง วัยรุ่นที่ออกกลางคันที่เข้าร่วมการทดลอง สมัครเข้าศึกษาต่อการศึกษานอกระบบ (กศน.) จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 91.74 และประกอบอาชีพ ทำสวน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.26 สะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมที่สร้างขึ้นสามารถทำให้วัยรุ่นที่ออกกลางคันเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นได้ และเมื่อมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นทำให้วัยรุ่นที่ออกกลางคัน นำตนเองเข้าศึกษาต่อการศึกษานอกระบบ (กศน.) และนำตนเองไปประกอบอาชีพที่สุจริตได้

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่าการสร้างกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ได้แผนการเรียนรู้ 10 แผนการเรียนรู้ เกมการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ เกมนันทนาการ และสันทนาการ และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผลการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคันพบว่าหลังการเข้าร่วมกิจกรรม วัยรุ่นที่ออกกลางคันมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น และทำให้วัยรุ่นที่ออกกลางคันกลับเข้าศึกษาต่อการศึกษานอกระบบ (กศน.)

อภิปรายผล

ประเด็นที่ 1 การสร้างกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ได้ผลการสร้างกิจกรรมเป็นแผนการเรียนรู้จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ และเกมการเรียนรู้ 2 รูปแบบ คือ เกมนันทนาการ และสันทนาการ โดยมีรายละเอียดการจัดกิจกรรมดังนี้ แผนการเรียนรู้ที่ 1, 3, 5, 7 และ 9 ใช้เกมนันทนาการ และแผนการเรียนรู้ที่ 2, 4, 6, 8 และ 10 ใช้สันทนาการ การสร้างกิจกรรมโดยใช้เกมเป็นฐานนับเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยรุ่น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเกมการเรียนรู้เป็นสื่อการเรียนรู้หนึ่งที่สามารถกระตุ้นความสนใจของกลุ่มวัยรุ่นได้ดี เป็นเกมรูปแบบใหม่ที่สอดแทรกเนื้อหาความรู้ไปในเกม ผู้เล่นได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้รับความสนุกสนาน และได้รับความรู้ในขณะที่เล่นเกมไปด้วย เกมการเรียนรู้จึงเป็นเกมที่ได้รับการยอมรับ ได้รับความสนใจจากผู้เรียนวัยรุ่น และเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ส่งผลให้การเรียนการสอนมีคุณภาพอย่างมาก (Chumwuttisak and Silanoi, 2015) ผู้วิจัยเลือกเกมการเรียนรู้ 2 รูปแบบ ได้แก่ เกมนันทนาการ และสันทนาการมาใช้จัดกิจกรรมควบคู่กัน เป็นเพราะว่าเกมนันทนาการเป็นเกมที่สนุกสนาน มีการสื่อสารพูดคุยได้ ผู้สอนสามารถแนะนำและให้ความรู้เพิ่มเติมได้ทันทีในสถานการณ์จริง ส่วนสันทนาการเป็นเกมที่ผู้เล่นได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้รับความรู้ในขณะที่เล่นเกมจากสถานการณ์จำลอง และตอบสนองความต้องการของวัยรุ่นเพราะวัยรุ่นเล่นเกมจากสันทนาการในชีวิตประจำวันเป็นส่วนใหญ่ การนำเกมรูปแบบสถานการณ์จริงเพื่อให้ผู้เล่น ได้แก้ปัญหาในชีวิตจริง และสถานการณ์จำลองเพื่อให้ผู้เล่นได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมาใช้ควบคู่กัน จะช่วยเสริมสร้างความตระหนักรู้การเห็นคุณค่าในตนเองได้

มากขึ้น กระบวนการสร้างกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง การเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน สร้างมาจาก (1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการ การศึกษานอกระบบ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และผู้เชี่ยวชาญทางด้านนันทนาการ (2) ข้อมูลจากบันทึกการสนทนากลุ่มกับเด็กวัยรุ่นที่ออกกลางคัน และ (3) ข้อมูลจากการสรุปเนื้อหาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ผู้ใหญ่ (Andragogy) ของ Knowles (1980) ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่นของ Piaget (1969) ทฤษฎีการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg (1979) และทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานมาออกแบบ เกมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของ Malone (1981) โดยแผนการเรียนรู้และเกมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญมีค่าดัชนีความสอดคล้องในระดับสูง สะท้อนว่าการสร้างกิจกรรม การจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น ที่ออกกลางคัน ผู้วิจัยสร้างจากแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับบริบทของกลุ่มที่ศึกษา โดยกระบวนการสร้าง กิจกรรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองสอดคล้องกับงานวิจัยของ lampracha and Premchuen (2017) ที่นำ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างการเห็น คุณค่าในตนเองของนักเรียนและได้เป็นชุดกิจกรรมจำนวน 16 ชุดกิจกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และภายหลังทดลองนักเรียนมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นข้อมูล สนับสนุนว่ากระบวนการสร้างกิจกรรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองที่สร้างจากข้อมูลในการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลจากกลุ่มที่ศึกษา และแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย สามารถทำให้กิจกรรมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มที่ศึกษาและสามารถเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองให้มีระดับที่สูงขึ้นได้ สำหรับ ระยะเวลาในการนำกิจกรรมที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มที่ศึกษาเพื่อให้เกิดกระบวนการในการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น จะต้องอาศัยการเรียนรู้และทำความเข้าใจ การเรียนรู้จะพัฒนาเป็นไปอย่างช้าๆ เกิดการเรียนรู้แบบทีละน้อยและค่อย เพิ่มระดับ ผู้วิจัยจึงสร้างกิจกรรมทบทวน 2 ครั้งในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง 1 ด้าน เพื่อให้เกิดการเห็น คุณค่าในตนเองที่คงทนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกฎแห่งการเรียนรู้ของ Thorndike (1966) ที่อธิบายไว้ว่า การฝึกหัดและการเรียนรู้ที่กระทำซ้ำบ่อยๆ จะทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่ค่อยๆ เพิ่มระดับและสร้างความรู้สึกที่ คงทนถาวร กิจกรรมที่สร้างขึ้นนี้ จึงถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีคุณภาพสามารถเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองได้ เหมาะสมกับบริบทของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน

ประเด็นที่ 2 ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน มีผลการตระหนักรู้การเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ ออกกลางคันหลังร่วมกิจกรรมในระดับที่สูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าหลังเข้าร่วมกิจกรรม วัยรุ่นได้รับความรู้และมีการเห็น คุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้เกมการเรียนรู้สามารถกระตุ้น ความสนใจของวัยรุ่นทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chumwuttisak and Silanoi (2015) ที่ศึกษาผลการวิจัยด้านเจตคติต่อการเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย โดยใช้รูปแบบการสอนด้วย เกม ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการทดลอง นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.54 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเกมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความรู้ในวัยรุ่นได้อย่าง มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การสังเกตพฤติกรรมและการบันทึกอนุทิน สะท้อนถึงความเข้าใจและการเกิด ความตระหนักรู้ถึงการเห็นคุณค่าในตนเองครบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้สึกดีต่อตนเอง ด้านความเคารพตนเอง ด้านการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ด้านความสามารถของตนเอง และด้านความรู้สึกประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ Theerawongnukul (2013) ที่พบว่า หลังจากนักเรียนนอกระบบโรงเรียนได้เข้าร่วมโปรแกรมเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองและทักษะทางสังคมที่ผู้วิจัยจัดขึ้น นักศึกษามีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tanyawong (2011) ที่ทดลองใช้กิจกรรมเกมเน้นพัฒนาการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองกับเด็กกำพร้าบ้านแกรต้า ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการทดลองเด็กกำพร้ามีคะแนนหลังร่วมกิจกรรมในตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยครั้งนี้มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถทำให้วัยรุ่นที่ออกกลางคันมีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับที่สูงขึ้นนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพและนำตนเองเข้าศึกษาต่อไปได้ โดยการติดตามผลการเข้าศึกษาต่อในงานวิจัยนี้พบว่าภายหลังการทดลองวัยรุ่นที่ออกกลางคันที่เข้าร่วมทดลอง สมัครเข้าศึกษาต่อการศึกษานอกระบบ (กศน.) ถึงร้อยละ 91.74 เป็นข้อมูลสนับสนุนว่าการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำให้วัยรุ่นที่ออกกลางคันมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น และเมื่อวัยรุ่นที่ออกกลางคันเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นทำให้วัยรุ่นนำตนเองเข้าศึกษาต่อเพื่อพัฒนาให้ตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสร้างกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน ควรคำนึงถึงยุคสมัยและเกมที่ได้รับความนิยมที่เปลี่ยนแปลง ศึกษาทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือพัฒนากิจกรรมและเกมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการและทันสมัย

1.2 วัยรุ่นมีผลการตระหนักรู้การเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นทุกประเด็น การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งพบว่าวัยรุ่นมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นตามลำดับขั้นไม่ได้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นได้ครั้งเดียว หากเพิ่มเวลาการจัดกิจกรรมอาจทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองคงทนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการติดตามผลในระยะยาวเพื่อสร้างความคงทนของการเห็นคุณค่าในตนเองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Charoenwanit, S. (2014). Game Addiction Behaviors: Impacts and Preventions. *Journal of Science and Technology*, 22(6), 871-879. (in Thai)
- Chumwuttisak, K. and Silanoi, L. (2015). The Developing Grade 5 Student's Analytical Thinking Skill and Attitude Towards Democratic Citizenship in The Learning Unit on "Good Citizen in A Democracy" Social Studies S15101 Course, Using Game-Based-Learning. *Journal of Education Khon Kaen University*, 38(4), 177-185. (in Thai)

- Chutopama, M. (2010). How Important is Self-esteem and How to Build? *Academic Journal Burirum Rajabhat University*, 2(2), 13-16. (in Thai)
- Dissorn, N. (2014). *A Study of Factors and Causes Affecting Leaving Schools of Students According to Administrator's Opinions under The Office of Chanthaburi Primary Educational Service Areas*. Thesis of the Degree of Master of Education Program in Educational Administration. Chantaburi: Rambhai Barni Rajabhat University. (in Thai)
- Hawcharoen, A. (2010). *Relationship between Self-control and Online Game playing Behavior of Lower Secondary School Students*. Thesis of the Degree of Master of Education Program in Psychology and Guidance. Chiang Mai: Chiang Mai University. (in Thai)
- Iampracha, A. and Premchuen, S. (2017). A Development of the Guidance Activity Package to Enhance Student Self-esteem. *Academic Journal Bangkokthonburi University*, 6(1), 159-170. (in Thai)
- Jantaragant, P. (2016). A Study Self-esteem of Students in King Mongkut's institute of Technology Ladkrabang. *Journal of Industrial Education*, 15(2), 102-109. (in Thai)
- Kaenchampa, A. (2017). *Self-esteem of Child and Youth in Juvenile Vocational Training Centre*. Thesis of the Degree of Master of Social Work Program in Social Work. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Knowles, M. (1980). *The Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy*. Englewood Cliffs: Cambridge Adult Education.
- Kunsiripunyo, J. (2015). Behavior of Teenagers so Addicted to Online Games that They Committed Crimes of Burglary: The Case Study of Sattathip District, Chon Buri Province. *Nakhon Phanom University Journal*, 5(3), 16-23. (in Thai)
- Malone, T.W. (1981). What Makes Computer Games fun. *BYTE*, 6(12), 258-277.
- Piaget, J. (1969). *The Psychology of the Child*. New York: Basic Books.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the Adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the Self*. New York: Basic Books.
- Tanyawong, T. (2011). *The Effects of Recreational Activities Enhancing Self-esteem of HIV Infected Orphans in Gerda Home, Lopburi Province*. Thesis of the Degree of Master of Science. Bangkok: Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Theerawongnukul, H. (2013). *The Development of A Program to Enhance Self-esteem and Social Skills for Non-formal Education Students*. Thesis of the Degree of Doctor of Education Program in Educational Administration. Bangkok: Chulalongkorn university. (in Thai)
- Thorndike, E. L. (1966). *Human Learning*. Cambridge, Mass: M.I.T. Press.
- Yayod, I. (2017). A Management Model to Develop Desirable Characteristics of Students with the Use of Boy Scout Activities. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 17(2), 80-90. (in Thai)

การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียน

นිරนาท จุลเนียม*

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Received: 8 May 2020

Revised: 3 November 2020

Accepted: 5 November 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ (2) ศึกษาผลของการทดลองใช้รูปแบบฯ กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาวิชาชีพครู คณะศิลปศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ประจำปีการศึกษา 2561 ที่ไม่ได้เป็นครูวิชาชีพ และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 60 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม โดยจัดแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโต และแบบวัดกรอบความคิดเติบโต เปรียบเทียบคะแนนกรอบความคิดเติบโตระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง และเปรียบเทียบคะแนนกรอบความคิดเติบโตในกลุ่มทดลองระหว่างสิ้นสุดการทดลองกับก่อนการทดลองด้วยการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) เงื่อนไขการนำรูปแบบการนิเทศการสอนไปใช้ (4) เนื้อหาการนิเทศการสอนตามรูปแบบ (5) ขั้นตอนการนิเทศการสอน (6) การจัดการเรียนรู้แบบสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ (7) แนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโต และ (8) การวัดผลประเมินผล 2. นักศึกษาที่ได้รับการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้รับการทดสอบรูปแบบการนิเทศการสอนภายหลังสิ้นสุดการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 3. นักศึกษาที่ได้รับการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตเมื่อสิ้นสุดการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการทดลองนี้ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโต ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีกรอบความคิดเติบโตดีขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศการสอน กรอบความคิดเติบโต นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: elovemylove@gmail.com

Development of a Model for Teaching Supervision Based on the Conceptual Framework of Growth Mindset for Teacher Professional Experience Interns to Develop Students' Learning Achievement

Neranart Chulniam*

Master of Education Program in Curriculum and Instruction,
Faculty of Liberal Arts and Education, Pathumthani University

Received: 8 May 2020

Revised: 3 November 2020

Accepted: 5 November 2020

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to create a model for teaching supervision based on the conceptual framework of growth mindset for teacher professional experience interns to develop students' learning achievement; and (2) to study the results of experimenting with the developed model. The research sample consisted of 60 students in the Graduate Certificate of Professional Teacher Program of the Faculty of Liberal Arts and Education, Pathum Thani University in the 2018 academic year, who were not professional teachers and willing to participate in this research. They were obtained by cluster random sampling. Then they were randomly assigned into the experimental group and the control group each of which consisting of 30 students. The tools used in this study were a model of teaching supervision based on the conceptual framework of growth mindset, and a scale to assess growth mindset. The independent t-test was used to compare the post-experiment mean score of growth mindset of the experimental group interns with the counterpart mean score of the control group interns. The dependent t-test was used to compare the pre-experiment and post-experiment mean scores of growth mindset of the experimental group interns. The research findings were as follows: 1. The constructed model consisted of 8 components: (1) the principles of the model, (2) the purposes of the model, (3) the conditions for implementing the teaching supervision model, (4) the contents of the teaching supervision model, (5) the steps of teaching supervision, (6) the brain-mind and learn pattern of learning management, (7) the guidelines for developing a conceptual framework for growth mindset, and (8) measurement and evaluation. 2. Intern students who used the teaching supervision model based on the conceptual framework of growth mindset had the post-experiment growth mindset scores significantly higher than the counterpart scores of intern students who did not use the teaching supervision model at the .05

level of statistical significance. 3. The post-experiment growth mindset scores of intern students who used the teaching supervision model based on the conceptual framework of growth mindset were significantly higher than their pre-experiment counterpart scores at the .05 level of statistical significance. The results of this experiment indicated that the teaching supervision model based on the conceptual framework of growth mindset, as developed by the researcher, could develop growth mindset of the experimental group intern students to be higher than that of the control group intern students.

Keywords: Teaching supervision model, Growth mindset, Teacher professional experience intern

* Corresponding Author; E-mail: elovemylove@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของสังคมเพราะการศึกษาเป็นกระบวนการ การพัฒนาบุคคลให้มีความพร้อมที่จะเป็นกำลังที่เข้มแข็งในการพัฒนาสังคม และในการจัดการศึกษานั้น ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากโดยเฉพาะครูประถมศึกษา เพราะปฏิบัติหน้าที่ในการวางรากฐานในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมทั้งด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะสำคัญสำหรับการเป็นครู ทักษะการจัดการเรียนรู้ และความตระหนักในการเป็นผู้เรียนรู้และพัฒนาตน ที่สำคัญคือ การมีชุดความคิดเกี่ยวกับการสอนที่เติบโตพร้อมพัฒนาตนเองอย่างมุ่งมั่น มีความเชื่อมั่นว่าบุคคลสามารถพัฒนาได้ ผ่านการเผชิญสถานการณ์ที่ยากท้าทาย โดยยังคงความมุ่งมั่น ใส่ใจ เกะติด เพียรพยายามปรับเปลี่ยน เรียนรู้จนบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาครูให้มีคุณสมบัติข้างต้นนั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องรวมพลังช่วยเหลือ และต้องเลือกแนวทางที่เหมาะสม โดยวิธีการพัฒนาครูที่เกิดผลนั้น Khaemmanee (2014) ได้เสนอว่าควรพัฒนาครูในสถานที่ทำงาน โดยการจัดระบบนิเทศภายใน มีการวางแผนการสอน สังเกตการณ์สอนและวิเคราะห์การสอนร่วมกัน การจัดการความรู้ การพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community) โดยการให้ครูทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมจากการลงมือปฏิบัติ และวิธีการอื่นๆ ตามความเหมาะสมกับบริบท และมีการดำเนินการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

โดยสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) มีแนวคิดต้องการให้กระบวนการผลิตครูมีคุณภาพและมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง แต่ด้วยข้อจำกัดด้านระยะเวลาและค่าใช้จ่าย หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู โดยกำหนดให้ศึกษารายวิชาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควบคู่กันไปตลอดหลักสูตรทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีใบประกอบวิชาชีพและต้องผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา โดยกำหนดให้เป็นรายวิชาที่นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาก่อนไปประกอบอาชีพครูต้องเรียนทุกคน และมีการได้ใช้ความรู้จริงในช่วงของการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูในโรงเรียน จึงนับว่าเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญและสามารถนำไปใช้ได้จริงเมื่อประกอบวิชาชีพครู แต่ปัญหาสำคัญส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เกิดปัญหาเมื่อนักศึกษาจะต้องปฏิบัติการสอนในสถานที่จริง เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวทั้งในระดับชั้นเรียนและระดับชาติ ซึ่งถ้าหากการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษานี้ ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ท้าทาย จะทำให้นักศึกษารู้สึกเชิงลบและขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้และจากผลการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการมองตน (Self-Theories) พบว่ามนุษย์นั้นประกอบด้วยผู้ที่มองว่า ความสามารถของตนนั้นเป็นสิ่งที่คงที่ถาวร (Entity) มีติดตัวมาตั้งแต่เกิดและเปลี่ยนแปลงไม่ได้ และมีแนวโน้มที่จะให้ผู้อื่นมองเห็นว่าตนเองมีความสามารถและไม่อยากให้คนอื่นมองว่าตนไม่ฉลาด กับผู้ที่มองว่าความสามารถของตนนั้นไม่ถาวร (Incremental) เป็นเพียงคุณลักษณะประการหนึ่งที่แปรเปลี่ยนได้ หากมีการเรียนรู้และฝึกฝน และมีแนวโน้มที่จะเลือกทำสิ่งที่ยากมากกว่าความสามารถของตน (David and Newstrom, 1989) ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์นิเทศก์เห็นว่าปัญหาดังกล่าวควรต้องได้รับการแก้ไขด้วยเทคนิคหรือกระบวนการสอนที่จะทำให้ผู้ที่ไม่ถนัดหรือมีเจตคติไม่ดีต่อการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาได้เกิดความสนใจหรือไม่เบื่อหน่าย และเกิดความพยายามที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองไม่ถนัดหรือไม่สนใจ

จากการศึกษาเอกสารด้านความรู้ความคิดมาระยะเวลาหนึ่ง ผู้วิจัยก็ได้พบว่าในปัจจุบันมีแนวคิดเรื่องกรอบความคิดเติบโต (Growth mindset) หรือที่ประเทศไทยมีคำเรียกหลายอย่างเช่น กรอบความคิด กรอบแนวคิด ชุดการคิด เป็นต้น ซึ่งผู้ที่เริ่มต้นแนวคิดนี้ คือ Dweck (2012) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

ผู้เขียนหนังสือเรื่อง Mindset: The new Psychology of Success ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยการใช้ Mindset ที่สามารถอธิบายได้ว่า ทำไมสมอง (Brain) และความสามารถ (Talent) จึงไม่นำไปสู่ความสำเร็จ โดย Dweck ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่จะทำให้ประสบความสำเร็จมาเป็นเวลานานสิบปี จนได้ข้อสรุปได้ว่า สิ่งที่ทำให้ผู้ที่ประสบความสำเร็จแตกต่างจากคนอื่นก็คือ Mindset โดยคนที่มีลักษณะที่เรียกว่า Fixed mindset จะเชื่อในคุณลักษณะแห่งตน เช่น สติปัญญา พรสวรรค์ ความสามารถ เป็นต้น และพยายามใช้สิ่งต่างๆ ที่ตนเองมีโดยไม่คิดจะพัฒนา คนพวกนี้จะเชื่อว่าตนเองสามารถประสบความสำเร็จได้ด้วยสติปัญญา พรสวรรค์ ความสามารถที่มีอยู่ในตัวโดยไม่ต้องใช้ความพยายามใดๆ ซึ่ง Dweck เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แตกต่างกับบุคคลที่มีลักษณะที่เรียกว่า Growth mindset ที่เชื่อว่าความสามารถของตนเองสามารถพัฒนาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียร โดยสติปัญญาและความสามารถเป็นเพียงจุดตั้งต้นเท่านั้น การที่มีมุมมองเช่นนี้จะไปสู่ความรักในการเรียนรู้ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการประสบความสำเร็จในชีวิต การสอนให้ผู้เรียนมีลักษณะ Growth mindset จะเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ดังนั้นจึงควรมีรูปแบบการนิเทศตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่จะช่วยพัฒนาให้นักศึกษามีความมั่นใจและมีความชำนาญมากขึ้น

การนิเทศจึงเป็นกระบวนการที่ช่วยกระตุ้น เร่งเร้า ให้ครูมีความตื่นตัวที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการนิเทศจากภายนอกหรือการนิเทศภายในก็ตาม เพราะการนิเทศการสอนมีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยเหลือครูพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศการสอนช่วยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอนจะถูกพัฒนาให้ก้าวหน้า และทันสมัยอยู่เสมอ มีลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการเรื่องแรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่ง (Kaplan, Cassel, and Gore, 1977) ได้กล่าวว่า หมายถึงความพอใจต่อความจำเป็นพื้นฐานในสังคมของแต่ละคน ซึ่งได้มาจากสิ่งแวดล้อมในสังคมของคนนั้น โดยได้รับการติดต่อสัมพันธ์กับคนในกลุ่มสังคม (Romphoree, 2009) ได้ให้ความหมายว่า แรงสนับสนุนทางสังคม คือ การที่บุคคลในเครือข่ายทางสังคมได้รับความช่วยเหลือทางด้านอารมณ์ สังคม สิ่งของและข้อมูล และการสนับสนุนนั้นจะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญและตอบสนองต่อความเครียดได้ นอกจากนี้การนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศการสอนจำเป็นต้องมีแนวคิดที่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นแนวคิดในการพัฒนาวิชาชีพครูที่ว่าการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในบริบทการทำงานจริงของครูให้ความสำคัญกับการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรงและการอภิปรายสะท้อนความคิดร่วมกัน เพื่อพัฒนาบทเรียนอย่างต่อเนื่องจนได้บทเรียนที่มีคุณภาพ (Fernandez and Yoshida, 2004) การนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะช่วยให้ศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาการสอนของตนเอง และให้เห็นแนวความคิดที่หลากหลายทั้ง จากอาจารย์นิเทศก์และเพื่อนนักศึกษาที่อยู่ในบริบทการเรียนรู้เดียวกันซึ่งจะช่วยให้สามารถพัฒนาบทเรียนหรือการสอนของตนได้ดียิ่งขึ้น

ส่วนเทคนิคการสอนให้ผู้เรียนมีบุคลิกลักษณะ Growth mindset นั้น Mueller and Dweck (1998) ให้ข้อสังเกตว่าการยกย่องความฉลาดของผู้เรียนส่งผลทางลบมากกว่าการยกย่องความพากเพียรพยายามในการศึกษานี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 400 คน โดยให้ทำแบบทดสอบชนิดรูปภาพง่าย ๆ (Nonverbal puzzle) หลังจากผู้เรียนทำแบบทดสอบเสร็จ ผู้วิจัยแจ้งคะแนนแก่ผู้เรียนและให้คำชมหนึ่งบรรทัด นักเรียนจำนวนครึ่งหนึ่งจะได้รับคำชมว่าเป็นเด็กฉลาด (Intelligence) ส่วนอีกครึ่งหนึ่งจะได้รับคำชมว่าพยายามดีมาก (Effort)

หลังจากนั้นก็ให้เลือกทำแบบทดสอบอีกชุด ซึ่งมีให้เลือก 2 ฉบับที่จะมีความยากต่างกัน พบว่า นักเรียนร้อยละ 90 ที่ได้รับคำชมว่ามีความพยายามดีมักจะเลือกแบบทดสอบที่มีความยากมากกว่า ต่อมานักวิจัยได้ทดสอบความกลัวการล้มเหลวโดยให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนทำแบบทดสอบที่มีความยากระดับมากที่สุด ระหว่างการทดสอบ นักเรียนที่ได้รับคำชมว่ามีความพยายามดีมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาโจทย์ที่ยาก ในขณะที่อีกกลุ่มเล็กทำแบบทดสอบเพราะยากเกินไป ยังมีการศึกษาต่ออีก หลังการประกาศคะแนนสอบ โดยให้ทางเลือกว่าจะให้ดูผลการสอบของเพื่อนที่มีคะแนนสูงกว่าหรือต่ำกว่าตน นักเรียนที่ได้รับคำชมว่ามีความพยายามดีมักจะสนใจคะแนนสอบที่สูงกว่าของตน พวกเขาต้องการเห็นว่าตัวเองผิดพลาดตรงไหนและเรียนรู้จากความผิดพลาดเพื่อจะไม่ทำผิดอีกในครั้งต่อไป ท้ายสุด ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดแรกซ้ำ พบว่า นักเรียนที่ได้รับคำชมว่ามีความพยายามดีมีการพัฒนาคะแนนสูงขึ้นร้อยละ 30 ส่วนนักเรียนที่ได้รับคำชมว่าฉลาดมากมีคะแนนสอบต่ำกว่าคะแนนการสอบครั้งแรกร้อยละ 20 การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อครูให้การชมเชยจะทำให้ผู้เรียนกลายเป็นพวกกรอบความคิดคงที่เช่น ผู้ใหญ่ชมว่าคนนี้มีพรสวรรค์ หรือเป็นอัจฉริยะ มีทักษะดี ก็กลายเป็นการส่งกรอบความคิดคงที่ให้กับเด็ก แต่ถ้าผู้ใหญ่ชมเชยว่ามีความพยายามดี หรือมีความพากเพียร ก็จะสร้างให้เด็กกลายเป็นพวกกรอบความคิดแบบเปิดกว้าง การสอนนักเรียนให้เรียนรู้จากความผิดพลาดและให้กล้าท้าทายความสามารถของตนจะกลายเป็นกรอบความคิดที่นำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนต่อไป

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียน และแนวคิดเรื่องกรอบความคิดเติบโต ซึ่งสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจอยากทำในสิ่งที่ไม่ถนัด ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงแนวคิดจาก Fixed mindset เป็น Growth mindset ได้ จึงทำให้การจัดการเรียนรู้ดีขึ้น จากฐานคิดที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียน โดยผ่านการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยมีการประเมินจากอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงตามระยะเวลาที่กำหนด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

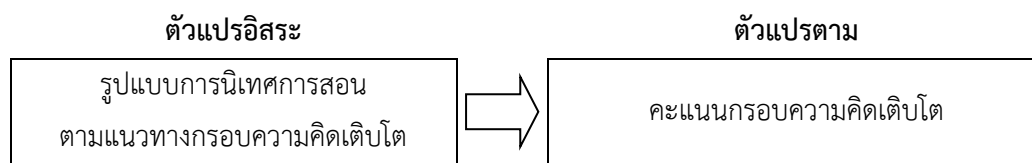
1. เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีคุณภาพอยู่ในระดับดี
2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโต ภายหลังสิ้นสุดการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม
3. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนกรอบความคิดเติบโตของนักศึกษากลุ่มทดลอง ภายหลังสิ้นสุดการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่พัฒนาขึ้นมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัย แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดสอบ (Nonrandomized Control Group Pretest-Posttest Design) (Thawirat, 2000)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ประจำปีการศึกษา 2561 ของคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ประจำปีการศึกษา 2561 ของคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ผู้วิจัยให้นักศึกษาทั้งหมดทำแบบวัดกรอบความคิดเติบโต โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) (Thawirat, 2000) จำนวน 2 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มละ 30 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองได้รับการนิเทศการสอนตามแนวทางของกรอบความคิดเติบโต และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมได้รับการนิเทศการสอนรูปแบบปกติ

เครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบวัดชุดความคิดเติบโต ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ ข้อคำถามแต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามความรู้สึกในขณะนั้น โดยเลือกข้อคำถามตามที่กำหนด สามารถนำมาประเมินค่าคะแนนของกรอบความคิดเติบโตได้ (Chomchuen, 2015) เนื่องจากในแบบวัดชุดความคิดมีข้อบ่งชี้คุณลักษณะกรอบความคิดเติบโต กล่าวคือพฤติกรรมที่ครอบคลุมถึงความคิด ความรู้สึก หรือการแสดงออกถึงการสร้างความรู้สึกลึกซึ้งในตนเอง เชื่อว่ามีความฉลาด และสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ มีความคิด ทักษะที่ดีที่เชื่อมั่นในความสามารถและสติปัญญาสามารถพัฒนาได้ ให้ความสำคัญกับความพยายาม ขอบปัญหาและความท้าทาย เกิดความมุ่งมั่นในการฟันฝ่าปัญหา และไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ซึ่งเป็นหนทางในการเรียนรู้ที่ดี และสามารถนำไปสู่ความสำเร็จได้ ด้วยตัวชี้วัดคุณลักษณะกรอบความคิดเติบโตที่ไม่ยึดติดต่อพื้นฐานความฉลาดของตนเอง มีความเชื่อมั่นต่อความสามารถและความฉลาดของตนเอง มีทัศนคติที่ดีต่อการปรับตัวในการเปลี่ยนแปลง มีความคิดที่ดีต่อการพัฒนาความสามารถของตนเอง มีความเชื่อต่อความสามารถในการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบพื้นฐานของตนเอง มีความเชื่อมั่นผลของ

ความพยายาม มีความมุ่งมั่นในการพุ่งชนปัญหา ให้ความสำคัญกับความพยายามต่อการแก้ปัญหา เห็นการเผชิญปัญหา เป็นความท้าทาย ให้ความสำคัญต่อการลงมือทำมากกว่าความสำเร็จ เป็นต้น

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Index หรือ CVI) ผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องและศึกษาความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญประเมินข้อคำถามแต่ละข้อคะแนนเป็น 4,3,2,1 หรือ (4=เกี่ยวข้องมากที่สุด และ 1=ไม่เกี่ยวข้องเลย) ค่า CVI ของแบบสอบถามทั้งฉบับคิดจากค่าร้อยละของข้อคำถามที่ได้คะแนนเฉลี่ยมากกว่า 3 มีจำนวน 9 ข้อใน 10 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 90 คือค่าดัชนีความเที่ยงตรงของเครื่องมือชุดนี้ เท่ากับ .90 มีค่า CVI มากกว่า .80 ขึ้นไป ถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา อยู่ในเกณฑ์ดี (Polit and Hungler, 1999)

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดกรอบความคิดเติบโต โดยนำแบบวัดกรอบความคิดเติบโตไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 อยู่ในระดับดี สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้ ผู้วิจัยจึงนำแบบวัดกรอบความคิดเติบโตที่ได้ ไปดำเนินการกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลองต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนก่อนการทดลอง คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 60 คน โดยให้นักศึกษาทั้งหมดทำแบบวัดกรอบความคิดเติบโต และทำการจัดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน

2. ขั้นตอนการทดลอง ภายหลังจากขั้นตอนก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยจัดทำบทเรียนในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สำหรับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยที่ให้นักกลุ่มทดลองได้เข้ากระบวนการทดลองด้วยรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตพร้อมทั้งบทเรียน เป็นจำนวน 10 ครั้ง และผู้วิจัยให้กลุ่มควบคุมได้เรียนตามแบบปกติพร้อมบทเรียนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง ผู้วิจัยแจกแบบวัดกรอบความคิดเติบโตให้กับกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุมหลังสิ้นสุดการทดลองและนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้ใช้รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตมีคะแนนกรอบความคิดเติบโตสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ใช้รูปแบบฯ ภายหลังจากสิ้นสุดการทดลอง ทำการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ด้วยการทดลองค่าที่แบบอิสระ Independent t-test

2. นักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตมีคะแนนกรอบความคิดเติบโต ภายหลังจากสิ้นสุดการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ทำการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที่แบบ Dependent t-test

ขั้นตอนการวิจัย

การพัฒนาแบบแผนการนิเทศการสอนตามแนวทางการรอบความคิดเติบโต เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เสริมทักษะทางสมองซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ดี โดยใช้หลักการ 3 ประการ คือ การพัฒนากรอบความคิดเติบโต การจัดการเรียนรู้แบบสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ และแนวทางการพัฒนากรอบความคิด สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ทั้งหมด 10 ครั้งๆ ละ 45 นาที โดยจะจัดกิจกรรมทั้งหมด 10 วัน ตั้งแต่ช่วงเวลา 08.30-10.00 น. การสร้างและการหาคุณภาพรูปแบบการนิเทศการสอน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาดาราร เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ โดยใช้หลักการ 12 ประการในการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานโดย Caine et al. (2009) และแนวทางการพัฒนากรอบความคิด โดย Andersen (2006) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายและวิธีดำเนินการที่เหมาะสมในการเสริมทักษะสมองที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. สร้างรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางการรอบความคิดเติบโต เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ จากนั้นนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานวิจัย ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) เงื่อนไขการนำรูปแบบการนิเทศการสอนไปใช้ (4) เนื้อหาการนิเทศการสอนตามรูปแบบ (5) ขั้นตอนการนิเทศการสอน (6) การจัดการเรียนรู้แบบสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ (7) แนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโต และ (8) การวัดผลประเมินผล

3. นำรูปแบบการนิเทศการสอนที่พัฒนาขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา ด้านกิจกรรมเสริมทักษะทางสมอง จำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการและการประเมินผล

4. ปรับปรุงรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางการรอบความคิดเติบโต ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาวิชาชีพครู (ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง) จำนวน 30 คน ได้รูปแบบ การนิเทศการสอน ตามแนวทางการรอบความคิดเติบโต และนำรูปแบบดังกล่าว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู คณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2561 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการนิเทศการสอนตามกรอบแนวคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

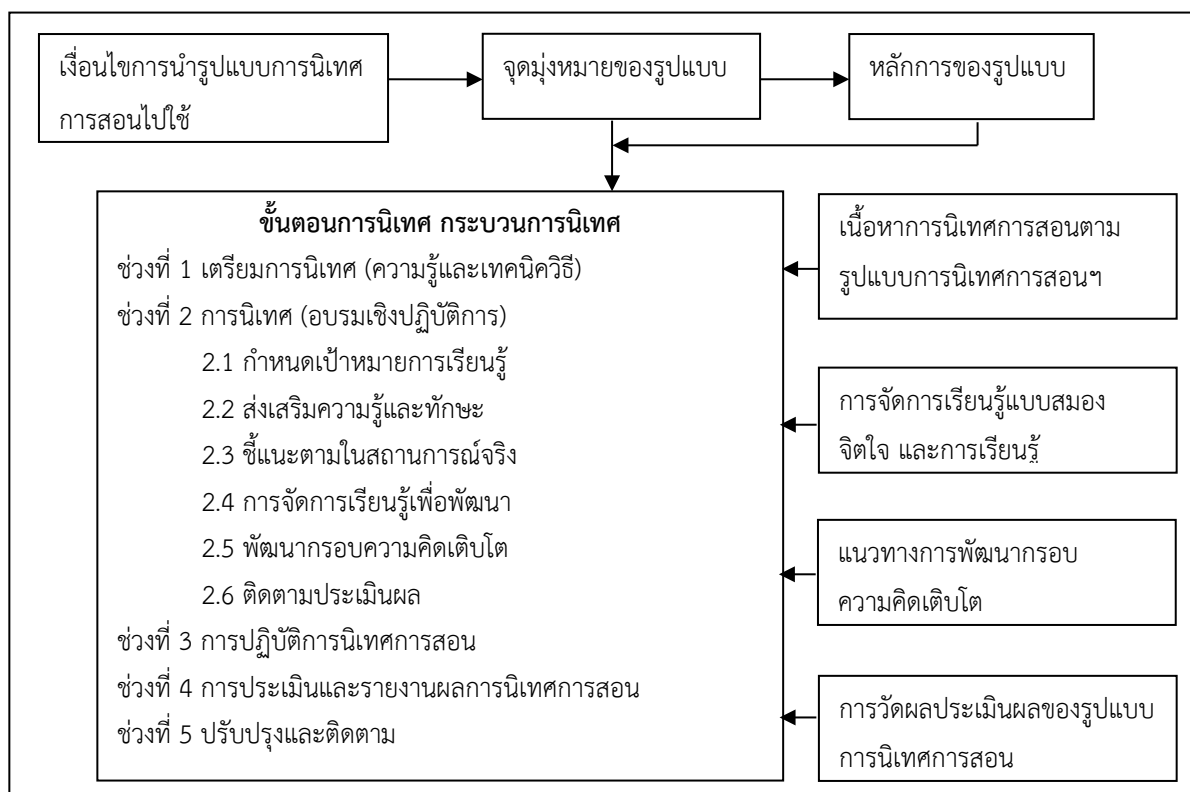
รูปแบบการนิเทศการสอนตามกรอบแนวคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	การจัดการเรียนรู้แบบสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ (Caine et al, 2009)	แนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโต (Andersen, 2006)
1) เปิดใจกว้างสร้างมิตร 2) สำรวจความคิดตนเอง 3) ความเชื่อ และทัศนคติ 4) คณิตต่างๆ กับชีวิตประจำวัน 5) ทดลองคณิตคิดสนุก 6) สนุกคิดนวัตกรรมของฉัน	- การหาความหมายต้นกำเนิดบุคคล - อารมณ์เป็นภาวะวิกฤติของแบบแผน - การเรียนรู้เกี่ยวกับการให้ความสนใจ การรับรู้ประสาทสัมผัส - การเรียนรู้การกระทำของร่างกาย - กระบวนการของสมอง จิตใจพร้อมกัน	จำแนกหลักการ 5 ข้อ 1) การรับรู้รอบความคิดเบื้องต้นของตนเอง 2) การทดลองตั้งคำถามเกี่ยวกับกรอบความคิดใหม่

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รูปแบบการนิเทศการสอนตามกรอบแนวคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	การจัดการเรียนรู้แบบสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ (Caine et al, 2009)	แนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโต (Andersen, 2006)
7) ฝังความรู้คู่ความคิด จำได้จำได้ 8) ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 9) แบบฝึกหัดจากง่ายไปยาก	- การสร้างความจำ จำแบบมิติสัมพันธ์กับจำแบบท่องจำ - สมอง จิตใจ เป็นกระบวนการสังคม - การเรียนรู้เป็นพัฒนาการ - การเรียนรู้ที่ซับซ้อนเกิดจากสร้างความท้าทาย และถูกยับยั้งจากภาวะความกลัว	3) การหาวิธีการที่ได้มาซึ่งข้อมูลหรือแนวทางใหม่ๆ นำมาปรับกรอบความคิดเก่า 4) การทำการทดสอบแนวทางใหม่ ๆ ต่อการปรับกรอบความคิดเก่า 5) การตรวจสอบกรอบความคิดที่เกิดการเปลี่ยนแปลง

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางการกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการของรูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) เงื่อนไขการนำรูปแบบการนิเทศการสอนไปใช้ (4) เนื้อหาการนิเทศการสอนตามรูปแบบ (5) ขั้นตอนการนิเทศการสอน (6) การจัดการเรียนรู้แบบสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ (7) แนวทางการพัฒนากรอบความคิดเติบโต (8) การวัดผลประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ดังภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศการสอนสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนากรอบความคิดเติบโตของนักเรียนประถมศึกษา

2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า รูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น สามารถนำไปใช้ในการนิเทศการสอนสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ เนื่องจากคะแนนของกรอบความคิดเติบโตของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสูงกว่านักศึกษาในกลุ่มควบคุม ภายหลังสิ้นสุดการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. เปรียบเทียบคะแนนกรอบความคิดเติบโตของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์กรอบความคิดเติบโตระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังสิ้นสุดการทดลอง

ลำดับ	ตัวบ่งชี้คุณลักษณะ กรอบความคิดเติบโต	กลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
1	ไม่ยึดติดต่อพื้นฐานความฉลาดของตนเอง	กลุ่มทดลอง	5.10	1.050	3.243*	.001
		กลุ่มควบคุม	4.16	1.360		
2	มีความเชื่อมั่นต่อความสามารถและความฉลาดของตนเอง	กลุ่มทดลอง	5.16	.784	4.930*	.000
		กลุ่มควบคุม	4.02	1.123		
3	มีทัศนคติที่ดีต่อการปรับตัวในการเปลี่ยนแปลง	กลุ่มทดลอง	5.22	.770	4.461*	.000
		กลุ่มควบคุม	4.13	1.215		
4	มีความคิดที่ดีต่อการพัฒนาความสามารถของตนเอง	กลุ่มทดลอง	4.33	1.391	4.460*	.000
		กลุ่มควบคุม	3.00	1.111		
5	มีความเชื่อต่อความสามารถในการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบพื้นฐาน	กลุ่มทดลอง	4.96	.746	6.357*	.000
		กลุ่มควบคุม	3.60	1.034		
6	มีความเชื่อมั่นในผลของความพยายาม	กลุ่มทดลอง	3.90	1.313	3.265*	.002
		กลุ่มควบคุม	4.96	.746		
7	มีความมุ่งมั่นในการพุ่งชนปัญหา	กลุ่มทดลอง	5.22	1.002	4.653*	.000
		กลุ่มควบคุม	3.90	1.336		
8	ให้ความสำคัญกับความพยายามต่อการแก้ปัญหา	กลุ่มทดลอง	4.93	.837	3.001*	.003
		กลุ่มควบคุม	4.28	.986		
9	เห็นการเผชิญปัญหาเป็นความท้าทาย	กลุ่มทดลอง	4.45	1.093	3.460*	.000
		กลุ่มควบคุม	3.45	1.313		
10	ให้ความสำคัญต่อการลงมือกระทำ มากกว่าความสำเร็จ	กลุ่มทดลอง	5.22	1.140	3.443	.000
		กลุ่มควบคุม	4.22	1.284		
	เฉลี่ยผลรวมของคะแนน กรอบความคิดเติบโต	กลุ่มทดลอง	4.94	.634	6.255*	.000
		กลุ่มควบคุม	3.91	.736		

*p < .05

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผลรวมเฉลี่ยคะแนนรอบความคิดเติบโตของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวบ่งชี้ทุกข้อสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่มีความแตกต่างกันกลุ่มควบคุม ดังนั้น แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของคะแนนรอบความคิดเติบโตของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อน การทดลองใกล้เคียงกัน แต่ในระยะหลังการทดลองนักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนรอบความคิดเติบโตสูงกว่า กลุ่มควบคุม

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์กรอบความคิดเติบโตของกลุ่มทดลองในระยะก่อนและหลังการทดลอง

ลำดับ	ตัวบ่งชี้คุณลักษณะ กรอบความคิดเติบโต	ช่วงที่เก็บข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	t	p
1	ไม่ยึดติดต่อพื้นฐานความฉลาดของตนเอง	ก่อนทดลอง	3.65	1.348	6.675*	.000
		หลังทดลอง	5.10	1.050		
2	มีความเชื่อมั่นต่อความสามารถและความ ฉลาด ของตนเอง	ก่อนทดลอง	4.33	1.111	4.360*	.000
		หลังทดลอง	5.16	.784		
3	มีทัศนคติที่ดีต่อการปรับตัวในการ เปลี่ยนแปลง	ก่อนทดลอง	4.42	1.356	2.982*	.005
		หลังทดลอง	5.22	.770		
4	มีความคิดที่ดีต่อการพัฒนาความสามารถของ ตนเอง	ก่อนทดลอง	2.85	1.497	4.702*	.000
		หลังทดลอง	4.33	1.391		
5	มีความเชื่อต่อความสามารถในการ เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบพื้นฐาน	ก่อนทดลอง	3.90	1.313	4.242*	.000
		หลังทดลอง	4.96	.746		
6	มีความเชื่อมั่นในผลของความพยายาม	ก่อนทดลอง	3.90	1.633	3.265*	.002
		หลังทดลอง	4.80	1.255		
7	มีความมุ่งมั่นในการพุ่งชนปัญหา	ก่อนทดลอง	4.02	1.722	4.233*	.000
		หลังทดลอง	5.22	1.002		
8	ให้ความสำคัญกับความพยายามต่อการ แก้ปัญหา	ก่อนทดลอง	4.30	.992	3.060*	.004
		หลังทดลอง	4.93	.837		
9	เห็นการเผชิญปัญหาเป็นความท้าทาย	ก่อนทดลอง	3.22	1.351	4.233*	.000
		หลังทดลอง	4.45	1.093		
10	ให้ความสำคัญต่อการลงมือกระทำ มากกว่า ความสำเร็จ	ก่อนทดลอง	4.02	1.247	5.877*	.000
		หลังทดลอง	5.22	1.140		
	เฉลี่ยผลรวมของคะแนน กรอบความคิดเติบโต	ก่อนทดลอง	3.86	.630	9.394	.000
		หลังทดลอง	4.94	.634		

*p < .05

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผลรวมเฉลี่ยคะแนนกรอบความคิดเติบโตของกลุ่มทดลองภายหลังสิ้นสุดการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสูงกว่าก่อนการทดลองทุกตัวบ่งชี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า รูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 ที่ว่ามีความเชื่อมั่นในผลของความพยายามนั้น เนื่องจากการสร้างรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโต และนำไปใช้ในกลุ่มทดลองในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงวิธีการที่ผู้วิจัยสร้างประสบการณ์เพื่อกระตุ้นการสร้างกรอบความคิดเติบโตให้กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในกลุ่มทดลองเท่านั้น

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.1 คะแนนเฉลี่ยของกรอบความคิดเติบโตของนักเรียนในกลุ่มทดลองภายหลังสิ้นสุดการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตที่ออกแบบในครั้งนี้ ประกอบด้วย หลักการ 12 ประการ สมอง จิตใจ และการเรียนรู้โดย เคนและคณะ (Caine et al., 2009) และแนวทางการพัฒนากรอบความคิดโดย แอนเดอร์สัน (Andersen, 2006) เป็นหลักในการสร้างรูปแบบการนิเทศการสอน ได้สร้างการเรียนรู้โดยใช้หลักการพื้นฐานการทำงานของสมองกับจิตใจ เป็นตัวช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินด้วยความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ซึ่งหลักการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา และมีผลสืบเนื่องทำให้นักศึกษาสามารถเกิดการพัฒนากรอบความคิดจากแบบจำกัดเป็นแบบเติบโตได้ ดังนั้น ความคิดที่แตกต่างกันของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มเป็นผลมาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการเช่น การศึกษาของ มัลเลอร์และดเวค (Muller and Dweck, 2012) เกี่ยวกับผลจากคำชมเชยที่ก่อให้เกิดกรอบความคิดที่ต่างกัน โดยให้นักศึกษาแก้ปัญหาที่ง่ายก่อนแล้วชมเชยนักศึกษากลุ่มหนึ่งในความสามารถ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งชมเชยในความพยายาม ซึ่งเมื่อแก้ปัญหาในเวลาต่อมา ก็สามารถแก้ปัญหาได้ดีขึ้น และมีการกำหนดรางวัลขึ้นเพื่อทำให้มีความพยายามในการเปลี่ยนกรอบความคิดเมื่อทำกิจกรรมต่างๆ สำหรับความพยายามและการเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหา โดยการแก้ปัญหามีเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้มากกว่าที่จะเป็นเป้าหมายเพื่อประเมินศักยภาพ ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าระบบการให้รางวัล มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนกรอบความคิดให้เป็นกรอบความคิดเติบโตได้เป็นอย่างดี (O'Rourke et al, 2014) และในรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโต ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการให้คำชมเชยร่วมกับกระบวนการสมอง จิตใจ และการเรียนรู้ เพื่อสร้างอิทธิพลต่อการมีกรอบความคิดของนักศึกษา ให้นักศึกษาได้รับความรู้ ว่า สมองสามารถพัฒนาได้ถือเป็นแนวทางที่จะทำให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการมีกรอบความคิดเติบโตจะช่วยให้สามารถพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลได้ แต่การพัฒนาศักยภาพจากการมีกรอบความคิดเติบโตยังมีข้อจำกัดอยู่เนื่องจากจะพัฒนาได้ตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล (Dweck, 2012) และนำไปสู่ความสำเร็จในปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีต่อไป

2.2 คะแนนรอบความคิดเติบโตของกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3 ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมการพัฒนาแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางรอบความคิดเติบโตที่ออกแบบในครั้งนี้มีผลสืบเนื่องทำให้นักศึกษาสามารถเกิดการพัฒนากรอบความคิดได้ ด้วยการสร้างการเรียนรู้ให้นักศึกษาเกิดกรอบความคิดแบบเติบโต ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการเรียนรู้ที่สามารถปรับเปลี่ยนแก้ไข หรือปรับปรุงเพื่อให้เกิดภาวะความสำเร็จได้ และการนำหลักการสมอง จิตใจ และเรียนรู้ (Caine et al., 2009) มาเชื่อมเข้ากับการความคิดของครู โดยแอนเดอร์สัน (Andersen, 2006) นั้น สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ เกิดแรงพลังความสามารถในการทำหายอุปสรรคที่ต้องเผชิญ และความพยายามที่จะรับรู้หรือต่อสู้ในปัญหาต่างๆ และสามารถพัฒนาจากแบบจำกัดที่มีทั้งในเด็กที่มีความฉลาดและไม่ฉลาดให้เป็นแบบเติบโตได้ (Dweck, 2012) สอดคล้องกับ (Blackwell, Trzesniewski, and Dweck, 2007) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ โดยให้นักเรียนแรกเข้าชั้นประถมศึกษา ทำแบบทดสอบเพื่อประเมินความเชื่อเกี่ยวกับความฉลาด แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เชื่อว่าความฉลาดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งเป็นกรอบความคิดเติบโต และกลุ่มที่ 2 เชื่อว่าความฉลาดไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งเป็นกรอบความคิดจำกัด จากนั้นติดตามผลการเรียนวิชานี้ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่ 1 มีผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สูงกว่ากลุ่มที่มีกรอบความคิดจำกัด แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีกรอบความคิดเติบโต มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีกรอบความคิดจำกัด (Dweck, 2007) นอกจากนี้ หลังจากที่ได้เรียนรู้และเข้าใจว่าความฉลาดเปลี่ยนแปลงได้ การเรียนรู้จากข้อผิดพลาดและการใช้ความพยายามจะช่วยพัฒนาความสามารถของตนได้

หลังจากการเข้าร่วมการทดลองใช้รูปแบบฯ แล้ว นักศึกษากลุ่มทดลองได้เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงที่มีการพัฒนาทางความคิดสูงขึ้น และพฤติกรรมที่แสดงถึงความพยายามที่มากขึ้น ไม่ท้อถอยต่อสิ่งที่ยาก เห็นได้ชัดในการทำข้อสอบเก็บคะแนน ที่ถึงแม้จะล้มเหลวคะแนนที่ได้ออกมาไม่ตนัก แต่นักศึกษามีกำลังใจที่ดีไม่ท้อแท้ และใช้เวลาในการทบทวนบทเรียนมากขึ้นเพื่อที่จะได้สู้กับการสอบครั้งต่อไป จึงอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบฯ มีผลต่อจิตใจและการเรียนรู้ ซึ่งตรงกับทฤษฎีกรอบความคิดว่าเป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มีต่อลักษณะและคุณลักษณะของตนเอง (Dweck, 2012) เมื่อบุคคลเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ จะมีการตีความของเหตุการณ์ และมีการแสดงออกเพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นๆ โดยอาศัยรูปแบบของกรอบความคิดที่ตนมีความเชื่ออยู่เดิม ทำให้แต่ละคนมีแรงจูงใจและคุณลักษณะอื่นๆ เช่น การมีเป้าหมายที่ชัดเจนแตกต่างกัน เป็นผลให้มีการพัฒนาศักยภาพได้ไม่เท่ากัน (Blackwell, Trzesniewski and Dweck, 2007) ดังนั้นการที่จะประสบความสำเร็จที่มีระดับที่มากขึ้นจึงแตกต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้นิเทศควรศึกษาคู่มือการใช้ให้เข้าใจเพื่อให้การดำเนินการนิเทศดำเนินการอย่างเป็นระบบและสามารถดำเนินการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการสอน ควรดำเนินการหลังเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนการสอนหรือช่วงปิดภาคเรียน เพื่อให้ครูพบปัญหาการเรียนการสอนได้ชัดเจนขึ้น และทำให้ครูมีเวลาเติมเต็มในการออกแบบวางแผนสร้างนวัตกรรมและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 การนิเทศเพื่อพัฒนาครูสามารถดำเนินการได้ในภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการพัฒนากรอบความคิดเติบโต ส่วนสำคัญส่วนหนึ่งคือ การทำงานของสมองส่วนหน้า สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ควรนำรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตไปศึกษาต่อในด้านผลการทำงานของสมอง เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการทำงานของสมองกับผลการศึกษาที่ได้ เพื่อนำไปใช้ต่อยอดได้กับประชากรกลุ่มอื่นๆอย่างแพร่หลาย ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาติดตามผลเป็นระยะๆ ภายหลังสิ้นสุดการทดลองเพื่อดูการพัฒนาการของกรอบความคิด ในระยะยาวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Anderson, E. (2006). *Growing great employees: Turning ordinary people into extraordinary Performers*. City USA: Galloard.
- Blackwell, L. A., Trzesniewski, K. H., and Dweck, C. S. (2007). Theories of intelligence and achievement across the junior high school transition: A longitudinal study and an intervention. *Child Development*, 78(1), 246-263.
- Caine, R. N., Caine, G., Carol, M., and Karl, K. (2009). *Brain/mind learning Principles in action: Developing executive function brain of human*. 2nd ed. CA: Corwin Press.
- Davis, K. and Newstrom, J.W. (1989). *Human Behavior at Work: Organization Behavior*. 8th ed. New York: McGraw-Hill.
- Dweck, C. S. (2007). *Theories of intelligence and achievement across the junior high school transition: A longitudinal study and an intervention*. *Child Development*, 78(1), 246-263.
- Dweck, C. S. (2012). *Mindset: How you can fulfill your potential*. New York: Constable and Robinson.
- Fernandez, C. and Yoshida, M. (2004). *Lesson study: A Japanese approach to improving mathematic teaching and learning*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associate
- Kaplan, B.H., Cassel T.C. and Gore, S. (1977). Social Support and Health. *Medical Care*, 15(5), 47-58.
- Muller, C. M., and Dweck, C. S. (1998). Praise for intelligence can undermine children's motivation and performance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75(1), 33-52.
- O'Rourke, E., Haimovitz, K., Ballweber, C., Dweck, C. S., and Popović, Z. (2014). Brain points: A growth mindset incentive structure boosts persistence in an educational game. *The Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1-10. <http://dx.doi.org/10.1145/2556288.2557157>
- Polit, D. F. and Hungler, B. P. (1999). *Nursing Research: Principles and Methods*. 6th ed. Philadelphia: Lippincott.

- Romphoree, N. (2009) *Factors Affecting Learning Behavior of Nursing Instructors of private Nursing institution in Bangkok Metropolitan*. Thesis of the Degree of Master of Arts Program in Community Psychology. Bangkok: Silpakorn University. (in Thai)
- Thawirat, P. (2000). *Research Methods in Behavioral and Social Science*. 7th ed. Bangkok: Bureau of Educational and Psychological Testing, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Chomchuen, R. (2015) The straightness of the idea model. *National Journal of Mental Health*, 23(3), 12-24. (in Thai)
- Khammanee, T. (2014). *Teaching technique: knowledge for effective learning process*. 18th ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)

คำแนะนำในการเตรียมและการส่งต้นฉบับ

วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กองบรรณาธิการ วารสารศรีปทุมปริทัศน์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มีความยินดีที่จะรับบทความจากทุกท่าน เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ในวารสาร เพื่อความสะดวกในการพิจารณา จึงขอแนะแนวทางการเตรียมต้นฉบับและส่งต้นฉบับ ดังนี้

ประเภทของบทความ

- บทความวิจัย (Research Article)** หมายถึง งานเขียนที่นำเสนอผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
- บทความวิชาการ (Academic Article)** หมายถึง งานเขียนซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นความรู้ใหม่หรือแนวคิดใหม่ กล่าวถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ มีการใช้แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ประกอบการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะ
- บทความปริทัศน์ (Review Article)** หมายถึง งานวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการเฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อวิพากษ์ที่ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป
- บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)** หมายถึง บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพ ของหนังสือ บทความ หรือผลงานสิ่งประดิษฐ์ โดยใช้หลักวิชาและดุลพินิจที่เหมาะสม

องค์ประกอบของบทความ

- บทความวิจัย (Research Article)**
บทความวิจัย ประกอบด้วยชื่อเรื่อง บทคัดย่อ และเนื้อหาของบทความ โดยมีข้อมูลเรียงตามลำดับ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน สังกัด (ภาควิชา คณะ สถาบัน) และอีเมล ของผู้เขียนสำหรับติดต่อ ในส่วนบทคัดย่อต้องระบุถึงแบบแผนของการวิจัย วัตถุประสงค์ ประชากรและตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย ความยาวไม่เกิน 250 คำ ในกรณีที่ต้นฉบับเป็นภาษาไทย ให้เขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ระบุคำสำคัญของเรื่อง (Keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ ในส่วนเนื้อหาของบทความ ให้เริ่มต้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดในการวิจัย (ถ้ามี) สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และกิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)
- บทความวิชาการ (Academic Article)**
บทความวิชาการ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง บทคัดย่อ และเนื้อหาของบทความ โดยเรียงตามลำดับ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน สังกัด (ภาควิชา คณะ สถาบัน) และอีเมลของผู้พิมพ์ สำหรับติดต่อ ในส่วนบทคัดย่อ ต้องระบุถึงวัตถุประสงค์ สาระสำคัญ สรุป และข้อเสนอแนะ โดยเนื้อหาในบทคัดย่อความยาวไม่เกิน 250 คำ ในกรณีที่ต้นฉบับ

เป็นภาษาไทย ให้เขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ระบุคำสำคัญของเรื่อง (Keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ ในส่วนเนื้อหาของบทความ ให้เริ่มต้นจากบทนำ ที่แสดงเหตุผลหรือที่มาของประเด็นที่ต้องการอธิบายหรือวิเคราะห์ ในส่วนของเนื้อหาสาระ จะเป็นการอธิบายหรือวิเคราะห์ประเด็นตามหลักวิชาการ โดยมีการสำรวจเอกสารหรืองานวิจัยเพื่อสนับสนุนจนสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นนั้นได้ อาจเป็นการนำความรู้จากแหล่งต่างๆ มาประมวลร้อยเรียงเพื่อวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ โดยผู้เขียนสามารถแสดงทัศนะทางวิชาการของตนเองไว้อย่างชัดเจน ด้วย ส่วนสุดท้ายจะเป็นส่วนสรุปและข้อเสนอแนะ มีการเขียนเอกสารอ้างอิงที่ครบถ้วนสมบูรณ์

3. บทความปริทัศน์ (Review Article)

บทความปริทัศน์ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน สังกัด (ภาควิชา คณะ สถาบัน) และอีเมลของผู้เขียน สำหรับติดต่อ บทความปริทัศน์เป็นการนำเสนอภาพรวมของเรื่องที่น่าสนใจ ในส่วนของเนื้อหาของบทความ ต้องมีบทนำ เพื่อกล่าวถึงความน่าสนใจของเรื่องที่น่าสนใจก่อนเข้าสู่เนื้อหาในแต่ละประเด็น และต้องมีบทสรุปเรื่องที่เสนอพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้เขียนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวสำหรับให้ผู้อ่านได้พิจารณาประเด็นที่น่าสนใจต่อไป ผู้เขียนควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ซึ่งผู้อ่านในสาขาอื่นสามารถเข้าใจได้

4. บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)

บทวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน สังกัด (ภาควิชา คณะ สถาบัน) และอีเมลของผู้เขียน สำหรับติดต่อ ชื่อเรื่องของบทวิจารณ์หนังสือควรเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านและสื่อความหมายได้ชัดเจน เช่น ตั้งชื่อตามชื่อหนังสือที่ต้องการวิจารณ์ ตั้งชื่อตามจุดมุ่งหมายของเรื่อง ตั้งชื่อด้วยการให้ประเด็น ขวนคิด ขวนสงสัย เป็นต้น ในส่วนบทนำ เป็นการเขียนนำเกี่ยวกับหนังสือที่จะวิจารณ์ ในส่วนเนื้อหา เป็นส่วนแสดงความคิดเห็นและรายละเอียด ในการวิจารณ์ โดยนำเสนอจุดเด่น และจุดบกพร่องของเรื่องอย่างมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล และส่วนสุดท้ายเป็นบทสรุป เป็นการเขียนสรุปความคิดทั้งหมดที่วิจารณ์และให้แง่คิด หรือข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน นอกจากนั้นบทสรุปยังช่วยให้ผู้อ่านได้ทบทวน ประเด็นสำคัญของเรื่องและความคิดสำคัญของผู้วิจารณ์ แม้ว่าผู้อ่านอาจจะไม่ได้อ่านบทวิจารณ์ทั้งบท แต่ได้อ่านบทสรุปก็สามารถทราบเรื่องของหนังสือที่นำมาวิจารณ์ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ที่มีต่อหนังสือเรื่องนั้นได้

การเตรียมต้นฉบับ

1. ขนาดของบทความ: ควรจัดพิมพ์บทความด้วย Microsoft Word บนกระดาษขนาด A4 หนึ่งเดียว ประมาณ 26 บรรทัด ต่อ 1 หน้า แบบแนวตั้ง (Portrait) รูปแบบตัวอักษร (Font) ให้ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาดของตัวอักษร (Font size) เท่ากับ 16 และใส่เลขหน้าตั้งแต่ต้นจนจบบทความที่ด้านบนขวาของกระดาษ (ยกเว้นหน้าแรก) ความยาวของบทความไม่ควรเกิน 15 หน้า สำหรับการตั้งค่าหน้ากระดาษ (Page setup) และส่วนระยะขอบ (Margins) กำหนดดังนี้

ด้านบน (Top)	2.54 ซม.	ด้านล่าง (Bottom)	2.54 ซม.
ด้านซ้าย (Left)	2.54 ซม.	ด้านขวา (Right)	2.54 ซม.
หัวกระดาษ (Header)	1.25 ซม.	ท้ายกระดาษ (Footer)	1.25 ซม.

2. ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน และสังกัด (Title, Author's name, Author's affiliation): ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษจัดกึ่งกลาง ให้ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาดของตัวอักษร 18 ตัวหนา ส่วนชื่อ-นามสกุลผู้เขียน และสังกัด ให้เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ ชื่อผู้เขียนให้ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาดของตัวอักษร 16 ตัวหนา และไม่ต้องระบุค่านำหน้าชื่อ เช่น นาย นาง นางสาว ดร. ผศ. รศ. ศ. เป็นต้น ส่วนสังกัดให้ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาดของตัวอักษร 16 ตัวหนา ให้ระบุสาขาวิชา ภาควิชา คณะ สถาบัน หรือหน่วยงานที่สังกัด พร้อมอีเมลในการติดต่อ ทั้งนี้ กรณีมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน ให้ระบุด้วยว่าใคร คือ ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)

3. บทคัดย่อ (Abstract): หัวข้อบทคัดย่อให้ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาดของตัวอักษร 18 ตัวหนา และขีดซ้าย ส่วนเนื้อความในบทคัดย่อและคำสำคัญให้ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาดของตัวอักษร 16 ตัวธรรมดา หากเป็นบทความภาษาไทยให้เขียนบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ หากเป็นบทความภาษาอังกฤษให้เขียนบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ (หรืออาจมีบทคัดย่อภาษาไทยด้วยหรือไม่ก็ได้) ทั้งนี้ บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมกันไม่ควรเกิน 1 หน้ากระดาษ A4 ให้จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ มีความยาวประมาณ 250 คำ จะต้องพิมพ์คำสำคัญในบทคัดย่อภาษาไทย และพิมพ์ Keywords ในบทคัดย่อภาษาอังกฤษของบทความเรื่องนั้นด้วย จำนวนไม่เกิน 5 คำ

4. เนื้อหา (Content): หัวข้อให้ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาดของตัวอักษร 18 ตัวหนาและขีดซ้าย ส่วนเนื้อความในแต่ละหัวข้อให้ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK ขนาดของตัวอักษร 16 ตัวธรรมดา

5. รูปภาพและตารางประกอบ: ควรมีภาพที่ชัดเจน ถ้าเป็นรูปถ่ายควรมีภาพถ่ายจริงแนบมาด้วย หากเป็นภาพที่คัดลอกมาจากแหล่งอื่นควรเขียนแหล่งอ้างอิงนั้นด้วยตามหลักวิชาการ กรณีรูปภาพให้ใช้คำว่า “ภาพที่” กรณีตารางให้ใช้คำว่า “ตารางที่”

6. เอกสารอ้างอิง (References): การเขียนอ้างอิงให้ใช้ระบบ APA โดยมีเงื่อนไขดังนี้

6.1 เอกสารที่นำมาอ้างอิงต้องมีไม่เกิน 20 รายการ และไม่ควรมีอายุเกิน 10 ปี ยกเว้นแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกิดขึ้นก่อน 10 ปีและในปัจจุบันยังมิได้นำมาใช้ อนุโลมให้นำมาใช้อ้างอิงได้

6.2 ให้จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ และเรียงตามลำดับตัวอักษร

6.3 การอ้างอิงในเนื้อหา ใช้ระบบนามปี [นามสกุล, ปี หรือ นามสกุล (ปี)] และอ้างอิงโดยใช้นามสกุลภาษาอังกฤษเท่านั้น เช่น Yurarach (2017) หรือ (Yurarach, 2017) เป็นต้น ทั้งนี้ หากมีผู้เขียน 2 คน ให้ใส่นามสกุลทั้งสองคน เช่น Yurarach and Yoothanom (2017) หรือ (Yurarach and Yoothanom, 2017) หากมีผู้แต่งมากกว่า 2 คน ให้ใส่นามสกุลของผู้แต่งคนแรก และตามด้วย “et al.” เช่น Yurarach et al. (2017) หรือ (Yurarach et al., 2017) เป็นต้น

6.4 เอกสารอ้างอิงฉบับภาษาไทยต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด โดยมีแนวทางดังนี้

(1) ต้องแปลเอกสารอ้างอิงภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ โดยยังคงเอกสารอ้างอิงภาษาไทยเดิมไว้ด้วย เขียนจัดเรียงคู่กัน โดยให้เอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษที่แปลขึ้นก่อนและตามด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทย และเติมคำว่า “(in Thai)” ต่อท้ายเอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษที่แปลจากภาษาไทย

(2) การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิง กรณีเอกสารอ้างอิงที่แปลจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษให้เรียงลำดับตามตัวอักษรภาษาอังกฤษ และรายการเอกสารอ้างอิงทุกรายการ หากมีผู้เขียนไม่เกิน 6 คน ให้ใส่ชื่อให้ครบทุกคน แต่หากมีมากกว่า 6 คน ให้ใส่ชื่อทั้ง 6 คน หลังจากคนที่ 6 ให้ตามด้วย “และคณะ” หรือ “et al.”

ตัวอย่างการแปลเอกสารอ้างอิงภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างที่ 1 หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อหนังสือ. พิมพ์ครั้งที่ (ถ้ามี). สถานที่พิมพ์ (เมือง): สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

Chantavanich, S. (2014). *Qualitative Research Methods*. 22nd ed. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)

สุภางค์ จันทวานิช. (2557). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่างที่ 2 วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Siriprakob, P. (2010). Autonomous Public Organization and Its Autonomy: A Preliminary Finding. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 10(2), 63-77. (in Thai)

ปกรณ ศิริประกอบ. (2553). องค์การมหาชนกับความเป็นอิสระ: ข้อค้นพบเบื้องต้น. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(2), 63-77.

ตัวอย่างที่ 3 เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก: URL.

Wikipedia free encyclopedia. (2018). *Globalization*. [Online]. Retrieved May 23, 2018, from: <http://th.wikipedia.org/wiki/Globalization>. (in Thai)

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2561). *โลกาภิวัตน์* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2561, จาก: <http://th.wikipedia.org/wiki/Globalization>.

ตัวอย่างที่ 4 รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ (ชื่อเอกสาร), วัน เดือน ปี สถานที่จัด, หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Sorntanong, M. (2018). Guidelines for Tourism Management by Identity and Community in the Cultural Tourism of Elephant's Village Pa-Nied Luang at Pranakorn Sri Ayutthaya Province. *The Proceedings of the 13th National and International Sripatum University Conference (SPUCON2018)*, 20 December 2018 at Sripatum University (Bangkhen Campus), 2112-2122. (in Thai)

มานะศิลป์ ศรีทงศ์. (2561). “แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์และวิถีชุมชนในเขตพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในหมู่บ้านช้างเพนียดหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ 13 ประจำปี 2561, วันที่ 20 ธันวาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2112-2122.

ตัวอย่างที่ 5 วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์. ระดับปริญญาของวิทยานิพนธ์, ชื่อมหาวิทยาลัย.

Boonlom, P. (2017). *A Survey of the Attitudes of Local Residents toward Phase 1 of the Proposed Special Economic Zone Development Plan for Klong Yai District, Trat Province*. Independent Study of the Degree of Master of Public Administration Program in Local Government. Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University. (in Thai)

ปกรณ บัญล่อม. (2560). *การขานรับนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของประชาชน อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด*. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

7. บทความทุกเรื่องที่จะส่งให้กองบรรณาธิการพิจารณา ต้องไม่ได้รับการเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาเผยแพร่ของวารสารอื่นๆ

8. การส่งต้นฉบับบทความ (Submission)

8.1 ส่งต้นฉบับบทความ (Manuscript) ที่จัดเตรียมตามคำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับและตามรูปแบบการอ้างอิงที่วารสารกำหนด (นามสกุล .docx และ .pdf) และส่งผ่านระบบ ThaiJo โดยให้ผู้เขียนเข้าไปลงทะเบียนและทำตามขั้นตอนของระบบ โดยสามารถเข้าไปดำเนินการได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/spurhs>

8.2 กรณีที่บทความไม่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการ ผู้เขียนไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าดำเนินการใดๆ แต่กรณีที่กองบรรณาธิการพิจารณาเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ควรส่งผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer reviewers) จำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบและประเมินคุณภาพของบทความ ผู้เขียนจะต้องจ่ายค่าดำเนินการ (Operation fee) ในอัตรา 4,000 บาท ต่อ 1 บทความ โดยใช้วิธีการโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารและส่งสลิปเงินโอนมาที่กองบรรณาธิการวารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผ่านช่องทางอีเมล research@spu.ac.th หรือทางไปรษณีย์

(1) ชื่อบัญชีธนาคาร

ธนาคารกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยศรีปทุม

ชื่อบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ประเภทบัญชี ออมทรัพย์

เลขที่บัญชี 006-8-07686-8

(2) กองบรรณาธิการ วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่อยู่ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เลขที่ 2410/2 ถนนพหลโยธิน แขวงเสนานิคม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 1331, 1252, 1155 โทรสาร ต่อ 2187

นโยบายและเงื่อนไขในการพิจารณาบทความ (Editorial Policy)

1. บทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ต้องเป็นผลงานที่อยู่ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งตามวัตถุประสงค์ของวารสาร ได้แก่ (1) บริหารธุรกิจ (2) ศิลปศาสตร์ (3) นิเทศศาสตร์ (4) นิติศาสตร์ (5) รัฐศาสตร์ และ (6) ศึกษาศาสตร์

2. บทความที่ส่งมาต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่วารสารใดมาก่อนและต้องไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

3. บทความที่ส่งมาจะได้รับการประเมินคุณภาพเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการก่อน โดยจะพิจารณาถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวารสาร โดยการพิจารณาแยกเป็น 2 กรณี คือ

3.1 ในกรณีที่บทความไม่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการ บรรณาธิการจะแจ้งปฏิเสธการรับตีพิมพ์บทความ (Reject) พร้อมเหตุผล ข้อเสนอแนะ หรือข้อสังเกตสั้น ๆ ให้ผู้ส่งบทความได้รับทราบ **ทั้งนี้ ผู้เขียนไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าดำเนินการใด ๆ**

3.2 ในกรณีที่บทความผ่านการพิจารณาเบื้องต้นจากกองบรรณาธิการ **ผู้เขียนจะต้องจ่ายค่าดำเนินการ (Operation fee) ในอัตรา 4,000 บาท ต่อ 1 บทความ** และบรรณาธิการจะส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer reviewers) ในสาขาที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทความก่อนลงตีพิมพ์ โดยผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ประเมินบทความ (Double-blind peer review) **ทั้งนี้ การจ่ายเงินค่าดำเนินการ ให้จ่ายผ่านระบบการโอนเข้าบัญชีธนาคารเท่านั้น**

4. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณากลับกรองบทความเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะพิจารณาว่าบทความนั้น ๆ ควรได้ลงตีพิมพ์ (Accept) หรือควรส่งคืนให้ผู้เขียนแก้ไขเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง (Major/Minor Revision) หรือควรแจ้งปฏิเสธการลงตีพิมพ์ (Reject)

5. กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตัดสินใจตีพิมพ์บทความในวารสาร **และจะไม่คืนเงิน ไม่ว่าในกรณีใดๆ**

แบบฟอร์มส่งบทความเพื่อพิจารณานำลงวารสารศรีปทุมปริทัศน์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการ

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

ตำแหน่ง.....อาจารย์ประจำสาขาวิชา/ภาควิชา.....

คณะ.....มหาวิทยาลัย.....

ขอส่ง () บทความวิจัย () บทความวิชาการ

() บทความหนังสือ () บทความปริทัศน์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

คำสำคัญ (ภาษาไทย)

Keywords (ภาษาอังกฤษ)

ชื่อผู้เขียน (ภาษาไทย)

ชื่อผู้เขียน (ภาษาอังกฤษ)

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวกหมู่ที่.....ซอย.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

() เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว

() เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงานตามชื่อที่ระบุในบทความจริง

บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารอื่นๆ อีก นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้มายังกองบรรณาธิการวารสารศรีปทุมปริทัศน์

ลงนาม

(.....)

NATIONAL AND
INTERNATIONAL
SRIPATUM
UNIVERSITY
CONFERENCE
2021

วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

SRIPATUM REVIEW OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ปีที่ 20 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2563

บทความวิจัย

- 07 การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการสื่อสารในงานวิชาการต่างประเทศ
: ศิริวรรณ อนันต์โท
- 21 แนวทางการกำหนดตารางการทำงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ศูนย์ควบคุมจราจรทางอากาศเส้นทางบินกรุงเทพ
: อนันตนา เหลืองอมรสิทธิ์, อภิรดา นามแสง, วรากรณ์ เต็มแก้ว
- 33 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาเอกชนที่สอนคนตาบอดในประเทศไทย
: ไชยา หงษ์นิ, วานิช ประเสริฐพร
- 44 การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารคุณภาพโดยรวมสู่ความเป็นเลิศของธุรกิจที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO9001: 2015 ในประเทศไทย
: มงคล เอกพันธ์, อภิรดี คำไล่
- 60 Guidelines for Professional Competency Development of Thai Accountants in the Digital Economy Era
: Pornpip Shoommuangpak
- 74 Empirical Evidence of Demographic Characteristics Toward Destination Brand Equity of Hua Hin, Thailand
: Revita Saisud, Chawalee Na Thalang
- 91 แนวทางการเสริมสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเมืองรองของไทย : กรณีศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี
: กวินธิดา ลอยมา, นกนาคันต์ แก้วนุช
- 105 The Evaluation of the Outcome and Impact of the Study on the Effectiveness of Traffic Law Enforcement
: Srisombat Chokprajakchat, Wanaporn Techagaisiyavanit, Nittaya Sumretphol, Tongyai Iyavalakul
- 118 ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของเจเนอเรชันวายในสังคมชนบทไทย ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : กรณีศึกษาพื้นที่การเรียนรู้
ด้วยการบริการสังคมของบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
: นกนาคันต์ แก้วนุช
- 133 กลยุทธ์ทางการทหารในการเสริมสร้างศักยภาพทางพหุหน้าที่ของกองทัพบก
: ชัยพล สุวัฒน์บุษย์, บุญไทย แก้วขันตี, จงดี พุกเกษมรักษ์, อธิพงศ์ พงษ์พิง
- 146 การพัฒนาแบบวัดความมุ่งมั่นและพลังขับเคลื่อนทางการเรียนในนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
: ธนศักดิ์ จันทร์ศิลป์, มนัสนันท์ หัตถ์ศักดิ์, ปวีณา อ่อนใจเอื้อ
- 160 กลไกและช่องทางการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่
: จตุพร เสถียรทอง
- 174 การจัดการศึกษานอกระบบด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้คุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่ออกกลางคัน
: นิรมล สิริภักดิ์, จุฬารัตน์ วัฒน, นันทวัฒน์ เลิศพงศ์สุกิจ
- 187 การพัฒนารูปแบบการฝึกการสอนตามแนวทางกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน
: นิรมล จุลเนียม

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/spurhs>

ISSN 1513-7287

NATIONAL AND
INTERNATIONAL
SRIPATUM
UNIVERSITY
CONFERENCE
2021